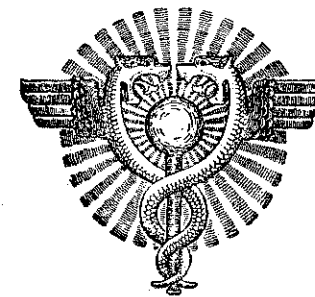

KAUPPA- KORKEAKOULU

1960—1961

HELSINGISSÄ 1961

KAUPPA- KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA

1960—1961

TOIMITTANUT

KORKEAKOULUN REHTORI

HELSINKI 1962
Oy WEILIN & GÖÖS Ab

HELSINGISSÄ 1961

PROFESSORI KAARLO HILDÉN

* 28. IX. 1893 f 15. VII. 1960

†

PROFESSORI KAARLO HILDÉN

Kauppakorkeakoulun entisen rehtorin, talousmaantieteen professorin Kaarlo Hildénin, siirtyessä äkkiarvaamatta heinäkuun 15. päivänä 1960 Tuonelan virran tuolle puolen häntä jäi kaipaamaan entisten oppilaitten ja työtovereitten laaja piiri, jolle hänen poismenonsa merkitsi korvaamatonta menetystä. Rehtori Kalle Kauppi on Kauppakorkeakoulun vuosikertomuksessa vuonna 1958 hahmotellut Kaarlo Hildénin toimintaa korkeakoulun hallinnollisella kentällä ja on vielä täydentänyt tätä kuvaa viime syksynä esittämässään muistosanoissa (jäljempänä s. 141). Lienee kuitenkin paikallaan tässä vaiheessa luoda kuva Kaarlo Hildénin suorituksista maantieteen saralla siitäkkin huolimatta, että se suppeista mittapuitteista johtuen muodostuu pakostakin vaillinaiseksi.

Kaarlo Hildén oli varsin monisäikeinen ihminen. Hänen ihmishahmonsensa ja persoonallisuutensa oli toisaalta voimakkaasti ympäristöön vaikuttavaa — hänessä oli kokoneen maailmanmiehen, kykenevän tiedemiehen ja taitavan organisaattorin loistavaa voimaa, mutta toisaalta hän oli juuri sellainen itsensä unohtava tieteen saralla toimiva työntekijä, joka hiljaisuudessa ja rajattomalla kärsivällisyydellä tuki ja edisti maantieteellistä toimintaa ja työtovereittensa ponnistuksia, usein sellaisilla aloilla ja sellaisissa yrityksissä, joissa hän itse oli ollut kaukonäköisenä aloitteentekijänä. Tähän jälkimmäiseen puoleen kuuluu myös hänen toimintansa korkeakoulunopettajana.

Kaarlo Hildénin työ maantieteen kentällä keskittyi kolmeen pääsuuntaan. Tutkimusmatkailijan, antropologin ja talousmaantieteilijän työalat sekä maantieteen työskentelytapojen ja saavutusten julkittuomiseen liittyvä toiminta olivat kaikki jo varhain tulleet hänelle läheisiksi.

Kaarlo Hildén kuului vielä siihen onnelliseen polveen, joka maamme tieteen uranuurtajien innoittamana ja monesti myös heidän henkilökohtaisen kosketuksensa ja ohjauksensa ansiosta saattoi välittömästi jatkaa luotuja perinteitä. Kaarlo Hildénillä oli vielä tilaisuus omalta osaltaan ensimmäisen maailmansodan kynnyksellä päästä käsiksi siihen perustavaa laatua olevaan työkenttään, jolla Kairamo (Kihlman), Cajander, Norriin ja J. G. Granö olivat uurastaneet ja jolla työskentele-

vien pyrkimyksenä oli mm. selvittää Fennoskandian rajoja ja sen vaihtumista itäisempien alueiden maisematyyppeihin. Hän teki tällöin tutkimusmatkan Altaivuoristoon ja aina Mongolian rajaseuduille asti opettajansa J. G. Granön kanssa. Tämä hänen halunsa omakohtaisesti nähdä ja tutustua erilaisiin maisemiin eli voimakkaana aina hänen viimeisiin vuosiinsa asti. Hänen matkansa suuntautuivat nyt vain toisaanne. Euroopan maat kävivät hänelle vähitellen varsin tutuiksi ja hän ulotti vaelluksensa aina Länsi-Intiaan ja Yhdysvaltoihin saakka. Näistä matkoista heijastuu erikoispiirteinä Kaarlo Hildénin kiinnostus insulaariseen miljööhön, toistuvasti hän hakeutuu saariin ja niiden vaiheille — Runö, Kuuba, Sark ovat pääkohtia tässä sarjassa. Tämä kiinnostus onkin ymmärrettävää, koska saari tarjoaa ainutlaatuisen koealan luonnon- ja kulttuuritekijöiden vuorovaikutuksen tarkastamiselle melkein ”puhdasviljelynä”. Näiltä matkoilta Kaarlo Hildén keräsi laajan tieteellisen aineiston, mm. hänen väitöskirjansa, joka käsitteli tataarien antropologiaa, perustui Altain matkalla kerättyyn materiaaliin. Lisäksi hän näin saadun tietämyksen turvin saattoi hänelle ominaisella elävällä tavalla yleistajuisesti selvittää kirjoituksissa ja esitelmissä maantieteilijän näkemystä eri maiden luonnon- ja kulttuurisäikeiden muodostamasta monivaihteisesta kudoksesta. Kaarlo Hildénin ilmiömäinen kyky hoitaa nimenomaan maantieteen erilaisia edustustehtäviä perustuikin hänen monipuolisiin ulkomailla saamiinsa kokemuksiin ja hänen laajaan kielitaitoonsa.

Tiedemiehenä Kaarlo Hildénin pääpanokset ovat antropologian alalla. Tällä alalla hän väitöskirjansa ansiosta heti saavutti kansainvälisen maineen, ja harrastus tähän aihepiiriin jatkui ehtymättömänä hänen elämänsä loppuvaiheisiin saakka. Omakohtaisia tutkimuksia hän suoritti vielä maamme väestön rotuominaisuuksista, Runön saaren ruotsalaisista omakohtaisesti hankkimansa sekä Auerin, Mannerheimin ja Kai Donnerin keräämän aineiston pohjalla. Tietämyksensä näistä asioista hän toi ilmi myös Helsingin yliopistossa pitämässään antropologian luennoissa — hänen erinomaisen selväpiirteinen luennoimistaitonsa herätti aina kuulijoissa kunnioitusta ja ihailua. Mainittakoon myös, että Kaarlo Hildén julkaisi antropologian oppikirjan ”Maapallon esihistorialliset ja nykyiset ihmisrodut”, joka ilmestyi vuonna 1933. Näiden tutkimusten aikana ei talousmaantieteenkään vako jäänyt kyntämättä. Tältä alalta julkaistut teokset noudattavat Kaarlo Hildénille ominaista suurpiirteisistä näkemystä. Jo 1920-luvun alusta alkaen ilmestyy säännöllisesti Kaarlo Hildénin tuotannossa talousmaanteiteellisiä tutkielmia, joiden aihepiirinä toisaalta on maamme talousmaantieteen eri puolia — kauppalaan väestön jakautumista, vaikutusalueprobleemoja ja ulkomaankauppamme suuntautumista — toisaalta yleisluontoisempia ongelmia — tais-

telu öljystä, meriliikenteen valtaväylät ja maapallon väestö ja sen jakautuminen. Lisäksi on mainittava, että monet Kaarlo Hildénin aluekuvauksista on luettava samaan ryhmään, niissä on useimmiten oivallinen selostus käsiteltyjen maiden talouden strukturista. Esimerkkeinä mainittakoon ne kirjoitukset, jotka käsittelevät Benelux-maita, Kuubaa ja Kreikkaa. Opetustoimintaansa silmällä pitäen Kaarlo Hildén kirjoitti myös talousmaantieteen oppikirjan, joka yhä edelleen on meikäläisen talousmaantieteen opetuksessa perustana.

Hyvin suuren osan työpäivästään Kaarlo Hildén uhrasi epäitsekkääseen toimintaan, joka tähtäsi maamme maantieteen tunnetuksi saattamiseen ja yleensä maantieteen tutkimustulosten julkaisemiseen. Tältä alalta on ensiarvoisena saavutuksena mainittava Suomenmaa teossarjan toimittaminen ja Suomen maantieteen käsikirjan alullepaneminen sekä ensimmäisen, 1936 ilmestyneen, laitoksen toimitustyö. Näin luotiin kaksi perustavaa laatua olevaa suurteosta, joista etenkin jälkimmäinen on merkittävällä tavalla tehnyt maamme oloja kansainvälisesti tunnetuiksi ei vain maantieteilijäin piirissä, vaan myös laajemmalti. Osoituksena tämän teoksen merkityksestä tulkoon mainituksi se seikka, että siitä ilmestyi uusi laitos heti sodan jälkeen. Tässä yhteydessä on mainittava, että Kaarlo Hildén toimi Suomen Maantieteellisen Seuran aikakauslehti *Terran* toimittajana 18 vuotta sekä oli tämän seuran sihteerinä 13 vuotta. Kaarlo Hildén pyrki myös hyvin aktiivisesti tuomaan laajemman yleisön luettavaksi maantieteen näkemykset ja saavutukset, niinpä hän kirjoitti ahkerasti moneen kansantajuisen aikakauslehteen, esiintyi tuon tuostakin radiossa ja piti esitelmiä monessa eri tilaisuudessa alansa kysymyksistä. Samaa toimintapiiriin kuuluu vielä sellaisen suurteoksen julkaisukuntoon saattaminen kuin Suomen Marsalkan kuvaus matkastaan, jonka hän suoritti halki Aasian.

Edelliseen liittyy vielä läheisesti se vaativa työ, joka oli uskottu Kaarlo Hildénille Suomen maantieteen kansalliskomitean puheenjohtajana, missä ominaisuudessa hän rakensi kansainvälisellä tasolla maamme maantieteen yhteyksiä.

Kaarlo Hildén oli luonteensa mukaisesti voimakkaasti eteenpäin pyrkivä ihminen, joka juuri tässä mielessä edisti ja vei mukanaan Suomen maantieteen kehitystä — tämä herättää sitä enemmän kunnioitusta kun tiedetään, että hänen voimiaan samanaikaisesti riitti myös esim. Kauppakorkeakoulun kehittämiseen. Suomen maantieteilijät näkevät kuitenkin hänessä myös ansioituneen tutkijan ja Suomen maantieteen palvelijan, joka aikaa ja vaivojaan säästämättä rakensi ne puitteet, joissa maamme maantiede nykyään toimii.

Stig Jaatinen

KAUPPANEUVOS JUHO KUOSMANEN

* 21. XII. 1887 † 20. XII. 1960

†

KAUPPANEUVOS JUHO KUOSMANEN

Joulukuun 20 p:nä 1960 muutti manan majoille Kauppakorkeakoulun valtuuskunnan jäsen, taloudellisen alan suomalaisen kulttuuriryön ansioitunut harrastaja ja tukija kauppaneuvos Juho Kuosmanen päivää vaille 74 vuoden ikäisenä. Juho Kuosmanen kuului niihin vanhemman liikemiespolven miehiin, jotka ilman sanottavaa koulutusta joutuivat omin päin opiskellen ja käytännön kokemuksen avulla kehittämään kykyjään ja sillä tavoin raivasivat tiensä liike-elämässä huomattaville johtopaikoille. Kansakoulu ja liikeapulaisiltakoulu jäivät koulunkäynnin osalta Juho Kuosmanen opiskelun määräksi. Hän aloitti toimintansa liikealalla Sortavalassa liikeapulaisena. Täydennettyään valmennustansa opintomatalla Saksaan, Kuosmanen suuntautui ulkomaankaupan alalle. Helsinkiin hän asettui 22-vuotiaana, palveli ensin Otto Lumme & Kni-nimisen yhtiön liikkeessä ja siirtyi sitten osakkaaksi yritykseen, jonka toiminimenä oli Kontro & Kuosmanen. Siinä hän toimi v:een 1919, jolloin siirtyi Suomen Valtamerentakaisen Kauppa Oy:n toimitusjohtajaksi, ja v:sta 1928 hänestä tuli Valtameri Osakeyhtiön toimitusjohtaja ja johtokunnan puheenjohtaja. V:sta 1925 hän oli Brasilian kunniakonsuli Suomessa ja 1947 hänelle annettiin kauppaneuvoksen arvonimi. Juho Kuosmanen kuului monien liikeyritysten johtokuntiin.

Tämä komeasti kohoava liikemiesuran kaari liittyi Juho Kuosmanen elämäntyössä lämpimään, innostuksen leimaamaan kulttuuriharrastukseen. Omalta kohdaltaan hän löysi erityisesti ulkomaisista opintomatkista ja työskentelystä ulkomaisten liikkeiden palveluksessa soveltuvan keinon itsensä kehittämiseen omalla alallaan. Mutta nuoremmalle suomalaiselle liikemiespolvelle hän pyrki valmistamaan tilaisuutta opillisen koulutuksen saamiseen aina korkeakouluastetta myöten. Oikeastaan olikin Kauppakorkeakoulu taloudellisen akateemisen sivistyksen ahjona Juho Kuosmanen ehkä kiinteimmän harrastuksen kohteena. Sillä kun tämä laitos oli itseäisyyssajan alussa vaarassa sortua taloudellisiin vaikeuksiin, kuului Kuosmanen niihin, jotka intomielin perustivat Suomalaisen Liikesivistysrahaston ja siten kokosivat suomalaisen liikemies-

kunnan parhaat voimat tukemaan korkeakoulua ja pelastivat tämän laitoksen kehitysmahdollisuudet. Liikesivistysrahaston hyväksi ja sen johdossa Kuosmanen sitten toimi vanhuuden päivinäkin laimenemattomalla harrastuksella. Hänet kutsuttiin 1944 rahaston kunniajäseneksi. Kauppakorkeakoulun kehitystä hän seurasi kiinteästi ja kuului, kuten sanottu, kuolemaansa saakka laitoksen valtuuskuntaan, jonka kokouksiin hän hyvin säännöllisesti osallistui. Liikemiesten yhteisiin harrastuksiin osallistumista ilmentää myös, että hän 30 vuotta kuului Suomen Liikemiesyhdistyksen johtokuntaan ja että hänet kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseneksi. Tässä ei ole tarkoitus luetella tyhjentevästi niitä monipuolisia tehtäviä, joita Juho Kuosmanen ennätti suorittaa. Helsingin agenttilyhdistyksen ja Karjalan Sivistysseuran kunniajäsenyys mainittakoon kuitenkin vielä ilmaisemaan niitä monia kulttuuriharrastuksia, joihin Juho Kuosmanen suurella työkyvyllään ja karjalaisen luonteensa loppuun saakka säilyneellä vilkkaudella ja lämmöllä ennätti osallistua.

I. Hallinto, opettajat sekä viran- ja toimenhaltijat 31. 5. 1961

Hallinto

Kauppakorkeakoulun kansleri

SUVIRANTA, BRUNO KAARLE, FT, Professori. 93; 53.

Valtuuskunta

Puheenjohtaja: NIKLANDER, KARI ALWAR, KTT h.c., Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 75; (16) 50.

Varapuheenjohtaja: WALDEN, JUUSO WALFRID, Ekon., Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 50.

AHLQVIST, ARMAS, VT, Ekon., Pankinjohtaja, Jyväskylän kauppakamarin valitsema. 97; 50.

AHLSTRÖM, BÖRJE BERTEL, Ekon., Konttoripäällikkö, Kotkan kauppakamarin valitsema. 11; 58.

ANGERVO, TAUNO PIETARI, LaL, VT., Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 60.

ARO, EINO JOHANNES, MH., Johtaja, Pohjois-Karjalan kauppakamarin valitsema. 09; 59.

CALONIUS, OLLI SAKARI, Ekon., Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 11; 53.

EEROLA, NILLO ARMAS, LaL, VT., Ylijohtaja, Riihimäen—Hyvinkään kauppakamarin valitsema. 07; 58.

HARIMA, SAMULI ALBERT, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 79; 50.

HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA), FT., Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 04; 57.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c., Liikesivistysrahaston valitsema. 02; (48) 51.

HÄYRINEN, ENSIO, Ekon., Kaupunginjohtaja, Mikkelin kauppakamarin valitsema. 11; 59.

KARKKILÄ, TORSTEN ERIK, Ekon., Toimitusjohtaja, Vaasan kauppakamarin valitsema. 18; 61.

KAUPPI, KALLE, FM, MOT, KTT h.c., Professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 92; 52.

KAUPPINEN, AULIS PIETARI, KTM, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 50.

KEMPPAINEN, ONNI VEIKKO, Ekon., Toimitusjohtaja, Kemin kauppakamarin valitsema. 06; 56.

KORTE, TEPPO FREDRIK, KTM, Kaakkois-Suomen kauppakamarin valitsema. 19; 60.

KOSKELO, AARNE KAARLO, KTM, Pääkonsuli, Liikesivistysrahaston valitsema. 00; 61.

KURIKKA, HEIKKI OLAVI, Ekon., Toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 19; 61.

KUUSINEN, KALLE JUHO PETTER, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 89; 56.

KUUSTERÄ, ANDERS, GUSTAF, Ekon., Toimitusjohtaja, Hämeenlinnan kauppakamarin valitsema. 05; 59.

LIPSANEN, ERKKI AUGUST, Ekon., Kauppaneuvos, Porin kauppakamarin valitsema. 11; 50.

LUUMI, VÄINÖ OLAVI, Ekon., Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 51.

MONONEN, JUSSI, Kauppaneuvos, Lahden kauppakamarin valitsema. 88; 50.

MÄLKIÄ, AARNE, Toimitusjohtaja, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin valitsema. 00; 53.

RAADE, Tauno Uolevi, Ekon., Dipl.ins., Toimitusjohtaja, Turun kauppakamarin valitsema. 12; 61.

RAIKKALA, ARMAS ARVI WILHO, Ekon., Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 96; 50.

RANNIKKO, ONNI KAARLO OLAVI, Ekon., Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 59.

RUUSKANEN, LAURI PIETARI, Kauppaneuvos, Tampereen kauppakamarin valitsema. 93; 50.

TAKKI, UONO KRISTIAN, KTK, LaL, KTT h.c., Vuorineuvos, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; (47) 50.

TOIKKA, OSMO AKSELI, FM, KTK, Pohjoismaiden Yhdyspankin toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 00; 56.

TOIVONEN, AARNE LEONARD, Ekon., Kauppaneuvos, Oulun kauppakamarin valitsema. 94; 50.

VAINIO, EVALD, Kauppaneuvos, Keski-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 98; 53.

VAINIO, VALDE ANTON, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 59.

VARANKO, ERKKI VILHO PERTTELI, KTM, Johtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 04; 54.

VARTAINEN, OSMO JOHANNES, Ekon., Konsuli, Kuopion kauppakamarin valitsema. 10; 50.

WIHERHEIMO, TOIVO ANTERO, FM, Keskuskauppakamarin yliasiamies, Keskuskauppakamarin valitsema. 98; 58.

WIHURI, ANTTI TAAVETTI, KTT h.c., Merenkulkuneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 83; (38) 50.

VIIMA, EERO JALMARI, KTM, Vuorineuvos, Helsingin kauppakamarin valitsema. 07; 57.

VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja, Turun Yliopiston kunniajäsen, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 50.

VIRTANEN, ARTTURI JULIUS, Ekon., Kauppaneuvos, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 90; 50.

VÄYRYNEN, TAUNO VEIKKO, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 11; 59.

Hallitus

Puheenjohtaja: HIRVONEN, ELNO, KTK, KTT h.c.. 02; (46) 50.

Varapuheenjohtaja: VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja. 08; 50.

CALONIUS, OLLI SAKARI, Ekon., Toimitusjohtaja. 11; 50.

HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA), FT, Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 04; 57.

KAUPPI, KALLE, FM, MOT, KTT h.c., Professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 92; (39) 52.

KIRVES, LAURI KALervo, KTM, Toimitusjohtaja. 14; 50.

NURMELA, ILMO OLAVI, KTM, Vuorineuvos, Toimitusjohtaja. 03; 54.

SAARINEN, SEVERI MIKAEL, Ekon., Kauppaneuvos, Toimitusjohtaja. 05; 50.

SOHLBERG, JORMA OLAVI, VT, Vuorineuvos, Toimitusjohtaja. 08; 60.

Rehtori

KAUPPI, KALLE

Professori

Opettajaneuvoston, Laajennetun opettajaneuvoston ja Opettajakunnan puheenjohtaja.

Rehtori (aikaisemmin 1939—45) tällä kertaa kesäkuun 1 p:stä 1957.

Vararehtori

HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA)

Professori

Vararehtori kesäkuun 1 p:stä 1957.

Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö.**Johtokunta**

Puheenjohtaja Alvar Niklander, jäsenet herrat Eino Hirvonen, Matti Virkkunen, Kalle Kauppi, Lauri Kirves, Olli Calenius, Severi Saarinen, Ilmo Nurmela ja Pekka Heinänen.

Opettajakunta**Varsinaiset professorit**

KAUPPI, KALLE, FM, MOT, KTT h.c. (Kauppaoikeus). 92; 29. Rehtorina vapaa opetusvelvollisuudesta, jota ovat hoitaneet AALTONEN, AIMO OLAVI, LaT, dosentti, ja MUUKKONEN, PERTTY JUHANI, LaT, Turun Yliopiston professori.

RANINEN, HUUGO VALTTER, KTL, LaT. (Liiketaloustiede II). 99; 39.

SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT. (Liiketaloustiede I). 06; 48.

HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA), FT, Helsingin yliopiston dosentti. (Kemia ja tavaraoppi). 04; 50.

TAMMINEN, MIKKO KUSTAA, FT. (Kansantaloustiede). 13; 50.

VIRKKUNEN, JOHAN HENRIK, KTT, KHT. (Liiketaloustiede I). 17; 55.

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT. (Liiketaloustiede, opetus-alana markkinointi ja jakelutalous). 19; 59.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT. (Liiketaloustiede). 22; 60.

MATILÄ, KAARLO SAKARI, FT. (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 15; 60.

Kansantaloustieteen toinen professorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, Dosentti.

Kauppaoikeuden toinen professorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, Dosentti.

Talousmaantieteen professorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut JAATINEN, STIG TYRGIL HJALMARSON, FT, Apulaisprofessori.

Apulaisprofessorit

JAATINEN, STIG TYRGIL HJALMARSON, FT, Helsingin yliopiston dosentti. (Talousmaantiede). 18; 59.

Talousmatematiikan ja tilastotieteen apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut oman virkansa ohella MATILÄ, KAARLO SAKARI, FT, Professori, avustajanaan MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, Assistentti.

Dosentit

KAITILA, ESA HEIKKI, FT, Helsingin yliopiston apulaisprofessori. (Liiketaloustiede I). 09; 46. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

ALANEN, AULIS JOHANNES, FT, Yhteiskunnallisen Korkeakoulun professori, Helsingin yliopiston dosentti. (Taloushistoria). 06; 54. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

TARKKIAINEN, TUTTU VILJO, FT, Yhteiskunnallisen Korkeakoulun professori. (Valtio- ja yhteiskuntaoppi). 12; 54.

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT. (Kauppaoikeus). 15; 54.

ROSSI, TARU REINO KAI, FT. (Kansantaloustiede). 19; 58.

HAKAMIES, REINO SEVERI, FT, Lehtori. (Romaaninen filologia). 17; 58.

LINDGREN, KAJ BRYNOLF, FT, Lehtori. (Saksan kieli ja kirjallisuus). 22; 58.

RAINIO, KULLERVO, FT, (Psykologia). 24; 58. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, Lehtori. (Englannin kieli ja kirjallisuus). 08; 58.

RANTAVAARA, IRMA IRENE, FT, Lehtori. (Englannin kieli ja kirjallisuus). 08; 58. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

AALTONEN, AIMO OLAVI, KTM, LaT, (Kauppaoikeus). 19; 58.

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, Lehtori. (Kansantaloustiede). 27; 60.

LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, Lehtori. (Suomen kieli ja tyylioppi). 08; 60.

Lehtorit

RANTAVAARA, IRMA IRENE, FT, Kauppakorkeakoulun ja Helsingin yliopiston dosentti. (Englannin kieli). 08; 45.

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, dosentti. (Englannin kieli). 08; 48.

LOUHIJA, JARI ALBIN, FT, dosentti. (Kotimaiset kielet). 08; 48.

TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM. (Saksan kieli). 07; 49.

HAKAMIES, REINO SEVERI, FT, dosentti. (Ranskan kieli). 17; 50.

PUUKARI, ARVO LAURI JOHANNES, KTL. (Myynti- ja mainosoppi). 12; 53.

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT. (Kansantaloustiede). 27; 54. Virasta vapaa.

LINDGREN, KAJ BRYNOLF, FT. Kauppakorkeakoulun ja Helsingin yliopiston dosentti. (Saksan kieli). 22; 54.

ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT, Helsingin yliopiston dosentti. (Englannin kieli). 19; 55.

SEVELIUS, MARTIN, FM. (Ruotsin kieli). 13; 55.

VIERIKKO, ERKKI, FK. (Espanjan kieli). 24; 56.

JUTILA, JUKKA HELJO, FM. (Kemia ja tavarasoppi). 23; 57.

KALLIONIEMI, SOLMU OUTERI, FM. (Pikakirjoitus). 13; (36) 57.

Venäjän kielen lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut LYYTINEN, ARVO ERKKI, Eversti evp. 91; 49.

Englannin kielen neljäs lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut BINHAM, PHILIP FRANK, MA. 24; 53.

Saksan kielen kolmas lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut von WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK. 23; 53.

Liiketaloustiede I:n lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut LAMPPU, AILI IRJA, KTM, Assistentti. 21; 59.

Liiketaloustiede I:n lehtorinvirka on täyttämättä.

Liiketaloustiede II:n lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, Assistentti.

Liiketaloustiede II:n lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTK, DBA, Assistentti.

Liiketaloustiede II:n lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut TUOMINEN, RISTO KALEVI, KTL, Assistentti.

Opettajat

HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARIINA. (Konekirjoitus). 99; 45.

PEITSO, JUKKA TAPANI, FM, MA. (Espanjan ja portugalin kieli). 17; 51.

NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, FM. (Englannin kieli). 11; (49) 52.

NENONEN, AARRE VILHO, FL. (Ruotsin kieli). 17; 53.

VUORINEN, ELSA MARIA, FM. (Englannin kieli). 08; 54.

LAINNE, NAIMI, FM. (Saksan kieli). 04; 55.

HOMI, MARTTA ELISABET, FM. (Ruotsin kieli). 07; 56.

PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, KTM. (Konttorityöt ja -tekniikka). 21; 57.

MÄRTENSON, OTTO BÖRJE, FM. (Ruotsin kieli). 07; 57.

NIKOLOWSKI, FERODORO MAX OTTO, FT. (Saksan kieli). 17; 57.

KIVIKOSKI, ERNST ENSIO, FT, Täysin palvellut professori. (Talousmatematiikka). 91; 58.

NURMINEN, LAILA, FM. (Englannin kieli). 11; 59.

KAREOJA, SIRKKA-LIISA, FM. (Ranskan kieli). 28; 59.

NYBERG, GUNNAR HEMMING, FM. (Ruotsin kieli). 13; 59.

AUTIO, AIMO, KTL. (Liiketaloustiede I). 21; 60.

HAUTALA, KUSTAA AADOLF, FT. (Taloushistoria). 05; 60.

BRADLEY, DAVID, B.A., B.S., M.D. (Englannin kieli). 15; 60.

HAKKARAINEN, HILKKA, FM. (Ruotsin kieli). 16; 60.

HAVUKKALA, JAAKKO, FL. (Talousmaantiede). 23; 60.

KÄRNÄ, ANTTI JUHANI, KTM. (Suomalainen kauppakirjeenvaihto). 35; 60.

Assistentit

AHLSTEDT, KARL LEO, KTL. (Liiketaloustiede II). 29; 53. Virasta vapaa.

TUOMINEN, RISTO KALEVI, KTL. (Liiketaloustiede II). 19; 53.

MANNINEN, JOUKO JUHA, FT. (Talousmatematiikka). 28; 54.

SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTK, D.B.A. (Liiketaloustiede II sekä taloushistoria). 23; 55.

SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTM. (Liiketaloustiede II). 28; 55.

DROCKILA, LAURI MAUNO JUHO, LaL, VT. (Kauppaoikeus). 18; 56.

LAMPPU, AILI IRJA, KTM. (Liiketaloustiede I). 21; 55. Virasta vapaa.

ARTTO, EERO VEIKKO, KTM. (Liiketaloustiede I). 30; 56.

SARAKONTU, MATTI VELI, KTM. (Kansantaloustiede). 33; 58.

CASTRÉN, KARI ZACHRIS, KTM. (Kansantaloustiede). 29; 60.

PEKKANEN, RAIMO OSKARI, LaL, Vt. (Kauppaoikeus). 27; 61.

Vt. KETTUNEN, PERTTI EMIL, KTK. (Liiketaloustiede I). 35; 59.

Vt. GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM. (Liiketaloustiede II). 32; 60.

Vt. RUUHELA, REIJO TUOMAS, Ekon. (Liiketaloustiede I). 35; 60.

Vt. HAKALA, PIRKKO SINIKKA, Ekon. (Liiketaloustiede I). 36; 60.

Vt. OKKONEN, URPO ANTERO, Ekon. (Liiketaloustiede II). 34; 60.

Vt. SALONEN, HEIKKI OLAVI, Ekon. (Kansantaloustiede). 33; 60.

Eläkkeellä olevat opettajat ja virkailijat

KEKKONEN, SAIMA, konekirjoituksen opettaja. 79; sai eläkkeen 45.
 FORSBERG, NAIMA VIKTORIA, englannin kielen lehtori. 84; täysinpalv.
 48.

VIRTANEN, NILLO PAAVO, FM, kirjastonhoitaja. 05; sai eläkkeen 56.
 HILDÉN, BROR ERIK, FM, saksan kielen lehtori. 84; täysinpalv. 54.
 KIVIKOSKI, ERNST ENSIO, talousmatematiikan professori. 91; täysin-
 palv. 58.

Viran- ja toimenhaltijat**Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja**

TARPILA, OLLI PERTTI, VT. 19; 51.

Kanslerin sihteeri

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT. 27; 59.

Kanslia

TASKINEN, ELLI MARIA, VTM, Kamreeri. 06; 50.
 MÄKIPÄÄ, SYLVI ANNA-KRISTIINA, Kanslisti. 05; 50.
 TAMMINEN, TAIMI ELINA, Kanslisti. 25; 50.
 KAARTOTIE, ARJA AINIKKI, Kanslisti. 19; 52.
 LUUKKANEN, LISA MARITA SOFIA, kanslisti. 20; 59.

Kirjasto

NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA, VTM, Kirjastonhoitaja. 04; (27) 60.
 WEGELIUS, PIIRKKO ONERVA, FK, Kirjaston amanuenssi. 29; (51) 60.
 TAMMINEN, KAISA KYLLIKKI, FM, Kirjaston amanuenssi. 22; 60.
 RUOKONEN, KYLLIKKI AINO ANNELI, FM, Kirjaston amanuenssi. 33; 60.
 PARVIAINEN, VIILJO PETTER, Merkonomi, Kirjastoapulainen. 36; 56.
 LEHTONEN, RITVA TYTTI ILONA, Kirjastoapulainen. 42; 60.

Laboratorio

KAINULAINEN, YRJÖ, Laboratoriomestari. 16; 53.
 MYLLYRINNE, SULO KULLERVO, Laboratorioapulainen. 36; 51.

Vahtimestarit

NURMI, AARNE ANSHELM, Ylivahtimestari. 96; 50.
 SUNDSTRÖM, JOHAN EDVIN, Vahtimestari. 15; 53.
 TUPPURAINEN, UNO ANDERS, Vahtimestari. 31; 56.

II. Yleisiä tietoja**Opiskelijain lukumäärä**

Heinäkuun 31 päivänä 1960 päättyneen hakuajan kuluessa korkea-
 koulun varsinaisiksi oppilaisiksi pyrki 761 ylioppilasta (edellisenä vuonna
 570), joista ensisijaisesti ekonomin tutkinnon suorittajiksi 420 (miehiä
 264, naisia 156) ja kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittajiksi 341 (joista
 miehiä 1, naisia 340). Hakijoista hyväksyttiin yhteensä 352 eli 47,6 %.
 Hyväksytyistä oli ekonomin tutkintoa opiskelevia 218, niistä miehiä
 150 ja naisia 68, sekä kirjeenvaihtajan tutkintoa opiskelevia 134 (kaikki
 naisia). Lisäksi hyväksyttiin, kuulustelun jälkeen, ekonomin tutkintoa
 suorittamaan 1 merkonomi, joka ei ollut suorittanut ylioppilastutkintoa.
 Hyväksytyistä aloitti opiskelun 314 henkilöä. Kertomusvuoden päättyes-
 sä oli korkeakoulussa ensimmäistä loppututkintoa varten opintoja har-
 joittavia oppilaita yhteensä 1088, edellisen vuoden vastaavan luvun
 ollessa 1018.

Kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajiksi on kertomusvuo-
 den aikana hyväksytty 65 henkilöä, joista ekonomeja 58, dipl.insinöö-
 rejä 5, lainopin kandidaatteja 1 ja fil. kandidaatteja 1. Ekonomin, kir-
 jeenvaihtajan ja kauppat.kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli
 siis lukuvuoden lopussa yhteensä 1314. Lukuvuoden päättyessä oli kaup-
 patieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia 212; edellisen luku-
 vuoden päättyessä vastaava luku oli 226.

Ylimääräiseksi tai kuuntelijaoppilaksi on hyväksytty 5 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana on ekonomin tutkinnon suorittanut 151
 opiskelijaa, kirjeenvaihtajan tutkinnon 55 opiskelijaa, kauppatieteiden
 kandidaatin tutkinnon 23 henkilöä.

Kanslerin ja rehtorin toimet

Kanslerina on koko lukuvuoden ajan toiminut prof. *Bruno Suviranta*.
 Hänen ollessaan ulkomaanmatkan takia 3. 9. — 17. 9 1960 välisen ajan
 estynyt tointansa hoitamasta, rehtori on perussääntöjen 11 §:n mukai-
 sesti toiminut hänen sijaisenaan.

Rehtorina on ollut prof. *Kalle Kauppi*, vararehtorina prof. *Pekka Heinänen*.

Opettajaneuvosto oli kokouksessaan 23 p:nä tammikuuta 1959 saatuaan asianomaiselta siihen suostumuksen ja hankittuaan hänestä lääkärintlausunnon, tehnyt perussääntöjen 42 §:n nojalla kanslerille esityksen, että silloin rehtorina ollut kauppa-oikeuden professori *Kalle Kauppi* oikeutettaisiin pysymään professorinvirassaan yli säännönmukaisen eroamisiän, kunnes hän täyttäisi 70 vuotta, eli maaliskuun 10 päivään 1962. Esityksen johdosta kansleri oli päätöksellään 13 p:nä helmik. 1959 oikeutanut hänet pysymään professorinvirassaan heinäkuun loppuun 1961. Sen johdosta prof. Kauppi, joka sillä välin oli asianomaisessa järjestyksessä 4 p:nä toukokuuta 1960 nimitetty edelleen korkeakoulun rehtoriksi 3-vuotiskaudeksi 1960—63, pyysi kirjelmällä 3. 2. 1961, että kansleri myöntäisi edellä mainitun pitennetyn määräajan päättymisen vuoksi, hänelle täysin palvelleena eron professorinvirasta ja siitä johtuen samalla rehtorin toimesta elokuun 1 päivän alusta 1961 lukien. Kansleri helmikuun 24 p:nä 1961 antamallaan päätöksellä myönsi pyydetyn eron, minkä jälkeen eron saaneelle myönnettiin professorinvirkaa vastaava eläke.

Kun rehtorin toimi oli siten tullut elokuun 1 p:stä lukien avoimeksi, kutsuttiin laajennettu opettajaneuvosto koolle toukokuun 30 päiväksi 1961 suorittamaan ehdollepano rehtorin toimen täyttämiseksi professori Kaupin kesäkuun 1 päivänä 1960 alkaneen toimikauden loppuajaksi eli toukokuun 31 päivään 1963 saakka. Laajennettu opettajaneuvosto asetti ensimmäiselle ehdokassijalle prof. *Henrik Virkkusen*, toiselle sijalle vararehtori prof. *Pekka Heinänen* ja kolmannelle sijalle prof. *Mikko Tammisen*. Kesäkuun 5 p:nä kansleri nimitti rehtoriksi prof. *Henrik Virkkusen*.

Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia

Valtuuskunta

Korkeakoulun valtuuskunta on kertomusvuoden aikana kokoontunut kolme kertaa.

Syyskokouksessaan marraskuun 11 p:nä valtuuskunta hyväksyi talousarvion vuodeksi 1961. Hallituksen jäseniksi tammikuun 1 p:nä 1961 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi se valitsi uudelleen erovuorossa olevat jäsenet vuorineuvos *Ilmo Nurmelan*, toimitusjohtaja *Olli Caloniuksen* ja kauppaneuvos *Severi Saarisen*. Virallisten asiain käsittelyn päätyttyä rehtori kertoi valtuuskunnan edellisen kokouksen jälkeen tapahtuneista virkanimityksistä ja erinäisistä muista korkeakoulua koskevista seikoista.

Välittömästi kokouksen päätyttyä vt. prof. *Fedi Vaivio* esitelmöi valtuuskunnan jäsenille Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen suhdannepeilitutkimuksista.

Vuosikokouksessaan maaliskuun 10 p:nä 1961 valtuuskunta valitsi puheenjohtajakseen v:ksi 1961 uudelleen kauppaneuvos KTT h.c. *Alwar Niklanderin* ja varapuheenjohtajakseen samoin uudelleen vuorineuvos *J. W. Waldenin*. Hallituksen vuosikertomus hyväksyttiin, korkeakoulun tilinpäätös vahvistettiin ja hallitukselle myönnettiin yksimielisesti vastuuvapaus. Vuoden 1961 tilejä tarkastamaan valittiin uudelleen entiset tilintarkastajat: professori *Martti Saario*, johtaja KTM, KHT *Tyko Vanhala* sekä KTM, KHT *Olle V. Salmi*, jonka viimeksimainitun tehtävänä on toimia myös valvontatarkastajana. Varatilintarkastajiksi valittiin samoin entiset, nimittäin kauppaneuvos KTM *Aulis Kauppinen* ja kauppaneuvos, ekonomisti *Arvi Raiikkala*. Rehtori *Kauppi* esitti selon-teon korkeakoulun toiminnasta syyskokouksen jälkeiseltä ajalta.

Korkeakoulun 50-vuotisjuhlien yhteydessä valtuuskunta toukokuun 17 päivänä piti juhla kokouksen, jossa se hyväksyi korkeakoulun hallituksen sille alistamat päätökset Kauppakorkeakoulun Keräyksen korkeakoululle luovuttamien varojen muodostamisesta rahastoiksi ja rahastojen varojen käyttöperiaatteet, joista tehdään selkoa jäljempänä (s. 30).

Valtuuskunnan kokoonpanossa on tapahtunut toimintavuoden aikana seuraavat muutokset. Niistä jäsenistä, jotka tammikuun 1 päivänä joutuivat erovuoroon ovat asianomaiset järjestöt valinneet uudelleen valtuuskunnan jäseniksi kolmivuotiskaudeksi 1961—63 seuraavat: konttoripäällikkö *Börje Ahlströmin* (Kymenlaakson kauppakamari), ylijohtaja *Niilo Eerolan* (Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari), kauppaneuvos *Aulis Kauppinen* (Liikesivistysrahasto), toimitusjohtaja *Olavi Luumin* (Liikesivistysrahasto), pankinjohtaja *Osmo Toikan* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Aarne Toivosen* (Oulun kauppakamari), vuorineuvos *J. W. Waldenin* (Liikesivistysrahasto), vuorineuvos *Eero Viiman* (Helsingin kauppakamari) ja kauppaneuvos *Artturi Virtasen* (Liikesivistysrahasto). Etelä-Pohjanmaan kauppakamari valitsi jäseneksi valtuuskuntaan toimitusjohtaja, ekon. *H. O. Kurikan*, Turun kauppakamari toimitusjohtaja, dipl.ins., ekon. *Uolevi Raaden*, Vaasan kauppakamari toimitusjohtaja, ekon. *Torsten Karkkilan* ja Liikesivistysrahasto edesmenneen kauppaneuvos *Juho Kuosmasen* tilalle hänen jäljelläolevaksi toimikautekseen eli vuoden 1961 loppuun pääkonsuli, KTM *Aarne Koskelon*.

Hallitus

Hallitus on kertomusvuoden aikana kokoontunut 6 kertaa. Perussääntöjen 20 §:n mukaisesti se on käsitellyt pääasiallisesti korkeakoulun

hallintoon kuuluvia taloudellisia asioita. Kokouksessaan helmikuun 2 p:nä hallitus valitsi puheenjohtajakseen v:ksi 1961 edelleen toimitusjohtaja KTK, KTT h.c. *Eino Hirvosen* ja varapuheenjohtajakseen samoin edelleen pääjohtaja VT *Matti Virkkusen*. Niistä asioista, joita hallituksen kokouksissa on käsitelty, kerrotaan eri yhteyksissä tässä kertomuksessa.

Opettajaneuvosto

Opettajaneuvosto on lukukausien aikana kokoontunut eräitä poikkeuksia lukuunottamatta joka perjantai. Lisäksi on pidetty tarvittaessa muina aikoina kokouksia, mm. elokuussa uusien oppilaiden valitsemista varten. Päätökset, joita on kokouksissa tehty ja toimenpiteet, joita on suoritettu, tulevat suurelta osalta selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Virat ja toimet

Professorin virat

Rehtoriksi vielä uudelleen nimitetylle prof. *Kalle Kaupille* myönsi kansleri päätöksellään toukok. 25 p:nä 1960 korkeakoulun lähestyvän 50-vuotisjuhlan valmistelujen takia lukuvuodeksi 1960—61 vapautuksen kauppaoikeuden professorinvirkaan kuuluvista opetustehtävistä. Niitä ovat opettajaneuvoston määräyksestä hoitaneet dosentti LaT, KTM *Aimo O. Aaltonen* ja assistentti LaT *Pertti Muukkonen*.

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, oli kansleri päätöksellään toukokuun 12 p:nä 1960 antanut suostumuksensa siihen, että avoinna oleva *kansantaloustieteen professorinvirka* julistettaisiin uudelleen haettavaksi vasta syyslukukauden 1960 alussa. Opettajaneuvoston pyydettyä syyskuun 9 p:nä 1960 tekemänsä päätöksen mukaisesti viran haettavaksi julistamisen siirtämistä vielä kevätlukukauden 1961 alkuun antoi kansleri tähän päätöksellään 23. 9. 1960 suostumuksensa. Ryhdyttyään kevätlukukauden 1961 alussa käsittelemään kysymystä viran vakinaisesta täyttämisestä, opettajaneuvosto piti tarkoituksenmukaisena viran opetusalan tarkempaa määrittämistä ja teki siitä kanslerille ehdotuksen. Kun kansleri oli maaliskuun 1 päivänä 1961 vahvistanut opettajaneuvoston esityksen mukaisesti viran opetusalan julistettiin virka haettavaksi määräajassa, joka päättyi huhtikuun 4 päivänä 1961. Tänä aikana hakivat virkaa VTT *Osmo Jaskari*, dosentti KTT *Fedi Vaivio*, sekä eräs henkilö, joka ei halua nimeänsä julkisuu-teen. Hakijoista kaksi viimeksi mainittua pyysi vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Opettajaneuvosto myönsi kaikille hakijoille pätevyymisaikaa huhtikuun 5 päivään 1962. Syyslukukau-

den 1960 alusta lukien määrättiin dosentti, lehtori KTT *Fedi Vaivio* hoitamaan virkaa toistaiseksi ja kunnes se vakinaisesti täytetään ja samalla hänet vapautettiin osasta kansantaloustieteen lehtorinviran hoitoon kuuluvia tehtäviä.

Professori *Kaarlo Hildénin* heinäkuun 15 p:nä 1960 kuoltua tuli *talousmaantieteen professorinvirka* avoimeksi. Käytyään syyslukukauden alussa 1960 viran täyttämistä koskeviin toimenpiteisiin, opettajaneuvosto laati esityksen viran opetusalan tarkemmasta määrittämisestä ja teki jouluk. 12 p:nä 1960 tästä esityksen kanslerille. Kanslerin vahvistettua helmikuun 12 p:nä 1961 viran opetusalan, julistettiin virka haettavaksi. Hakuaikana, joka päättyi maaliskuun 20 päivänä 1961 ilmoit-tautuivat viran hakijoiksi apulaisprofessori, FT *Stig Jaatinen*, profes-sori FT *Auvo Sääntti* ja eräs henkilö, joka ei halunnut nimeänsä julkisuu-teen. Hakijoista kaksi ensiksi mainittua pyysi vuoden lisäaikaa täyden-tääkseen pätevyytensä. Opettajaneuvosto myönsi kaikille hakijoille pätevyymisaikaa maaliskuun 20 päivään 1962.

Niin kuin mainittiin jo edellisessä vuosikertomuksessa, päättyi *talousmatematiikan ja tilastotieteen professorinviran* ainoalle hakijalle, apul. prof. *Sakari Mattilalle* myönnetty pätevyymisaika tammikuun 12 päi-vänä 1960. Asiantuntijoiksi pyydettyjen prof. *Gustav Elfvingin*, dosentti *Kari Kavhusen* ja prof. *Herman Woldin* lausunnot saatiin kaikki käytettä-väksi lokakuussa 1960. Sittenkun apul.prof. Mattila oli pitänyt lokakuun 25 p:nä 1960 näyteluennon, opettajaneuvosto marraskuun 4 p:nä 1960 julisti hänet virkaan kelpoiseksi ja pani siihen ehdolle. Joulukuun 8 p:nä 1960 tekemällään päätöksellä kansleri nimitti apulaisprof. *Sakari Matti-lan* *talousmatematiikan ja tilastotieteen* professoriksi. Professori Mattila astui virkaansa pitämällä maaliskuun 10 päivänä 1961 julkisen esitel-män aiheesta "Matematiikka ja taloustieteellinen tutkimus."

Elokuun 3 päivänä 1959 nimitetty *liiketaloustieteen professori Mika Kaskimies* ja toukokuun 31 päivänä 1960 nimitetty *liiketaloustieteen pro-fessori Jaakko Honko*, jotka molemmat olivat olleet lukuvuoden 1959—60 virasta vapaina ulkomaisen opintomatkan vuoksi, pitivät virkaanastu-jaisesityksensä tammikuun 26 päivänä 1961, edellinen aiheesta "Markki-noinnin asema nykyajan kasvutaloudessa" ja jälkimmäinen aiheesta "Yrityksen investoinnit tutkimuksen kohteena."

Kanslerin myönnettyä, niin kuin edellä kerrottiin, 24. 2. 1961 anne-tulla päätöksellä professori *Kalle Kaupille* täysinpalvelleena eron *kaup-paoikeuden professorinvirasta* elokuun 1 päivästä 1961 lukien opettaja-neuvosto ryhtyi toimenpiteisiin tämän viran uudelleen täyttämiseksi. Käsiteltyään asiaa opettajaneuvosto kokouksessaan maaliskuun 3 p:nä 1961 teki kanslerille esityksen viran opetusalan määrittämisestä. Sit-

tenkun kansleri maaliskuun 24 päivänä 1961 antamallaan päätöksellä oli vahvistanut viran opetusalan, julistettiin virka haettavaksi. Määräaika, joka päättyi toukokuun 29 päivänä 1961, oli virkaa hakenut dosentti LaT, KTM Aimo O. Aaltonen, joka pyysi vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan toukokuun 30 p:nä 1961 opettajaneuvosto myönsi hänelle lisäpätevyymisaikaa toukokuun 29 p:ään 1962.

Avoimna olleen kauppa-oikeuden toisen professorinviran, jossa hakijoiden lisäpätevyymisaika päättyi tammikuun 19 päivänä 1960, täyttämisaasia on edelleen kesken, koska kaikki asiantuntijoiksi pyydytyt eivät vielä ole antaneet lausuntojaan. Professori Pertti Muukkonen peruutti hakemuksensa virkaan helmikuun 10 p:nä 1961. Jäljelläolevat hakijat ovat dosentit LaT K.A. Telaranta ja LaT, KTM Aimo O. Aaltonen.

Kokouksessaan marraskuun 11 p:nä 1960 opettajaneuvosto valitsi professori Huugo Ranisen promoottoriksi kolmivuotiskaudeksi 1961—1963.

Apulaisprofessorin virat

Apulaisprof. Sakari Mattilan tultua joulukuun 8 p:nä 1960 nimitetyksi talousmatematiikan ja tilastotieteen professoriksi, jäi talousmatematiikan ja tilastotieteen apulaisprofessorin virka avoimeksi. Sen jälkeen kuin kansleri opettajaneuvoston esityksestä oli päätöksellään maaliskuun 1 päivänä 1961 muuttanut viran kelpoisuusvaatimuksia, julistettiin virka haettavaksi. Huhtikuun 4 p:nä 1961 päättyneen määräajan kuluessa haki virkaa assistentti FT *Jouko Manninen*, joka pyysi vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämiseen. Kokouksessaan huhtikuun 7 p:nä 1961 opettajaneuvosto myönsi hänelle lisäpätevyymisaikaa huhtikuun 4 p:ään 1962. Virkaa on määrätty hoitamaan toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes virka vakinaisesti täytetään professori *Sakari Mattila* oman virkansa ohessa apunaan FT *Jouko Manninen*. Tri Manninen on siksi ajaksi vapautettu assistentin tehtävistään.

Apulaisprof. Stig. Jaatiselle, joka oman virkansa ohella on määrätty hoitamaan avoimna olevaa talousmaantieteen professorinvirkaa, on avuksi apulaisprofessorinviran hoitamisessa määrätty FL *Jaakko Havukala*, joka samalla on saanut määräyksen toimia ylimääräisenä opettajana toistaiseksi ja enintään niin kauan kuin apul.prof. Jaatinen hoitaa sanottua professorinvirkaa.

Dosentintoimet

Dosentit *Esa Kaitila*, *Aulis Alanen*, *Reino Rossi* ja *Kullervo Rainio* ovat saaneet lukuvuodeksi 1960—61 vapautuksen dosentin luennoimis-

velvollisuudesta sekä dosentti *Irma Rantavaara* samoin kevätlukukaudeksi 1961 ja lukuvuodeksi 1961—62.

Lehtorinvirat, muut opettajantehtävät ja assistentintoimet

Lehtori Fedi Vaivion ollessa koko lukuvuoden toisen toimen hoitamisen vuoksi vapaana kansantaloustieteen lehtorinvirasta, on hänen sanottuun virkaan kuuluva opetusvelvollisuutensa hoidettu ylitunteina sekä kevätlukukaudella 1961 osaksi siten, että assistentti *Kari Castren* oman toimensa ohessa on määrätty hoitamaan puolta sanotun viran opetustehtävistä.

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, päättyi kolmen haettavana olleen liiketaloustiede II:n lehtorinviran hakijoille myönnetty lisäpätevyymisaika joulukuun 7 p:nä 1960. Hakijat dosentti FT *Kullervo Rainio* ja assistentti KTM *Martti Särkisilta* peruuttivat hakemuksensa, edellinen 5 ja jälkimmäinen 8 p:nä joulukuuta 1960. Lisäpätevyymisajan päätyttyä, opettajaneuvosto kokouksessaan jouluk. 9 p:nä 1960 päätti pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijain kelpoisuudesta virkoihin prof. *Lars Wahlbeckin*, apulaisprof. *Esa Kaitilan* ja lehtori KTM *Lauri Astolan*, jotka suostuivat tehtävään. Ennenkuin asiantuntijain lausunnot olivat saapuneet, peruutti myös FL *Kalevi Piha* hakemuksensa tammikuun 25 päivänä 1961. Jäljellä olevien hakijoiden KTL *Leo Ahlstedtin*, KTL *Lauri Kailan*, DBA KTK *Meeri Saarsalmen* ja KTL *Risto Tuomisen* pidettyä näyteluentonsa ja asiantuntijoiden annettua lausuntonsa opettajaneuvosto kokouksessaan toukokuun 12 p:nä 1961 julisti hakijat Ahlstedtin ja Saarsalmen kelpoisiksi liiketaloustiede II:n lehtorinvirkaan ja asetti hakija *Ahlstedtin* ehdolle ensimmäiselle sijalle ja hakija *Saarsalmen* toiselle sijalle kaikkiin kolmeen virkaan. Edellämämainitusta opettajaneuvoston päätöksestä on hakija *Tuominen*, jota opettajaneuvoston enemmistö ei ollut katsonut päteväksi, valittanut kanslerille, joka ei ole vielä asiaa ratkaissut. Kahta näistä avoimna olevista lehtorinviroista ovat opettajaneuvoston määräyksestä hoitaneet lukuvuoden 1960—61 ajan assistentit *Leo Ahlstedt* ja *Meeri Saarsalmi* sekä kolmatta osittain assistentti *Risto Tuominen*.

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin päättyi haettavana olleen liiketaloustiede I:n lehtorinviran hakijoille myönnetty lisäpätevyymisaika joulukuun 7 p:nä 1960. Opettajaneuvosto päätti jouluk. 9 p:nä pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijoiden kelpoisuudesta professorit *Axel Grandellin* ja *Unto Virtasen*. Ennenkuin asiantuntijalausunnot olivat saapuneet peruutti hakija KTM *Lauri Eirola* hakemuksensa sekä asiantuntijalausuntojen saavuttua myös jäljellä olevat hakijat KTL *Aimo Autio* ja KTM *Irja Lamppu*.

Toisen haettavana olleen liiketaloustiede I:n lehtorinviran hakijoille myönnetty lisäpätevyytymisaika päättyi maalisk. 14 p:nä 1961. Tämänkin viran hakijoiden kelpoisuutta arvostelemaan opettajaneuvosto pyysi asiantuntijoiksi professorit Axel Grandellin ja Unto Virtasen. Kaikki hakijat eli KTM Eero Artto, KTM Irja Lamppu ja lehtori KTM Seppo Lehtola peruuttivat kuitenkin hakemuksensa ennenkuin asiantuntijain lausunnot olivat saapuneet.

Kansleri opettajaneuvoston esityksestä toukok. 16 p:nä 1961 tekevässä päätöksessä suostui siihen, että molempien täyttämättä jääneiden liiketaloustiede I:n lehtorinvirkojen uudelleen haettavaksi julistaminen siirrettiin syyslukukauden 1961 alussa tapahtuvaksi. Toista liiketaloustiede I:n lehtorinvirkaa on lukuvuoden 1960—61 hoitanut vt. lehtori, assistentti *Irja Lamppu* ja toiseen kuuluvia opetustehtäviä assistentit *Eero Artto* ja *Pertti Kettunen* heidän assistentin tehtäviinsä sisällytettynä.

Dosentti, lehtori *Reino Hakamiehelle* kansleri myönsi sairauden vuoksi virkavapautta 14. 9.—15. 11. 1960 väliseksi ajaksi. Hänen lehtorinvirkaansa kuuluvia tehtäviä määrättiin tänä aikana hoitamaan dosentti FT *Eeva Vilamo-Pentti* ja ylimääräisenä ranskan kielen opettajana FL *Ulla Jokinen*.

Dosentti, lehtori *Irma Rantavaaralle* on kansleri myöntänyt toisen viran hoitamista ja tieteellisiä tutkimuksia varten osittaista virkavapautta englannin kielen lehtorinvirasta kevätlukukaudeksi 1961 ja täyden virkavapauden lukuvuodeksi 1961—62.

Assistentti KTM *Martti Airamo* on 1. 9. 1960 saanut vapautuksen liiketaloustiede II:n assistentin toimesta. Hänen tilalleen on 1. 9. 1960 lukien toistaiseksi määrätty vt. assistentiksi KTM *Jarmo Granfelt*. Assistentti *Leo Ahlstedtin* hoitaessa liiketaloustiede II:n lehtorin virkaa on hänen assistentin tointaan täksi ajaksi määrätty 1. 9. 1960 lukien hoitamaan ekonomi *Urpo Okkonen*. Assistentti LaT *Pertti Muukkonen* on 1. 1. 1961 lukien saanut pyynnöstään vapautuksen kauppaoikeuden assistentin toimesta, mutta jäänyt hoitamaan osaa kauppaoikeuden professorinviran opetustehtävistä lukuvuoden loppuun. LaL, VT *Raimo Pekkanen* on 1. 1. 1961 lukien määrätty kolmivuotiskaudeksi 1961—63 kauppaoikeuden assistentiksi. Ekonomi *Heikki Salonen* on määrätty 1. 1. 1961 lukien toistaiseksi kansantaloustieteen vt. assistentiksi ja ekonomi *Pirkko Hakala* myös 1. 1. 1961 lukien toistaiseksi liiketaloustiede I:n vt. assistentiksi.

FM *Hilkka Hakkarainen* on 1. 9. 1960 lukien määrätty ruotsin kielen ylimääräiseksi opettajaksi ja KTL *Aimo Autio* lukuvuodeksi 1960—61 liiketaloustiede I:n ylimääräiseksi opettajaksi.

BA, BS, MD *David Bradley* on määrätty lukuvuodeksi 1960—61 eng-

lanninkielen ylimääräiseksi opettajaksi ja ekonomi *Seppo Savinen* 1. 9. 1961 lukien ylimääräisenä opettajana avustamaan lehtori *Jarl Louhijaa* suomen kielen ja kirjeenvaihdon opetuksessa lukuvuonna 1961—62. FL *Jaakko Havukkala* on 1. 9. 1960 lukien määrätty ylimääräisenä opettajana avustamaan talousmaantieteen apulaisprofessorin viran hoitamisessa viran haltijaa *Stig Jaatista* sinä aikana kuin tämä hoitaa talousmaantieteen professorin virkaa.

Virkailijat

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin päättyi kirjastonhoitajan viran hakuaika kesäkuun 20 päivänä 1960. Määräajassa haki virkaa ainoastaan vt. kirjastonhoitaja VTM *Lempi Nurkkala*. Sittenkun hakemukseen oli perehdytty, opettajaneuvosto päätti, että koska viran marrask. 16 p:nä 1959 tapahtuneen haettavaksi julistamisen perusteella hankitut asiantuntijalausunnot sisälsivät asiantuntijoiden ylikirjastonhoitaja FT *Eero Newosen*, ylikirjastonhoitaja FM *Henrik Schaumanin* ja ylikirjastonhoitaja FT *Jorma Vallinkosken* arvioinnit hakija *Nurkkalan* kelpoisuudesta virkaan, ei ollut aihetta uusien asiantuntijalausuntojen hankkimiseen niiden lisäksi, jotka hänestä jo oli käytettävissä, ja tämän vuoksi kokouksessaan elok. 9 p:nä 1960 julisti hakija *Nurkkalan* kelpoiseksi virkaan ja pani hänet siihen ehdolle. Päätöksellään syysk. 23 p:nä 1960 kansleri nimitti VTM *Lempi Nurkkalan kirjastonhoitajan virkaan*. Kirjaston amanuenssi FK *Johannes Kainulainen* sai pyynnöstään 31. 7. 1960 eron virastaan sekä kirjaston amanuenssi FM *Aili Jalava* samoin 31. 10. 1960. Kirjastoapulainen FM *Pirkko Wegelius* on nimitetty 10. 10. 1960 sekä FM *Kaisa Tamminen* ja FM *Kyllikki Ruokonen* marrask. 1 päivästä 1960 lukien kirjaston amanuenssin virkaan. Kirjastoapulainen merkonomi *Viljo Parviainen* on ollut asevelvollisuuden vuoksi virasta vapaa 1. 6. 1960—1. 2. 1961 välisen ajan. Ylimääräiseksi kirjastoapulaiseksi on 1. 9. 1960 lukien määrätty neiti *Ritva Lehtonen*. Amanuenssi *Kyllikki Ruokonen* on ollut virkavapaa 15. 2.—15. 4. 1961 välisen ajan. Tilapäisinä kirjastoapulaisina ja harjoittelijoina ovat lukuvuoden aikana olleet FM *Eeva Eskola* 1. 9. 1960—30. 5. 1961, ylioppilas *Lea Koskela* 1. 9. 1960—30. 4. 1961 ja HOK *Erkki Vaisto* 1. 2.—31. 5. 1961.

Todistusten jako

Keväällä 1959 aloitetun käytännön mukaisesti jaetaan kevätlukukaudella 1961 valmistuneille todistukset syyslukukauden avajaistilaisuudessa, joka ensi lukuvuonna on syyskuun 12 p:nä klo 12.

Valtion apurahat tieteenharjoittajille

Nuoria tieteenharjoittajia varten osoitettiin korkeakoululle vuodeksi 1961 kolme apuraha. Hakemusten perusteella kansleri opettajaneuvoston ehdotuksen mukaisesti antoi apurahat assistentti KTM *Eero Artolle*, KTM *Tauno Kalliselle* ja assistentti KTM *Matti Sarakonnulle*.

Valtion opintolainarahasto

Valtion opintolainarahaston neuvottelukunnassa on Kauppakorkeakoulua edelleen edustanut prof. *Pekka Heinänen*. Hänen varamiehenään on ollut prof. *Mikko Tamminen*.

Korkeakoulun opintolainlautakunnassa ovat opettajakunnan edustajina olleet prof. *Martti Saario* puheenjohtajana, henkilökohtaisena varamiehenään dosentti *Irma Rantavaara*, ja vt. prof. *K. A. Telaranta*, henkilökohtaisena varamiehenään dosentti *Kaj B. Lindgren*. Ylioppilaskunnan edustajana on ollut kauppat. yo. *Panu Haapala*, varamiehenään kauppat.yo. *Pertti Salminen*. Lautakunnan sihteerinä on toiminut KTM *Matti Sarakontu*.

Valtion opintotakauslautakunta

Lukuvuonna 1960—61 on 16. 1. 1959 korkeakouluissa opiskelevien ja niissä loppututkinnon suorittaneiden henkilöiden opintolainojen valtion takauksesta annetun lain mukaisesti myönnetty valtion takauksia opiskelulainoille.

Korkeakoulun opintotakauslautakunnassa ovat opettajakunnan edustajina lukuvuoden 1960—61 toimineet prof. *Martti Saario* puheenjohtajana, vt. prof. *K. A. Telaranta* varapuheenjohtajana ja jäsenenä dosentti *Kaj B. Lindgren*. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina ovat olleet kauppat. ylioppilaat *Panu Haapala* ja *Pertti Salminen*. Lautakunnan sihteerinä on toiminut KTM *Matti Sarakontu*.

Kotimaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokoukset

Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous pidettiin Svenska Handelshögskolanissa. Kokouksessa olivat saapuvilla kaikkien neljän kauppa-korkeakoulun rehtorit, professorit *Curt Olsson*, joka toimi isäntänä ja puheenjohtajana, *Axel Grandell*, *Veikko Halme* ja *Kalle Kauppi*. Kokouksessa oli jonkin aikaa saapuvilla myös kauppa- ja teollisuusministeriön kansliapäällikkö *Reino R. Lehto*. Kokouksen aikana kauppa- ja teollisuusministeri *Ahti Karjalainen* tarjosi osanottajille lounaan valtioneuvoston juhlahuoneistossa.

Tärkeimpänä asiana oli esillä kysymys uusien kauppakorkeakoulujen

perustamisesta, johon oli ilmennyt pyrkimystä useammalla eri taholla. Kokouksessa pohdittiin asiaa tarkoin eri puolilta ja laadittiin Kauppa- ja teollisuusministeriölle kirjelmä, jossa perusteltiin kokouksen yksimielistä käsitystä asiasta ja joka sittemmin pääosiltaan julkaistiin sanomalehdissä. Eräitä pienempiä asioita oli myös käsitteleyohjelmassa. Rehtori *Olsson* tarjosi päivälliset, joiden aikana jatkettiin asiain pohdintaa vapaammin muodoin. Päivällisiin osallistui myös kansliapäällikkö *Lehto*.

Seuraava kokous päätettiin pitää prof. *Grandell*'in kutsusta Handelshögskolan vid Åbo Akademiassa.

Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien neuvottelukokous

Tällä kertaa oli kokouksen kutsujana ja järjestäjänä Kauppakorkeakoulu. Kokous pidettiin huhtik. 27 p:nä 1961. Saapuvilla olivat Helsingin yliopiston rehtori *Edwin Linkomies*, Turun Yliopiston rehtori *Tauno Nurmele*, Åbo Akademin rehtori *Sven Lindman*, Jyväskylän Kasvatustieteellisen korkeakoulun rehtori *Aarni Penttilä*, Oulun yliopiston väliaikainen rehtori *Pentti Kaitera*, kaikkien neljän kauppa-korkeakoulun rehtorit *Curt Olsson*, *Axel Grandell*, *Veikko Halme* ja *Kalle Kauppi*, Yhteiskunnallisen korkeakoulun rehtori *Armas Nieminen* ja Eläinlääketieteellisen korkeakoulun edustajana prof. *P. I. Stenius*. Vakiintunutta tapaa noudattaen oli mukana myös isäntäkorkeakoulun vararehtori, prof. *Pekka Heinänen*. Puheenjohtajana toimi isäntäkorkeakoulun rehtori. Sihteerinä oli vt. prof. *K. A. Telaranta*. Käsiteltävänä oli sekä edellisestä kokouksesta lykkäytyneitä että uusia kysymyksiä. Keskusteluja jatkettiin vapaammissa muodoissa, kun yhdessä kylvettiin Kauppakorkeakoulun saunassa, ja myös päivällisillä, jotka Kauppakorkeakoulun rehtori tarjosi korkeakoulun ravintolassa kokouksen osanottajille.

Seuraava kokous päätettiin rehtori *Niemisen* kutsusta pitää Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa Tampereella.

Ulkomaisia luennoitsijoita

Amerikan Fullbright-stipendiaatteja koskevan ohjelman puitteissa Kauppakorkeakoulu ja Svenska Handelshögskolan saivat yhteisesti lukuvuodeksi 1960—61 University of Utahin taloustieteiden professorin *Georg A. Fullerin*. Hänen antamastaan opetuksesta tehdään lähemmin selkoa liiketaloustiede II:n opetuksesta annetun selostuksen yhteydessä.

Hampurin yliopiston liiketaloustieteen professori *Reinhold Henzler* piti Kauppakorkeakoulun kutsumana syyskuun 29 ja 30 päivinä julkiset luennot aiheista: *Unternehmung und Konzentration* ja *Aussenhandelsförderung*. Luentoja kuulemaan kutsuttiin asianharrastajia sanomalehdistön välityksellä.

KAUPPAKORKEAKOULUN 50-VUOTISJUHLALLISUUDET

Erityisen leiman antoivat äsken päättyneelle lukuvuodelle juhlallisuudet, jotka pantiin toimeen sen johdosta, että korkeakoulu oli tammi-kuun 16 p:nä 1961 ollut toiminnassa 50 vuotta. Tämän johdosta järjestettiin toukokuun 17—19 päivinä juhlallisuuksia, jotka vaikuttavalla ja mieliinpainuvalla tavalla ilmensivät korkeakoulun kehitystä, tehtävää ja merkitystä.

Juhlien valmistelua varten asetettiin juhlatoimikunta, johon kuuluivat: puheenjohtaja, rehtori *Kalle Kauppi*, varapuheenjohtaja, kauppat. tri *Eino Hirvonen* sekä jäseninä, prof. *Pekka Heinänen*, *Huugo Rallinen*, *Mikko Tamminen*, *Henrik Virkkunen*, dos. *Kaj B. Lindgren*, opetusneuvos *Väinö V. Virtaneva* ja kauppat.maist. *Olavi Eskelä* sekä sihteerinä varatuomari *Olli Tarpila*.

Sanomalehdistö omisti juhlille suurta huomiota, ja tietojen toimittamisesta lehdistölle piti huolta ekonomi *Kaarlo Arve*. Seuraavassa selotetaan juhlien kulkua.

Toukokuun 17 päivän tilaisuudet

Juhlakokoukset

Juhlallisuudet aloitettiin klo 16.30 peräkkäin pidetyillä opettajaneuvoston, hallituksen ja valtuuskunnan juhlakokouksilla, joissa käsiteltiin Kauppakorkeakoulun Keräyksen korkeakoululle luovuttamien varojen muodostamista rahastoiksi ja näiden rahastojen varojen käyttötarkoitusten määräämistä. Mainitut varat, joiden määrä nousi n. 100 milj. markkaan, päätettiin muodostaa kahdeksi eri rahastoksi, joista toista hoitaa Liikesivistysrahasto ja toista Kauppakorkeakoulu, mutta joiden molempien rahastojen varojen käytöstä määrää Kauppakorkeakoulu. Rahastojen varojen käyttötarkoitukset vahvistettiin seuraaviksi:

1. opettaja- ja tutkijavoimien jälkikasvun turvaaminen varaamalla apurahoja tutkijoiden kehittämiseen;
2. ekonomin tutkintoa varten tarpeellisten suomenkielisten oppikirjojen aikaansaaminen;
3. ulkomaankaupan erikoisopetuksen ja liikkeenjohdollisen täydennyskoulutuksen kehittäminen ja
4. Kauppakorkeakouluun soveltuvien kieltenopetuksen muotojen ja välineiden kehittäminen.

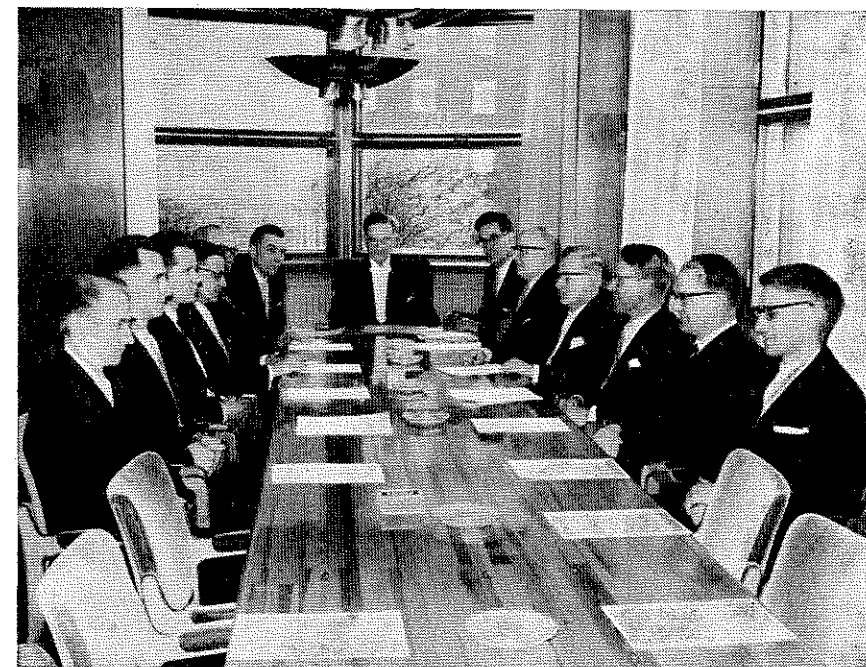
Hallituksen puheenjohtajan Eino Hirvosen muotokuvan paljastus.

Ennen valtuuskunnan juhlakokousta paljastettiin hallituksen puheenjohtajan, KTM, KTT h.c. *Eino Hirvosen* muotokuva, jonka korkeakoulun toimeksiannosta oli maalannut taidemaalari FT *Erkki Tilvis*. Paljastuspuheen piti valtuuskunnan puheenjohtaja kauppaneuvos, KTT h.c. *Alwar Niklander*.

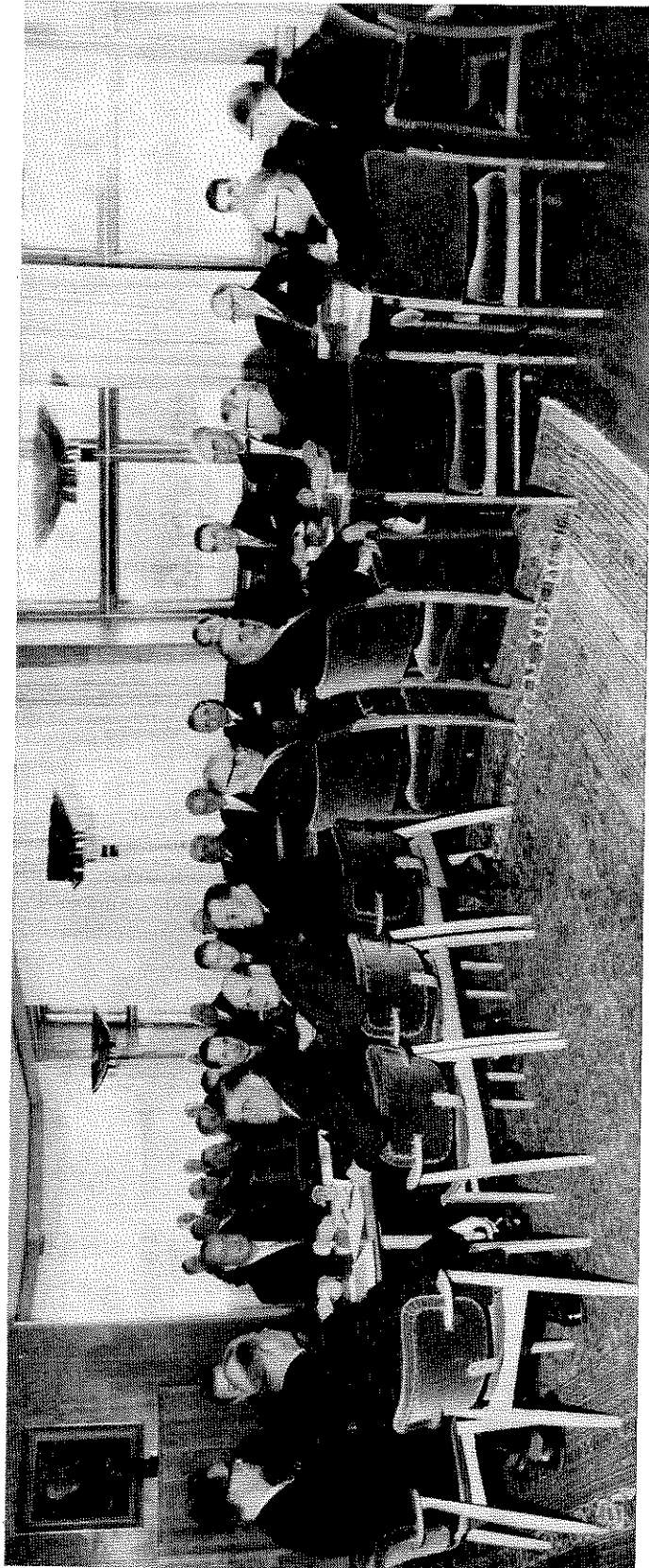
Rehtorinviitan luovutus

Klo 18 alkoi korkeakoulun juhlasalissa Kauppätieteiden Kandidaat-tiyhdistys r.y:n, Ekonomiliitto r.y:n ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilas-kunnan korkeakoululle lahjoittaman taiteilija *Bure Litoniuksen* suunnitteleman viitan luovutustilaisuus. Viitan luovuttivat opetusneuvos, KTL, *Väinö V. Virtaneva*, KTM *Olavi Eskelä*, ekon. *Pentti Keijola*, ekon. *Anna-Liisa Toivio*, ekon. *Väinö Notko* sekä kauppat.ylioppilas *Jorma Sammalkorpi*.

Kun vihreästä ja karmiininpunaisesta sametista valmistettu ja kullavärisin koruompelukuvioin koristettu viitta oli puettu rehtorin, prof. *Kauppin* ylle, piti KTM *Eskelä* luovutuspuheen, johon rehtori *Kauppi* vastasi.

*Opettajaneuvosto juhlakokouksessaan. Vasemmalta vt. professorit *Vaivio* ja *Telaranta*, professorit *Honko*, *Virkkunen*, *Saario*, *Heinänen*, rehtori *Kauppi*, sihteeri, varatuomari *Tarpila*, professorit *Rallinen*, *Tamminen*, *Kaskimies*, *Mattila* ja vt. professori *Jaatinen*.*

Valtuuskunta juhlapöydässä. Takana keskellä puheenjohtaja Niklander, kuvassa hänestä vasemmalle pöydän ympärillä kansleri Suviranta, vuorineuvos Walden, kauppaneuvokset Harima ja Kaasinen, toimitusjohtaja Luumi, konsuli Vainio, ylijohtaja Eerola, kaupunginjohtaja Häyrinen, toimitusjohtaja Raade, konsuli Vartiainen, toimitusjohtaja Toikka, päätöksensuostaja Kostelo, kauppaneuvos Toivonen, vuorineuvos Viima, kauppat. maisteri Korte, kauppaneuvos Lipsanen, toimitusjohtaja Calonius, pääjohtaja Virkkunen, sihteeri, varatuomari Tarpila, kauppat. tohtori Hironen, vuorineuvos Sohlberg, toimitusjohtajat Väyrynen ja Kirves, merenkulkuneuvos Wihuri, toimitusjohtajat Rannikko ja Mälkki, kauppaneuvokset Kauppinen ja Raikkala, toimitusjohtaja Karkkila, kauppat. maisteri Varanko, kauppaneuvos Verlanen, vararehtori, professori Heinänen ja rehtori, professori Kauppi.

Hallitus juhlapöydässä. Vasemmalta vararehtori Heinänen, vuorineuvos Sohlberg, kansleri Suviranta, rehtori Kauppi, puheenjohtaja, kauppat. tohtori Hironen, sihteeri, varatuomari Tarpila, pääjohtaja Virkkunen, kauppaneuvos Saarinen sekä toimitusjohtajat Calonius ja Kirves.

Lehvänsitojaiset

Klo 19 alkoi korkeakoulun ravintolassa lehvänsitojaistilaisuus, jossa isäntinä toimivat Mercurius-neidon vanhemmat, professori ja rouva *Martti Saario*. Tilaisuudessa olivat läsnä promovoitavien ja heidän naisensa sekä officianttiansa lisäksi kaikki ne, joilla oli promootiojuhllisuuksissa tehtäviä sekä lisäksi kansleri, rehtori, valtuuskunnan ja hallituksen puheenjohtajat ja Kauppätieteiden Kandidaattiyhdistyksen puheenjohtaja, kaikki rouvineen, sekä entiset Mercurius-neidot. Professori Saarion pidettyä tervehdyspuheen seurasi varsinainen lehvien sitominen sekä sen jälkeen iltapala. KTK *Antti Heleniuksen* kiitettävä isäntäväkeä vieraiden puolesta seurasi promootioaktin harjoitus. Ilta päättyi tanssituokioon.

Ulkomaiset kutsuvieraat

Juhlaan oli kutsuttu Diplomaattikunnan vanhin, Ruotsin suurlähettiläs *Gösta Engzell* ja niiden valtioiden tšekäläiset diplomaattiset edusta-

jat, joista yliopistojen ja kauppakorkeakoulujen edustajia oli pyydetty osallistumaan juhlaamme.

Juhlaan olivat kutsuvieraina saapuneet seuraavat ulkomaisten kauppakorkeakoulujen ja vastaavien yliopistotiedekuntien edustajat:

Rehtori, prof. *Eiler Bendtsen*, Handelshøjskolen i Århus

Prof. *Wolfhart Friedrich Bürgi*, Handels-Hochschule St. Gallen

Rehtori, prof. *F. Camerlinckx*, Institut Supérieur de Commerce de L'état, Anvers

Vararehtori, prof. *Dag Coward*, Norges Handelshøyskole

Vararehtori, prof. *E. Grünsteidl*, Hochschule für Welthandel, Wien

Prof. *Karl F. Hagenmüller*, Wirtschafts- und Sozialwissenschaftliche Fakultät der Johann Wolfgang Goethe-Universität, Frankfurt am Main

Dekaani, prof. *Reinhold Henzler*, Wirtschafts- und Sozialwissenschaftliche Fakultät der Universität Hamburg

Prof. *Max Kjaer-Hansen*, Handelshøjskolen i København

Dekaani, prof. *August Marx*, Wirtschaftshochschule, Mannheim

Prof. *Bertil Ohlin*, Handelshögskolan i Stockholm

Rehtorinviitan luovutustilaisuus.

Prof. *W. A. Robson*, The London School of Economics and Political Science

Rehtori, prof. *Knut Rodhe*, Handelshögskolan i Stockholm

Prof. *Erich Schneider*, Christian-Albrechts-Universität, Kiel

Prof. *Erich Schäfer*, Wirtschafts- und Sozialwissenschaftliche Fakultät der Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg

Rehtori, prof. *Ulf af Trolle*, Handelshögskolan i Göteborg

Rehtori, prof. *Poul Winding*, Handelshøjskolen i København

Toukokuun 18 päivän tilaisuudet

Käynnit edesmenneiden kanslerien ja rehtorien haudoilla

Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlallisuuDET aloitettiin aamulla kunniakäynnin edesmenneiden kanslerien ja rehtorien haudoilla. Korkeakoulun kukkavihon laskivat rehtori *Wainö Bonsdorffin* haudalle vararehtori Pekka Heinänen ja toimitusjohtaja, ekon. Olli Caloniuss, rehtori *Kyösti Järvisen* haudalle prof. Martti Saario ja kauppaneuvos, ekon. Severi Saarinen sekä kansleri, O. W. Louhivuoren ja rehtori *Kaarlo Hildénin* haudoille prof. Huugo Raninen ja pääjohtaja Matti Virkkunen. Kangasalan hautausmaalla kävivät Kauppakorkeakoulun puolesta laskemassa kukkia ensimmäisen kanslerin *Antti Tulenheimon* haudalle ekonomit Erkki Koski ja Pertti Berg Pohjois-Hämeen Ekonomit r.y:stä. Kansantaloustieteen professorin O. K. Kilven haudalla, jolle Kauppakorkeakoulu ja sen kasvattien järjestöt ovat pystyttäneet hautapatsaan, puhui prof. Mikko Tamminen, minkä jälkeen hän yhdessä toimitusjohtaja, kauppat. maisteri Lauri Kirvesen kanssa laski haudalle Kauppakorkeakoulun kukkavihon. Professori Tamminen puhe sisälsi mm. seuraavaa:

Professori *Kilpi* ei ollut talouspolitiikko, vaan ennen kaikkea totuutta etsivä tutkija. Toisaalta hänellä oli selvä mieskohtainen vakaumus siitä, minkälainen ihanteellisen talousjärjestelmän tulisi olla. Hän uskoi lujasti markkina- ja kilpailutalouteen, mitä kuvaa hänen vetoomuksensa: "Älkää kommunisoiko, älkää sosialisoi, älkää sosialireformoi, älkää kooperaiko, älkää agraaripolitiiko vapaata kilpailua kokonaan pois maan päältä". Yhtäkaikki Kilvellä oli kaikesta päättäen ehkä selvempi käsitys kuin useimmilla aikalaisillaan tieteen mahdollisuuksista ja rajoituksista sekä tieteen ja politiikan välisestä raja-aidasta.

Nuorelle Kauppakorkeakoululle oli suureksi onneksi, että sen onnistui saada kansantaloustieteen ensimmäiseksi vakinaiseksi professoriksi mies, joka ei ainoastaan ollut tieteellisesti erittäin pätevä tähän virkaan, vaan joka myös ehjästi ja kokonaisesti antautui opettajan tehtäväänsä. Opettajana Kilpi oli tunnollinen ja uuttera ja valmisti huolellisesti luentonsa. Monet Kauppakorkeakoulun kasvattit ovat kertoneet, että heille vasta myöhemmin oli valjennut, miten sisältörikkaita Kilven luennot olivat olleet ja miten syvällisen näkemyksen taloudellisen tapahtumisen olennaisimmista piirteistä hän pystyi lyhyen opiskeluaajan puitteissa oppilailleen välittämään.

Professori Oskar Kaaleb Kilven hautapatsaan paljastustilaisuus.

Kansleri O. W. Louhivuoren patsaan paljastus

Kauppakorkeakoulun hallitus oli jo useiden vuosien aikana valmistellut patsaan pystyttämistä ent. kanslerille ja rehtorille prof. O. W. Louhivuorelle korkeakoulun edustalle kiitollisuuden ja kunnioituksen osoitukseksi. Sen jälkeen kun eri taiteilijat olivat tehneet luonnoksia, sai kuvanveistäjä *Uuno Aro*, joka oli tuntenut hyvin kuvattavan hänen eläessään, onnistuneesti vangituksi hänen piirteensä veistokseen. Paljastuspuheen piti Kauppakorkeakoulun hallituksen puheenjohtaja, *Eino Hirvonen*. Hän lausui:

Kaitselmus on ihmeellisellä tavalla siunannut Suomen kansan persoonallisuuksilla, jotka juuri silloin, kun suurin tarve on ollut olemassa, ovat astuneet esiin. He ovat pyyteettömästi lahjoittaneet henkensä voiman ja tahtonsa suorittamaan pysyviä tekoja kansansa hyväksi.

Kansantalouden, tilastotieteen ja finanssiopin professori, Kauppakorkeakoulumme rehtori ja kansleri, itsenäisyystaistelija ja -senaattori, suurvakuutusmies *Oskari Wilho Louhivuori* oli eräs tällainen persoonallisuus — eräs tämän vuosisadan väkevästä ja värikkäistä miehistämme, joiden leimaa itsenäinen Suomi tulee vielä kauan kantamaan. Yhtenä niistä, joilla oli ilo työskennellä hänen voimakkaan, vaativan johtonsa alaisena, olen saanut kunnian suorittaa hänen patsaansa paljastamisen.

Ajatellessani niitä sanoja, jotka tässä tilaisuudessa lausuisin, tuli mieleeni — niinkuin O. W. Louhivuoren yhteydessä ennenkin — *Eino Leino*, näkijä hänkin ja Louhivuoren sukupolvea. Näin laulaa *Eino Leino* kevätlaulussaan vuonna 1896:

Mut leivästä ei elä kansa vaan,
ei mesileivästä' edes tiedonkaan,
vaan niinkuin päivän kumppaliksi suotu
on viono, valju kuu

Kansleri O. W. Louhivuoren patsaan paljastustilaisuus. Paljastuspuhetta pitämässä hallituksen puheenjohtaja Eino Hirvonen.

ja niinkuin puu
on luotu heelmää antamaan
niin järjen siskoksi on tunne luotu
ja hyöty kauneutta kantamaan.

Eivätkö nämä sanat ole ydintä niistä ajatuksista, joita O. W. Louhivuori Kauppakorkeakoulumme rehtorina puheissaan ja kirjoituksissaan esitti? Eikö hän johtamansa opinahjon tehtävää eritellessään puhunut talouselämän miesten vastuusta, johon korkeakoulun tuli heitä valmistaa?

O. W. Louhivuorta elähdytti kuva itsenäisestä Suomesta, jossa vapaasti kehittyvä, voimakas talous kannattaa muun kulttuurimme kukoistusta. Kaiken pohjana oli oltava isänmaalliset vaikuttimet. Selvitellessään niiden merkitystä edessään istuvalle nuorelle opiskelijajoukolle eräässä lukuvuoden avajaisten monumentaalisessa puheessaan hän lausui: "Isänmaallisuus on kulttuuria ja vain siellä, missä isänmaallinen henki on elävä, muukin kulttuuri kukoistaa, koska isänmaallisuus itsesäilytysvietin välittämänä yhteistuloksena on myös yhteistunnon ja yhteistahdon alkeellisin ja puhtain ilmaus ja muut kulttuurin muodot voivat vain sen varassa kehittyä". Humanistina tahtoi O. W. Louhivuori kasvattaa oppilaistaan persoonallisuuksia, joissa tasapainoisesti yhtyisivät laaja, monipuolinen lukeneisuus, järki, tunne ja tahto. Kauppakorkeakoulumme professorina, rehtorina ja kanslerina O. W. Louhivuori halusi kasvateistaan ihmisiä, jotka korkeakoulu on opettanut analyttiseen, tieteelliseen ajatteluun ja joille se on antanut avaimet kokonaisuuden tajuamiseen ja taloudellisten toimintayksikköjen sopeuttamiseen siihen. Hän halusi oppilaistaan itsenäisesti ajattelevia, aloite- ja toteuttamiskykyisiä ihmisiä, joissa taloudellista yritteliäisyyttä täydentävät siveellinen ryhti ja kanssaihminen ymmärtäminen. "Tärkeintä on se, mikä useimmiten nyt sivuutetaan ja unohdetaan, kulttuurin luoja ja suurelta osalta sen luomus, i h m i n e n", lausui hän eräässä yhteydessä.

O. W. Louhivuori näki Kauppakorkeakoulun kasvatustehtävän yhteiskunnallisen merkityksen niin suurena, ettei hän hyväksynyt mitään estettä tämän tehtävän toteuttamisen tiellä. Sisäinen pakko ajoi hänet rautaisella tahdollaan yhdistämään kaikki käytettävissä olevat voimat rakentamaan tämän korkeakoulutalon entistä ehomman kasvatustyön tyyssijaksi, kasvatustyön, jonka uudistamiselle ja syventämiselle pääosiltaan luotiin linjat hänen aikanaan ja hänen johdollaan. Nämä olivat voimannäytteitä jo siksikin, että perusratkaisut tehtiin aikana, jolloin Suomen kansan kohtalo toisen maailmansodan jälkimainingeissa oli vielä perin epävarma. Näkijä ja vastuunkantaja O. W. Louhivuori kristallinkirkkaine käsityksineen talous- ja yhteiskuntajärjestelmien kohtalonyhteydestä oli se mies, jonka usko muurautui näiksi seiniksi, täksi instituutioksi — taloudellisen kulttuurimme tulevaisuuden tutkivaksi ja kasvattavaksi ahjoksi. "Talo on lähtökohta uusiin saavutuksiin taloudellisen kulttuurimme kehityksessä. Sen arvo rakennuksena vähenee vuosien kuluessa ja se on lopulta häviävä. Mutta mitä se saa aikaan on oleva kestävä ja katoamatonta. Sen ylevänä osana on palvella korkeinta ja ikuisinta ihmissielussa, pyrkimystä totuuteen, julistaa totuutta ja rakentaa sen varaan onnellisempaa tulevaisuutta maalle ja kansalle." Näihin sanoihin lopetti rehtori O. W. Louhivuori talon vihkiäispuheensa. Meillä on korkeakoulurakennuksessamme itse asiassa jo O. W. Louhivuoren muistopatsas, suuren miehen arvoiset puitteet, mutta vielä arvokkaammat sen hengen muodossa, minkä Louhivuori puhalsi eloon ja mikä elävänä, toimivana ja kehittyvänä jatkuvasti korkeakoulun työskentelyyn vaikuttaa.

Olemme tehneet oikein, kun tämän korkeakoulun eteen olemme sijoittaneet vaski-

sen O. W. Louhivuoren muistuttamaan meitä ja meidän jälkeemme tulevia siitä, mistä Kauppakorkeakoulun, elinkeinoelämäme ja koko suomalaisen yhteiskuntamme on häntä kiittäminen.

Kiitettävään kuvanveistäjää Uno Aroa oivallisesti suoritetusta työstä tri Hirvonen lopuksi lausui:

Jätämme O. W. Louhivuoren kuvapatsaan jälkeentulleille Johannes Linnankosken sanoin: "Minä olen huutavan ääni korvessa, raivatkaa . . . Kuka työn jumalia palvelee, hän seisoo pää koholla ajan tuulissa, ja vaikka hävityksen pyörä hänet murskaisikin, hän elää töissäänsä ja vielä raunioltansakin julistaa: minä olen kerran ollut."

Lopuksi KY:n kuoro lauloi Paciuksen "Suomen Laulun".

Juhlavastaanotto

Aamupäivän ohjelmaan kuului niinkään vastaanotto, jonka aikana seuraavat korkeakoulut, järjestöt ja yritykset kävivät esittämässä Kauppakorkeakoululle onnentoivotuksensa:

Suomalainen Liikesivistysrahasto, vuosina 1911 ja 1912 opiskelleiden vuosikurssien edustajat, Oy Weilin & Göös Ab, Kansallis-Osake-Pankki, Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys r.y., Svenska Handelshögskolan, Ekonomiliitto r.y., Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta, Teknillinen Korkeakoulu, Suomen Tukkukauppiainien Liitto, Tukkukauppojen Oy, Suomen Liikemiesten Kauppaopisto, Oy Pohjoismaiden Yhdyspankki, Oy Primula Ab, Helsingin Suomalainen Säästöpankki, Kirjakauppiasliitto r.y., Akateeminen Kirjakauppa, Kirjakaupakoulun Kannatusyhdistys r.y., Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunta r.y., Suomen Sokeri Oy, Kuusinen Oy, Oy G. W. Sohlberg Ab, Liiketyöntantajain Keskusliitto, Kesko Oy, Postisäästöpankki, Outokumpu Oy, Amer-Tupakka Oy, Neli Oy, Oy Ford Ab, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r.l., Työmaahuolto Oy, Suomen Akateemisten Naisten Liitto, Helsingin Akateemiset Naiset r.y., Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiö, Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitto, Vaasan Höyrymylly Osakeyhtiö, Suomen Liikemies-Yhdistys, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Osuustukkukauppa i.l., Turun Kauppakorkeakoulu, Ville Mattinen Oy, Handelshögskolan vid Åbo Akademi, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Salama, Suomen Rauta- ja Koneliikkeiden Yhdistys, Keskusosuusliike Hankkija, Kauppatieteellinen Yhdistys r.y., Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, Rautakauppojen Oy, Rautakonttori Oy, Pohjois-Savon Rautakauppa Oy, Kaupallisten ja teknillisten tieteiden tukisäätiö, Rikkihappo Oy, Yksityisyrittäjain Keskinäinen Vakuutusyhtiö, Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy, Suomen Ylioppilaskuntien Liitto.

Edellämainittujen lisäksi kävivät juhliin kutsuttujen ulkomaisten korkeakoulujen edustajat ja joukko yksityishenkilöitä esittämässä onnitteilunsa.

Vastaanoton kuluessa kertyi lahjoituksia n. 16 milj. markkaa. Näistä on tarkempi selvitys kappaleessa lahjoitukset.

50-vuotisjuhla

Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhla alkoi klo 15.15 *Tasavallan presidentin* ja rouva *Kekkosen* astuessa rehtori *Kalle Kaupin*, vararehtori *Pekka Heinäsen* ja KTT h.c. *Atwar Niklanderin* ja *Eino Hirvosen* sekä prof. *Henrik Virkkusen* ja v.t. prof. *K. A. Telarannan* saattamana seuraan adjutantit, majuri *U. Levo* ja kapteeniluutnantti *B. Klenberg* juhlapukuisen yleisön täyttämään saliin.

Ohjelman aloitti Sibeliuksen sarjaan Historiallisia kuvia kuuluva Festivo, jonka soitti Helsingin Kaupunginorkesteri professori *Tauno Hannikaisen* johdolla.

Kauppakorkeakoulun rehtori, professori *Kalle Kauppi* piti seuraavan puheen:

Juhlayleisöä 50-vuotispäiväjuhlassa. Etualalla *Tasavallan presidentti puolisoineen*. Eturivissä vasemmalta kansleri ja rouva *Myrberg*, rehtori ja rouva *Kauppi*, kansleri ja rouva *Suviranta*, pääministeri ja rouva *Sukselainen* sekä ministerit *Karjalainen* ja *Niemi*.

Herra *Tasavallan Presidentti* ja rouva *Kekkonen*, hyvät naiset ja herrat!

Viisi vuosikymmentä korkeakoulun toimintaa ei ole pitkä aika yliopistojen yli kahdeksan vuosisataa käsittävissä historiassa. Mutta se erikoiskorkeakoulun tyyppi, johon laitoksemme kuuluu, on vielä sinänsä nuori, niin että suurin osa toimivista kauppakorkeakouluista on samanikäisiä tai nuorempia kuin tämä meidän. Maamme historiassa on viimeksi kulunut puolen vuosisadan aika ollut tapahtumista rikas ja vaikuttanut poikkeuksellisen syvästi kansamme kehitykseen ja sen elämän muodostumiseen. Näiden oman kansamme vaiheiden taustaa vasten saa myös se kehitys, jonka läpi tämä korkeakoulu on kulkenut, ja se osuus, mikä tällä laitoksella on ollut kansamme kulttuurin, ja varsinkin kulttuurin taloudellisen pohjan rakentamisessa, meille asiallisesti suuremman merkityksen kuin vuosien lukumäärä säännönmukaisesti tietäisi. Korkeakoulumme kehittyminen, alansa tieteellisen opetuksen ja tutkimuksen tyyssijana, merkittävine tieteen kansainvälisyyttä ilmentävine ulkomaisine yhteyksineen, edelleen tämän laitoksen laajentuminen ajan tarpeiden mukaan ja sen kasvattien työ niin käytännöllisen elämän kentällä kuin tutkimuksessa ja opetuksessa, ovat tuloksia, jotka osoittavat tuota merkitystä. Samasta syystä Kauppakorkeakoulun 50-vuotis- taipaleeseen liittyy oman kansamme kohdalla, erityisesti liikemieskunnan ja muiden tämän korkeakoulun perustamiseen ja tukemiseen läheisesti osallistuneiden piirien taholla, tunnearvoja, jotka luovat valoa tämän laitoksen kuvaan ja herättävät juhla- mieltä.

Olemme iloisia ja syvästi kiitollisia nähdessämme arvovaltaisen ja edustavan joukon kotimaisia ja ulkomaisia vieraita tässä tilaisuudessa.

Erityistä mielihyvää meille tuottaa, että Te, herra *Tasavallan Presidentti* ja rouva *Kekkonen*, kunnioitatte juhliamme läsnäolollanne. Tervehdimme Teitä, herra *Presidentti*, sekä valtion päämiehenä että samalla ajatellen Teidän pitkän poliittisen uran aikana saavutettua perehtyneisyyttä myös taloudellisiin kysymyksiin ja osallistumistanne tärkeisiin niitä koskeviin ratkaisuihin. Kiinnostuksenne korkeakoulumme työtä kohtaan on ollut jatkuvaa. Jo yksitoista vuotta sitten, pääministerikaudellanne, olitte Te, herra *Presidentti* ja rouva *Kekkonen*, saapuvilla tämän laitoksen uuden rakennuksen vihkiäisjuhlassa.

Kunnioittavasti tervehdimme Eduskunnan herra puhemiestä, herra pääministeriä ja muita valtioneuvoston jäseniä, erikseen mainiten kauppa- ja teollisuusministerin, jonka käsittelypiiriin kuuluvat laitostamme koskevat valtionhallinnon asiat, ja jonka virastosta on saatu ratkaisevaa tukea laitoksemme kehitykselle, niin myös muita korkeita valtiovalan edustajia, joiden kaikkien osallistuminen juhlistaa tätä tilaisuutta.

Diplomaattikunnan vanhinta ja ulkomaiden diplomaattisia edustajia puhuja tervehti seuraavin sanoin:

Excellence, Nous vous saluons cordialement le bienvenu en tant que Doyen du Corps Diplomatique et représentant de votre propre pays en Finlande.

Car nous nous sommes permis d'inviter à cette fête les représentants diplomatiques des pays d'où nous avons invité des représentants d'Universités, des Facultés ou d'Ecoles des Hautes Etudes à assister à nos fêtes pour exprimer notre gratitude de ce que notre Ecole doit, depuis sa création, à l'exemple donné par elles et notre reconnaissance des contacts réciproques avec elles.

Messieurs les représentants de puissances étrangères en Finlande.

Heureux de voir que Vos Excellences aient bien voulu accepter notre invitation, j'ai l'honneur de vous saluer les bienvenus.

Kunnioittavasti tervehdimme korkeasti oppineita maamme yliopistojen ja korkeakoulujen edustajia, näiden etunenässä Helsingin yliopiston herra Kansleria ja herra Rehtoria. Erikseen tahtoisin osoittaa tervehdyksen kotimaisten kauppakorkeakoulujen edustajille ja viitata siihen hyvään yhteisymmärrykseen ja yhteistyöhön, joka valitsee laitostemme kesken.

Liikemieskunta, jonka edustajista ovat kokoonpantuja korkeakoulumme tärkeät johtoelimet, valtuuskunta ja hallitus ja jota edustavia henkilöitä on muutoinkin runsaasti saapuvilla, merkitsee korkeakoulumme kehitykselle ratkaisevaa tekijää. Se, että talouselämän käytäntöä edustavia henkilöitä on ilahduttavan lukuisasti läsnä, luonnehtii olennaiselta puolelta laitoksemme työn ja vaikutuksen, niin myös tämän juhlan erikoislaatua. Suomen Kauppakamarilaitoksen ja muiden liikemieskunnan järjestöjen edustajat lausun kunnioittavasti tervetulleiksi.

Helsingin kaupunki on monin eri tavoin tukenut laitostamme ja osoittanut myönteistä mieltä sen kehittämiseksi. Pääkaupungin edustajain läsnäololle annamme suuren arvon.

Puhuja tervehti sitten ulkomaisten yliopistojen, tiedekuntien ja korkeakoulujen, ensimmäiseksi Pohjoismaiden kauppakorkeakoulujen edustajia seuraavin sanoin:

Bland de utländska handelshögskolorna står de skandinaviska oss närmast. I anledning av det samarbete och den inbördes växelverkan som äger rum mellan dessa länder och som utsträcker sig till så många och omfattande kulturområden har utbytet av erfarenheter samt samarbetet även mellan handelshögskolorna fått fasta former. Som ett uttryck härför må nämnas handelshögskolornas rektorsmöten, som hålls turvis i de olika nordiska länderna och som har bragt värdefulla resultat vid behandlingen av för högskolorna gemensamma problem. Det är med stor glädje vi kan konstatera att alla de nordiska ländernas handelshögskolor här är representerade.

Yhdysvaltojen yliopistojen ja korkeakoulujen edustajaa puhuja tervehti Amerikan suurlähettiläälle osoitetuin seuraavin sanoin:

Your Excellency, the American Ambassador in Finland,

I have been addressing my words to the representatives of the Schools of economics in the other Northern Countries. Our relations with these institutes have always been especially friendly thanks to the close cooperation which has been going on in all cultural fields between our countries.

Our School of Economics, its staff and students, have during a great many years now enjoyed close relations with the United States of America, which has proved to be of the greatest importance for the field of research as well as for practical teaching. Through Asla and Fulbright arrangements we have had the valuable opportunity of including visiting American professors among our staff. Our library has received donations of scientific literature. Our teachers and students have by means of grants been able to go to America, greatly profiting by the opportunities offered there to study at the Universities, using their libraries and institutes, getting acquainted with American business methods and enterprises. For all that we owe a great debt of gratitude to the country you, Mr Ambassador, represent here. These opportunities have helped us to build up friendly relations with so many American Universities and colleges that for practical reasons it has been impossible to invite representatives from all of them to take part in our celebrations, much as we should have liked to do so. It is therefore a great pleasure to see your Excellency among our guests in your person embodying all our various friends in America. We wish through you to convey our sincere and grateful greetings to them.

Vanhimpia kauppakorkeakouluja, nim. Antwerpenin ja Pariisin, puhuja tervehti sitten seuraavasti:

Lorsque, pendant les premières années de ce siècle, on projetait la fondation de la Kauppakorkeakoulu, ce fut sur la base des impulsions nationales et des circonstances locales. Mais, déjà à cette époque, l'école des Hautes Etudes Commerciales la plus ancienne, celle d'Anvers, fut considérée comme un modèle à suivre, Ecole, au jubilé centenaire de laquelle un représentant de la Kauppakorkeakoulu eut l'honneur d'assister, il y a quelques ans. C'est au même titre que doit être mentionnée ici l'Ecole des Hautes Etudes Commerciales de Paris, la cadette de l'Ecole d'Anvers qui avait également invité un représentant de la Kauppakorkeakoulu à assister à son Jubilé de soixante-quinze ans. La Kauppakorkeakoulu est profondément reconnaissante des expériences précieuses acquises et propagées par ces Ecoles des Hautes Etudes Commerciales les plus anciennes de même que des contacts fructueux qu'elle a eus avec ces Ecoles. Nous sommes heureux de voir Monsieur le Directeur de l'Ecole des Hautes Etudes Commerciales d'Anvers parmi nos invités.

Lontoon yliopistoon nykyään kuuluvan London School of Economics'in edustajalle puhuja lausui:

The early experiences of the London School of Economics and Political Science gave us useful guidance when plans were made for the establishment of our School. Later many members of our staff and a great many students have had an opportunity of studying at that famous school. It gives us great pleasure to see the representative of the London School of Economics with us today.

Saapuvilla olevien saksankielisten (Itävallan, Saksan ja Sveitsin) kauppakorkeakoulujen edustajille esitetty tervehdys kuului:

Persönlichkeiten, die vorbereiteten die Gründung der Kauppakorkeakoulu, sind seinerzeit nach Deutschland gereist, um sich über die dortigen organisatorischen Erfahrungen zu informieren.

Ein Teil der dortigen Wirtschaftshochschulen hat sich später zu Universitäten umgebildet, während andere Wirtschaftshochschulen als Wirtschafts- und Sozialwissenschaftliche Fakultäten von Universitäten eingerichtet wurden. Sowohl mit den alten wie den neugegründeten Wirtschaftshochschulen und den entsprechenden Fakultäten haben wir hiernach einen vielfältigen und fruchtbaren Austausch pflegen können.

Dasselbe gilt auch für den Austausch mit der wohlbekannten Sankt Gallener Handels-Hochschule und der Hochschule für Welthandel in Wien. Durch diese alten und — ich darf sagen: freundschaftlichen — Kontakte mit den erwähnten Institutionen verbunden ist es für uns eine herzliche Freude, die Vertreter der Mannheimer Wirtschaftshochschule, der Frankfurter, Hamburger, Kieler und Erlangen-Nürnberger Wirtschaftsfakultäten sowie die Vertreter der Sankt Gallener Handels-Hochschule und der Hochschule für Welthandel in Wien hier bei uns sehen zu dürfen.

Kaikki juhlamme osanottajat lausun sydämellisesti tervetulleiksi.

Kauppakorkeakoulun aikaansaamista valmistavat toimenpiteet ja itse perustaminen lähtivät maan liikemieskunnasta, jonka kaukonäköiset johtomiehet oivalsivat suomalaisen taloudellisen kulttuurin merkityksen ja korkeakoulun tehtävän sen palveluksessa. He saivat innostuksen viriämään ja muodostumaan teoiksi. Tämä laitos on saanut toiminnassaan arvokasta taloudellista tukea valtiolta, aluksi kerta kerralta vapaan harkinnan varaisesti, myöhemmin hallitusmuodon nimenomaiseen säännökseen

perustuvan lainsäädännön mukaisesti. Valtion taholta on hyvin merkittävästi osallistuttu korkeakoulun kehittämiseen. Kaupunki on myös jatkuvasti antanut avustusta. Tätä ei väheksytä. Mutta juuri vaikeimmissa tilanteissa liikemieskunnan panos on muodostunut ratkaisevaksi. Niin oli itsenäisyyden ajan alussa, jolloin sodan jälkeen oltiin vaikeuksissa ja niin oli viime sodan jälkeen kun korkeakoulun uusi rakennus pystytettiin.

Kulttuurilaitosten synty liittyy usein ahdingon aikoihin. Niinpä tämänkin korkeakoulun perustamistoimiin liittyy arvoja, jotka ovat läheisessä yhteydessä koko kansan kohtalon hetkiin.

Suomen Liikemiesten Kauppaopisto, joka oli maan korkein kaupallinen oppilaitos, perustettiin juuri niihin aikoihin, jolloin tsaarinvallan taholta Suomen valtion autonomian lopulliseen hävittämiseen ja pohjoismaisen oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksemme tuhoamiseen tietoisesti tähtäävää ohjelmaa ryhdyttiin määrätietoisesti ja radikaalisti toteuttamaan. Tämä perustaminen tapahtui 1898. Ja Kauppakorkeakoulu, jonka toiminnan puolivuosisataismuistoa nyt vietämme, perustettiin tuon sortoajan ennätettyä pahimpaan vaiheeseensa. Mainittujen laitosten perustamistoimenpiteet kuuluvat olennaisena osana siihen kansamme voimien vahvistamispyrkimykseen, joka tahtoi sortoa vastaan koota ja kehittää kansan henkiset ja moraaliset voimat. Tähän tehtävään kuului se, että tuolle kulttuurityön rakennukselle oli luotava taloudellinen pohja. Erityisesti tätä taloudellisen pohjan luomista tarkoitti se ylioppilasnuorison kasvattaminen maan talouselämän palvelukseen, jota Kauppakorkeakoulu tarkoitti sääntöjensä mukaan vapaan tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen avulla suorittaa. Näin tämän korkeakoulun aikaansaaminen ja sen toiminta muodostui osaksi sitä rakennustyötä, jonka pohjalla maan itsenäiseksi tuleminen aikanaan toteutui.

Korkeakoulun perustamisen ajankohta voitaisiin pätevin perustein sijoittaa vuoteen 1904. Tällöin Liikemiesten Kauppaopistossa opiskelevat ylioppilaat järjestettiin erillisille ylioppilasluokille, joilla oli säännönmukaisesti kaksivuotinen opiskelu ja sen tuloksena suoritettava loppututkinto. Opettajavoimat tärkeimmissä aineissa olivat korkeimman akateemisen oppiarvon saaneita tai vastaavan pätevyyden omaavia. Tämä osasto oli siis silloisia olosuhteita ajatellen korkeakoulun luontoinen. Siihen aikaan ei Pohjoismaissa vielä ollut muuta kauppakorkeakoulua. Luemme kuitenkin perustamisen ajankohdaksi kalenterivuoden 1911 tammikuun 16 päivän, jolloin nykyisellä nimellä, erillisenä laitoksena, oman budjettinsa pohjalla toimiva kauppakorkeakoulu aloitti vaikutuksensa, niin että ylioppilasluokilla olevat siirtyivät korkeakouluun ja uusia ylioppilaita otettiin mukaan. Nopeasti perustettiin uuteen korkeakouluun omat opettajanvirat ja yliopistosta saatiin viranhoitajia kunnes virat täytettiin lyhyen ajan kuluessa vv. 1912—14 varsin päteville voimilla.

Vuonna 1920 perustettiin seitsemän professorinvirkaa ja niiden pätevyysvaatimukset asetettiin Helsingin yliopiston mallin mukaisesti. Samalla perustettiin uusi tutkinto, filosofian kandidaatin tutkintoon rinnastettava kauppatieteiden kandidaatin tutkinto. Professorinvirat täytettiin nopeassa tahdissa. Ja 1930-luvulla Kauppakorkeakoulu sai, Helsingin yliopiston antaman myönteisen lausunnon perusteella oikeuden kauppatieteiden tohtorin arvoon oikeuttavan tutkinnon toimeenpanemiseen, aluksi tosin vain kolmen aineen, nim. liiketaloustieteen molempien haarojen ja kansantaloustieteen alalla. Kun tämän perusteella ensimmäinen kauppatieteiden tohtoriksi väittäjä esitti saksankielisen väitöskirjansa julkisesti tarkastettavaksi ja sai hyväksymisen 1937, jolloin Pohjoismaissa ei vielä ollut ketään muuta kauppatieteiden tohtoria, oli Kauppakorkeakoulu saavuttanut myös tutkintojen puolesta täyden yliopistonluontosen korkeakoulun aseman ja sille tieteellisessä maailmassa tunnustuksen. Sittemmin

on tohtorien määrä noussut kymmeneen ja korkeakoulu saanut omista kasvateistaan useita professoreja.

Niille, jotka tuntevat yliopistojen ja korkeakoulujen rakennetta, tässä lyhyesti mainitsemani seikat sanovat vain sen luonnollisen asian, että uusi korkeakoulu on vähitellen kehittyen luonut itselleen sen toiminnallisen rakenteen ja suoritustensa nojalla saanut sen tunnustetun aseman, joka kuuluu tällaisen laitoksen luonteeseen.

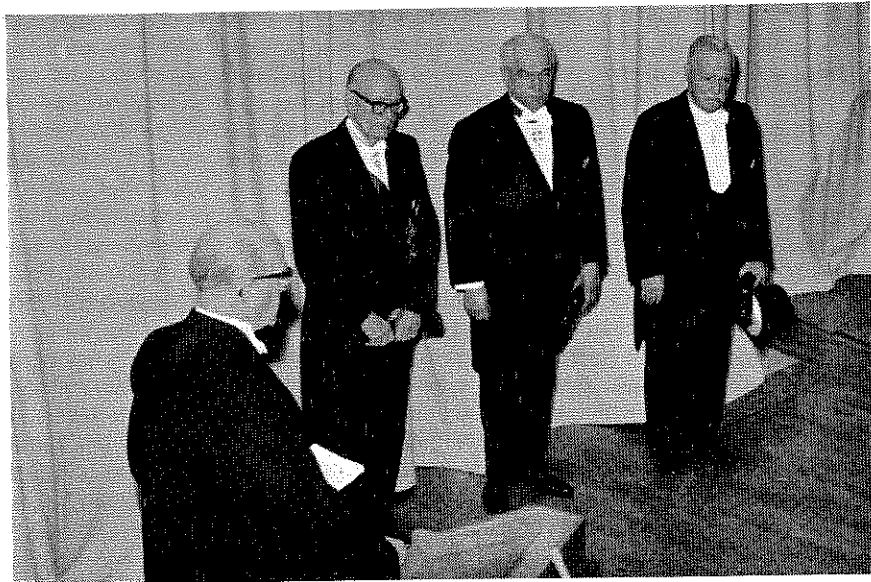
Erityispiirteenä asialla on vain se, että Kauppakorkeakoulu on maassamme ensimmäisenä, tienraivaajana, kulkenut tämän kehitystien ja joutunut taistelemaan itsensä sen vastustuksen ja niiden ennakkoluulojen läpi, jotka yleensä ovat uudenluontoisen laitoksen tunnustetuksi pääsemisen, kasvun ja kehittymisen tiellä, sekä siten saanut suorittaakseen kunniakkaana tehtäväänään kauppakorkeakoulujatuksen lävitseviemisen tässä maassa. Historiallisista syistä johtuen on vastuksilla täällä ollut omalaa-tuisia piirteitä, jotka ovat aiheuttaneet varsinkin laitoksen perustamista johtaneille henkilöille ja ensimmäisinä toimintavuosina työssä mukana olleille huomattavia erikoisvaikeuksia. Mutta näiden voittaminen on ollut kehittävä ja se on tasoittanut tietä myös niille kahdelle ruotsin- ja yhdelle suomenkieliselle kauppakorkeakoululle, jotka ovat, omin vivahtuksin, seuranneet laitoksemme jälkiä ja joiden kanssa hyvässä yhteistyössä nyt suoritamme tehtäviämme.

Kauppakorkeakoulu edustaa erityistä ryhmää tieteitä, joita voidaan sanoa taloustai kauppatieteiksi. Tämä tieteenhaarojen ryhmä on omalatuinen yhdistelmä, joka lähinnä on rinnastettavissa Teknilliseen Korkeakouluun. Nämä laitokset ovat tietyllä tavalla samanluontoisia, mutta edustavat selvästi eri aloja. Teknillisen Korkeakoulun erikoistehtävä on edustaa tuotantoteknillisiä tieteitä sekä tutkimuksessa että opetuksessa ja valmistaa ensi asteessa tieteellisellä pohjalla insinöörejä teollisuuden ja muun elinkeinotoiminnan tuotantoteknillisiin tehtäviin. Mutta liikeyritysten, niin teollisuuden kuin kaupan alaan sanan laveassa merkityksessä kuuluvien, toiminnassa on toinen, vähintään yhtä tärkeä puoli, jota voimme sanoa kaupalliseksi. Siihen sisältyy ylimalkaisesti luokitellen varsinkin kaikki se, mikä lähinnä kuuluu yleisorganisaation, kannattavuuden edellytysten ja markkinoinnin piiriin. Tähän piiriin kuuluvaa työtä suoritettavia on juuri Kauppakorkeakoulun asiana valmistaa, sikäli kuin on akateemisen tutkinnon muodossa tapahtuvasta valmennuksesta kysymys.

Kauppakorkeakoulun aineet näyttävät perinnäisen jaottelun mukaan kuuluvan osaksi luonnontieteiden osaksi humanististen ja yhteiskuntatieteiden piiriin. Mutta opetus Kauppakorkeakoulussa pyrkii lähinnä valmistamaan teollisuutta, kaupaa ja muitakin elinkeinoja palvelemaan, sellaista työvoimaa, joka liikeyrityksen johdon näkökulmasta arvostellen kykenee riittävän lavealla pohjalla, sekä yksityistaloudelliset että kansantaloudelliset näkökohdat vartenottaen, tekemään omintakeisesti ratkaisuja ja suorittamaan tehtäviä tällä taloudelliseksi tai kaupalliseksi sanomallani linjalla. Tutkimus lähtee myös usein liikkeelle tämänluontoisista käytännöllisistä sovellutustehtävistä, mutta luonteensa mukaisesti se seuraa omia lakejansa ja vie usein siihen piiriin asti, jota sanotaan perustutkimukseksi. Nyt mainitusta opetustehtävän luonteesta johtuu, että eri aineet Kauppakorkeakoulussa liittyvät toisiinsa yhdeksi ryhmäksi tavalla, joka ei esiinny muissa laitoksissa, ja saavat siten opetuksen ja olennaisesti myös tutkimuksen osalta sellaisen sisällyksen ja suuntauksen, että se on toteutettavissa vain tämänluontoisen rakennelman puitteissa.

Markkina-alueiden laajentuessa ja kansainvälisen kaupan nopeasti kehittyessä tämä kaupallisen linjan tieteellinen tutkimus ja opetus saa yhä suuremman merkityksen koko talouselämän kehittymiselle. Sekä yritysten toimintaa varten välittömästi että jatkuvasti tieteellistä työtä vapaasti suorittamaan tarvitaan yhä useampia tiedemie-

hen pätevyyteen asti kehitettyjä henkilöitä niiden rinnalle, joiden kauppakorkeakouluasteinen tieteellinen koulutus jää alempien tutkintojen tasolle. Tämä asettaa Kauppakorkeakoulun tulevaisuudessa yhä vaativampien tehtävien eteen.

Kunniajäsenet (vas.) kauppaneuvokset S. A. Harima ja Kalle Kuusinen sekä lakit. tohtori h.c. Väinö Tanner. Etualalla kansleri Br. Swiranta.

Kansleri *Bruno Swiranta* suoritti kauppaneuvosten S. A. *Hariman* ja *Kalle Kuusisen* sekä lakit. tri h.c. *Väinö Tannerin* kutsumisen Kauppakorkeakoulun kunniajäseniksi. Kansleri lausui:

Valtioneuvoston vahvistamien Kauppakorkeakoulun perussääntöjen 7 §:n mukaan kansleri voi hallituksen tai opettajaneuvoston esityksestä kutsua kunniajäseniksi koti- ja ulkomaisia henkilöitä, jotka erikoisen ansiokkaasti ovat toimineet Kauppakorkeakoulun tai taloudellisen kulttuurin hyväksi. Tämän säännöksen nojalla kutsuttiin v. 1950 korkeakoulun ensimmäiseksi kunniajäseneksi kauppaneuvos, sittemmin kauppätieteiden tri h.c. *Alwar Niklander*, Kauppakorkeakoulun valtuuskunnan monivuotinen ja nykyinenkin kunnioitettu puheenjohtaja. Hän on yhä korkeakoulumme ainoa kunniajäsen.

Kauppakorkeakoulun hallituksen ja opettajaneuvoston yksimielisen esityksen mukaisesti on minulla kunnia tässä korkeakoulun 50-vuotisjuhlassa kutsua Kauppakorkeakoulun kunniajäseniksi kolme miestä, jotka kaikki ovat erittäin ansiokkaasti toimineet Kauppakorkeakoulun ja taloudellisen kulttuurimme hyväksi. He ovat kauppaneuvos *Samuli Albert Harima*, kauppaneuvos *Kalle Juho Petter Kuusinen* ja senaattori *Väinö Alfred Tanner*.

Selostettuaan kunniajäseniksi kutsuttavien ansioita kansleri lausui:

Arv. kunniajäsenet. Pyydän Teitä nyt saapumaan tänne lavalle, niin että voin kiinnittää rintaanne kunniajäsenyysmerkin sekä ojentaa käteenne asiaan kuuluvan diplomin.

Korkeasti kunnioitetut Kauppakorkeakoulun uudet kunniajäsenet. Teille on yhteistä — kuten myös korkeakoulumme ensimmäiselle kunniajäsenelle *Alwar Niklanderille* — että yksinkertaisista olosuhteista lähteneinä olette jokainen suorittanut mitan täyttävän elämäntyön. Se on oleva esikuvana niille nuoremmille polville, jotka valmistuvat tässä opinahjossa lähteäkseen valitsemalleen uralle. Te olette kaunistus korkeakoulullemme ja olemme iloisia siitä, että entistä laajemmat molemminpuoliset ystävyysyhteiset liittävät meidät toisiimme.

Kauppaneuvos S. A. *Harima* kiitti Kauppakorkeakoulua kunniajäsenten puolesta.

Helsingin Kaupunginorkesteri soitti professori *Tauno Hannikaisen* johdolla *Alwar Niklanderin* *Largon*.

Juhlaesitelmän piti Kauppakorkeakoulun liiketaloustieteen professori *Martti Saario* aiheenaan ”Realisointiperiaate ja tilinpäätös”.

Urheilun kilpailujoukkueeseen pyritään valitsemaan parhaat miehet ja naiset. Karisnoissa kaikkien tulokset arvostellaan samanlaisin mitoin ja perustein. Entisissä kilpailuissa saavuttu menestys edistää pääsyä sitä vähemmän mitä enemmän siitä on aikaa kulunut. Aikaisemmissa olympiakisoissa saatu kirkaskaan mitali ei auta uuteen olympialaisjoukkueeseen — ellei toimitsijaksi.

Taloudellisessa kilpailussa saadut mitalit säilyttävät kiiltönsä kauemmin. Kilpailun pitkäjännitteisyydestä, itse asiassa jatkuvuudesta johtuen aikaisemmin saadut pisteet luetaan hyväksi seuraavissa erissä. Vaikka tällainen onkin omiaan vaikeuttamaan kilpailijoiden jälkikasvua ts. uusien yritysten syntymistä ja kasvamista, sitä ei kilpailun luonteeseen kuuluvana voi irroittaa pelin säännöistä.

Suuren kilpailun laajaan koneistoon kuuluu kuitenkin tärkeänä osana erityinen virhepistelautakunta, jonka vanha ohjesääntö ja laskuperusteet eivät ole puolueettomia vaan suosivat vanhoja kilpailijoita erityisesti moniottelijoita mutta sortavat nuoria yrittäjiä ja senlisäksi kaikkia ravikilpailujen vedonlyöjiä. Seuraava puheenvuoro onkin tarkoitettu nuorten yrittäjien ja kaikkien vedonlyöjien puolesta protestiksi sitä — kirjanpito- ja verolainsäädäntöön sisältyvää — ohjesääntöä vastaan, jonka mukaisesti taloudellisen kilpailun virhepisteet = verot edelleenkin määritetään.

Kirjanpitoa koskevat lainsäädännökset puhuvat sananmukaisesti erilaisen omaisuuden arvostamisesta tilinpäätöksessä. Silti tuskin kukaan on enää vuosikymmeniä erehtynyt luulemaan, että kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä pyrittäisiin arvostamaan ja esittämään omaisuutta. Jo eri omaisuusosille pannut raha-arvot osoittavat, ettei siitä voi olla kysymys.

Esim. vasta ostetun tavaran hankintahinnan pääosan kirjaaminen tulostiliin kuluksi osoittaa, ettei kysymyksessä voi olla tuloksenkaan laskeminen — ainakaan vakavassa mielessä. Kuitenkin voi sanoa kirjanpidon olevan ainakin sikäli omaisuuslaskentaa, että vuosivoitto lasketaan vertaamalla esim. 1960 omaisuustaseen mukaista omaa pääomaa omaan pääomaan vuotta aikaisemmin. Taseista näin laskettu voitto on olenaisesti riippuvainen siitä, mikä arvo eri oikeuksille ja esineille taseessa pannaan. Näin sananmukaisesti omaisuuden arvostamista koskevat säännökset kuitenkin tarkoittavat voiton arvostamista.

Varovaisuuteen, joka on vanhastaan luettu kauppiaan hyveisiin, kuuluu: 1) omaisuustaseeseen on lupa merkitä vain todellista omaisuutta, ulosmittauskelpoisia esineitä ja oikeuksia 2) ne on arvostettava varovaisesti. Nämä varovaisuuden kaksi komponenttia ovat kotoisin 300 vuoden takaa ja olosuhteista, joissa systemaattista kahdenkertaista kirjanpitoa ei suinkaan edellytetty. Siitä huolimatta ne — vain eräin poikkeuksin — kuuluvat tilinpäätöksen virallisiin pelisääntöihin vielä tänäkin päivänä.

Tarkoituksella saada kirjanpidon tarkoitusten, tottumusten, detaljien, säännösten, periaatteiden ja poikkeusten viidakkoon jo opetuksen edellyttämää johdonmukaisuutta on korkeakoulussamme kehitetty ns. kirjanpidon meno-tulo-teoria.

Sen mukaisesti kirjanpidossa on kysymys rahoista ja rahojen muutoksista. *Hyvitykseen* merkitään aina *r a h o j e n l ä h d e*, jollaisena voi tulla kysymykseen joko myyntitulo tai rahoittajien pääomansijoitukset (oman tai vieraan pääoman ehdoilla). Siten hyvitysmerkintä ilmoittaa aina rahojen lähteen. *Veloitusmerkinnöillä* taas rekisteröidään *rahankäyttöä*, jota on kolmenlaista:

1. tuotannontekijäin ostomenot rekisteröidään a.o. *menotileille* (esim. kiinteistötili, palkkatili, aineostot, korjaukset, mainos jne.)
2. voitonjako (lainojen korot, verot ja osingot)
3. pääoman takaisinmaksu rahoittajille.

Yleisin ja tärkein rahankäyttö on tietenkin tuotannontekijäin ostot ja tärkein rahanlähde myyntitulot.

Meno-tulo-teoria selittää aukottomasti ja johdonmukaisesti varsinaisen eli vuoden aikana pidettävän juoksevan kirjanpidon sellaisena kuin sadattuhannet ihmiset eri maissa sitä käsin ja erilaisin konein "tekevät".

Voittoa tavoittelevassa yrityksessä on jokaista menoa pidettävä rahansijoituksena vastaisen tulon saamiseksi. Toisaalta jokaisesta tulosta on maksettava. Saadusta tulosta on maksettu osa siten takaisin saatua "omaa rahaa" eli *kulu*. Loppuosa tulosta on voittoa, rahojen lisäystä, "uutta rahaa". Sekä kulu että voitto ovat siten myyntitulona saatua rahaa, kulu "entistä", voitto "uutta rahaa".

Tämän ns. realisointiperiaatteen mukaan voitto on = myyntitulo — siitä maksettu meno. Jos 70:lla ostettu tavara myydään 100:lla, on realisointiperiaatteen mukaisesti laskettu eli realisoitu voitto 30. Jos sitä pidetään oikeana — todistaa sitä ei voida — on edelleen pääteltävä seuraavasti: tavaran ostaminen 70:lla ei vielä merkitse voittoa eikä tappiota; se on vain rahansijoitus. — Ostos ja myynnin välisenä aikana ei myöskään synny voittoa eikä tappiota. Erityisesti ajan kulumisesta johtuva tulon läheneminen ei vielä ole realisoitua voittoa, vaikka se onkin ns. omaisuuden arvonnousua. Jos menon 70 uhraamisen jälkeen mutta ennen tulonsaantia tehdään tilinpäätös, meno 70 on edellisen mukaisesti sellaisenaan aktivoitava, taseen kautta siirrettävä seuraavaan tilivuoteen, siitä odotetusta tulosta korvattavaksi.

Ellei päättäneen tilivuoden aikana ole lainkaan saatu myyntituloa, ei mitään menoja voi kuluina vähentää, vaan kaikki menot jäävät kirjanpitoon — enemmän tai vähemmän lupaavina rahansijoituksina — odottamaan katetta myöhemmistä tuloista. Uuden yrityksen perustamiskautena tehtäviin — sinänsä tarpeettomiin — vuositilinpäätöksiin ei näin kuulu lainkaan tulostasetta.

Koska kuluja ei voi olla enempää kuin tuloja on saatu, tulee tilivuoden tuloista ts. vuosivaihdosta perustuva ja keskeinen arvostustekijä vuositilinpäätöksessä, josta muodostuu oikeastaan tulojakotilaisuus. Suuri osa vuosivaihdosta on jo juoksevasti käytetty; loppu on *jaettava* kuluiksi ja voitoksi. Mitä enemmän tuloja on kertynyt, sitä enemmän niitä riittää kuluiksi — ja voitoksi.

Menot, joita ei vielä ole tuloilla katettu, aktivoidaan tilinpäätöksessä eli siirretään taseen kautta seuraavan vuoden kirjanpitoon odottamaan katetta vastaisista tuloista. Sekä aktiivat että kulut ovat siten menoja, jotka erottaa toisistaan erilainen rahanlähde: aktiivat on rahoitettu pääomalla (omalla tai vieraalla), kulu tuloilla.

Aktiivaerä taseessa ei tarkoita väitettä, että kysymyksessä olisi ulosmittauskelpoinen omaisuusesine tai -oikeus, vielä vähemmän juuri sen arvoinen. Se tahtoo vain sanoa: kun menoa ei ole vielä voitu, haluttu tai saatu kirjata kuluiksi ts. korvata tuloista, se vähennetään myöhemmin ja siinä tarkoituksessa säilytetään tileissä.

Lainan korko on sopimusosa voitosta ja senvuoksi katettava juuri voitolla. Ellei voittoa ole vielä saatu, on maksettua korkoa pidettävä voiton ennakkopakana tileissä odottamassa voiton realisoitumista.

Kirjanpito- ja verolainsäädäntö käsittelee varsinaista vuoden aikana pidettävää kirjanpitoa niin niukasti, että meno-tulo-teorian mukaisesti hoidettu juokseva kirjanpito ei yleensä joudu ristiriitaan lainsäädännösten tai hyväksi sanotun kauppiastavan kanssa. Sen sijaan tilinpäätöksen tekeminen edelläesitettyjen suuntaviivojen ts. realisointiperiaatteen mukaisesti poikkeaa monissa kohdin tavanmukaisista ja laillisista pelisäännöistä. Seuraavassa tarkastellaan näitä poikkeamia pitäen silmällä nuorta tai aloittavaa yritystä ja erityisesti korostaen niitä kohtia, joissa tavan- ja lainmukainen menettely eniten poikkeaa meno-tulo-teoriaan liittyvästä realisointiperiaatteesta.

Sen mukaan kuinka monen tuloerän saamiseen menolla ostettu tuotannontekijä myötävaikuttaa, ts. kuinka monen tuloerän kesken sen vaikutus jakaantuu, voisi menoista — tosin karkeasti — ryhmitellä esim. seuraaviin kerroksiin:

1. Erillismenot, jotka kohdistuvat kokonaisuudessaan yhteen osoitettavissa olevaan tuloerään
2. Ne muuttuvien yhteiskustannusten menot (aputyöt, ylläpito, käyttö- ja tarveaineet, energia jne.), joiden aktiivaosaa ei voi inventoimalla todeta
3. Organisaation ja tuotantovalmeuden kiinteät menot
4. Käyttöomaisuus.

1. Erillismeno, esim. raaka-aine ja valmistuspalkka tai kauppalikkeessä tavaran ostomeno, on korvattava juuri siitä ainoasta tulosta, joka sen myötävaikutuksella saadaan, ts. ensin ja etuoikeudella. Milloin tulon saaminen lykkääntyy yli vuodenvaihteen, sen saamiseksi uhrattu meno on inventoimalla todettavissa ja siirretään aktivoimalla korvattavaksi myöhemmin odotetusta tulosta.

Välittömästi tuloa tuottava vaihto-omaisuus — johon ei lueta yhteiskustannuksia — olisi täten arvostettava täyteen hankintahintaansa. Tavanmukainen — tappionvaaralla perusteltu — varastovaraus ts. aliarvostaminen olisi siten realisointiperiaatteen vastaista. Tämä johtuu edellä esitetystä ja siitä, että niihin ei yleensä liity vahingonvaaraa. Sitäpaitsi on kokonaisia liikealoja, joilta vaihto-omaisuus puuttuu.

Kun vuosimyynnistä on vähennetty muuttuvat kustannukset ts. muut lyhytvaikutteiset menot paitsi inventoinnin nojalla aktivoitavat erillismenot (1) ja aineet (2), voisi ylijäämää sanoa katetuotoksi.

Senjälkeen seuraavat tuotantovalmeuden ylläpitämisestä ja hankkimisesta johtuneet menot (3), joilla ei ole saatu ns. omaisuutta: esim. vuokrat, virkailijapalkat, tutkimuksesta, suunnittelusta, valvonnasta, sosialitoiminnasta jne. aiheutuneet menot. Näille menoille — joita myös voisi sanoa organisaation hankinta- ja ylläpitomenoiksi — on ominaista, että niitä joudutaan uhraamaan silloinkin, kun katetuotto ei riitä niitä peittämään. Kun näihin menoihin rahansijoituksina liittyy kenties suurin tappionvaara, ne olisi vähennettävä tulosta niin pian kuin mahdollista, erottamatta valmis-

tevaraston yhteiskustannuksia eri asemaan. Normaalijärjestykseen pitäisi kuulua, että juuri näitä riskinalaisia menoja saataisiin kattaa etukäteenkin muodostamalla varaus taseen passiivapuolelle. Se korvaisi nykyiset varastovaraukset.

Nuorella yrityksellä on juuri perustamis- ja alkuvuosinaan paljon tällaisia menoja, joista vastineeksi ei saada omaisuusesineitä tai oikeuksia. Kirjanpitolain perustamis- ja järjestelykustannusten jaksottamissäännöksistä huolimatta tällaisten menojen aktivoiminen ja myöhempi tuloista vähentäminen on verotuksessa kielletty. Siitä johtuen yritys joutuu myöhemmin vuosina maksamaan vastaavasti liikaa veroja. Näin riidattomasti vastaisen tulon saamiseksi uhrattuja menoja eli tulonhankkimiskustannuksia jätetään verotuksessa vähentämättä, koska ne eivät välillä ole ulosmittauskelpoista omaisuutta.

Viimeisenä kululajina vähennetään ylijäämästä käyttöomaisuuden poistot. Nuoren yrityksen tuloylijäämä on em. organisaation kulujen vähentämisen jälkeen harvoin niin suuri, että siitä voisi täysmääräisinä tehdä niin suuret poistot kuin esim. koneista nykyisin myönnetään. Jotta nuori yritys ei tälläkin kohtaa joutuisi paljon huonompaan asemaan kuin jo varttunut kilpailijansa, poisto-oikeuden pitäisi olla kumulatiivinen: ellei ensimmäisenä vuotena luvallista 30 % poistoa voida tulon vähäisyyden tähden silloin tehdä, se lisättäisiin toisen vuoden poistoon. Vielä tällöinkin nuori yritys häviäisi varttuneeseen kilpailijaansa verrattuna 1. vuoden poistojen korot.

Realisointiperiaate edellyttää poistojen tekemistä myös maasta, sen kulumattomuudesta huolimatta. Laskentakorkokannan ollessa esim. 8 % merkitsee tontin ostaminen 1.000 mk:lla oikeastaan päättymättömän vuositulo- tai hyväksikäyttöjonon à 80 mk ostamista yhteishintaan 1.000 mk. Taloudellisesti onkin tontin hinta summa, jonka yhteenlaskettavina ovat perättäisten vuositulojen à 80 mk nykyarvot = hankinta-arvot. Ensimmäisen vuoden hyväksikäytöstä on tontin hintaan sisältyvänä siten maksettu eniten 74, toisesta 8 % vähemmän jne. loppumattomiin.

Kun ensimmäisen vuoden hyväksikäyttö on 1. vuoden aikana realisoitu ja sisältyy 1. vuoden tuloon, sen ostomeno 74 on siitä vähennettävä.

Poiston maasta voi kieltää seuraavin perustein: Jos 1. vuoden hyväksikäytöstä on maksettu 74 on muista eli toisesta äärettömiin maksettu yhteensä 926 mk. Ensimmäisen vuoden kuluessa tulivat muut hyväksikäytöt kukin vuotta lähemmäksi. Siten kukin nykyarvo kasvoi 8 %:lla ja koko jonon arvo 8 %:lla. Kun tämä arvonnousu 8 % tulojen 2... hankinta-arvolle = 74 lisätään tuloihin ja omaisuuteen, se kumoaa poiston voittoa vähentävän vaikutuksen. Selitys on looginen mutta merkitsee realisoimattoman arvonnousun voittona esittämistä.

Tällaisiin perustein tapahtuva maan ja rakennusten realisoimattoman arvonnousun voittona verottaminen on yleistä kaikkialla. Meillä se on mm. tyrehtyttänyt vuokratulo-yritteliäisyyden ja pakottanut monin tavoin subventoimaan asuntotuotantoa.

Luonnollinen henkilö joutuu viimeistään kuollessaan luovuttamaan kiinteistönsä. Luovutushinnasta olisi palautuneet poistot ja myyntivoitto verotettavaa. Tasapuolisuuden vuoksi tulisi yhteisönkin esim. 40 vuoden omistuksen jälkeen tulostiliä hyvittää en korottaa kiinteistönsä kirja-arvo käyvän tasalle, alottaakseen jälleen poistot siitä. — Jos toinen yritys siinä yhteydessä tarjoaa kiinteistöä enemmän kuin omistajayhteisö katsoo sen arvoksi, on omistajan vaihdos vain hyväksi. Vapaan talouden perusteisiinhan kuuluu, että sen otaksutaan voivan tuottoisimmin käyttää tuotannon tekijää, joka siitä voi eniten maksaa.

Jäljellä on korot ja muu voitonjako. Osakeyhtiön lainarahoitusta suositetaan korkosubventiolla mutta osakepääomarahoitusta syrjitään — vaikka korot ja osingot ovat kummatkin rahoittajien osuutta voitosta. Kuitenkin osakeyhtiön osakepääomarahoi-

tusta käsitellään verotuksessa samoin kuin yksityisyrittäjän omaa pääomaa: kummankaan korkoa ei vähennetä. Haettaessa sitä yhtäläisyyttä yksityiskauppiiaan oman pääoman ja osakeyhtiön osakepääoman välillä, johon samanlainen korkojen käsittely voisi perustua, tulee jälleen esille vanhentuneelle kirjanpidon käsitykselle niin luonteellomainen pakkolikvidaatioajatus: jos yhtiö menee konkurssiin tai jos se muuten puretaan, sen lainat eli vieras pääoma on ensin maksettava ja osakepääoma vasta jos rahoista riittää.

Varsinkin perustamiskautenaan ja alkuvuosina joutuvat nuoret yritykset korkoina maksamaan lainanantajien sopimusosia voitosta jo ennenkuin ovat voittoa saaneetkaan. Tällainen ennen voiton realisointia tapahtunut koronmaksu pitäisi saada taseen kautta siirtää ao. voiton kohdalle siitä vähennettäväksi. — Samaa toivoisi jokainen velaksi lukeva ylioppilaskin: lykkäisi opiskeluajalta maksettujen opintolainojen korkojen vähentämisen siksi, kunnes valmistuttuaan pääsee odotettuihin tuloihin käsiksi.

Jos tilinpäätöksen ja verotuksen vanhoja pelisääntöjä muutettaisiin edellä kaavailtuun suuntaan, menettäisivät varttuneet yritykset osan siitä etumatkasta, jonka nykyiset tilinpäätös- ja verotussäännökset niille antavat. Vastaavasti nuoret ja vasta perustettavat yritykset pääsisivät muutaman askeleen lähemmäksi yhtenäistä ja yhteistä lähtölinjaa, jolle tasapuolisen verotuksen olisi pyrittävä asettamaan kaikki kilpailijat.

Valtiovallan tervehdyksen juhlivalle Kauppakorkeakoululle esitti kauppa- ja teollisuusministeri *Ahti Karjalainen*, seuraavasti:

Tässä Suomen vanhimman kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlassa tekee mieli yrittää arvioida, onko liikealan korkeakouluopetus maassamme suhteellisesti katsottuna vanhaa vaiko uutta. Ensimmäinen, ja pitkän aikaa maailman ainoa kauppakorkeakoulu, perustettiin Antwerpeniin noin 60 vuotta ennen Kauppakorkeakoulun perustamista, ja useimmissa Keski-Euroopan maissa taloudellinen korkeakouluopetus aloitettiin 1800-luvun viimeisellä vuosikymmenellä. Ruotsissa se alkoi vain kaksi vuotta aikaisemmin kuin meillä. Voidaan siis todeta, että Suomi on ollut tässä suhteessa jaksinkin aikansa tasalla. Se olisi voinut olla jopa aikaansa paljon edellä, jos ne suunnitelmat olisivat toteutuneet, joita maamme talouselämän johtavat piirit tekivät saadakseen aikaan teknillisen ja kaupallisen korkeakoulun maahamme jo 1850-luvulla. Silloinen hallitusvalta ei kuitenkaan suhtautunut suopeasti näihin suunnitelmiin ja siksi ne raukesivat.

Mutta vielä aikaisemminkin kiinnitettiin maassamme korkeakouluopetuksessakin huomiota taloudellisiin kysymyksiin. Ensi vuonna tulee kuluneeksi 220 vuotta siitä, kun ensimmäistä väitöskirjaa kaupan alalta julkisesti puolustettiin vanhassa Turun yliopistossa. Se oli tosin vain kandidaatin oppiarvoa varten kirjoitettu latinankielinen tutkielma ”oppineesta kauppiasta”, jonka oli professori Brovalliuksen johdolla laatinut hämäläinen ylioppilas Jonas Backman. Se kuitenkin osoitti, että maamme ei tuolloin ollut jäänyt syrjään merkantilismin ajan taloudellisista virtauksista.

Vielä elävämman kuvan maamme talousmiesten ajattelusta 200 vuoden takaa antavat Kokkolan kirkkoherran Antti Chydeniuksen kirjoitukset. Jo 11 vuotta ennen Adam Smithin kansantalouden peruskirjan ”Kansojen varallisuus” ilmestymistä tämä kirkonmies vuonna 1765 julkaisi ruotsinkielisen kirjasen ”Kansallinen voitto”. Se sisältää aika tavalla samansuuntaisia ajatuksia kuin kuuluisan englantilaisen talousmiehen pääteos myöhemmin. Samanlaista vilkasta harrastusta taloustiedettä kohtaan osoitti Turun vanhan yliopiston latinankielisen kaunopuheisuuden professuurin muuttaminen taloustieteen professuuriksi vuonna 1747.

Herää kysymys, olemmeko nykyään korkeimman taloudellisen kasvatuksen antamisessa ajan tasalla vai olemmeko jääneet jälkeen. Yhdessä suhteessa olemme selvästi ajan tasalla, ellei edelläkin. Meillä on neljä kauppakorkeakoulua, kun muissa Pohjoismaissa on yhteensä vain viisi, ja niitä halutaan meille perustaa useita lisää. Uusien kaupallisten korkeakoulujen perustamisen puolesta on esitetty pääperusteluina ensinnäkin, että lisääntyvän ylioppilasmäärän sijoittaminen vaatii lisää korkeakouluiltoja, joita nyt on rajoitetusti, toiseksi, että nykyiset taloudelliset korkeakoulut ovat keskittyneet kahteen keskukseseen ja opiskelu muilta paikkakunnilta tulee niissä sekä kalliiksi että hankalaksi, ja kolmanneksi, että tällöin opetuksen paikalliset erikoistarpeet jäävät tyydyttämättä.

Näiden perustelujen mukaisesti olisi taloudellista korkeakouluopetusta nykyisestä laajennettava ja hajasijoitettava.

Uusien korkeakoulujen perustamista vastustavat piirit puolestaan esittävät perusteluinaan pääasiallisesti, että pienet korkeakoulut tulevat sekä kalliimmiksi että jäävät opetukseltaan heikkotehoisemmiksi kuin suuremmissa keskuksissa sijaitsevat monipuolisemmat laitokset ja että kun pätevistä opettajista yleensäkin on suurta puutetta, jäävät pienemmissä keskuksissa sijaitsevat korkeakoulut niistä helposti täysin osattomiksi.

Meillä ei ole käytettävissä perusteellista selvitystä siitä, kuinka suuri on ekonomien tai heihin verrattavien henkilöiden vuosittainen valmistustarve. Yleisesti kuitenkin tunnutaan olevan sitä mieltä, että tieteellisluontoisen peruskoulutuksen tarve ei liikelalalla ole nykyisten kauppakorkeakoulujen koulutuskapasiteettia suurempi. Sitä paitsi saattaisi olla eräissä suhteissa tarkoituksenmukaisempaa nimenomaan käytännöllisiä tarpeita varten laajentaa merkonomikoulutusta ja ohjata nykyistä enemmän ylioppilaitakin valmistumaan tätä tietä talouselämän palvelukseen. Ekonomieja ja kirjenvaihtajia on kauppakorkeakouluista viiden viime vuoden aikana valmistunut vuosittain tasaisesti n. 350. Valmistuvien merkonomien määrä sitä vastoin on samana aikana noussut noin 1 350:stä lähes 2 600:an vuodessa, ylioppilasmerkonomien valmistuksen lisääntyessä tuona aikana 400:sta n. 800:an vuodessa. Merkonomien valmistumismäärä tulee jatkuvasti kasvamaan, ja korkeakoulututkinnon suorittaneet voivat siis entistä suuremmassa määrin keskittyä tieteellisluontoisen koulutuksen edellyttämiin ja muihin vaativampiin taloudellisiin tehtäviin.

Joka tapauksessa voidaan sanoa, että kysymys korkeimman taloudellisen ja kaupallisen koulutuksen laajentamisesta uusia korkeakouluja perustamalla ansaitsee vielä vakavaa harkintaa, ennenkuin ratkaisevia päätöksiä tehdään.

Kaupallisen korkeakouluopetuksen kohdalla on herännyt myös eräitä muita tärkeitä kysymyksiä, jotka vaativat osakseen huomiota. Eräs ongelma on siinä, että ylioppilasmerkonomien lukumäärän jatkuvasti kasvaessa tähän joukkoon tulee yhä enemmän sellaista ainesta, jonka pitäisi päästä alallaan eteenpäin myös lisäopintojen eikä ainoastaan käytännöllisten ansioiden kautta. Sama tarve on ollut aikaisemmin tunnettavissa koko merkonomiryhmän osalta, mutta heidän kohdaltaan asia on suurelta osalta ratkennut kauppakorkeakouluissa suoritettavien jatko-opintojen muodossa. Mutta yhä enemmän tulee olemaan sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsevat lisätietoutta toimialansa erikoiskysymyksistä, esim. vientijärjestelyistä, markkinointikysymyksistä koti- ja ulkomailla, tiettyjen tuotannonalojen kaupan erikoiskysymyksistä jne. Kaikkia tällaisia erikoisaineita ei voitane sisällyttää kauppakorkeakoulujen peruskursseihin, joten opetuksen antamiseksi tällaisissa erikoiskysymyksissä tarvitaan jatkokoulutusmahdollisuuksia. Ne ovat suurimmaksi osaksi järjestämättä. Muuan vastausta odottava kysymys on myös, miten voidaan antaa riittävästi taloudellista ja kaupallista valmen-

nusta niille korkeakoulu- ja opistoinsinööreille, joita nykyisin yhä enemmän antautuu teollisuuden ja liike-elämän palvelukseen hyvinkin johtaville paikoille.

Ei ole mitään aihetta tänään valitellen väittää, että korkein taloudellinen ja kaupallinen opetus ja tutkimus olisi meillä jollakin tapaa takapajulla. Asiat ovat tällä alalla verrattain hyvin. Mutta yhteiskunnan kehitys tuo tälläkin alalla esiin uusia ongelmia, jotka on syytä huomata ja jotka vaativat perusteellista selvittelyä, jotta kehitystä osattaisiin seurata ja sitä ohjata oikeaan suuntaan yhteiskunnan tarpeita vastaavasti.

Useat edellä mainituista kysymyksistä ovat tulevien aikojen ja arkipäivän huolia. Tänä juhlapäivänä on tehtävänämme kiittää Kauppakorkeakoulua siitä mittavasta päivätyöstä, jonka se on suorittanut korkeimman kaupallisen ja taloudellisen kasvatuksen alalla, ja toivottaa tälle korkeakoululle jatkuvaa menestystä sen tärkeässä toiminnassa, joka koituu sekä maamme tieteellisen tutkimuksen että käytännöllisen elinkeinon elämän välittömäksi hyväksi.

Pyydän valtiovallan puolesta esittämään onnentoivotukset 50-vuotiaalle Kauppakorkeakoululle. — Vivat, floreat, crescat!

Kotimaisten yliopistojen ja korkeakoulujen puolesta puhui Helsingin yliopiston rehtori, prof. *Edwin Linkomies*:

Herra Tasavallan Presidentti ja rouva Kekkonen, Kauppakorkeakoulun herra kansleri ja rehtori, hyvät naiset ja herrat.

Yhteiskuntatieteiden merkitys on tällä vuosisadalla kymmenluvulta toiselle yhä enemmän kasvanut. Vaikka emme sitä ehkä aina itse selvästi huomaa, asianlaita on niin, että koko yhteiskuntamme vähitellen entistä suuremmissa määrässä alkaa rakentua tieteelliselle perustalle. Kaikkialla on päivän tunnussanana suunnitelmallisuus ja rationalisointi, eikä tämä ole mitään muuta kuin tieteellisten menetelmien soveltamista käytännölliseen elämään. Nykyinen yhteiskunta ei kerta kaikkiaan enää tule toimeen ilman tiedettä. Yhteiskuntatieteiden ryhmään kuuluvat myös kauppatieteet, joiden opetusta ja tutkimusta tämä nyt 50-vuotisjuhlaansa viettävä korkeakoulu edustaa. On tultu siihen, että kaupan alalla johtavissa asemissa toimivat henkilöt tarvitsevat tieteellisluontoista koulutusta. Se ei ehkä aina näytä välttämättömältä käytännöllisessä elämässä, mutta tieteellisellä koulutuksella on aina se ominaisuus, että se syventää katsomusta, avartaa näköpiiriä ja antaa toiminnalle eräänlaista laajempaa kantavuutta. Ainakin välillisesti se aina tuottaa hedelmää myös käytännön tehtävissä.

Ne miehet, jotka 50 vuotta sitten perustivat Kauppakorkeakoulun suorittivat siten työn, joka osoitti kaukonäköisyyttä ja yhteiskunnan tarpeiden selkeää ymmärtämystä. Tosin aikoinaan ei kaupalle annettu sitä merkitystä, jonka nyt niin selvästi tajuamme. Sanottiin, että se ei ollut luovaa toimintaa, vaan pelkkää välittäjän tehtävää, jolla muka oli toisarvoinen merkitys. Kehitys on kuitenkin opettanut ymmärtämään, että tällainen käsityskanta oli perin lyhytnäköinen. Kaupalla on yhteiskunnassa niin merkityksellinen tehtävä, että voi lioittelematta sanoa sen olevan yhtenä kansakunnan elämän kaikkein olennaisimpana osana. Ja tämä merkitys on vain kasvamassa. Sillä kehitys osoittaa myös meidän maassamme, että ns. palveluelinkeinot antavat vuosi vuodelta työtä yhä suuremmalle osalle kansaa. Sen vuoksi lisääntyy jatkuvasti niidenkin lukumäärä, jotka tarvitsevat korkeampaa kaupallista sivistystä. Tämänkin korkeakoulun merkitys on siis luonnonlain voimalla edelleen kasvava.

Paitsi opetusta harjoitetaan tässä korkeakoulussa myös alan tieteellistä tutkimusta. Tällöin on tärkeätä panna merkille, että tutkimus ei kohdistu vain sellaisille aloille, joilla on välitön yhteys, niin sanoakseni kourintuntuva yhteys, kauppaan, vaan että

tutkimusta harjoitetaan myös teoreettisempien tehtävien parissa. Sillä soveltava tutkimus kaipaa rinnalleen aina myös teoriaa, jos sovellutus tahtoo pysyä elinvoimaisena ja hedelmällisenä. Sovelletuissakaan tieteissä ei saa yksinomaan olla ohjaamassa halu käytäntöä hyödyttäviin tuloksiin, vaan siihen tulee liittyä pyrkimys tietoon. Sen vuoksi teorianmuodostus näidenkin tieteiden kannalta on erittäin merkityksellinen. Kauppakorkeakoulussa onkin tämä näkökohta otettu huomioon, ja sitä on Kauppakorkeakoulun nykyinen kansleri eräässä julkisessa lausunnossaan korostanut. Pitäisin puolestani suotavana, että eräät humanistiset alat, jotka eivät suoranaisesti liity kauppatieteisiin, mutta jotka kuitenkin välillisesti voisivat sitä palvella, otettaisiin Kauppakorkeakoulun ohjelmaan, niinkuin on laita monissa vastaavissa ulkomaisissa kauppakorkeakouluissa.

Työ, jota tässä korkeakoulussa tehdään, on, niinkuin olen korostanut, koko yhteiskunnan kannalta erittäin tärkeää. Vilpittömin mielin voivat maan yliopistot ja muut korkeakoulut tässä juhlatilaisuudessa esittää Kauppakorkeakoululle onnitelunsa ja liittää niihin parhaat menestyksen toivotukset. Työn tulokset olkoot yhtä arvokkaat kuin ovat tähänastiset saavutukset.

Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen puolesta puhui Tukholman Kauppakorkeakoulun rehtori, prof. *Knut Rodhe* (suomennettuna):

Tanskan, Norjan ja Ruotsin kauppakorkeakoulut haluavat esiintuoda onnitelunsa Kauppakorkeakoululle sen viisikymmenvuotisen toiminnan johdosta.

Meille tuottaa iloa saada esittää onnentoivotuksemme tälle elinvoimaiselle kauppakorkeakoululle, joka menestyksellisesti työskentelee taloudellisten aineiden sekä tutkimuksen että opetuksen kehittämiseksi Suomen koko talouselämän hyväksi.

Korkeakoulun tehtävä on kaksinainen, siihen sisältyvät sekä tutkimus- että kasvatustyö. Kun uusi korkeakoulu aloittaa toimintansa, on luonnollista, että kasvatustehtävä aluksi muodostuu hallitsevaksi. Tähän ei kuitenkaan voi pysähtyä, vaan myös tutkimuksen on saatava sille kuuluva sijansa. Tutkimus ei ole opetuksen palvelija, vaan sillä on oma tehtävänsä. Samalla meidän on kuitenkin todettava, että korkeakoulutasolla tapahtuvan opetuksen on nojaututtava tutkimukseen. Korkeakoulu, jossa ei harjoiteta tutkimustyötä, ei ajan mittaan voi pysyä todellisena korkeakouluna.

Onnittelemme Kauppakorkeakoulua siitä, että se on saavuttanut akateemisen kypsyyden, joka ilmenee kukoistavana tutkimuksena ja siten myös tasapainoisesti tapahtuvana kasvatustyönä.

Kiitämme Kauppakorkeakoulua sen panoksesta pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen keskinäisessä yhteistyössä — yhteistyössä, joka on järjestetyin muodoin tapahtuvaa juuri tämän korkeakoulun aloitteesta. Yhteistyömme on meille kaikille eduksi ja me olemme vuosien mittaan suuresti hyötäneet tutkimusta koskevien herätteiden ja tutkimusten tulosten sekä opetusta koskevien ideoiden keskinäisestä vaihdostamme.

Toivotamme nyt Kauppakorkeakoululle jatkuvaa menestystä sen tärkeässä tehtävässä. Olkoon Kauppakorkeakoulun tulevaisuus onnekas.

Muiden ulkomaisten korkeakoulujen puolesta puhui Antwerpenin kauppakorkeakoulun rehtori, professori *F. Camerlinckx* (suomennettuna):

Herra Tasavallan Presidentti, herrat ministerit, herrat kansanedustajat, herrat rehtorit, herrat professorit, hyvät naiset ja herrat.

Herra Tasavallan presidentin läsnäollessa ja koska minä olen ainoa belgialainen, jolle on suotu kunnia puhua Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlassa, sallittakoon minun aluksi esittää Tasavallan kunnioitetulle päämiehelle oman maani tervehdys sekä sitten tulkita ihailumme ja veljellisen ystävyyskuntamme tunteet, joita Belgiassa tunnetaan Suomen jaloa, rohkeata ja rakentavaa kansakuntaa kohtaan.

Olen vilpittömästi liikuttunut — ja voin sen todeta vain muutamalla yksinkertaisella sanalla — siitä ajatuksesta, että Kauppakorkeakoulun rehtori ja opettajaneuvosto on pyytänyt minua esittämään tässä juhlatilaisuudessa kaikkien niiden ulkomaisten korkeakoulujen tervehdyksen, jotka ovat edustettuina tänään tässä paikassa.

Tuntien todellista iloa ja kunnioitusta Teidän laitostanne kohtaan minä rohkenen vanhimman vastaavan laitoksen edustajana sanoa Teille, herra rehtori ja herrat professorit, että tänä Teidän juhlapäivänänne kaikki Teidän ulkomaiset virkaveljenne yhtyvät minuun onnitellaksemme vilpittömästi ja lämpimästi Teitä ja toivoessamme, että Teidän laitoksenne, joka jo on kuuluisa, tulisi tulevaisuudessa olemaan vielä hedelmällisempi tieteellisiltä saavutuksiltaan, ja kaikki tämä Teidän isänmaanne Suomen Tasavallan hyväksi, isänmaanne, jota niin suuresti kunnioitetaan kaikkialla maailmassa.

Ehkä teen edelleen väärin viitatessani edustamani laitoksen pitempään ikään haluessani erityisesti korostaa sitä iloa, jota Antwerpenin kauppakorkeakoulussa tunnetaan siitä, että Te olette saavuttaneet ensimmäisen tärkeän etappinne.

Jo melkein 10 vuotta sitten, 1952, meidän kauppakorkeakoulumme 100-vuotisjuhlassa, herra rehtori *Kalle Kauppi* onniteli meitä ihastuttavalla kohteliaisuudella, ja siitä lähtien suomalainen lasi on kimallellut rehtorin virkahuoneessa. Joka hetki sen puhtas kimallus muistuttaa meitä siitä vilpittömästä ystävydestä, joka jo puolen vuosisadan ajan on meidän korkeakoulujamme yhdistänyt. Tämä on myöskin koko Antwerpenin suuren satamakaupungin ystävyyttä Itämeren suurta satamakaupunkia Helsinkiä kohtaan. Näiden tunteiden osoittamiseksi edustamani korkeakoulun opettajakunta on antanut tehtäväkseni jättää Teille kaksi lahjaesineitä, joista toinen esittää Rubensin jouluaihetta. Onko minun tarkemmin esitettävä, mitä tämä tahtoo sanoa? Aivan niinkuin Helsingin Antwerpen suurena kauppakeskuksena on myöskin humanismin ja taiteiden työssija, mistä johtuu se arvokas henkinen yhteys, joka on ominaista meidän Euroopallemme.

Kuinka voisin minä itse ja ulkomaiset virkaveljeni olla lausumatta ihailuamme sen työn johdosta, minkä Kauppakorkeakoulu on tehnyt kuluneiden 50 vuoden aikana.

Kun aineet ovat samat, me tiedämme kokemuksesta, miten paljon on ollut tehtävä vaikeuksien voittamiseksi. On ollut ponnisteltava jatkuvasti ja väsymättömästi maailman taloudellisten konjunktuurien monitahoisen ja alati liikkuvan luonteen tutkimiseksi. Mutta Te olette osannut soveltaa työssänne Carlyle'n voimakasta lausetta: "Tee työtä äläkä epäile."

Lopulta kysymyksessä on Suomen kansan legendaarinen rohkeus ja sitkeys. Teidän korkeakoulunne menestys kuvastaa itsenäisen Suomen Tasavallan vaiheita, Suomen, joka on selvinnyt niin monista vaikeilta näyttäneistä hetkistä loistavasti voittajana.

Tämä rohkeus, jota Teidän miehenne ja naisenne ovat niin jalosti ilmaisseet puolustaessaan isänmaataan kaikilla rintamilla, sitä Te olette osoittaneet lisäksi työskennellessänne rauhan hyväksi Kauppakorkeakoulussa parempien taloudellisten olojen ja huomattavampien sosiaalisten edistysaskelten saavuttamiseksi.

Kiitos niiden taloustieteilijöiden polvien, jotka ovat jättäneet koulunne näiden 50 vuoden aikana ja jotka kaikki on varustettu tiedoilla lujaa kilpailua silmälläpitäen, kiitos niiden lukuisien opiskelijapolvien, jotka ovat erikoistuneet eri aloille ja joita Tei-

dän lukuisat yliopiston ja korkeakoulunne ovat lähettäneet suurin joukoin yhteiskuntaa palvelemaan, kiitos niiden aivan poikkeuksellisten ponnistelujen, joita Te olette tehneet kasvatuksen ja sivistyksen alalla, ja lopulta kiitos Teidän suurenmoisen nuorisonne terveen asenteen, joka on ilmennyt sekä Olympian kilpailukilpailuilla että laboratorioissa ja luentosaleissa ja joka edelleen ilmenee heidän ammatillisessa toiminnassaan, Te olette tehneet uhanalaisesta maastanne itsenäisen Suomen, joka esimerkillisinä demokratiana taloudellisten ja sosiaalisten saavutusten alalla voidaan asettaa suurvaltojen rinnalle.

Kiitos nyt juhlihan Kauppakorkeakoulun ja kaikkien muiden korkeakoulujen, jotka toimivat samalla alalla, Te olette tehneet Suomesta suuren teollisuus- ja kauppamaan, jonka pääkaupunki Helsinki tarjoaa ulkomaalaiselle ihastuttavia näkymiä. Tämä ei riistä mitään siitä sadunomaisesta hohteesta, joka on syntynyt Kalevalan ja Jean Sibeliuksen, loputtomien neitseellisten metsien ja kymmenientuhansien järvien unelma-Suomesta, jonka magneettinen vetovoima on niin suuresti vaikuttanut Teidän perinteelliseen herkkyyteenne.

Herra Tasavallan presidentin luvalla ja koko sydämeistäni tervehdin Teitä, rakkaat virkaveljeni ja ystäväni, kaikkien ulkomaisten edustajien ja vanhimman kauppakorkeakoulun nimissä: Eläköön Suomi! Eläköön sen presidentti! Toivotan pitkää ikää ja menestystä kauppakorkeakoulullenne! Eläköön kauan!

Helsingin kaupungin puolesta puhui kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, pääjohtaja *Tevvo Aura*.

Herra Tasavallan Presidentti, herra eduskunnan puhemies, herra pääministeri, herra rehtori, hyvät naiset ja herrat.

Viime vuosikymmenien voimakas teollistuminen ja elinkeinoelämän vilkastuminen ovat vuosisadallamme tuoneet esille myös kaupallisen alan tieteellisen tutkimus- ja koulutustyön välttämättömyyden ja olleet omiaan sitä edistämään, mutta toisaalta asettaneet sille suuria vaatimuksia. Maamme vanhin suomenkielinen kaupallisen alan akateeminen opintajärjestö, suomalainen Kauppakorkeakoulu, on puolen vuosisadan aikana antanut arvokkaan panoksen maamme talouselämän hyväksi niin alansa tieteellisen tutkimustoiminnan keskuksena kuin kouluttamalla pätevää työvoimaa erilaisiin käytännöllisiin tehtäviin elinkeinoelämän palveluksessa.

Tämän alan tieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen tarve on tällä hetkellä ajankohdaisempi kuin koskaan aikaisemmin. Varsinkin viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on tuotanto- ja jakelumenetelmiä, raaka-aineita ja valmiita tuotteita koskeneiden keksintöjen ansiosta syntynyt uusia ja nopeasti kasvavia teollisuuden ja palvelun aloja. Ne muovaavat parhaillaan uudelleen koko yhteiskuntataloutta kulukselta liikenteeseen, jakeluun ja tuotantoon. Tämä vaatii myös meillä tieteellisen tutkimustoiminnan tehostamista kansainvälisen yhteistyön laajetessa ja kilpailun kiristyessä maailmanmarkkinoilla. Kansainvälisen kaupankäynnin vilkastuessa, elinkeinoelämän monipuolistuessa ja eri alojen jatkuvasti automatisoituessa tarvitaan niinkään yhä enemmän pätevää korkeimman akateemisen koulutuksen saanutta työvoimaa myös kaupallisen alan tehtäviin.

Vaikka Kauppakorkeakoululla on työssijansa täällä Helsingissä, se ei luonnollisesti palvele yksinomaan eikä pääasiassa paikallisia tarpeita. En kuitenkaan varmasti liioittele sanoessani, että nimenomaan pääkaupungin hyväksi on koitunut huomattava osa korkeakoulun maamme talouselämän hyväksi suorittamasta työstä. Onhan Helsinki myös maamme talouselämän keskus, jonka elinkeinorakenteessa juuri kaupalla on

huomattava osuus. Näin se on myös tarjonnut monille tämän korkeakoulun kasvateille mahdollisuuden sijoittua koulutustaan ja kykyjään vastaaviin tehtäviin ja siten antaa oman ja usein uutta luovan panoksensa sekä pääkaupungin että koko maan taloudelliseen kehitykseen.

Minulla on ilo Helsingin kaupungin puolesta onnitella Kauppakorkeakoulua sen tähänastisista merkittävistä saavutuksista ja toivottaa sen arvokkaalle työlle jatkuvaa menestystä.

Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlan päätti Helsingin Kaupungin-orkesterin prof. *Tauno Hannikaisen* johdolla soittama Sibeliuksen Finlandia.

Juhlailallinen

Arvovaltainen kutsuvierasjoukko kokoontui Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlaillallisille Kalastajatorpalle klo 20.

Vieraat toivotti tervetulleiksi rehtori *Kalle Kauppi* samalla kiittäen korkeakoulun osaksi sen juhlapäivänä tulleista huomion- ja ystävyysosoituksista. Hän esitteli myös 50-vuotisjuhlisiin valmistuneet juhlaulkaisut Kauppakorkeakoulu 1911—1961, joka sisälsi koulun historiikin ja opettaja- ja virkailijamatrikkelin sekä tieteellisen juhlaulkaisun *Mercuralia MCMLXI*.

Illallisen aikana kuultiin oopperalaulaja, ekon. *Kari Nurmelan* laulusooloja. Hän esitti Figaron aarian Rossinin oopperasta Sevillan Parturi, Valentinin rukouksen Gounod'n oopperasta Faust sekä prologin Leoncavallon oopperasta Pajazzo.

Kauppakorkeakoulun hallituksen varapuheenjohtaja, pääjohtaja *Matti Virkkunen* puhui Kauppakorkeakoululle talouselämän puolesta.

Suomen suomenkielisille liikemiehille on annettava pysyvä tunnustus ja kunnia siitä, että he viime vuosisadan lopulla perustivat Suomen Liikemiesten Kauppaopiston. Tämä näet mielestäni paremmin kuin kenties mikään muu todistaa heidän korkeata tasoaan. Se on osoitus heidän vakavuudestaan elämäntehtävänsä edessä. Se on osoitus siitä tunnollisuudesta ja siitä hartaudesta, jolla he kutsumukseksi tuntemaansa ammattiin suhtautuivat. Hehän itse olivat uutisraivaajia maamme silloisen talouselämän vähäisellä, mutta valtavia vainioita aavistuttavalla raiviolla. Kokemuksen kovassa koulussa he varmasti useinkin olivat tunteneet ammattikoulutuksen puutteesta johtuvan heikkoutensa. He tunnustivat sen ja halusivat tasoittaa seuraavien sukupolvien tietä. Mutta kaukonäköisinä liikemiehinä he myös yhtä varmasti kykenivät oivaltaamaan niiden vaatimusten suuruuden, jotka asetettaisiin näille seuraaville sukupolville, asetettaisiin vastaisten vuosikymmenien liikemiehille. Tämän oivaltaen he myös ymmärsivät, että vain aniharvat synnynnäiset taloudelliset lahjakkuudet saattaisivat selvitä noista vaatimuksista ilman pätevää ja perusteellista ammattikoulutusta. Ja kun he lisäksi tiesivät, että koko yhteiskunnan ja koko kansakunnan kehittymisen ja eteenpäinmenemisen edellytys on luja taloudellinen pohja, jolta tuo kehitys voi nousta, on Suomen Liikemiesten Kauppaopiston perustaminen lopulta vakuuttava todistus

vuosisadan vaihteen suomenkielisten liikemiesten syvästä ja uhrauksiin alttiista isänmaanrakkaudesta.

Tunnustus on talouselämän miehille annettava myös siitä, että he, kun Suomen Liikemiesten Kauppaopiston ylioppilaslukista 50 vuotta sitten muodostettiin Kauppakorkeakoulu, jälleen olivat tätä kehitystä edesauttamassa ja taloudellisesti tukemassa. Ja uskollisesti ovat maan talouselämän edustajat seuranneiden vuosikymmenien aikana olleet Kauppakorkeakoulun ympärille ryhmittyneinä, pyrkien voimiansa mukaan edelleen sen toimintaa edistämään ja edelleen sitä tukemaan. Tästä ovat osoituksena Liikesivistysrahaston perustaminen ja sen menestys samoin kuin se vastaus, jonka talouselämä toistakymmentä vuotta sitten antoi Kauppakorkeakoulun vetoamukseen uuden korkeakoulutalon rakentamisesta. Ja uskon varmasti, että näin tulee vastaisnakin vuosikymmeninä olemaan. Tässä mielessä oli käsitykseni mukaan onnellista, että Kauppakorkeakoulu, kun sen valtion avustus lainsäädännöllisesti järjestettiin, säilytettiin luonteeltaan yksityisenä korkeakouluna.

Kun tämä ansaittu tunnustus elinkeinoelämän edustajille annetaan, on kuitenkin muistettava, ettei se tuki, jonka Kauppakorkeakoulu olemassaolonsa aikana on talouselämästä saanut, ole suinkaan ollut yksinomaan altruistisista vaikutteista lähtenyttä. On näet annettava tunnustus myös Kauppakorkeakoululle siitä, että se on kyennyt hyvin täyttämään elinkeinoelämän siihen asettamat toiveet. Tämän osoittamiseksi ei tarvitse muuta kuin todeta, että tänä päivänä ovat kymmenet ja sadat Kauppakorkeakoulussa opintoja harjoittaneet vastuunalaisimmilla paikoilla maan talouselämässä. Epäilemättä on tosin niin, että ne varsinaiset tiedot, jotka he Kauppakorkeakoulussa ovat saaneet, eivät ole johtaneet heitä heidän nykyisiin asemiinsa, mutta korkeakoulun ansioksi jää, että se on lisännyt heidän kykyänsä opiskella ja oppia. Kauppakorkeakoulu on antanut heille vankan pohjan, jolta he ovat voineet lähteä itseään kehittämään. Se on antanut heille kyvyn ja mahdollisuuden kasvaa tehtävien mukana, niiden asettamia vaatimuksia vastaavasti. Se on kasvattanut heitä kurinalaisuuteen ja vastuunalaisuuteen, myös omakohtaiseen vastuunalaisuuteen ja sillä tavoin opettanut heidät ymmärtämään, että kyvykkyuden kehittämisen työssä tulee — samaten kuin kaiken muunkin oppimisen — olla jatkuva prosessi ja että niin ollen se, joka luopuu pyrkimyksestä pysyä kehityksen tasalla omassa ammatissaan, tulee vanhanaikaiseksi yhtä varmasti kuin menettelytavat vanhentuvat tai koneet ruostuvat. Kauppakorkeakoulu on opettanut heidät ymmärtämään, että heidän työssään, ammatissaan, on oltava ja on pysyttävä alati nuorina. Kauppakorkeakoulussa opintoja harjoittaneiden kehityskyky samoin kuin heidän asemansa talouselämässä osoittavat, että se on onnistunut tehtävässään opiskelevan nuorison kasvattajana. Samaa todistaa myös se poikkeuksellinen kiintymys, suoranainen rakkaus, jota Kauppakorkeakoulussa opintoja harjoittaneet yleisesti näyttävät entistä kouluaan kohtaan tuntevan. Tämä seikka on mielestäni ansainnut tulla erityisesti mainituksi ei vähiten siitäkin syystä, että se on ollut ja on oleva omiaan liittämään Kauppakorkeakoulun ja maan aktiivisen talouselämän yhä lujemmilla ja yhä kiinteämmillä siteillä toisiinsa, mikä talouselämän vastaisen kehityksen kannalta ei suinkaan ole vähäpätöinen asia.

Kauppakorkeakoulun onnistuminen opiskelevan nuorison kasvattajana todistaa, että sillä on perustamisestaan lähtien näihin päiviin asti ollut onni saada opetustoimen harjoittajiksi korkeata tasoa olevia henkilöitä. Tämän todistuksen vahvistaa varmasti jokainen, joka on joutunut kosketukseen sellaisten miesten kanssa kuin *Kyösti Järvinen*, *Wäinö Bonsdorff*, *O. W. Louhivuori*, *Kaarlo Hildén* ja *Kalle Kauppi* nimetäkseni vain Kauppakorkeakoulun rehtoreina toimineet. Epäilemättä on Kauppakorkeakoulun opettajien työskentelyä helpottanut siellä opintoja harjoittaneiden suhteellinen vähä-

lukuisuus, mutta siitä huolimatta osoittavat heidän työnsä tulokset vakuuttavasti heidän vastuuntuntoaan ja heidän henkensä voimaa. Ne osoittavat, että he opettajina ovat olleet todellisia kasvattajia. Kauppakorkeakoulun opettajat ovat itse oivaltaneet ja saaneet opiskelevan nuorisonkin ymmärtämään sen viisauden, joka sisältyy vanhaan latinankieliseen sanontaan "non scholae sed vitae discimus", emme opi koulua, vaan elämää varten. He ovat omaksuneet saman pedagogisen näkemyksen kuin viime vuosisadalla elänyt kuuluisan Etonin koulun kenties mainehikkain rehtori *William Johnson Cory*, joka lausui: "Koulussa ette työskentele niinkään paljon saavuttaaksenne tietoja kuin suorittaaksenne henkisiä ponnistuksia tarkkailun alaisina. Normaalitasoinen kyky voi omaksua vain rajoitetun määrän pysyväistä tietoa, mutta silti Teidän ei pidä muurehtia niitä tunteja, jotka olette käyttäneet hankkiaksenne tietoja, jotka myöhemmin olette unohtaneet, sillä unohtettujen tietojen varjo suojelee Teitä monilta harhapäätelmiltä. Koulussa olette ensisijassa saavuttaaksenne taitoja ja tottumuksia, kehittäaksenne huomiokykyänne, tottuaksenne lausumaan ajatuksenne selkeästi, saavuttaaksenne kyvyn nopeasti tunkeutua toisen henkilön ajatusmaailmaan, tottuaksenne arvokkaasti ilmaisemaan hyväksymisenne tai erimielisyytenne, kehittäaksenne arvostelukykyänne, saadaksenne henkistä rohkeutta ja henkisen tasapainon".

Mutta Kauppakorkeakoulun opettajakunnan ansiot eivät rajoitu siihen, että sen jäsenet ovat olleet etevii kasvattajia. Myös taloustieteellisen tutkimuksen harjoittajina ja sen ohjaajina ovat opettajakunnan jäsenet tunteneet vastuunsa. Sen vuoksi he ovat huolehtineet tämän tutkimuksen tulosten levittämisestä myös Kauppakorkeakoulun opiskelijain piiriä laajemmalle. Tästä johtui, että opetusohjelmaan otettiin jo muutama vuosi Kauppakorkeakoulun perustamisen jälkeen kauppakoulun opettajan tutkinto. Ja samasta syystä on Kauppakorkeakoulu järjestänyt runsaasti erikoiskursseja ja luentosarjoja, joilla on selvitetty taloudellisia ilmiöitä ja taloudellista kehitystä mitä moninaisimmilla eri aloilla. Näillä erikoiskursseilla ja luentosarjoilla on ollut erityinen yhteiskunnallinen merkitys juuri sen vuoksi, että ne, paitsi että Kauppakorkeakoulussa opintoja harjoittaneet ovat saaneet niillä jatkokoulutusta, ovat pyrkineet antamaan taloudellista tietoa ja levittämään taloudellista ajattelutapaa myös ulkopuolisten keskuuteen.

Kun maan talouselämä valtakunnan itsenäistyttyä monipuolistui ja vilkastui, kun se kehittyi yhä monisärmäisemmäksi ja taloudellisen toiminnan harjoittajille niin ollen asetettiin entistä suuremmat vaatimukset, Kauppakorkeakoulun opettajakunta, tuntiensa osavastuunsa elinkeinoelämän kehittämisestä ja menestymisestä, laajensi opetusohjelman käsittämään myös kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon. Ja kun tieteellinen tutkimus tuli elinkeinoelämän kehittämiselle yhä tärkeämmäksi, otettiin opetusohjelmaan vielä kauppatieteiden tohtorin tutkinto. Tällä tavoin on Kauppakorkeakoulu vuosikymmenien kuluessa kehittänyt valppaan opettajakuntansa toimenpiteiden ansiosta niin, että sen tehtävänä nyt on "vapaalla tieteellisellä tutkimus- ja opetustyöllä edistää aineellista ja henkistä viljelyä ja kehittää maan nuorisoa kykeneväksi talouselämän palvelukseen", kuten perussääntöjen määritelmä kuuluu. Tällä tavoin Kauppakorkeakoulu on puolen vuosisadan sittenkin lyhyessä ajassa opettajakuntansa toimenpiteiden ansiosta kehittänyt todelliseksi yliopistoksi, siitä on kehittynyt todellinen *Academia oeconomica*. Ja näin Kauppakorkeakoulu nyt onkin yksi niistä Suomalaisista — E. N. Setälän sanota lainatakseni — "kulttuurihuipuista, joita jokainen kansa tarvitsee ja jotka valtornienväisen tavoin kohoavat yli tasaisen pinnan, vaihtaen kansainvälisiä merkkituloja."

Hyvät naiset ja herrat!

Minulle on suotu kunniakas tehtävä tässä juhlassa esittää 50-vuotispäiväänsä viet-

tävälle Kauppakorkeakoululle Keskuskauppakamarin edustamien talouselämän eri alojen samoin kuin myös Liikesivistysrahaston tervehdys ja onnitelu. Onnitellessaan Kauppakorkeakoulua sen kehittymisestä ja saavutuksista, maan liikemieskunta tuntee syvää kiitollisuutta siitä moninaisesta avusta ja tuesta, jota taloudellinen toiminta maassa Kauppakorkeakoululta kuluneiden vuosikymmenien aikana on saanut ja tulevina vuosikymmeninä alati lisääntyvässä määrässä tulee saamaan. Kauppakorkeakoulun syntyvaiheet kertovat Suomen suomenkielisiä liikemiehiä viisikymmentä vuotta sitten elähdyttäneestä vastuuntunnosta, uhrimielestä ja isänmaanrakkaudesta. Tämä on velvoittava viesti aikain takaa ja sen tulee kirkaana kauas aikain taa säilyä niin hyvin Kauppakorkeakoulun opettajien kuin sen opiskelevan nuorisonkin mielissä. Se on heitä kannustava heidän työssään talouselämän ja koko isänmaan hyväksi.

Hyvät naiset ja herrat!

Pyydän Teitä yhtymään maljaan, jonka kohotan Kauppakorkeakoululle ja sen tulevaisuudelle. Academia oeconomica vivat, crescat, floreat!

Illallisten aikana puhuivat professorit *Curt Olsson* ja *E. Grünsteidl*. Kutsuvieraiden puolesta esitti Kauppakorkeakoululle kiitokset pääministeri *V. J. Sukselainen*.

Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat esitti kauppat.ylioppilas *Kaj Chydeniuksen* johdolla Stunzin "Kaikukohon laulu maamme", Bellmanin "Joakim kera Sannansa" ja Madetojan "Hän kulkevi kuin yli kukkien".

Juhlajulkaisut

Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlallisuuksiin valmistui kaksi juhla-julkaisua. Näistä toinen on: Kauppakorkeakoulu 1911—1961 Historiikki, opettaja- ja virkailijamatrikkeli. Teoksen on toimittanut vt. lehtori KTK DBA *M e e r i S a a r s a l m i* ja sisältää se 132 sivua käsittävän korkeakoulun historiikin ja 113 henkilöä käsittävän opettaja- ja virkailijamatrikkelin. Toinen teos on juhla-julkaisu *MERCURIALIA MCMLXI*, joka sisältää korkeakoulun opettajien omilta opetus- ja tutkimusaloiltaan laatimia kirjoituksia. Teos, joka on 689 sivua käsittävä, sisältää myös kunkin kirjoittajan valitsemallaan vieraalla kielellä laatiman yhteenvedon a.o. kirjoituksesta. Teoksen toimitussihteerinä on ollut vt.lehtori KTL *L e o A h l s t e d t*.

Toukokuun 19 päivän juhlallisuudet

Promootio

Kauppakorkeakoulun neljäs varsinainen promootio muodosti juhla-lisuuksien arvokkaan lopun. Jo ennen sotaa järjestettiin promootion

tapaisia sormusjuhlia, joten tradition perusteella voitaisiin puhua korkeakoulun kahdeksannesta promootiosta.

Juhlayleisö, johon kuuluivat ne kutsuvieraat, jotka mainittiin jo edellä, alkoi asettua paikoilleen Kauppakorkeakoulun juhlasaliin hyvissä ajojen ennen klo 12, herrat pukeutuneina frakkiin mustin liivein, naiset samoin akateemisesti mustaan pukeutuneina.

Klo 12.15 saapuivat saliin Tasavallan Presidentti ja rouva *Kekkonen* korkeakoulun vararehtorin, prof. *Pekka Heinäsen* ja juhlamenojen yliohjaajan, prof. *Henrik Virkkusen* saattamina. Presidenttiparin asetuttua paikoilleen saapui saliin promovoitavien maisterien lehvänsitojattarien ja officianttien kulkue parijonona yliairuen, vt. prof. *K. A. Telarannan* johtamana. Lehvänsitojattarien kulkueen kärjessä saapui promootion Merkurius-neito, ylioppilas *Kaiju Saario* sekä aikaisempien promootioiden Merkurius-neidot, rouvat *Karen Bonsdorff*, *Hilkka Lamminen*, *Kaisu Louhivuori-Erich*, *Karin Lehto* ja *Marja Salminen*.

Lehvänsitojattarien kulkueen jälkeen saapui saliin Kauppakorkeakoulun opettajakunta kulkueena. Kulkueen kärjessä olivat Kauppakorkeakoulun kansleri *Bruno Suviranta* ja rehtori *Kalle Kauppi*.

Opettajien asetuttua paikoilleen saliin saapuivat promovendit. Kulkueen kärjessä astui promoottori, prof. *Hugo Raninen*, jonka jälkeen saapuivat ensin promovoitavat kandidaatit, sitten kauppatieteiden tohtoriksi promovoitava kauppat.lis. *Fedi Vaivio* ja kunniatohtoreiksi promovoitavat ulkomaalaiset professorit *Max Kjaer-Hansen*, *Bertil Ohlin* ja *Erich Schneider*. Juhlayleisö oli seisten odottanut kaikkien kulkueiden saapumista saliin, ja promovendien asetuttua paikoilleen salin oikean lohkon etuosaan, kaikki istuutuivat.

Kulkueiden saapuessa Helsingin Kaupunginorkesteri prof. *Tauno Hannikaisen* johtamana esitti Erkki Melartinin säveltämän juhlarassin näytelmästä Prinsessa Ruusunen. Sen jälkeen seurasi tätä promootiota varten sävelletty promootiokantaatti, akateemikko *Uuno Klammin* sävellys "Kultasauvallinen", jonka esittivät Helsingin Kaupunginorkesteri ja kuoro Akateeminen Laulu prof. *Tauno Hannikaisen* johdolla, solisteina *Marja Eskola* ja *Kari Nurmela*. Promootiokantaatin sanat ovat *P. Mustapään*.

Kultasauvallinen

AD MERCURIUM

Kultasauvallinen, siipikantapää —
Päivä syttyy, loistaa hierihattusi,
terve, Riemuntuoja, tuuli viheltää,
helle painaa, painakoon, vaan jatka, päivä helottaa,

Plejaadien sisarukset yötä seulovat,
 äitisi on sisarusten kainoin, viesti vie,
 terve, Riemuntuoja, siipikantapää.
 Sade syöksyy, sammuu lierihattusi,
 lähde, sanoi isäsi, niin lähdit siis,
 vaella, hän sanoi, niinpä vaellat,
 terve, Riemuntuoja, siipikantapää.
 Isäsi on käsky, kaikkein vaativin,
 vaella, hän sanoi, etsi viittatie,
 etsi viitaton, hän sanoi, viesti vie.
 Vaella ja etsi, viesti vie,
 kultasauvallinen, siipikantapää,
 terve, Riemuntuoja, tuuli viheltää,
 sade syöksyy, sammuu lierihattusi,
 päivä syttyy, loistaa lierihattusi,
 helle painaa, painakoon, vaan jatka, viesti vie.

SAL NIGER

Kultasesterssejä, asseja,
 nelikoittain vaskirahoja —
 ota, jätä, yhdentekevää:
 tomu katoaa tai tomu jää.

Pysähtykää, herrat kauppiaat,
 sisään, sisään, vieraat arvokkaat,
 kojuni on täynnä tavaraa,
 aina myydään, aina saa.

Kelpaisiko tuore lehvä tästä
 viisaudenpuusta vihreästä?
 Lehvä sykkii syvää elämää —
 ota, jätä, yhdentekevää.

Midas kuningas, niin kerrotaan,
 kosketteli lehvää kourillaan —
 tuopa kullaksi: ja totta kai
 Midas aasinkorvat sai.

Mutta teille, herrat kauppiaat,
 mutta teille, vieraat arvokkaat,
 kesken kiireen: täten lahjoitan
 mustaa suolaa pikku rasian.

NAVIGARE NECESSE EST VIVERE NON EST

Te laivat,
 joiden mastoihin kiertyivät kärhet
 tuulten viiniköynnösten,
 jotka purjehditte pohjassa meren, *evoe*,

te laivat,
 jotka kohtasitte Keeton, loukut
 Symplegadien,
 jotka purjehditte pohjassa meren, *evoe*,
 te laivat, jotka kuuntelitte merimiesten
 laulun iloisin,
 jotka purjehditte pohjassa meren, *evoe*,
 te laivat,
 joiden kansilasti vyöryi yli
 varpelaiteiden,
 jotka purjehditte pohjassa meren, *evoe*,
 te laivat, jotka saavuitte saariin sumujen,
 jotka purjehditte pohjassa meren, *evoe*,
 te laivat,
 pohjassa meren, *evoe!*

AD PATRIAM

Sinun on, Isänmaa, tämä nuoruutemme hetki,
 katoavainen, sillä me hetket katoamme,
 riemullinen kuulaudessa kevään.
 Sinulle solisemme, vesiojat, läpi vainioiden,
 jyvät, me idämme sinulle, korret, viheriöimme,
 kuhilaat, kohoamme.
 Puiden vehmaus sinulle on, Isänmaa, korpi, huokaan,
 kiiruhdamme, viuhuvat pyörät, kunniaasi,
 kantaudumme sinulle
 äänet markkinoilta.
 Sinulle kajahtelemme keulojen iloiset huudot
 vieraiden lокkien
 tervehtiessä viirejäsi.

Sen jälkeen seurasi maisteriksi promovoitavan *Simo Kaskimiehen*
 promootioesitelmä:

Raha- ja luottolaitosten tehtävistä talouselämässä.

Herra Tasavallan Presidentti ja rouva Kekkonen, herra ministeri, herra Kansleri,
 herra rehtori, hyvät naiset ja herrat.

Esitykseeni sisältyvänä tehtävänä on hahmotella yleispiirteittäinen kuva raha- ja
 luottolaitosten tehtävistä talouselämässä. Kysymyksessä on siis jossakin määrin
 heterogeenisen talousyksikköryhmän aseman tarkastelu, kuuluuhan siihen luottojär-
 jestelmän kaikki instituutiot alkaen liikepankeista, säästöpankeista ja osuuskassoista
 aina ns. erikoistyyppisiin luottolaitoksiin, kuten vakuutuslaitokset ja kansaneläkelaitos.
 Seuraavassa ei luonnollisestikaan voida kiinnittää huomiota kaikkiin eri tyyppiä ole-
 viin luottolaitoksiin. Luottojärjestelmään kuuluu erottamattomasti myös keskus-
 pankki, joka kuitenkin erikoisasemansa ja -tehtäviensä johdosta voidaan jättää tässä
 esityksessä syrjään.

Raha- ja luottolaitosten tehtävät talouselämässä ovat varsin moninaiset. Niinpä jos raha- ja luottolaitoksia tarkastellaan koko talouselämää silmällä pitäen, on erityisesti huomattava, että ne vaikuttavat kukin omalla tavallaan liikkeessä olevan rahan määrään ja että viimeksi mainittu vuorostaan vaikuttaa talouselämässä tuotantotoiminnan kulkuun. Tässä esitelmässä ei kuitenkaan kiinnitetä huomiota tähän seikkaan, vaan raha- ja luottolaitoksia tarkastellaan ahtaammin eli nimenomaan talletusten vastaanottajina ja luoton myöntäjinä. Tämä merkitsee siis sitä, että tehtäviä katsotaan lähinnä ns. luottorakennetta silmällä pitäen.

Ennen varsinaiseen aiheeseen paneutumista lienee paikallaan kosketella, mitä luotto on ja mitä itse luottotapahtuma merkitsee. Luoton käsitettä koskevat määritelmät ovat sangen monilukuiset ja kirjavat. Useimmille niistä on kuitenkin yhteistä, että ne selittävät luottotapahtumassa olevan kysymys aina jonkin omaisuuserän, aktiivan luovuttamisesta toiselle talousyksikölle yleensä siirrettävissä olevaa vaadetta vastaan. Luovutukseen liittyy myös omaisuuserän juridisen omistusoikeuden ja niin muodoin myös täydellisen käyttöoikeuden siirtyminen. Luovutuksen kohteena oleva aktiiva saattaa olla luonnollisesti reaaliomaisuutta, mutta tavanomaisesti talouselämän luottotapahtumat ovat rahan vaihtamista vaateisiin; joko erilaisiin osuuksiin, kuten osakkeet, tai saataviin, joihin viimeksi mainittuihin liittyy määräaikainen takaisinmaksuvelvollisuus.

Luottoilmiön merkitystä selvittää pieni esimerkki omakotitalon hankkimisesta. Yhden miljoonan suuruisen oman rahoituksen lisäksi perhe tarvitsee aikomuksensa toteuttamiseen kahden miljoonan markan luoton, mikä myönnetäänkin rahalaitoksesta. Mitä luottototeitetta saadulla rahalla voidaan siis nyt tehdä? Varsin yksinkertaisesti: rakennustyö, jonka toteuttaminen ilman luottorahaa olisi mahdoton, voidaan saattaa päätökseen. Luoton avulla on aikaansaatu siis reaaliomaisuuden rakenteessa muutos: perhe omistaa nyt omakotitalon, johon sillä on juridisen omistusoikeuden lisäksi myös täydellinen käyttöoikeus huolimatta siitä, että talo kahdelta kolmasosaltaan on hankittu rahalaitoksesta saatujen luottovarojen turvin. Tästä yksityistapauksesta kokonaistaloudellisiin puitteisiin siirtyen voimmekin todeta luottoilmiön merkitsevän, että osa talouselämässä olevasta pääomasta on keskittynyt — juridisen omistusoikeuden kautta — aivan toisten talousyksiköiden haltuun kuin sen taloudellisille omistajille, joille se kuuluisi, mikäli luottosuhteet purettaisiin. Nimenomaan tätä luottoilmiön puolta on syytä korostaa. Tekeehän juuri se mahdolliseksi reaaliomaisuuden keskittämisen ja siirtämisen esim. sellaisen suurtuotantolaitoksen perustamiseen, mihin yhden tai useampienkaan talousyksiköiden pääomat eivät riitä.

Raha- ja luottolaitosten funktioita kokonaistaloudellisissa prosessissa käsittelevissä kirjoituksissa on yleensä mainittu seuraavat kolme p ä ä t e h t ä v ä r y h m ä ä:

1. talletusten vastaanotto
2. luoton myöntäminen ja
3. maksuliike

Viimeksi mainitulla tehtävällä on luonnollisesti tärkeä sija rahalaitoksissa, mutta esimerkiksi erikoistyyppisissä luottolaitoksissa tämän funktion olemassaolo on kyseenalainen tai ainakin merkityksetön. Joudummekin kiinnittämään päähuomion kahteen ensiksi mainittuun funktioon.

Varsin pitkäaikainen pankki- ja luottoteoreettinen kiistakysymys on ollut raha- ja luottolaitosten aseman määrittäminen luottomarkkinoilla, rahan kysynnän ja tarjonnan kentässä. Kovin sitkeä on käsitys, että luottoinstituutit toimivat luotonvälittäjänä, mitä ajatustapaa edustaa halukkaasti käytetty saksankielinen termi "Kredit-

vermittlung". Sana "luotonvälitys" viittaisi jonkinlaiseen agentin tapaan toimivaan laitokseen, joka saattaisi rahan kysyjät ja tarjoajat yhteen. Ei voida kieltää, etteikö tämänlaatuisiakin tehtäviä sisältyisi luottolaitosten toimintaan erityisesti ulkomailla, mutta muuten käsitystapa on hyljättävä. Rahaerä, joka tulee pankin kassaan, siirtyy pankin juridiseen omistukseen — eikä suinkaan voida tietää, mikä kassaan maksettu erä vastaa mitään kassasta maksettua erää. Luottolaitosta onkin pidettävä itsenäisenä välijäsenenä luottovirran kulussa, ts. luottomarkkinoilla sen toisella puolella ovat rahan kysyjät ja toisella rahan tarjoajat.

Edellisen perusteella voimme jo havaita, että juuri tuossa välijäsenasemassaan luottolaitokset suorittavat talouselämälle tärkeät funktionsa. Saksalaisen *Stuckenin* mukaan luottolaitoksilla on talousprosessissa seuraavat kolme funktiota:

1. luottamustehtävä
2. kokoamistehtävä ja
3. pidennystehtävä

Luottamustehtävän merkitys ilmenee sangen selvästi, jos ajattelemme välitöntä luottoa eli sellaista luotonantoa, joka tapahtuu ilman minkään luottolaitoksen välitystä. Henkilö, joka voi asettaa jonkin toisen henkilön tai liikkeen käyttöön rahaa, joutuisi varsin työhönsä tehtävän eteen. Ensinnäkin hänen olisi esitettävä käsille luoton tarvitsija ja toiseksi tutkittava tämän vakavaraisuus ja maksuvalmius. Vaikka hän näissä tehtävissään onnistuisikin, jää jäljelle vielä tappionvaaran mahdollisuus. Paljon vähemmällä vaivalla ja vähäisemmin tappionvaaroin hän sen sijaan voi tallettaa varansa luottolaitokseen, jonka solvenssista ja likviditeetistä yleensä on helppo saada tietoja tai jotka seikat ovat yleisesti jo tunnettuja. Saavuttamansa luottamuksen turvin luottolaitos saa siis varoja suurelta tallettajajoukolta ja myöntää edelleen melko suurelle joukolle luottoja näiden varojen turvin.

Jo vanhastaan on pankkiteoreettisessa kirjallisuudessa esitetty erilaisia periaatteita, joita pankin olisi noudatettava toiminnassaan. Näitä toimintaperiaatteita ei ole ajateltu pelkästään liiketaloudelliseksi ohjeiksi tai voiton maksimointia silmällä pitäen, vaan yhtä paljon ellei enemmänkin pankin asiakaskunnan etujen turvaamiseksi. Niiden sisältämät ohjeet tuovat nimittäin painokkaasti esille yleisön luottamuksen jatkuvan säilyttämisen tärkeyden. Suomalaisesta pankkiteoreettisesta kirjallisuudesta voimme mainita *Kyösti Järvisen* ja *Paavo Korpisaaren* esittäminä periaatteina mm. antolainauksen mukauttamisen ottolainaukseen, varsinaisen likviditeettiperiaatteen, kulanssiperiaatteen I. vaatimuksen, että pankin on pystyttävä tyydyttämään asiakkaidensa oikeutettu luoton tarve, pankin sijoitusten varmuutta sekä vahingonvaaran jakoa koskevat periaatteet samoin kuin voiton tavoittelun normit. Tällaisille toimintaperiaatteille ovat käytännön pankkimiehetkin antaneet arvoa ja pyrkineet noudattamaan niitä johtamisessaan laitoksissa. Näin voitaisiinkin toimintaperiaatteet luonnolliseksi "vapaaehtoiseksi pankkilainsäädännöksi". Sen lisäksi on eri maissa varsinaisen pankkilainsäädäntö, jonka määräykset samaten kuin toimintaperiaatteetkin tähtäävät ennen kaikkea maksukykyisyyden säilyttämiseen, eli siis tallettajien etujen turvaamiseen. Pankkien osakkaiden etujen turvaaminen — olkoonkin, että heidän lukumääränsä saattaa olla varsin suuri — jää enemmän taustalle.

Merkitystä vailla ei ole myöskään kysymys, voivatko luotonantajat luottaa pankkiinsa, vaikkei sitä luonnollisesti voidakaan rinnastaa tallettajien aseman turvaamisen tärkeyteen. Edellä esitetty kulanssiperiaate voidaan mainita eräänä esimerkkinä luotonantajien aseman turvaamiseen tähtäävästä pyrkimyksestä.

Raha- ja luottolaitosten luottamusfunktiosta puhuessamme meidän on vielä syytä

muistaa, että luottoketjut saattavat olla pitempiäkin kuin mitä edellä olemme esittäneet. Tallettajien ja luotonsaajien välillä saattaa olla useampia kuin yksi välijäsen eli luottoinstituutio. Näin on asian laita normaalisti kansainvälisessä sijoitus- ja lainaustoiminnassa, jonka vuorostaan mahdollistaa raha- ja luottolaitosten välillä valitseva keskinäinen luottamus.

Luottamusfunktiota huomattavasti tärkeämpi on raha- ja luottolaitosten **k o k o a m i s t e h t ä v ä**. Kerätessään kuluttajatalouksien pienet talletuserät kokoon luottolaitos voi myöntää suuria luottoja esim. yrityksille, jotka tarvitsevat haltuunsa pääomamääriä, joita harva yksittäinen kuluttajatalous voisi omistaa. Luoton tehtävähän on, kuten jo esityksen alussa totesin, mahdollistaa juuri pääoman keskittäminen.

Kokoamisfunktiota havainnollistakoon muutamat esimerkit kotimaasta. Liikepankkien myöntämien lainojen keskiuusuruus oli vuoden 1959 päättyessä 1 156 000 markkaa. Kun liikepankeissa olevien talletusten keskiuusuruus samaan aikaan oli 87 000 markkaa, voimme sanoa yhden lainan myöntämiseen tarvittu keskimäärin 13 tallettajan säästövarat. Vastaava luku oli säästöpankeissa 8 ja osuuskassoissa 5. Liikepankkien puu- ja paperiteollisuutta edustaville yrityksille myöntämien luottojen keskiuusuruus joitakin vuosia sitten tehdyn tutkimuksen mukaan oli 11.3 mmk. Liikepankkien vastaan ajankohdan talletusten keskimääräisen suuruuden mukaan laskien tarvittiin tällaisen luoton myöntämiseen 175 tallettajan säästövarat. Vaikka kysymyksessä on luotonsaajaryhmä, johon kuuluu huomattavan paljon myös aivan pieniä yrityksiä, osoittaa tämä luku silti kouriintuntuvasti kokoamisfunktion merkityksen.

Kuluttajataloudet (tai muut talousyksiköt), jotka voivat antaa pääomia toisten talousyksiköiden haltuun, eivät yleensä voi tehdä tätä kuin lyhyeksi ajaksi. Luoton tarvitsijat, joista tyypillisimpiä ovat erilaiset yksityiset yritykset ja julkiset yhteisöt, eivät kuitenkaan tule autetuiksi pelkästään lyhytaikaisilla luotoilla — ajateltakoon tässä vain asunto- tai tuotannollisiin tarkoituksiin rakennettavien kiinteistöjen rahoitusta. Niiden on saatava myös pitkäaikaista luottoa, jonka takaisinmaksu voi tapahtua usean vuoden tai asuintaloista puheen ollen jopa kymmenien vuosien kuluessa. Luottojen määräaikaista koskevien toivomusten välisen ristiriidan tasoittaa luottolaitosten **p i d e n n y s f u n k t i o**, joka merkitsee sitä, että luottolaitosten myöntämät luotot saattavat olla tuntuvastikin pitempiaikaisia kuin niiden itsensä vastaanottamat talletukset.

Millä tavalla sitten luottolaitos pystyy toteuttamaan tämän tehtävän? Vastauksen etsiminen vie meidät luottolaitosten likviditeettiongelmiin, jotka ovat olleet jo kauan aikaa mielenkiinnon kohteina. Jo vuonna 1854 esitti saksalainen *Otto Hübner* ns. kultaisen pankkisäännön (saks. die goldene Bankregel), jonka ympärillä likviditeetti-ongelmien käsittely on kauan aikaa liikkunut ja josta juontanee alkunsa myös Kyösti Järvisen aikanaan muotoilema ottolainaus- ja antolainausliikkeen tasapainon periaate. Kultaisen pankkisäännön sisältämä ajatus on: pankki ei voi myöntää pitemmäksi aikaa luottoa kuin se itse ottaa; esim. avistalotuksia pitäisi vastata kutakuinkin avistaluonteisten luottojen. Jos tästä vaatimuksesta olisi osapuulleenkaan pidettävä kinni, ei pidentämisfunktion olemassaolosta juuri voitaisi puhua. Sääntö ei voi siis pitää paikkaansa.

On huomattava, ettei luotto- ja talletusliikkeiden määrääjoilla sinänsä ole vaikutusta toisiinsa; eiväthän talletusliike ja luottoliikkekään ole välittömästi kytketyt toisiinsa siten, että tietyn luoton myöntämiseen tavallaan otettaisiin luottoa talletusliikkeen puolelta, vaan kassa on näiden kahden toimintakentän välissä. Kassan rahavirtoja talletusliikkeen puolella tarkasteltaessa havaitaan, että yksittäisiä talletuksia ja niiden nostamisia tapahtuu jatkuvasti ja suuressa mittakaavassa, mutta että ne yleensä

kattavat toisensa, ts. kassaan talletuksina, ”panoina” maksetut rahamäärät vastaavat kassasta suoritettujen nostojen, ”ottojen” määriä. Tällä tavalla on luottolaitoksissa jatkuvasti talletuksina niin suuri summa — ”pysyvä talletusaines” Korpisaaren termiä käyttäkseni —, että myönnetty pitkäaikaisetkin luotot voidaan säilyttää. Vaikka luottolaitoksen talletusliike olisikin siis suurelta osaltaan avistaluonteista ja sen kiertonopeus olisi suuri, voivat luottoliikkeen rahavirrat, luottojen nostot ja niiden takaisinmaksut, kulkea huomattavasti hitaammin eli omaa tahtiaan, mikä merkitsee juuri pidennystehtävän toteutumista.

Kotimaisten rahalaitosten luottojen ja talletusten kiertonopeuksien tarkastelu antaa tukea edellä esitetuille ajatuksille. Liikepankkien vekselien ja lainojen muodossa yleisölle antamien luottojen kiertonopeus on vaihdellut kolmen viime vuoden aikana 1.1—1.2 välillä, lainojen kiertonopeudet erikseen 0.2—0.3. Näihin lukuihin täysin vertauskelpoista kiertonopeutta on mahdotonta laskea liikepankeissa ottolainauspuolelta, joten meidän on vain tyydyttävä toteamaan shekkilivarojen — joiden osuus koko ottolainauksesta on pyöreästi neljännes — vaihtuvan tileillä jopa kymmeniä kertoja vuodessa, ja että varsinaisten talletustenkin kiertonopeus on kolmen viime vuoden aikana vaihdellut 1.0—1.2 välillä. Säästöpankeissa, joissa shekkilitit ja -varat samoin kuin vekselit näyttelevät hyvin vähäistä osaa, ovat lainoja ja talletuksia koskevat kiertonopeudet toisiinsa melko hyvin verrattavissa. Lainojen kiertonopeus oli vuonna 1959 0.2, kun taas talletusten kiertonopeus oli 1.0 eli noin viisinkertainen lainojen kiertonopeuteen verrattuna.

Tässä yhteydessä saanen kiinnittää huomion erääseen talletusten kiertonopeutta koskevaan trendiin. Kiertonopeudella on nimittäin jatkuvasti kasvava suunta. 1930-luvulla — pulavuosia 1930—1932 mukaan ottamatta — oli liikepankeissa talletusten alin kiertonopeus 0.4 ja korkein 0.5, 1940-luvulla 0.5 ja 0.7 ja 1950-luvulla 0.7 ja 1.1. Nimenomaan viime vuosien luvut osoittavat kiertonopeuden kasvaneen suuresti.

Kehitys osoittaa selvästi, että ns. pitkän tähtäimen säästäminen on vähentynyt ja tilalle on tullut enemmän kulutukseen suuntautuva, lyhytaikaisiin tavoitteisiin pyrkivä säästämis-toiminta. Kiertonopeuden viimeaikainen voimakas nousu on jossakin määrin aiheutunut indeksitalletusten vaihtoa lisänneestä liikehtelystä, mutta ennen kaikkea kehityksestä kuvastuu mielestäni palkka pankkiin-toiminnan ja erilaisten maksujen perintätehtävien aiheuttamat mullistavat vaikutukset talletustiliasioinnin luonteeseen ja frekvenssiin.

Hyvät naiset ja herrat. Säästäminen ja siihen perustuva pääoman muodostus ovat kansantalouden tuottavuuden kasvun ensiarvoisia edellytyksiä. Kummankin edellytyksen luomisessa on tarpeen järjestelmä, joka pystyy edistämään säästämistä ja joka voi siirtää koostuneet varat tarkoituksen mukaisella tavalla hedelmälliseen toimintaan. Suorittaessaan luottamus-, kokoamis- ja pidennysfunktioitaan täyttävät raha- ja luottolaitokset siis arvaamattoman tärkeän paikan kokonaistaloudellisessa työnjaossa.

Promootioesitelmän jälkeen Helsingin Kaupunginorkesteri johtajanaan prof. Hannikainen esitti Sibeliuksen Kevätlaulun. Musiikkiesityksen päätyttyä vuorossa oli varsinainen promootioakti. Promoottori, prof. *Huugo Raninen* nousi kateederiin ja Merkurius-neito *Kaiju Saario* asettui kateederin vasemmalla puolella olevan lehväpöydän taakse. Vihittävät kandidaatit astuivat lavalle jonona asettuen neljään riviin kateederin oikealle puolelle.

Kunniaohjuri, rehtori Kalle Kauppi.

Promoottorin puhe oli sisällöltään seuraava:

"Herra Tasavallan Presidentti ja rouva Kekkonen, herrat ministerit ja muut valtiollan korkeat edustajat, yliopistojen ja korkeakoulujen kanslerit, rehtorit ja muut oppineet, kunnioitetut kutsuvieraat, promovendit, hyvät naiset ja herrat.

Kauppakorkeakoulun ensimmäinen promootiota vastaava tilaisuus ns. sormusjuhla vietettiin 4 päivänä helmikuuta 1928 eli yli 33 vuotta sitten. Sen jälkeen on ollut vielä kolme sormusjuhlaa vuosina 1931, 1934 ja 1938. Ensimmäinen virallinen promootio oli vuonna 1946 ja seuraavat vuosina 1950 ja 1955. Ensimmäisessä sormusjuhlassa silloinen korkeakoulumme rehtori, professori Wainö Bonsdorff jakoi 30 henkilölle, jotka ensimmäisinä olivat suorittaneet kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon, kaupan symbolilla varustetun kauniin sormuksen vihkien sen saajat siten talouselämän palvelukseen. Rehtori Bonsdorff kehoitti meitä sormuksen saaneita pitämään elämämme johtotähtenä Breslaun vanhan yliopistorakennuksen hallin seinään kirjoitettua lausetta "Suche die Wahrheit und frage nicht, ob sie nützt".

Kaikki tiedämme, että ajan henki sekä meillä että muualla on omiaan heikentämään, jopa surmaamaan epäitsekään totuuden etsimisen. Me kernaasti myönnämme, että taloudellinen tietoutemme on vähäistä ja että taloudellista tutkimusta välttämättä tarvitaan. Päämääränä on järjestelmällisten ja erittelevien tutkimusten avulla löytää keinoja ja menetelmiä entisten ja vakiintuneiden menettelytapojen, työtehon ja työolosuhteiden parantamiseksi. Tottumusten mukaiset tavat on korvattava taloudellisimmilla ja tarkoitustaan paremmin vastaavilla tavoilla, jotka perustuvat tieteellisesti tarkkoihin ja luotettaviin selvityksiin. Tavarain jakelu on kaikilta osiltaan saatava tieteellisen tutkimuksen kohteeksi. Samoin suurteollisuudessa, pankkitoiminnassa, vakuutusliikkeessä ja muillakin liiketalouden aloilla on kehitettävä alettua tutkimustyötä. Liikemuodon, liikkeen sijainnin ja rahoittamisen sekä henkilöorganisa-

Ulkomaiset kunniaohjurit (vas.) professorit Max Kjaer-Hansen, Bertil Ohlin ja Erich Schneider.

tion tutkiminen on käytännön kannalta tärkeää. Samaa on sanottava liikelaskennallisista sekä liiketilastoa ja konttoritekniikkaa koskevista kysymyksistä. Me myönämme myös, että käytäntöä täydentää tarkoituksenmukaisesti järjestetty teoreettinen opetus, joka nojautuu tieteelliseen tutkimukseen ennen kaikkea niillä aloilla, joilla on merkitystä liike-elämälle ja liikemiehille. Mutta moni käytännön mies on ollut taipuvainen asettumaan vastustavalle kannalle teoriaan nähden, vaikka nämä teorian vastustajat joko tietäen tai tietämättään työskentelevät teorian muodostamien yleisten sääntöjen mukaisesti ja ottavat oppia toisten kokemuksista. Oppiaika lyhenee, jos heillä on tilaisuus hankkia tietoja keskitetyistä ja järjestelmällisistä esityksistä, jotka soveltuvat heidän alalleen. Taloudellisen tutkimuksen tehtävänä on myös koota kokemuksia, pohtia niiden arvoa ja mikäli mahdollista tehdä niistä yleispäteviä johtopäätöksiä käytännöllistäkin toimintaa varten. Tältä pohjalta lähtien voimme sanoa, että teoria on parasta käytäntöä.

Vaikka menestyvä liikemies on voinut näihin aikoihin saakka saavuttaa hyviäkin tuloksia ilman teoreettisia opintoja ja ilman tieteellisen tutkimuksen apua, ei voida sanoa, että vastaisuudessakin olisi näin. Olosuhteet ovat muuttuneet, liike- ja muu taloustoiminta on laajentunut, yhteydet muihin maihin ovat tulleet entistä kiinteämmiksi, kilpailu on kiristynyt, työtavat ovat muuttuneet, teknillisiä apuvälineitä käytetään enemmän kuin ennen ja vastaisuudessa niiden käyttö näyttää yhä lisääntyvän. Elämä on jatkuvasti kaupallistunut tämän sanan hyvässä merkityksessä. Nykyisin tarvitaan entistä enemmän ammattitaitoisia, riittävät teoreettiset tiedot omaavia henkilöitä talouselämän palvelukseen. Nämä ovat tosiasioita, jotka yleensä kaikkialla myönnetään oikeiksi. Mutta miten näihin tosiasioihin suhtaudutaan?

Jatkuvasti saadaan esimerkkejä siitä, että erilaisia virkoja sekä toimia täytettäessä opillinen ja tieteellinen pätevyys voidaan syrjäyttää. Virat ja toimet täytetään usein muiden perusteiden kuin pätevyyden mukaan. Kuitenkin valtio, kunnat ja monet muut uhraavat vuosittain suuria summia ammatti- ja tieteellisen koulutuksen tukemiseen. Kun on näin, on myös oikein ja tarkoituksenmukaista, että tämän koulutuksen saanut pätevä työvoima saa koulutustaan ja pätevyyttään vastaavat tehtävät. Tällöin tulee etsimättä mieleen vertailu fyysisesti vajaakykyisen ja terveen henkilön välillä. Vajaakykyisyys merkitsee yhteiskunnalle valtavia taloudellisia menetyksiä. Huomattavan kansalaisryhmän työvoima jää käyttämättä. Yhteiskunta joutuu maksamaan heistä suuria huoltomenoja ja jää heidän kohdaltaan kokonaan ilman verotuloja. Ikäviini on, että vajaakykyinen joutuu elämään ihmisarvoa alentavan avun varassa. Kuitenkin tutkimukset osoittavat, että vajaakykyinen voidaan kuntouttamisen avulla saada täysin työkykyiseksi.

On selvää, että myös tieteellisen "kuntouttamisen" ja koulutuksen saaneen henkilön työkykyisyys on suurempi ja että hän on pätevämpi tämän koulutuksen avulla saatuja tietoja ja taitoja edellyttäviin virkoihin ja toimiin, kuin toinen henkilö, jolta tällainen koulutus puuttuu. Siten on melkein rikollista kiittämättömyyttä yhteiskuntaa kohtaan, jollemme tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla käytä hyväksämme niiden henkilöiden, joille yhteiskunta on suurin uhrauksien kustannuksella tieteellisen opetuksen, kykyjä ja taitoja heidän edellytyksiään vastaavissa tehtävissä ja toimissa.

En tietenkään tahdo olla pessimismin lietsoja tässä kevään, nuoruuden, ilon sekä valon ja toivon juhlassa. Luotan kansamme ja ennen kaikkea sen nuorison valoisaan ja entistä parempaan tulevaisuuteen. Luottamusta tulevaisuuteen saamme maamme ja oman korkeakoulummekin historiasta. Kaikki tiedämme, että maamme ja kansamme on usein ollut sodan jaloissa. Nälkä on näännyttänyt ja taudit ovat meitä kaataneet, mutta olemme nousseet alennustilastamme ja sitkeästi ponnistellen päässeet en-

tistä parempiin tuloksiin ja asemaan. Vasta vähitellen Suomen kansa on herännyt myös kansalliseen itsetietoisuuteen omine ihanteineen ja päämäärineen. Maamme historia osoittaa, etteivät ulkonaiset vaikeudet, olkoot ne minkälaisia tahansa, voi lanistaa kansan kulttuuritahtoa. Tavallisesti vastoinkäymiset ja esteet vain vahvistavat ja terästävät tätä tahtoa.

Vaikka Suomessa aikaisemmin kuin missään muussa pohjoismaassa eli syksystä 1904 lähtien alkoi kaupallinen korkeakouluopetus ylioppilaille, vastukset olivat niin suuret, että Kauppakorkeakoulu itsenäisenä korkeakouluna vasta tammikuussa 1911 voi aloittaa toimintansa. Ensimmäisen toimintavuosikymmenensä lopulla se joutui suuriin rahavaikeuksiin, jotka liikemieskuntamme suurenmoisen ymmärtämyksen ja avun turvin voitettiin. Kauppatieteiden kandidaatintutkinto saatiin perustetuksi suuremmilla vaikeuksilla vuonna 1920. Sen sijaan seuranneen vuosikymmenen alussa aikaansaadun kauppatieteiden tohtorintutkinnon tiellä oli esteitä, jotka alttiilla uurasuksella poistettiin. Mutta niinpä voimme iloita siitä, että ensimmäinen kauppatieteiden tohtorintutkinto suoritettiin Suomessa Kauppakorkeakoulussa vuonna 1937 eli aikaisemmin kuin esim. missään Skandinaavian kaupparakennuksissa. Myös tämän monumentaalisen ja kauniin korkeakouluurakennuksemme aikaansaamisessa oli vastuksia, jotka sitkeällä ja peräänantamattomalla tarmolla voitettiin. Korkeakoulumme on ahkeralla työllä ja suurin ponnistuksin ripeästi kehittynyt ja taistellut itselleen "paikan auringossa", tasaveroisen aseman maamme muiden korkeakoulujen rinnalla. Sillä on, kuten tiedämme, myös erinomaiset suhteet maamme liikemieskuntaan. Koko viisikymmenvuotisen toimintansa ajan Kauppakorkeakoulu on saanut nauttia liikemies-temme varauksetonta ja suuriarvoista tukea. Erittäin ilahduttavaa on, että omat kasvattimme ovat jatkuvasti säilyttäneet läheiset suhteet laitokseemme ja monin muodoin sekä sanoin että teoin edistäneet korkeakoulumme pyrintöjä. Viiden vuosikymmenen ajan se on kehittynyt käytännön miesten ja naisten auliin myötämielen ja tuen turvin.

Mainitsemani esimerkit osaltaan osoittavat, että peräänantamattoman sitkeä ja jatkuva pyrkimys asetettuun päämäärään tuottaa myös ennemmin tai myöhemmin myönteisiä tuloksia. Ne todistavat myös, että korkeakoulu-toiminnassamme ja tieteellisessä työssämme voimme luottavaisin mielin katsoa tulevaisuuteen. Tieteellinen työ saattaa olla kuluttavaa, mutta se on mielenkiintoista ja antaa tekijänsä ponnistelujen tuloksena ja palkkana tyydytystä, iloa ja onnea. Tieteen vainiolla työskentelevälle tutkijalle tuottaa suuren, ehkä kaikkein suurimman ilon uusien näkökohtien löytäminen. Hän voi monesti erehtyä ja tehdä useitakin virheitä, mutta hän yrittää aina uudelleen ja koettaa keksiä uusia menetelmiä ja uusia ideoita. Hän pyrkii pyyteettömästi totuuteen kysymättä, hyödyttääkö se häntä vaiko ei. Tässä ahtaassa maailmassa ei näet ole millekään niin paljon tilaa kuin erilaisille parannuksille, sillä se, mitä tänään tehdään, saattaa huomenna olla askel uuteen ja tähän asti aavistamattomaan totuuteen.

Voimme liioittelematta sanoa, että Kauppakorkeakoulu on toiminnallaan tehokkaasti vaikuttanut siihen, että Suomen kansan taloudellinen sivistystaso on muun sivistystason rinnalla viime vuosikymmeninä valtavasti kohonnut. Ja korkeata sivistystasoa pidetään oikeutetusti kansanvaltaisen valtiojärjestyksemme kulmakivenä. Korkeakoulumme on akateemisena opinahjona ja tutkimuksen työssijana pyrkinyt ja pyrkii edelleen seuraamaan vanhempien yliopistojen luomia perinteitä ja kohottamaan ennen kaikkea taloudellista sivistystä kouluttamalla naisia ja miehiä pystyviksi talouselämän palvelukseen. Se tahtoo myös voimiensa mukaan edistää alansa lahjomatonta, vapaata tieteellistä työtä. Kauppakorkeakoulu on opetus- ja tutkimustoi-

minnassaan aina tähdentänyt akateemisen vapauden korkeata periaatetta, johon kuuluu jokaisen oikeus ja velvollisuus ajatella vapaasti, suhtautua kriittisesti toisten mielipiteisiin ja muodostaa vapaasti omia mielipiteitä.

Vaikka korkeakoulumme haluaa rajoittaa sekä opetus että tutkimustoimintansa omalle erikoisalalleen, ei tämä merkitse eristäytymistä käytännön elämästä ja sen edustajista, vaan toimimista entistäkin kiinteämmässä ja vilkkaammassa yhteistoiminnassa heidän kanssaan. Tutkijan on myös pyrittävä esittämään tutkimuksensa tulokset ja tieteenalansa saavutukset kansantajuis-tieteellisessä eli sellaisessa muodossa, että suuri yleisö niitä ymmärtää ja voi käyttää niitä hyväkseen.

Olen edellä tähdentänyt tieteellisen työn pyyteettömyyttä. Tämä tuntuu oudolta nimenomaan silloin, kun taloudesta ja sen tutkimisesta puhutaan. Taloudelliset tieteet hän kohdistavat huomionsa maallisiin etuihin, kuten elintasoon, tuloihin ja asioihin, joita edellä olen kosketellut. Usein on tahdottu alistaa tiede itsekkäiden pyrkimysten välikappaleeksi, jopa on halveksivasti puhuttu pyyteettömästä totuuden etsinnästä. Totta on, että useimmat tieteet ja taide puhuvat yleensä välittömämmin hengellemme kuin taloustieteet. Mutta pyyteettömyys myös taloudellisten ongelmien tutkimisessa on välttämätöntä, jotta nämä ongelmat voitaisiin ymmärtää ja ratkaista tieteellisesti oikein. Jokainen päivä tuo mukanaan myös uusia pulmia, joita vain tieteellisen koulutuksen saaneet henkilöt voivat tutkia ja ratkaista. Tieteellisen tutkimuksen tärkeimpänä edellytyksenä on ollut ja tulee olemaan lannistumaton harrastus ja uurastus, jota myös hengen paloksi sanotaan. Tämä ei tietenkään koskaan kykene kaikkia epäselviä ja ratkaisua vaativia ongelmia selvittämään. Mutta jo se seikka, että askeleenkin verran kykenemme etenemään totuuden etsinnän kivikkotiellä, on omiaan kannustamaan meitä uusiin ja ehkä entistä vaativampiin ponnistuksiin. Tutkijan harrasta halua ja sammumatonta intoa päästä yhä pitemmälle ja pitemmälle totuuden etsijän vaikeakulkuisella tiellä kuvaavat sattuvasti mm. Otto Mannisen seuraavat säkeet:

Ain eemäs uusin löytöretkin
sä sinne valtaviiris viet
ja kuinka kauas rientänetkin
ain avarammat aukee tiet.

Nuoret kauppatieteiden kandidaatit!

Olette suorittaneet opinnäytteet, jotka ovat pakottaneet Teidät perehtymään aineitanne koskevaan kirjallisuuteen ja omakohtaiseen asiain tutkimiseen. Olette kappaleen matkaa taivaltaneet totuuden etsijän vaikeata tietä ja olette valmiit astumaan isänmaan ja lähinnä sen talouselämän palvelukseen. Teihin kohdistuvat tänään opettajianne, ystävienne ja omaistenne kaiken hyvän toivotukset, kun vihin Teidät kauppatieteiden maistereiksi ja annan Teille tämän arvon tunnukset: sormuksen, ikuisuuden ja uskollisuuden vertanskuvana ja diplomoin, jossa Teidän uusi arvonne kirjallisesti vahvistetaan. Ottamalla vastaan sormuksen vihkiydytte liittoon hyvien voimien kanssa ja lupaatte täyttää sen, mitä totuuden etsijältä odotetaan. Sen jälkeen saatte itse valitsemanne neidon kädestä vihreän lehvän, joka vertauskuvallisesti merkitsee samaa kuin päähän pantava laakeriseppelä tieteen palvonnan symbolina ja voiton merkinä.

Noudatan vakiintunutta tapaa ja lausun promootiokaavan latinaksi.

Ego Huugo Raninen, promotor legitime constitutus, Magistros Oeconomiae creo et omnibus huius dignitatis insignibus munio vos Candidatos Oeconomiae, quorum nomina litterarum ordine enumerabo.

Promootorina vihin Teidät kauppatieteiden maistereiksi ja annan Teille tähän arvoon liittyvät oikeudet ja tunnukset.

Kauppatieteiden maistereiksi vihittyjen nimet on lueteltu sivulla 133-134.

”Vastavihityt maisterit!

Kun tämän juhlan jälkeen hajaannutte eri puolille maataamme ja osa ehkä ulkomaillekin suorittamaan työtänne, josta tulee elämäntehtävänne, viekää tästä päivästä kaunis ja kohottava muisto. Se antakoon Teille lohtua vastoinikäymisten kohdatessa. Se kannustakoon Teitä myös jatkuvaan ja uskolliseen työskentelyyn omalla työsarallanne. Tiedän, että useimmat Teistä menevät liike-elämän palvelukseen tai muille toimialoille. Toivon kuitenkin, että jotkut rohkenevat jatkaa tieteen kieltäymyksiä ja uurasta työtä vaativalla, mutta myös sisäistä tyydytystä ja iloa antavalla tiellä. On samantekevää, onko elämäntehtävänänne toimia tiedemiehinä, opettajina, muina virkamiehinä tai käytännön liikemiehinä. Pääasia on, että teette työnne tunnollisesti, puhtain asein ja käytätte aikanne oikein, sillä jos sen tuhlaatte, ette toista aikaa saa. Samalla kun onnittelen Teitä sydämestäni saavutuksestanne, toivotan Teille jatkuva menestystä ja onnea. Onnen kohdalla pyydän painottaa Teille seuraavia runoilijan sanoja:

On ihmisen puhtain alkuaine
sydänten hyvän aulis lämpimyyd;
kuin kesä tuo se iloa ja juhlaa,
vain rikastuin se rikkauttaan tuhlaa.

Pyydän Teitä, herra tohtoriksi vihittävä liseniaatti nousemaan parnassolle ja ottamaan vastaan korkeimman akateemisen oppiarvon merkinä tohtorinhatun ja diplomin. Hattua pidetään tieteellisen vapauden ja itsenäisyyden tunnukseksi. Te olette julkaissut väitöskirjan korkeinta oppiarvoa varten ja sillä osoittanut olevanne kyvykäs tieteelliseen työhön. Iloitsemme tästä. Vaikka on selvää, että tieteellisesti koulutua työvoimaa tarvitaan välittömästi käytäntöäkin palvelevissa tehtävissä, on ilomme sitäkin suurempi, kun voimme lukea Teidät korkeakoulumme opettajakuntaan ja kun jatkuvalla toiminnallanne olette osoittanut olevanne tieteen uskollinen palvelija.

Ryhdyin suorittamaan vihkimistä.

Ego Huugo Raninen, ipse Iuris Doctor, promotor legitime constitutus Te virum illustrium F e d i L e n n a r t V a i v i o Doctorem Oeconomiae creo et omnibus huius dignitatis insignibus iuribus privilegiis munio.

Julistan teidät, Herra Liseniaatti, kauppatieteiden tohtoriksi ja annan Teille tähän arvoon kuuluvat oikeudet sekä arvonmerkinä tohtorinhatun ja diplomin, jossa vahvistetaan Teidän korkea arvonne. Ottakaa vastaan arvonmerkinne!

(Sen jälkeen tohtori Fedi Vaivio astui lavalle, ja promootori pani hatun hänen päähänsä ja antoi diplomin.)

Onnittelen Teitä sydämellisesti, nuori Tohtori, arvonne johdosta. Antakaa Teissä palavan tutkijainnon, josta olette esittänyt oivallisia näytteitä, kannustaa Teitä uusiin saavutuksiin! Toivon, että hankkimianne henkisiä aseita käytätte jatkuvasti tieteellisessä työssänne. Antakoon hyvin ja tunnollisesti suoritettu työ Teille sisäistä tyydytystä ja siten osaltaan palkitkoon Teille työnne ja uurastuksenne aiheuttaman vaivan.

Kauppakorkeakoulun perussääntöjen 32 §:n mukaan opettajaneuvosto voi antaa kauppatieteiden kunniatohtorin arvon kotimaisille tai ulkomaisille henkilöille, jotka tieteellisen toimintansa tai taloustieteellisen viljelyn edistämällä saavuttamiensa muiden ansioiden perusteella katsotaan tällaisen kunnianosoituksen arvoisiksi. Täten voimme osoittaa kunnioitustamme niille henkilöille, jotka ovat saavuttaneet tavalliset mitat ylittäviä tuloksia lähinnä taloustieteiden alalla tahi jotka muutoin poikkeuksellisesti

sen suuressa määrin ovat edistäneet korkeakoulumme toimintaa ja maamme taloustieteellistä viljelyä. Kunniaohtorinarvon myöntäminen tällaisille henkilöille on vaatimaton, mutta toivottavasti asianomaisille miellyttävä tunnustus, jonka korkeakoulu on heille ehkä velkaakin.

Tähän asti Kauppakorkeakoulu ei ole promovoinut yhtään ulkomaalaista henkilöä kunniaohtoriksi. Kun korkeakoulumme on toiminut jo 50 vuotta, olemme tänä aikana joutuneet jatkuvaan kosketukseen useiden ulkomaalaisten korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä niiden tiedemiesten ja opettajain kanssa. Varsinkin viime vuosikymmeninä tämä kansainvälinen vuorovaikutus on entisestään vilkastunut ja tuotannut myös enemmän tuloksia kuin ennen.

Me suomalaiset tieteenharjoittajat ja opettajat kuulumme niin sanoakseni samaan kansaperheeseen Skandinaavian maiden kanssa. Näiden maiden ja myös monien muiden, ennen kaikkea Euroopan maiden, yliopistojen ja muiden korkeakoulujen edustajain kanssa olemme olleet hyviä tuloksia tuottaneessa ja miellyttävässä yhteistyössä.

Tunnustuksena suuret mitat täyttävästä ansiokkaasta tieteellisestä toiminnasta taloustieteellisen viljelyn edistämiseksi Kauppakorkeakoulun opettajaneuvosto on päättänyt antaa kauppatieteiden kunniaohtorinarvon kolmelle ulkomaalaiselle ja yhdelle suomalaiselle tiedemiehelle.

Te, korkeakoulumme rehtori, professori Kalle Kauppi olette nykyisin korkeakoulumme pitkäaikaisin opettaja. Suoritettuanne perusteelliset lainopilliset opinnot ja väiteltynne molempien oikeuksien tohtoriksi Teidät jo vuonna 1927 määrättiin hoitamaan kauppa-oikeuden professorinvirkaa korkeakoulussamme. Tähän virkaan Teidät nimitettiin vuonna 1929, josta lähtien Te olette ollut sanotussa virassa. Jollemme ota huomioon Teidän julkisen tehtävän vuoksi saamianne virkavapauksia, Te olette ollut kauppa-oikeuden vakinaisena professorina yli 32 vuotta, näistä rehtorina kymmenen vuoden ajan. Teidän tutkimuksenne "Kaupparekisteristä Suomen oikeuden mukaan rekisterimerkintäin yksityisoikeudellisia vaikutuksia silmällä pitäen" ja "Osakeyhtiön nimissä ennen rekisteröimistä päätetyistä oikeustoimista johtuva vastuu" ovat tieteellisesti arvokkaita, syvälle luotaavan tutkimustyön tuloksia. Lisäksi olette kirjoittanut oppikirjoja ja joukon artikkeleita, joista kuvastuu sama vakava kiinnostus oman alanne ongelmia kohtaan kuin pääteoksistanne. Professorinvirkanne ohella Teiltä on riittänyt sekä aikaa että voimia moniin valtiollisiin, kunnallisiin ja muihin tehtäviin. Olette maamme hallituksen ja eduskunnan jäsenenä monin tavoin osallistunut lainsäädäntötyöhön ja arvovallallanne vaikuttanut oikeuselämämme kehitykseen. Kunnallispolitiikkona ja yhdistysmiehenä olette tehnyt paljon yhteiskunnalliseen elämäämme syvälle vaikuttavaa työtä. Erityisen maininnan ansaitsee myös Teidän 11 vuoden pituinen toimintanne ylioppilaskuntamme inspektorina, jossa tehtävässä Te monin tavoin olette opastanut ja kasvattanut ylioppilaita.

Välittömyydellänne ja aidolla toveruudellänne olette voittanut sekä opettajakunnan että oppilaiden luottamuksen. Teidän syvälliset lainopilliset tietonne, pedagoginen ja hallinnollinen kokemuksenne sekä ihmis- ja talouselämän tuntemuksenne ovat olleet korkeakoulullemme arvaamattomaksi avuksi. Taitavana ja leikinlaskua viljelevänä, joskin vaativana opettajana Teidän luennon ja harjoituksenne ovat olleet erittäin suosittuja.

Herra Rehtori!

Teidän työnnne Kauppakorkeakoulun hyväksi ja isänmaamme taloudellisen viljelyn edistämiseksi on ollut pitkäaikainen ja suurimerkityksellinen. Siksi opettajaneuvosto, tuntien työnnne merkityksen, on päättänyt antaa Teille kauppatieteiden kunniaohtorin arvon, joka on korkein kunnianosoitus, minkä se tieteellisenä laitoksena voi antaa.

Suoritettuaan perusteelliset opinnot ja väiteltynään valtiotieteiden tohtoriksi professori Max Andrew Kjaer-Hansen on ollut Kööpenhaminan kauppakorkeakoulun liiketaloustieteen opettajana lähes koko tämän korkeakoulun itsenäisenä toimimisen ajan eli vuodesta 1925 lähtien, jolloin hänet nimitettiin sanotun korkeakoulun dosentiksi. Vuodesta 1933 lähtien hän on ollut perustamansa myyntiorganisaatiota ja mainontaa koskevan tutkimuslaitoksen johtajana ja vuodesta 1937 saman korkeakoulun liiketaloustieteen professorina. Hänet tunnetaan erittäin innostavana ja taitavana opettajana sekä nuorten tutkijain tukijana ja opastajana. Hänen kirjallinen tuotantonsa on poikkeuksellisen laaja ja ajankohtaisia kysymyksiä käsittelevä. Eräät hänen teoksistaan ovat myös kurssikirjoja Suomen kauppakorkeakouluissa. Hän alkoi jo vuonna 1941 julkaista tieteellistä aikakauslehteä "Det danske Marked", jonka päätoimittajana ja sieluna hän on ollut yli 19 vuoden ajan. Hän on tuloksellisesti johtanut monia Tanskan sekä eräitä Skandinaavian ja Suomen yhteisiä, lähinnä mainontaan kohdistuvia tutkimuksia, joilla on tärkeä käytännöllinenkin merkitys.

Hän on vierailut useita kertoja korkeakoulussamme joko luennoimassa, ylioppilaiden opintoretkien johtajana tahi muissa tehtävissä. Hänen jatkuva kiinnostustaan ja meitä suuresti lämmitävää harrastustaan Suomea ja sen kansaa kohtaan osoittaa mm. se, että hän on tehokkaalla tavalla osallistunut siihen suurenmoiseen avustustoimintaan, joka Suomen osalle tullessa vaikeana aikana kohdistui Tanskasta Suomeen. Tämä osoittaa, että hänen siteensä Suomeen ovat vahvat, sillä vaikeuksien aikana heikot siteet löyhtyvät, jopa katkeavat, mutta vahvat siteet lujittuvat.

Tunnustukseksi pitkäaikaisesta ja poikkeuksellisen ansiokkaasta opettajan- ja tutkijatoiminnastaan liiketaloustieteen alalla sekä vaatimattomaksi kiitokseksi Kauppakorkeakoulu antaa professori Kjaer-Hansenille kauppatieteiden kunniaohtorin arvon.

Professori Bertil Gotthard Ohlin on harvinaisen suuret mitat täyttävä ja kansainvälisesti tunnettu tiedemies ja kulttuurihenkilö. Jo 20 vuotiaana hän suoritti ekonomin tutkinnon, 23 vuotiaana tuli filosofian lisensiaatiksi ja pari vuotta myöhemmin eli vuonna 1924 filosofian tohtoriksi suoritettuaan jo vuonna 1923 Master of Arts tutkinnon Harvardin yliopistossa. Siksi hänet jo 25 vuotiaana kutsuttiin Kööpenhaminan yliopiston kansantaloustieteen professoriksi ja vuonna 1929 Handelshögskolan i Stockholm nimisen korkeakoulun saman aineen professoriksi. Hänen väitöskirjansa "Handels teori" oli huomattava tieteellinen saavutus ja tutkimus "Interregional and international Trade" antoi hänelle taloustieteilijän maailmanmaineen. Hän on osallistunut lukuisiin ruotsalaisiin ja kansainvälisiin selvitystutkimuksiin. Niinpä hän kansainliiton toimesta vuonna 1931 suoritti tutkimuksen suuren lamakauden syistä. Vielä poliittiseen toimintaan antautumisensa jälkeenkin hän on ehtinyt suorittaa tieteellistä työtä. Siitä ovat todisteena mm. julkaisut "Kapitalmarknad och räntepolitik" ja "The problem of employment stabilisation".

Poliittisena johtajana ja pätevänä kauppariittisena asiantuntijana hänen vaikutuksensa on ei ainoastaan oman maansa Ruotsin vaan myös muiden maiden talouselämään ollut huomattava. Ruotsin hallituksen jäsenenä, valtiopäivämiehenä ja kansainvälisten järjestöjen arvovaltaisena edustajana hänen vaikutuksensa mm. pohjoismaiseen yhteistyöhön on ollut suuri. Tunnettua on, että hän Pohjoismaiden Neuvoston jäsenenä on pyrkinyt ajamaan pohjoismaiden yhteismarkkinoita mm. Suomen taloudellisen aseman turvaamiseksi.

Tunnustukseksi hänen poikkeuksellisen ansiokkaasta tieteellisestä toiminnastaan ja Suomea kohtaan osoittamastaan ystävytydestä ja tuesta Kauppakorkeakoulun opettajaneuvosto on päättänyt antaa hänelle kauppatieteiden kunniaohtorin arvon.

Olemme erittäin iloisia nähdessämme professori Erich Schneiderin promoo-

tiojuhlassamme. Suoritettuaan tohtorintutkinnon ja harjoitettuaan jatko-opintoja professori Schumpeterin johdolla hän toimi vuosina 1932—1936 dosenttina Bonnin yliopistossa. Viimeksi mainittuna vuonna hänestä tuli Aarhusin yliopiston professori vuoteen 1946, jolloin hänet nimitettiin nykyiseen virkaansa Christian-Albrecht yliopiston taloustieteen professoriksi. Viime huhtikuun alusta hän on myös Maaailmantalouden Instituutin johtajana.

Hänen tutkimuksiensa, jotka pääosaltaan ovat talousteoreettisia, tunnusomainen piirre on synteesi kansantaloustieteen ja liiketaloustieteen välillä. Ehkä huomattavin hänen teoksistaan on kolmiosainen "Einführung in die Wirtschaftstheorie", vaikka hänen jo vuonna 1934 ilmestynyt teoksensa "Theorie der Produktion" myös kuuluu kansainvälisesti tunnetuimpiin alallaan. Hänen teostensa suurta pätevyyttä todistaa se, että niitä käytetään kurssikirjoina yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa kautta maailman Etelä-Amerikkaa ja Kauko-Itää myöten. Handelshögskolan i Stockholm, Berlinin Freie Universität ja Sorbonnen yliopisto ovat antaneet hänelle kunniatohtorin arvot, jotka sekä jäsenyys lukuisissa kansainvälisissä tieteellisissä seuroissa ovat osoituksena siitä suuresta arvonnosta, jota hän eri puolilla maailmaa nauttii.

Hänellä on ollut läheiset suhteet myös Kauppakorkeakouluun useiden vuosien ajan. Hän on aikaisemmin vierailut korkeakoulussamme ja hänen artikkeleitansa on julkaistu mm. Liiketaloudellisessa Aikakauskirjassa. Kun myös korkeakoulussamme opettajina olevat ja muutkin taloustieteiden tutkijat ovat saaneet häneltä neuvoja ja ohjeita sekä olleet esim. hänen taloustieteellisen seminaarinsa osanottajina, on selvää, että korkea koulumme näkee hänessä suuresti kunnioittamansa tiedemiehen ja hyvän ystävänsä. Siksi sen opettajaneuvosto on päättänyt antaa hänelle kauppatieteiden kunniatohtorin arvon.

Herrar Professorer Max Kjaer-Hansen och Bertil Ohlin!

Jag ber att få hälsa Eder på det språk, som den ene av Eder har som modersmål och som den andre också fullständigt behärskar. Kauppakorkeakoulu känner uppriktigt glädje och tillfredsställelse över att få utnämna Eder till ekonomiehedersdoktorer och härigenom förläna Eder den högsta utmärkelse som den i egenskap av en vetenskaplig institution kan bevilja. Genom att promovera Eder vill vi betyga vår aktning för det vetenskapliga undervisnings- och forskningsarbetet, som utförs vid högskolorna i Sverige och Danmark. På detta sätt vill vi också ge uttryck åt vår tacksamhet för allt vad genom Eder såväl direkt som indirekt har kommit Kauppakorkeakoulu samt hela vårt land och folk till godo.

Herr Professor Erich Schneider!

Gestatten Sie mir, in ihrer Muttersprache unserer Freude darüber Ausdruck zu geben, dass es der Kauppakorkeakoulu vergönnt ist, Sie Herr Professor, einen Wissenschaftler von internationalen Rang, zum Ehrendoktor zu promovieren. Unsere Freude ist verstärkt durch die Gewissheit, in Ihnen einen Freund bei uns zu wissen, der zu wiederholten Malen sein selbstloses Interesse auch der finnischen Wirtschaftswissenschaft bekundet hat.

Ryhdyin kunniatohtoreiden vihkimiseen.

Ego Huugo Raninen, ipse Iuris Doctor, promotor legitime constitutus ex decreto amplissimi ordinis professorum Academiae artium commercialium Doctores Oeconomiae honoris causa creo et omnibus huius dignitatis insignibus iuribus privilegiis munio viros illustrissimos *Kalle Kauppi, Max Andrew Kjaer-Hansen, Bertil Gotthard Ohlin et Erich Schneider*.

Antaessani Teille kauppatieteiden kunniatohtorin arvon ja siihen liittyvät oikeudet, luovutan Teille kullekin tämän korkean arvon merkiksi tohtorinhatun ja diplomin.

Jag ber hedersdoktorerna i alfabetisk ordning mottaga den högsta akademiska värdighetens sinnebilder och diplom.

(Professorit Kauppi, Kjaer-Hansen, Ohlin ja Schneider nousivat kukin vuorollaan korokkeelle kateederin eteen.)

Högtärade skandinaviska hedersdoktorer!

Finland är genom historiska, sociala och andra band fast knutet till sina skandinaviska grannar. Kauppakorkeakoulu har under hela sin verksamhetstid haft livligt umgänge och stött i intimt samarbete med motsvarande högskolor i Norden. Ni, Herrar Hedersdoktorer, har haft en synnerligen betydelsefull andel däri, att Kauppakorkeakoulu som ett resultat av detta samarbete har från de andra skandinaviska länderna fått ett värdefullt stöd, för vilket vi är särdeles tacksamma. Samtidigt som jag ber att få uppriktigt lyckönska Eder i anledning av den högsta akademiska grad, som nu tilldelats Eder, uttalar jag en varm förhoppning om, att även detta tillfälle vore ägnat att stärka de band, som förenar våra länder och folk samt framför allt våra högskolor med varandra.

Herr Ehrendoktor Erich Schneider!

Ich habe die Ehre, Sie im Namen der Kauppakorkeakoulu und nahmens der Anwesenden zu Ihrem neuen akademischen Ehrentitel herzlich zu beglückwünschen. Diesem Glückwunsch sei die Hoffnung angefügt, dass die traditionell guten Beziehungen zwischen der deutschen und der finnischen Wissenschaft, und zwar insbesondere zwischen den Instituten unserer Fachrichtung, sich weiter festigen und vertiefen mögen!

Nyt promovoitu kunniatohtori Kalle Kauppi!

Kun Kauppakorkeakoulu on antanut Teille korkeimman tieteellisen oppiarvonsa, se on tällä toimenpiteellään tahtonut osoittaa suurta kiitollisuuttaan ja arvontoaan Teitä ja Teidän suorittamaanne kunniakasta kulttuurityötä kohtaan, jota Te jo yli kolmen vuosikymmenen ajan olette Kauppakorkeakoulussa tehnyt maamme ja kansamme taloustieteellisen viljelyn hyväksi. Säilyköön tämä tilaisuus mielessänne miellyttävänä ja Teitä alati virkistävänä elämyksenä koko elämänne ajan!

Vastaviihityt nuoret maisterit ja tohtori!

Kun korkeakoulumme vasta tänä vuonna on täyttänyt 50 vuotta, on luonnollista, ettei meillä, kuten vanhemmilla yliopistoilla, ole promootiossamme vielä riemumaistereita eikä -tohtoreita, jotka välittäisivät puolen vuosisadan terveiset Teille tänään vihityille. Mutta meitä on täällä useita, jotka saimme sormuksemme Kauppakorkeakoulun ensimmäisessä juhlallisessa sormustenjakotilaisuudessa, jossa meille lausuttiin toivomus, että saisimme työstämme tyydytystä itsellemme ja runsaita hedelmiä isänmaallemme. Tämän toivotuksen välitän nyt Teille, joista toivon mahdollisimman monen voivan osallistua 50 vuoden perästä seuraavalle vuosisadalla pidettävään promootioon ja tuovan terveisiä meidän promootiostamme kahdennenkymmenennen ensimmäisen vuosisadan nuorisolle.

Sanotaan, että kansa, jonka kulttuuri on rikas, on onnellinen. Rikas kulttuuri on välttämätön varsinkin pienten kansojen olemassaololle ja itsenäisyydelle. Te nuoret olette päässeet parrassolle aikana, jolloin maamme aineellisen ja henkisen kulttuurin kehityksen käyrä osoittaa nousua. Pitäkää huolta siitä, että tämä suunta tulee jatkuamaan. Tehkää työnne niin, että se tyydyttää Teitä itseänne ja koituu myös tämän kovia kokeneen kansamme onneksi ja menestykseksi. Me uskomme, että Suomen kansalle on annettu oma tehtävä, jota mikään muu kansa ei voi täyttää. Siksi me myös uskomme isänmaamme valoisan huomeneen koittoon.

Promootiokulkue lähdössä korkeakoululta Vanhaan kirkkoon. Etualalla promoottori *Huugo Raninen* ja kunniatohtorit.

Promootioaktin päätyttyä laulettiin yhteisesti "Maamme" kaupunginorkesterin säestämänä. Tasavallan presidentin poistuttua järjesti yliairut, vt. prof. *K. A. Telaranta* juhlakulkueen salin keskikäytävälle. Kulkueessa ensimmäisinä olivat vahtimestarit *A. Nurmi* ja *J. Sundström* ja sen jälkeen juhlamenojen ohjaaja, prof. *Henrik Virkkunen*, promoottori, prof. *Huugo Raninen*, kunniatohtorit, vihityt maisterit parijonossa, vihitty tohtori *Fedi Vaivio*, joiden jälkeen seurasi opettajakunta kansleri *Suvirannan* ja vararehtori *Heinäsen* johtamana virkaikäjärjestyksessä sekä lehvänsitojattaret.

Juhlakulkue siirtyi salista ulos ja marssi Runeberginkatua pitkin Lapuankadulla odottavien bussien luo. Kulkueen jäsenet sekä muu juhlayleisö kuljetettiin busseilla promootiojumalanpalvelukseen Helsingin Vanhaan Kirkkoon.

Jumalanpalvelus alkoi dir.mus. *Vilho Viikarin* soittamalla Lübeckin Preludilla ja Fuugalla, F-duuri, jonka jälkeen laulettiin virsi 557, Jo joutui armas aika. Jumalanpalveluksen liturgina toimi ylioppilas-

pastori, teol.lis. *Leino Hassinen*. Kun oli laulettu virsi 164, piti Helsingin Hiippakunnan piispa, teol.tri *Martti Simojoki* juhlasaarnan.

Saarnan jälkeen laulettiin virsi 474. Kun loppuliturgian jälkeen oli laulettu virsi 407, kuultiin urkurin soittamana Pachelbelin Fuuga, f-molli.

Promootioillalliset

Kauppätieteiden Kandidaattiyhdistyksen järjestämät promootioillalliset alkoivat perjantai-iltana klo 19 ravintola Adlonissa. Tervetuliaispuheen piti Kauppätieteiden Kandidaattiyhdistyksen puheenjohtaja, opetusneuvos *Väinö V. Virtaneva* kohdistuen sanansa myös Kauppakorkeakoululle.

Promootiogratiisti, kauppat.maisteri *Lauri Salminen* puhui paistin jälkeen promoottorille, prof. *Huugo Raniselle*, joka vastasi puheeseen muutamien lämpimien sanoin.

Kauppat.tohtori *Fedi Vaivio* kohdisti sanansa kunniatohtoreille, ja puheeseen vastasi ainoa kotimainen kunniatohtori, rehtori *Kalle Kauppi* samalla kiittäen opetusneuvos Väinö V. Virtanevaa Kauppakorkeakoululle osoitetuista sanoista. Kukin ulkomaalainen kunniatohtori piti tämän jälkeen lyhyen puheen.

Perinteellisen puheen naiselle piti kauppat.maisteri *Jouko Hirvonen*. Lopuksi kansleri *Bruno Suviranta* nousi puhumaan kutsuvieraiden puolesta.

Illallisen jälkeen aloitettiin vanhat tanssit linnanpihalla poloneesilla. Sen jälkeen tanssivat gratisti ja Merkurius-neito valssia, johon muut promovendit yhtyivät näiden tanssittua yhden kierroksen. Tämän jälkeen muodostivat valkopukuiset maisterien lehvänsitojattaret kunnia-kujan linnanpihan vasemmanpuoleisille portaille ensimmäiselle tasanteelle saakka. Promoottori, prof. *Huugo Raninen* astui tasanteelle. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajien kvartetti lauloi hänelle ja Merkurius-neito ojensi promoottorille kukkavihon.

Kun promoottori oli kukitettu, ryhmyttiin tanssimestarin kehotuksesta perinteelliseen maisterinfranseesiin. Franseesia seurasivat ensin vanhat ja sitten modernimmat tanssit ja akateeminen juhla jatkui riemukkaana pikkutunneille asti.

Lahjoitukset

Kauppakorkeakoulu on lukuvuoden aikana saanut vastaanottaa seuraavat lahjoitukset: Naisekonomien Kerho ry 10.000:—, Liikesivistysrahasto 7.000.000:—, Sirkka ja Jussi Monosen Säätiö 640.000:— (oppilasstipendeiksi), Teräs Oy 100.000:—, Vakuutusosakeyhtiö Fennia 100.000:—, Rautatiekirjakauppa Oy 600.000:— ja Eevi ja Emil Tammisen Säätiö 100.000:— (oppilasstipendeiksi).

Edellisten lisäksi on Kauppakorkeakoulu 50-vuotisjuhliensa yhteydessä saanut vastaanottaa seuraavat rahalahjoitukset: Stiftelsen Svenska Handelshögskolan 50.000:—, Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys ry 833.000:—, O. Tammivuori 50.000:—, Kaupallisten ja teknillisten tieteiden tukisäätiö 1.000.000:—, Länsi-Saksan kauppaedustusto 2000 DM (oppilasstipendeiksi), Oy Weilin & Göös Ab 1.000.000:—, Pohjoismaiden Yhdyspankki 2.000.000:—, Neli Oy 1.000.000:—, Aug. Lipsanen Oy 100.000:—, Lauri Viljanen 100.000:—, Helsingin Osakepankki 150.000:—, Vakuutusosakeyhtiö Fennia 100.000:—, Suomen Merivakuutus Oy 100.000:—, Neulomoyhtiö Montin Kommandiittiyhtiö 150.000:—, Oy G. W. Sohlberg Ab 250.000:—, Kauppaneuvos ja rouva Jussi Mononen 500.000:—.

Kauppakorkeakoulun erikoisrahastoon Liikesivistysrahastossa: Oy Stockmann Ab 100.000:—, Outokumpu Oy 100.000:—, Oy Karl Fazer Ab 300.000:—, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta 100.000:—, Oy Finlayson-Forssa Ab 300.000:—, Suomen General Motors Oy 100.000:—, Berner Oy 100.000:—, Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiö 300.000:—, Oy Fresta Ab 10.000:—, Suomen Kumitehdas Osakeyhtiö 250.000:—, Oy Schildt & Hallberg Ab 50.000:—, Kesko Oy 1.000.000:—, Oy Lahden Polttimo 25.000:—, Oy Telko Ab 100.000:—, Oy Ford Ab 500.000:—, Suomen Sokeri Osakeyhtiö 500.000:—, Oy Starckjohann Import Ab 100.000:—, Werner Söderström Osakeyhtiö 100.000:—, Neste Oy 100.000:—, Amer-Tupakka Oy 500.000:—, Vakuutusosakeyhtiö Pohjola 1.000.000:—, Suomen Myynti- ja Mainosyhdistys 10.000:—, Vaasan Höyrymylly Oy 500.000:—, Oy Mercantile Ab 100.000:—, F. Sergejeffin Pojat ja Kumpp. Oy 3.000:—, konsuli Valde Vainio 100.000:—, Pohjan-

maan Kauppiain Oy 100.000:—, Suomen Rauta- ja Koneliikkeiden Yhdistys 50.000:—, Aaltosen Kenkätehdas Oy 250.000:—, Helsingin Suomalainen Säästöpankki 100.000:—, Tukku- ja kauppojen Oy 500.000:—, Tehokaluste Oy 100.000:—, Rautakonttori Oy 100.000:—, Rautakauppojen Oy 100.000:—, Oy Mainos Taucher Reklam Ab 100.000:—, Suomen Paperitehtaitten Yhdistys 30.000:—, Pohjois-Savon Rautakauppa Oy 100.000:—, Kauppakorkeakoulun kurssi 1914—16 75.000:—, Leipurien Tukku Oy 100.000:—, ekonomi H. A. Peura 100.000:—, K. J. Gummerus Oy 10.000:—, Osakeyhtiö Algol Aktiebolag 100.000:—, Jokioisten Tärkkelys ja Siirappi Oy 100.000:—, Keskusosuusliike Hankkija 100.000:—, Mikkelin Kaupunginhallitus 50.000:—, Toivo Kilpiä 10.000:—, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi 300.000:—, Mainos-Kanerva 10.000:—, Otto Wuorio Oy 100.000:—, Meijerien Keskusosuusliike Valio 100.000:—, Oy Gustav Paulig Ab 250.000:—, Oy Machinery Ab 200.000:—, Rikkihappo Oy 100.000:—, Oy Shell Ab 100.000:—, Osuustukkukauppa 200.000:—, Kansallis-Osake-Pankki 500.000:—, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Salama 300.000:—, Oy Primula Ab 100.000:—, Yksityisyrittäjien Keskinäinen Vakuutusyhtiö 200.000:—, Ville Mattinen Oy 100.000:—, Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy 100.000:—, IBM 100.000:—, Oy Merikiito Ab 100.000:—, Valtameri Oy 100.000:—, Marjomaa Oy 100.000:—, Lassila & Tikanoja Oy 200.000:—, Suomen Kaapelitehdas Oy 250.000:—, Kuusinen Oy 100.000:— ja Ammus ja Sytytin 10.000:—.

Useat 50-vuotisjuhlaonittelijat antoivat lisäksi onnittelekäyntiensä yhteydessä korkeakoululle arvokkaita muisto- ja taide-esineitä sekä kirjoja.

Kirjastoon saaduista lahjoituksista on selostus kirjastoa koskevassa kappaleessa.

Kauppakorkeakoulu kiittää kunnioittavasti kaikkia lahjoittajia.

Stipendivarat

Seuraavassa esitetään rahastojen pääomat i. i. 1961 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendeinä jaettu vuonna 1961, selostetaan jällempänä, luvussa VII.

Professori W. Bonsdorffin rahasto oli 4.503.336:— ja korot 346.864:—. Rahastosta julistettiin haettavaksi 173.000:— ja jaettiin 45.000:—.

Vakuutusosakeyhtiö Fennian rahaston pääoma oli 1.000.000:— ja korot 109.650:—.

Herman Otto Geselliuksen stipendirahaston pääoma oli 47.875:— ja korot 3.540:—.

Rudolf Geselliuksen stipendirahaston pääoma oli 33.915: — ja korko-
varat 5.509: —.

Helsingin Yleisen Ravintoyhdistyksen rahaston pääoma oli 97.858: —
ja kertyneet korot 6.829: —, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin
6.000: —.

Donovan Hjelmmannin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 8.300: —.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahaston pääoma oli 143.460: —
ja kertyneet korot 7.833: —.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston pääoma oli
6.500.000: —. Rahaston korkovarot olivat 463.000: —, joista julistet-
tiin haettavaksi ja jaettiin 460.000: —.

Kauppakorkeakoulun Naistoimikunnan keräyksen stipendirahasto, pää-
oma 2.000.000: —. Rahaston korkovarot olivat 169.583: —, josta julis-
tettiin haettavaksi ja jaettiin 170.000: —.

Kauppakorkeakoulun opettajien stipendirahaston pääoma oli 105.000: —
ja korkovarot olivat 6.665: —. Näistä julistettiin tänä keväänä korkea-
koulun opettajien haettavaksi 6.000: —.

Kauppätieteiden Kandidaattiyhdistyksen Stipendirahasto, pääoma
833.000: —.

Kilpiä Oy:n rahaston pääoma 1.066.024: — ja korot 57.373: —, josta
julistettiin haettavaksi ja jaettiin 63.000: —.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston pääoma oli 150.000: —. Rahas-
ton korot olivat 8.013: —, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin
8.000: —.

Konttoritekniiikan palkintorahaston pääoma oli 16.300: — ja kertyneet
korot 4.420: —.

Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendirahaston pääoma oli
309.952: — ja korot olivat 19.906: —, joista tänä keväänä julistettiin
haettavaksi ja jaettiin 19.000: —.

Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahaston pääoma oli vuoden
vaihteessa 94.722: — ja stipendeiksi käytettävät korot 6.550: —. Korko-
varoista julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin
6.000: —.

Kauppaneuvos K. H. Lehtisen stipendirahaston pääoma oli 187.823: —
ja korot 31.098: —. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä
haettavaksi ja jaettiin 31.000: —.

Kauppaneuvos I. Lindforsin rahasto, pääoma 2.000.000: — ja korot
169.250: —, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 169.000: —.

Luentosarjan rahaston pääoma oli 878.363: —. Rahastosta annettiin
stipendinä 488.953: —.

Kauppaneuvos P. A. Luostarisen stipendirahaston pääoma oli

500.000: — ja korkovarot 30.646: —, joista tänä keväänä julistettiin
stipendinä haettavaksi ja jaettiin 30.000: —.

Opintoyhtiö Mainos-Juniorin rahaston lahjoitus 10.000: — annettiin
palkintona.

Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendirahaston pääoma oli vuoden
vaihteessa 30.305: — ja käytettävissä olevat korot 8.015: —.

Oy Mars Ab:n stipendirahaston pääoma oli 240.984: —. Rahaston
korot olivat 18.310: —, joista tänä keväänä julistettiin stipendinä
haettavaksi ja jaettiin 18.000: —.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston pääoma oli 687.315: — ja
korkovarot 420.881: —. Korkovaroja ei vielä voida käyttää.

Naisekonomit r.y:n lahjoitus 10.000: — annettiin palkintona.

Olga ja J. Nissisen stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 66.816: —.

V. P. Nurmilahden muistorahaston pääoma oli 1.000.000: — ja korot
28.605, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 28.000: —.

Anni ja Samuli Pajarisen rahasto oli vuoden vaihteessa 64.810: —.

Gustav Pauligin stipendirahaston pääoma oli 1.050.000: — ja korot
63.131: —. Julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 63.000: —.

Pohjolan stipendirahaston pääoma oli 233.232: — ja korot 14.128: —,
joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi 14.000: —, mikä jaettiin.

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahaston pääoma oli vuoden
vaihteessa 62.908: — ja korkovarot 4.429: —, joista tänä keväänä julis-
tettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 4.000: —.

Elin ja Evert Viktor Sellgrenin stipendirahaston pääoma oli 143.695: —
ja kertyneet korot 12.932: —, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin
12.000: —.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahaston pääoma oli 3.541.853: —.
Korkovarot eivät vielä ole korkeakoulun käytettävissä.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahaston pääoma oli 49.640: — ja
korkovarot 3.383: —.

Senaattori Otto Stenrothin rahaston pääoma oli 15.000.000: — ja stipen-
dinä käytettävät korkovarot 4.102.390: —. Hakemusten perusteella
jaettiin 384.000: —.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahaston pääoma oli 2.017.347: — ja
korkovarot 112.088: —. Rahastosta julistettiin tänä keväänä matka-
stipendinä haettavaksi ja jaettiin 110.000: —.

Talous-Osakekaupan stipendirahaston pääoma oli 433.388: — ja käy-
tettävissä olevat korot 21.272: —. Koroista julistettiin haettavaksi
21.000: —, mikä summa jaettiin.

Tampereen Säästöpankin rahaston pääoma oli 6.785: — ja korot
3.086: —.

Eevi ja Emil Tannisen Säätiön lahjoitus 100.000: — julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

Knut Wallinin stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 25.038: — ja korkoja 2.579: —, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.500: —.

Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahasto oli vuoden vaihteessa 113.943: — ja korot 5.041: —, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 5.000: —.

Weilin & Göösin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 4.038.985: — ja korkovarot 260.431: —. Rahastosta jaettiin palkintoina seminaari-kirjoituksista ja laudaturtutkielmista 260.000: —.

Kirjasto

(v. 1960)

Kirjaston kokoelmat lisääntyivät vuoden kuluessa 2.231 nidoksella, joista ostamalla saatiin 1.280 ja lahjoituksina tai vaihtoina 951 nidosta. Näiden lisäksi vietiin hankintakirjaan 463 nidosta aikakauslehtiä. Vuoden 1960 lopussa kirjaston nidosmäärä oli n. 45.000.

Vuoden 1960 aikana kirjasto sai vastaanottaa useita huomattavia lahjoituksia. Professorinrouva Margit Hildén lahjoitti korkeakoulun talousmaantieteen laitokselle ja kirjastolle edesmenneen professori Kaarlo Hildénin erittäin arvokkaan kokoelman talousmaantieteellistä kirjallisuutta. Ranskan Suurlähetystö ilmoitti 1. 9. 1960 päivätyssä kirjeessään lahjoittavansa Kauppakorkeakoulun kirjastolle Ranskan hallituksen myöntämistä varoista 300 uutta frangia, jonka summan arvosta saatiin valita ranskalaista tieteellistä kirjallisuutta. Lokakuun 10 p:nä Saksan Liittotasavallan kaupallinen edustusto lahjoitti n. 100 nidosta uusinta saksalaista taloustieteellistä kirjallisuutta. Suomalaisen Kirjakaupan uusitun myymälän avajaisten yhteydessä kirjasto sai vastaanottaa Rautatiekirjakaupalta 100.000 markan lahjashekin kirjallisuuden hankkimista varten. Vuoden 1960 ASLA-varoista kirjastolle myönnettiin 300 dollaria.

Muista lahjoittajista mainittakoon lisäksi eri maiden suurlähetystöt ja edustustot, Oy Alkoholiliike Ab, Eduskunnan kirjasto, Geologinen tutkimuslaitos, Handels-Hochschule St. Gallen, Handelshögskolan i Göteborg, Handelshögskolan i Stockholm, Handelshøjskolen i København, Helsingin yliopiston eri laitokset ja kirjasto, Hochschule für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften Nürnberg, Kauppa- ja teollisuusministeriö, Liiketaloustieteellinen tutkimuslaitos, The London School of Economics and Political Science, Norges Handelshøyskole, Suomen Ulkomaankauppaliitto, Suomi-Neuvostoliitto-Seura, kansleri Bruno Suviranta,

Svenska Handelshögskolan, Tilastollinen Päätoimisto, United States Information Center, Universitetets Sosialøkonomiske Institutt, Oslo, Valtion maatalouskoelaitos, Valtion Teknillinen Tutkimuslaitos, Wirtschaftshochschule Mannheim ja Åbo Akademi. Useat laitokset ja yhteisöt lahjoittivat kirjastolle vuosi- ja toimintakertomuksensa. Kirjasto esittää tässäkin yhteydessä kaikille lahjoittajille parhaat kiitöksensä.

Lukusali sekä lainaus- ja yleisöpalveluosasto olivat avoinna lukukausien aikana klo 9—20, lauantaisin 9—14. Kesä- ja elokuussa kirjasto ja lukusali olivat avoinna klo 15—20 muina arkipäivinä paitsi lauantaisin.

Kirjaston käyttö on edelleen vilkastunut. Kuten edellisinäkin vuosina järjestettiin ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille opastustilaisuuksia, joissa kirjaston virkailijat esittivät 20—30 hengen ryhmille lyhyen luennon muodossa kirjaston kokoelmia, kortistoja ja niiden käyttöä sekä erilaisia bibliografioita ja muita hakuteoksia. Lisäksi annettiin kullekin opiskelijalle kirjaston toimintaa selostava moniste.

Vuoden aikana oli päiväkirjaan merkittyjä lukusalikäyntejä 9.166. Kotilainoja annettiin 12.420, näistä lyhytaikaisia käsikirjastolainoja 1.352. Lisäksi lainattiin kirjoja ilman kuittia lukusalissa käytettäväksi. Kaukolainoja lähetettiin 256 nidosta ja saatiin 19. Aikakauslehtikierrossa oli 103 kotimaista ja 236 ulkomaista lehteä sekä 16 eri kirjastojen uutuuksitiedotusta.

Kuten edellisinäkin vuosina on kirjastossa luokiteltu ja kortitettu kotimaisten taloustieteellisten aikakauslehtien tärkeimmät artikkelit. Kortteja on vaihdettu Pohjoismaiden muiden kauppakorkeakoulujen vastaaviin kortteihin, jota varten Handelshögskolanin kirjastossa on käännetty artikkelien nimet ruotsin kielelle. Kortteja on lähetetty myös joihinkin kotimaisiin kirjastoihin. Aikakauslehtiartikkelien kortistoa on samoin edelleen kartutettu TLS:n (Tekniska Litteratursällskapet, Ruotsi) selostekorteilla ja niiden ulkomaisten aikakauslehtien artikkelikorteilla, joissa on valmiit UDK-numerot.

Kirjaston uutuuksien hankinnoista ilmestyi vuoden aikana 7 tiedotusta, jotka lähetettiin 196 yksityiselle henkilölle ja laitokselle. Kotimaisten aikakauslehtien artikkeleista laaditut 2 tiedotusta lähetettiin samoihin paikkoihin kuin uutuuksitiedotus. — Korkeakoulun opettajille ja opiskelijoille otettiin 1.202 sivua valojäljennöksiä.

Kauppakorkeakoulun kirjaston yhteyteen sijoitettua Suomalaisten Kemistien Seuran kirjastoa hoitaa Eduskunnan kirjaston amanuenssi, fil.maist. Aili Jalava, joka on tavattavissa kirjastossa tiistaisin 10—12.30 ja perjantaisin 16—18.30.

Kirjastoon tuli v. 1960 seuraavat 415 aikakauslehteä (129 kotimaista ja 286 ulkomaista), joista tähdellä merkityt on saatu lahjaksi:

Kotimaiset:

- Affärssekonomisk revy. Hfors
 *Alkoholipolitiikka. Hki
 *Alkoholipolitik. Hfors
 *Arkkitehti. Hki
 *Asutustoiminnan aikakauskirja. Hki
 *Atlas. Julk. Suomen trikoo Oy. Tre
 *Atlas-myyjä. Tre
 *Audiovisuaalinen aikakauskirja. Hki
 *Bank of Finland monthly bulletin. Hki
 *City. Hki
 Defensor legis. Hki
 *Ekonomi. Hki
 Ekonomiska samfundets tidskrift. Hfors
 *FAO:n tiedotuksia. Hki
 Finlands författningsamling. Hfors
 *Finlands handel med Skandinaviens. Hfors
 *Finnische Handelsrundschau. Hki
 *Finnish paper and timber. Hki
 *Finnish trade review. Hki
 *Finskij torgovyi žurnal. Hki
 *Ford-uutiset. Hki
 *Friitalan nahkalastuja. Pori
 *Helsingin ekonomit r.y. Hki
 *Hotelli- ja ravintolalehti. Hki
 *Kansallis-Osake-Pankki. Economic review. Hki
 *Kansallis-Osake-Pankki. Kuukausikatsaus. Hki
 *Kansallis-Osake-Pankki. Taloudellinen katsaus. Hki
 Kansantaloudellinen aikakauskirja. Hki
 Kasyatusopillinen aikakauskirja. Hki
 *Kauppa käy. Hki
 *Kauppakamarilehti. Hki
 *Kauppapoliittisia tiedotuksia. (Julk.) Ulkoasiainministeriö. Hki
 *Kauppias. Hki
 *Kelloseppä. Hki
 *Keskinäisyys. Hki
 Kirjastolehti. Hki
 *Konsumenten. Hki
 Kontorsvärlden. Hfors
 Koti ja koulu. Hki
 *Kotiteollisuus. Hki
 *K-rautaviesti. Hki
 *Kuluttaja. Hki
 *Kunnat ja elinkeinoelämä. Hki
- *KY sanomat. Hki
 *Köpmannen. Hfors
 Lakimies. Hki
 *Lakimies ja yhteiskunta. Hki
 *Leipuri. Hki
 *Liiketaloudellinen aikakauskirja. Hki
 Liiketalous. Hki
 *Maalaiskunta. Hki
 *Maataloustieteellinen aikakauskirja. Hki
 *Maataloustilastollinen kuukausikatsaus. Hki
 *Mainostaja. Hki
 *Me kaikki. A. Ahlström Oy:n henkilökuntalehti. Hki
 Mercator. Hfors
 *Merenkulkuhallituksen tiedonantoja. Hki
 *Metsälehti. Hki
 Metsätaloudellinen aikakauslehti. Hki
 *Myllykosken paperitehdas Oy:n henkilökuntalehti. Myllykoski
 Myyjä ja myymälä. Hki
 *Myyntimiehet. Hki
 *Nahka ja kenkä. Hki
 *Navigator. Hki
 *Näkinkenkä. Oy Shell Ab:n henkilökuntalehti. Hki
 *Osuuskassalehti. Hki
 *Osuuskauppalehti. Hki
 *Osuusliike. Hki
 *Otavan uutisia. Hki
 *Paperi ja puu. Hki
 *Paraisten kalkkivuori osakeyhtiön julkaisema aikakauslehti. Parainen
 Pikakirjoituslehti. Hki
 *Rakennustaito. Hki
 *Rauma-Repola. Joensuu
 *Rautakaupan uutiset. Hki
 *Rantatili liikenne. Hki
 Reikäkortti. Hki
 *Revista comercial de Finlandia. Hki
 *Revue commerciale de Finlande. Hki
 *Sairaala. Hki
 *Savurengas. Hki
 *Sokeri pohjalla. Hki
 Sosiaalinen aikakauskirja. Hki
 *Sosiaalisen tutkimustoimiston tilastotietoja. Hki
 Sosialistinen aikakauslehti. Hki

- *Suomalaisten teknikkojen seura. Tiedotuksia. Hki
 Suomen asetuskokoelma. Hki
 Suomen asetuskokoelman sopimussarja. Hki
 Suomen kemistilehti. Hki
 *Suomen kirjakauppalehti. Hki
 Suomen lehdistö. Hki
 Suomen puutalous. Hki
 *Suomen tukkukauppa. Hki
 *Suomen virallinen tilasto. I A. Ulko-
 maankauppa. Kuukausijulkaisu. Hki
 *Suomen virallinen tilasto. 7 D. Pankki-
 tilasto. Hki
 *Säästöpankki. Hki
 Talouselämä. Hki
 Tehostaja. Hki
 Teknillinen aikakauslehti. Hki
 *Teollisuuslehti. Hki
 *Teollisuus-palon tiedonantoja. Hki
 *Teollisuussanomat. Hki
 Terra. Hki
 Tidskrift utg. av Juridiska föreningen i
 Finland. Hfors
 *Tielehti. Hki
 *Tiklas. Hki
 *Tilastokatsauksia. Hki
 *Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä. Hki
 *Työn äärestä. (Julk.) Yhtyneet paperitehtaat Oy. Myllykoski
 *Työtoveri. Hki
 *Työväen vakuutus. Hki
 *Unitas. Hki
 *Unitas. Quarterly review. Hki
 Vakuutussanomia. Hki
 *Valtakunnansuunnittelu. Hki
 *Valtiohallinnon r-muistio. Hki
 *Valtionrantatiet. Kuukausitilasto. Hki
 *Valtiovarainministeriön kansantalousoaston suhdannesarjat. Hki
 *Varokeino. Hki
 Verotus. Hki
 Virittäjä. Hki
 *Voima-viesti. Hki
 *Yhdyslanka. Oy. Finlayson — Forssa
 Ab:n tehdaslehti. Tre
 *Yhdyspankin kuukausikatsaus. Hki
 *Yhteisvoimin. Hki

- *Yhtymän rumpu. Huhtamäki-yhtymän perhelehti. Turku
 *YK:n uutisia. Hki
 Ylioppilaslehti. Hki
 *Yrittäjä. Hki

Ulkomaiset:

- ABC. Edicion semanal aerea. Madrid
 Die Absatzwirtschaft. Mainz
 The ABWA bulletin. Urbana, Ill.
 The accountancy. London
 The accountancy. London
 The accounting review. Menasha, Wis.
 Acta sociologica. Kbhvn
 *L'activité littéraire. Paris
 Advanced management. New York
 Affärssekonomi. Sthlm
 Affärsvärlden. Sthlm
 The American economic review. Menasha, Wis.
 The American journal of economics and sociology. New York
 American sociological review. Albany, N.Y.
 *Amsterdamsche bank quarterly review. Amsterdam.
 Annales de géographie. Paris
 Annales de sciences économiques appliquées. Louvain
 Applied statistics. London
 Aussenwirtschaft. Zürich
 Balans. Sthlm
 *Banca nazionale del lavoro. Quarterly review. Rome
 *Bankvärlden. Sthlm
 *Banque de Bruxelles. Economic research department (Reports). Bruxelles
 *Banque française du commerce extérieur. Notes sur la situation économique. Paris
 *Barclays bank review. London
 *(Bary & co.) Handel-maatschappij H. Albert de Bary & Co. Dutch economy in figures and curves. Amsterdam
 *(Bary & co.) Handel-maatschappij H. Albert de Bary & Co. Market letter. Amsterdam
 *Die BASE. Ludwigshafen/Rhein

- *Bayerische Staatsbank. Wirtschaftlicher Informationsbrief. München
Bedriftsøkonomen. Oslo
Behavioral science. Ann Arbor, Mich.
*Berliner Bank AG. Mitteilungen für den Aussenhandel. Berlin
Betriebswirtschaftliche Forschung und Praxis. Wolfenbüttel
Bibliographic index. New York
Bibliographie der Wirtschaftspresse. Hamburg
*Books of the month. London
*Bulletin de la Commission internationale de juristes. La Haye
*Bulletin de Madagascar. Tananarive
*Bulletin d'information économique. Paris
Bulletin of the Oxford university of statistics. Oxford
*Bulletin of University of Osaka prefecture. Ser. D. Sciences of economy, commerce and law. Osaka
*Burroughs clearing house for bank and financial officers. Detroit
*Business conditions. A review by the Federal reserve bank of Chicago. Chicago
*Business topics. East Lansing, Mich. California management review. Berkeley/Los Angeles
*Commercial letter. (Publ. by) The Canadian bank of commerce. Toronto
*Common market. The Hague
The computer journal. London
Consumer reports. New York
The controller. New York
Cost accountant. London
Cost and management. Hamilton, Ont.
Credit and financial management. New York
Cumulative book index. New York
Current geographical publications. New York
*Current literature. London
*Danish foreign office journal. Kbhvn
Det danske marked. Kbhvn
*Deutsche Bank AG. Wirtschaftliche Mitteilungen. (I.p.)
*Deutsche Bibliographie. Frankfurt/M.
Deutsche Nationalbibliographie A. Neuerscheinungen des Buchhandels. Leipzig
*Die deutsche Wirtschaft. (Hrsg. von der) Hamburger Kreditbank AG. Hamburg
Distribution age. Philadelphia
*District bank review. Manchester
DK-Mitteilungen. Berlin
Econometrica. New Haven, Conn.
Economia internazionale. Genova
Economic abstracts. The Hague
Economic bulletin for Asia and the Far East. Bangkok
Economic bulletin for Europe. Geneva
Economic geography. Worcester
The economic history review. London
The economic journal. London
*Economic statistics monthly. (Publ. by) The Bank of Japan. Tokyo
Economica. London
Economie appliquée. Paris
The economist. London
*Efta bulletin. Geneva
*Ekon. Göteborg
Ekonomien. Sthlm
*Ekonomisk revy. Sthlm
Ekonomisk tidskrift. Sthlm
*Ekonomiskt forum. Göteborg
Ekonomitšeskie nauki. Moskva
English language teaching. London
English studies. Amsterdam
Die Erde. Berlin
Erdkunde Bonn
Erhvervsøkonomisk tidsskrift. Kbhvn
*Esso oilways. London
The executive. Boston, Mass.
*Farmand. Oslo
*Federal reserve bulletin. Washington
*F.I.D. news bulletin. The Hague
*First national city bank monthly letter. New York
Foreign affairs. New York
*Foreign affairs record. Delhi (India)
*Forskningsnytt. Oslo
Fortune. New York
*French economic and technical bulletin. Hki
Från departement och nämnder. Sthlm
Geografiska notiser. Sthlm

- Geographical review. New York
Geographische Rundschau. Frankfurt/Main
*The German economy. Hamburg
*Globen. Sthlm
*Göteborgs bank. Konjunkturöversikt. Sthlm
Harvard business review. Boston
*Higher education and research in the Netherlands. The Hague
Human relations. London/New York
*Hålkortet. Sthlm/Göteborg/Malmö
*IBM Nachrichten. Stuttgart
IFO-Studien. München
The incorporated statistician. London
*Index. Sthlm
The Indian economic journal. Bombay
Industria. Sthlm
Industrial quality control. Milwaukee, Wis.
Industrielle Organisation. St. Gallen
*Industriförbundets meddelanden. Sthlm
Info. Sthlm
Information. Sthlm
Internal auditor. New York
The international and comparative law quarterly. London
*International economic review Osaka.
*International financial news survey. Washington
International financial statistics. Washington
International journal of abstracts. Edinburgh
*International management digest. New York
*International monetary fund. Staff papers. Washington
Internationales Archiv für Verkehrswesen. Mainz
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. Stuttgart
The journal of accountancy. New York
The journal of business. Chicago
The journal of documentation. London
The journal of economic history. New York
The journal of industrial economics. Oxford

- The journal of industrial engineering. Columbus, O.
The journal of marketing. Brattleboro, Vt.
The journal of political economy. Chicago
Journal of retailing. New York
The journal of social psychology. Princeton, Mass.
Journal of the American statistical association. Menasha, Wis.
Journal of the Institute of actuaries. Cambridge
Journal of the operations research society of Japan. Tokyo
Journal of the Royal statistical society. Ser. A. London
Journal of the Royal statistical society. Ser. B. London
Kommersiella meddelanden. Sthlm
Kontorsvärlden. Sthlm
Kulturgeografi. Kbhvn
Kyklos. Basel
*The lamp. New York
The law quarterly review. London
Lebende Sprachen. Berlin
Ledarskap och lönsamhet. Sthlm
Library science abstracts. London
List of international conferences and meetings. Washington
*Livres de France. Paris
*Les livres du mois. Paris
*Lloyds bank review. New ser. London
Management news. New York
Management review. New York
Management science. Baltimore
The manager. London
*The manager's letter. New York
The Manchester school of economic and social studies. Manchester
Der Markenartikel. München
Mathematica Scandinavica. Kbhvn
*Metallen. Sthlm
Metroeconomica. Trieste
*Midland bank review. London
Mitteilungen der Vereinigung schweizerischer Versicherungsmathematiker. Bern
Moderna språk. Malmö

- *Der Monat in Wirtschaft und Finanz. (Hrsg.) Schweizerischer Bankverein. Basel
- *Monatsberichte der Deutschen Bundesbank. Frankfurt/Main
- *Monsanto international. St. Louis, Mo.
- *Monthly bulletin of agricultural economics and statistics. (FAO). Rome
- *Monthly bulletin of statistics (UN). New York
- *Monthly review of the economic situation in Denmark. Kbhvn
- *The Morgan guaranty survey. (New York)
- Mundo Hispanico. Madrid
- N.A.A. bulletin. New York
- Nachrichten für Dokumentation. Frankfurt/Main
- National geographic magazine. Washington
- *National provincial bank review. London
- Nationalløkonomisk tidsskrift. Kbhvn
- *Nederlandsche handel-maatschappij. Quarterly review. Amsterdam
- Neue Betriebswirtschaft. Heidelberg
- Die neueren Sprachen. Frankfurt/Main
- *NIR. Nordiskt immateriellt rättskydd. Sthlm
- Nordisk försäkringstidsskrift. Sthlm
- Nordisk järnbanetidsskrift. Sthlm
- *Nordisk kontakt. Sthlm
- Nordisk matematisk tidsskrift. Oslo
- *Nordisk spedition. Göteborg
- Nordisk tidsskrift for industriel statistik. Kbhvn
- *Norges Bank. Bulletin. Oslo
- *Norway exports. Oslo
- *Norwegian commercial banks. Financial review. Oslo
- *Nouvelles de la Commission internationale de juristes. La Haye
- Office management. New York
- Operational research quarterly. London
- Operations research. Baltimore
- *Osaka economic papers. Osaka
- Oxford economic papers. Oxford
- Personaladministrativt index. Sthlm
- Personnel. New York
- Personnel management and methods. London
- *Portugal. Lisbon
- Printers' ink. New York
- Productivity measurement review. Paris
- The psychological review. Lancaster/Washington, D.C.
- Psychometrika. Richmond, Va.
- Public finance. Amsterdam
- The quarterly journal of economics. Cambridge, Mass.
- Rationalisierung. München
- *Recherches. Bulletin d'information bibliographique et documentaire. Strasbourg
- Reklamnyheterna. Sthlm
- The review of economic studies. Cambridge
- The review of economics and statistics. Cambridge, Mass.
- *Review of the economic conditions in Italy. Rome
- Revue de la documentation. La Haye
- *Revue de la Commission internationale de juristes. La Haye
- Revue de statistique appliquée. Paris
- Revue des Nations Unies. Paris
- Revue économique. Paris
- Revue française de science politique. Paris
- Sales management. New York
- The Scandinavian economic history review. Sthlm
- *Das Schweizer Buch. Zürich
- Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik. Bern
- *Schweizerischer Bankverein. Bulletin. Basel
- Schweizerisches Archiv für Verkehrswissenschaft und Verkehrspolitik. Zürich
- Skandinavisk aktuarietidsskrift. Uppsala
- *Skandinaviska banken. Kvartalsskrift. Sthlm
- Social research. New York
- *Société de banque suisse. Bulletin. Bâle
- The Southern economic journal. Chapel Hill, N.C.
- Sovetskaja torgovlja. Moskva

- Sprachforum. Köln — Graz
- *Statistical indicators of short term economic changes in ECE countries. Geneva
- Statistisk tidsskrift. Sthlm
- Statsøkonomisk tidsskrift. Oslo
- Svensk bokhandel. Sthlm
- Svensk handel. Sthlm
- Svensk juristtidning. Sthlm
- Svensk skattetidning. Sthlm
- Svensk trävarutidning. Sthlm
- Den svenska marknaden. Sthlm
- *Swiss bank corporation. Prospects. Basle
- Technometrics. Richmond, Va.
- Teknisk tidsskrift. Sthlm
- Things English. Sthlm
- *Think. New York
- Tidsskrift för dokumentation. Sthlm
- Tidsskrift for rettsvitenskap. Oslo
- Tijdschrift voor economische en sociale geografie. Rotterdam
- *Trends. New York
- Unesco bulletin for libraries. Paris
- Unternehmensforschung. Würzburg
- Die Unternehmung. Bern
- *Weekly bulletin. Issued by the Kredietbank. Brussels
- Die Weltwirtschaft. Kiel
- Weltwirtschaftliches Archiv. Hamburg
- *Venezuela up-to-date. Washington
- *Vereinsbank in Hamburg. Wirtschaftsbericht. Hamburg
- Westdeutsche Wirtschaft. München
- *Westminster bank review. London
- Vierteljahrshefte zur Wirtschaftsforschung. Berlin
- *Wirtschaftsdienst. Monatsschrift. Hamburg
- *Wirtschaftsdienst. Monthly review. Hamburg
- *Wirtschaftsnotizen. (Hrsg.) Schweizerische Bankgesellschaft. (I.p.)
- Voprosy ekonomiki. Moskva
- World crops. London
- Die Zeit. Hamburg
- Zeitschrift für Betriebswirtschaft. Berlin
- Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Konkursrecht. Stuttgart
- Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft. Tübingen
- Zeitschrift für handelswissenschaftliche Forschung. Köln
- Zeitschrift für Organisation. Frankfurt a.M.
- Zeitschrift für Wirtschaftsgeographie. Hagen (Westf.)
- Zentralblatt für Mathematik und ihre Grenzgebiete. Berlin
- *Økonomisk revy. Oslo
- Der österreichische Betriebswirt. Wien
- Österreichisches Bank-Archiv. Wien

III. Luennot ja harjoitukset kertomuskautena 1960-61

A. KAUPPATIETEIDEN LISENSIAATIN JA KANDIDAATIN TUTKINTOJA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETYT LUENNOT JA HARJOITUKSET

Kansantaloustiede

Lisensiaattiseminaarissa, jota on johtanut professori *Mikko Tamminen* vt. professori *F. L. Vaivion* avustamana, tarkastettiin marraskuun 19 päivänä 1960 kauppat.maisteri *Kari Castrénin* lisensiaattitutkimus "Tuotannollinen keskittyminen ja sen vaikutukset erityisesti Suomea silmälläpitäen" ja maaliskuun 11 päivänä 1961 kauppat.maisteri *Jouko Paakkasen* lisensiaattitutkimus "Hintateorian realismi ja yritysten hintapäätökset".

Kandidaattiseminaarissa, jota on johtanut professori *Tamminen* vt. professori *Vaivion* sekä assistenttien *Kari Castrénin* ja *Matti Sarakonnun* avustamana, on pidetty seuraavat esitelmät:

Agronomi *Sampsa Aaltio*, Komparatiivisten kustannusten periaate Suomen maa- ja metsätaloudessa; kauppat.maisteri *Eero Artto*, Verotus — rahoitus — taloudellinen keskittyminen; dipl.ins. *Seppo Artvirta*, Tuotantoteorian analyysimenetelmistä ja niiden sovellutuksista; ekonomi *Heikki Salonen*, Integraatio- ja disintegraatioilmiöstä ulkomaankaupassa; kauppat.maisteri *Martti Särkisilta*, Rautatietariffien vaikutuksesta puunjalostusteollisuuden sijoittumiseen.

Liiketaloustiede I

Professori *Jaakko Honko* on luennoinut 1 v.t:n sekä syys- että kevätlukukaudella investoinnin teoriasta sekä investointien suunnittelusta ja tarkkailusta kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon cum laude- ja laudatur-arvosanoja suorittaville.

Liiketaloustiede II

Professori *Mika Kaskimies* on luennoinut syyslukukaudella joka toinen viikko 2 t. amerikkalaisen markkinoinnin valikoituja kohtia kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa liiketaloustiede II:ssa suorittaville. Kevätlukukaudella on vastaavan ajan pidetty case-harjoituksia, joista on laadittu raportteja ja keskusteltu ryhmässä.

Kandidaattiseminaareissa, joita prof. *Huugo Raninen* on assistentti KTL, *Risto Tuomisen* avustamana johtanut, ovat osanottajat pitäneet seuraavat esitelmät:

Harlio, Raimo, Demurrage ja despatch money; *Kousa, Asko*, Kuorma-autoliikenteen asema ja mahdollisuudet maassamme; *Kärnä, Antti*, Konttorihenkilökunnan sopeutumisesta; *Mauranen, Timo*, Kokonaistehtävän jäsentely, yrityksen rakenne ja organisaatiokäsikirja; *Puromies, Juha*, Myyjäkoulutus tarkasteltuna erityisesti suurliikkeiden näkökulmasta.

Kauppaoikeus

Vt. professori, dosentti *K. A. Telaranta* on sekä syys- että kevätlukukaudella luennoinut kandidaatin tutkintoa varten opiskeleville 1 v.t. käsittävän luentosarjan sopimusoikeudesta.

Englannin kieli

Dosentti *Erkki Penttilä* on sekä syys- että kevätlukukaudella luennoinut englannin kielen lauseoppia 1 v.t. ja johtanut käännoharjoituksia 1 v.t.

Dosentti *Irma Rantavaara* on syyslukukaudella luennoinut englanninkielen tyyli- ja kielopin kysymyksistä 1 v.t. ja johtanut käännoharjoituksia 1 v.t.

Saksan kieli

Dosentti *Kaj B. Lindgren* on luennoinut syys- ja kevätlukukaudella 1 v.t. saksan kielioppia ja pitänyt 1 v.t. vaativia käännoharjoituksia.

Suomen kieli

Dosentti *Jarl Louhija* on luennoinut kauppat.kand. tutkintoa lukeville syyslukukaudella ja kevätlukukaudella 1 v.t. suomen kielen kehityksestä ja 1 v.t. tyylioppia.

B. EKONOMIN JA KIRJEENVAIHTAJAN TUTKINTOJA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETYT LUENNOT JA HARJOITUKSET

Kansantaloustiede

Professori *Mikko Tamminen* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 3 v.t. johdatusta kansantaloustieteseen (käsitellen pääasiallisesti seuraavia kysymysryhmiä: peruskäsitteet, taloudellinen kiertokulku ja kansantulolaskelmat, kuluttajatalouden ja yrityksen teoria) sekä III vuosikurssilla 2 v.t. kevätlukukaudella kansainvälisistä taloudellisista suhteista.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Tamminen* on assistentti *Kari Castrénin* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

III vuosikurssi. (Aihepiiri: Taloudellinen kasvu, elintaso ja "inhimillinen tekijä"):

Airas, Ossi, Taloudellinen kasvu Suomessa toisen maailmansodan jälkeen; *Autere, Eero*, Taloudellisen kasvun "inhimillinen tekijä"; *Hiltunen, Matti*, Ns. kansankapitalismi; *Kaarnakorpi, Erkki*, Automaatio ja sen taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset; *Kauppinen, Pauli*, Alueelliset kasvuerot Suomessa; *Kurki, Marja*, Euroopan taloudellinen kehitys vuosina 1913-1950; *Marnila, Aarne*, Talousteoria ja käytäntö; *Martela, Matti*, Maailmantalouden "tasapainoisen kasvun" edellytykset; *Palo, Olavi*, Taloudellinen kasvu - mitä se on, miten sitä mitataan, mistä tekijöistä se riippuu; *Partinen, Jorma*, Kannattaako opiskella korkeakoulussa?; *Repo, Ilpo*, Elintaso - käsite ja mittaaminen; *Salmela, Jyrki*, Aikehittyneiden maiden väestöongelma; *Stenman, Raimo*, Hugo E. Pippingin elintasoteoria; *Syrjänen, Kari*, Yrittäjän asema taloudellisen kasvun prosessissa; *Takala, Pekka*, Taloudellinen kasvu ja suhdannevaihtelut; *Tiusanen, Esa*, Suomen taloudellinen kasvu 1960-70: prognoosi ja kasvupolitiikka; *Tolvanen, Pekka*, Länsi-Saksan "talousihme"; *Valajärvi, Riitta-Leena*, Ulkomaankauppa ja taloudellinen kasvu.

Dosentti *KTT F. L. Vaivio* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville III vuosikurssilla 2 v.t. syyslukukaudella tulonmuodostuksen, raha- ja pankkijärjestelmän sekä hintamekanismin erikoiskysymyksistä.

Dosentti *Vaivio* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla syyslukukaudella 3 v.t. johdatusta kansantaloustieteseen käsitellen erityisesti makrotaloudellisen analyysin perusteita ja raha-, luotto- ja pankkikysymyksiä. Kevätlukukaudella dosentti *Vaivion* ollessa osittain virkavapaa on hänen valvontansa alaisena assistentti *KTM Matti Sarakontu* selvittänyt II vuosikurssille 3 v.t. pääasiassa tulonmuodostuksen teoriaa ja suhdannevaihteluja sekä osittain ulkomaankauppaan liittyviä kysymyksiä.

Syyslukukaudella ja kevätlukukaudella on dosentti *Vaivion* johtamissa ja assistentti *Sarakonnun* avustamissa seminaariharjoituksissa käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

III vuosikurssi. (Aihepiiri: Raha- ja pankkikysymykset): *Airaksinen, Pekka*, Saksan inflaatio ensimmäisen maailmansodan jälkeen; *Castrén, Simo*, Kansainvälinen jälleenvakuutus; *Heikkilä, Hannu*, Suomen vakuutuslaitokset; *Hinkkala, Sirkka*, Raha-järjestelmän kehitys; *Huttunen, Vilho*, Ruotsin pankkijärjestelmä; *Jakonen, Jukka*, Suomen saamat kansainväliset lainat; *Kemmo, Heikki*, Englannin nykyinen pankkijärjestelmä; *Kemmo, Pauli*, Bank of Englandin kehitys; *Koivisto, Pentti*, Gos-Bank; *Korpela, Asko*, Ranskan pankkijärjestelmän kehitys toisen maailmansodan jälkeen; *Lauronen, Martti*, Hopean historia rahametallina; *Saarinen, Yrjö*, Esittely Georg Katonnan teoksesta "Business looks at banks"; *Saario, Seppo*, Federal Reserve-järjestelmä; *Soila, Ilari*, Lontoon rahamarkkinat; *Tikka, Pekka*, Pankkien välinen kilpailu; *Uotila, Esko*, Kultakanta; *Volmari, Leo*, Postisäästöpankit eri maissa; *Vuorimaa, Heikki*, Amerikan Export-Import Bank.

Assistentti *KTM Kari Castrén* on luennoinut kansantaloustiedettä 3 viikkotuntia syys- ja kevätlukukaudella kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vk:lla. Luennot ovat kattaneet kansantaloustieteen esikurssin edellyttämän alueen.

Osallistunut syys- ja kevätlukukaudella kansantaloustieteen ekonomin tutkinnon seminaariharjoituksiin sekä kansantaloustieteen kandidaattiseminaarin toimintaan.

Liiketaloustiede I

Professori *Martti Saario* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 v.t. kirjanpidon teoriaa, hallinnollista kirjanpitoa, liikeverotusta ja kirjaustekniikkaa sekä III vuosikurssilla 2 v.t. liikeverotusta, rahoitusta ja kirjanpidon organisaatiota. Luentoihin liittyviä harjoitustehtäviä ovat ohjanneet assistentit *KTM Eero Artto*, *KTK Pertti Kettunen* ja ekon. *Reijo Ruuhela*.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Saario* on assistenttien *KTM Eero Arton*, tai *KTK Pertti Kettusen* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aro, Kari, Myynnin ja myyjän ohjaaminen kannattavampaan myyntiin; *Hämäläinen, Jouko*, Metsän arvon määrittäminen; *Kemmo, Pauli*, Tulonjako usean kunnan kesken; *Larmola, Eero*, Poistot investointilaskelmissa verot huomioonottaen; *Mäenpää, Tapio*, Varastokirjanpidosta ja sen hoitamisesta reikäkorteilla; *Männistö, Pertti*, Vaihto-omaisuuden aliarvostuksen vaikutus rahoitukseen; *Niemistö, Matti*, Näkökohtia verottajan rahoitusavusta; *Pitkämäki, Veikko*, Rajankäyntiä eri omaisuusryhmien välillä; *Porkka, Jaakko*, Osamaksumyynnin kirjaamisesta ja rahoituksesta; *Simelius,*

Kalle, Stockmann'in kassajärjestelmä; *Taulamo, Matti*, Suomalaiset taseet ja niiden arvostelu; *Tiusanen, Esa*, Voitonjaon intressentit; *Vallittu, Olavi*, Oma vai vuokra-kiinteistö.

Professori *Henrik Virkkunen* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 v.t. kustannuslaskennan ja teollisuuskirjanpidon perusteista ja III vuosikurssilla 2 v.t. teollisuusyrityksen tilipuitteista, standardikustannuslaskennasta sekä yrityksen budjettitoiminnasta. Luentoihin liittyvien harjoitustehtävien suorituksessa ovat opiskelijoita ohjanneet KTM *Eero Arto*, KTK *Pertti Kettunen* ja ekonomi *Reijo Ruuhela*.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Virkkunen* on assistenttien KTM *Eero Arton* ja KTK *Pertti Kettusen* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aho, Atso, Yrityksen kannattavuuden arvostelusta; *Eväsoja, Erkki-Ilmari*, Kustannettun kirjan hinta ja sen määrääminen; *Haapala, Panu*, Puutavaran hankinnan kustannuslaskennan tehtävät ja periaatteet; *Järvinen, Matti*, Tuotteiden ja tuoteryhmien kannattavuuden arvostelusta trikootehtaassa; *Ruotsalainen, Lauri*, Oma vai vuokra-kone; *Sarsama, Seppo*, Asiakasrakenteen analyysi ja kannattamattomien asiakkaiden eliminointi tukkuliikkeessä; *Seppä, Erik*, Viiden eri mainosliikkeen vertaileva taseanalyysi vv. 1958—59; *Sihvo, Leena*, Palkkausjärjestelmistä teollisuudessa; *Siltala, Leo*, Graafisen esityksen käyttö budjetin havainnollistajana; *Sivonen, Unto*, Liikepankin sivukonttorin kirjanpito ja sen liittyminen pääkonttorin kirjanpitoon; *Tolvanen, Pekka*, Erään yrityksen maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja kannattavuuden kehitys julkaistujen taseiden valossa; *Torsti, Kyösti*, Standardisointi kustannuksia alentavana tekijänä; *Uotila, Esko*, Käyttöomaisuuden poistoista liikeverotuksessa; *Viherto, Erkki*, Kenkäteollisuuden kustannuslaskennan järjestely, erityisesti kannattavuuden ja kustannusten tarkkailua silmälläpitäen; *Vuori, Leena*, Käteismaksutulojen tarkkailusta vähittäismyymälöissä.

Seminaariharjoituksissa, joita professorit *Virkkunen* ja *Honko* ovat ohjanneet ekonomi *Reijo Ruuhelan* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Ahola, Kari, Vuositilinpäätös ja katetuottolaskenta; *Arvola, Ilkka*, Tuotannon py-säyttämisen tai käynnissäpitämisen välinen vaihtoehtolaskelma; *Autere, Eero*, Investointirahaston edullisuus; *Heikkilä, Hannu*, Elektroniset tietojenkäsittelykoneet ja niiden käyttö laskentatoimissa; *Hiltunen, Matti*, Pääomavoitot ja -tappiot taloudellisenä ilmiönä; *Huhdanmäki, Antti*, Käteisvarain ja pankkitilien tarkastus; *Kolamo, Eero*, Harkintaverotuksen taloudellista taustaa ja arvostelua; *Liemola, Lars-Erik*, Ammatinharjoittaja verotuksessa; *Makkonen, Seppo*, Verovuoden loukattavuus; *Tiitinen, Raimo*, Jäännösarvo ja sen merkitys investointilaskelmissa; *Uljás, Reimo*, Erän erilliskustannukset kirjapainossa.

Professori *Jaakko Hongon* johtamissa ja ekonomi *Reijo Ruuhelan* avustamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aarnio, Auni, Keskenkäisten rakennusten arvostaminen rakennusliikkeen tilinpäätöksessä; *Huttunen, Vilho*, Kustannusten jaottelusta erään yrityksen osastokohtaisen kannattavuustarkkailun ja tuotekalkyylien parantamista silmälläpitäen; *Kettunen, Pertti*, Standardikustannuslaskennan mahdollisuuksista sahan taloudellisuustarkkailussa; *Laitinen, Marjatta*, Uuden ennakkoperintälain laajennetut määräykset palkanpidätyksestä; *Laru, Juhani*, Alkon myymälöiden sisäinen kontrolli; *Lehikoinen, Aarto*, Maatalouden verotusperusteet Suomessa; *Nevala, Reijo*, Pagatorinen tiliteoria; *Partinen, Jorma*, Laskentakorko investointilaskelmissa; *Peltomäki, Martti*, Sisäinen kontrolli erityisesti pankkiliikkeessä; *Ratilainen, Leila*, Teilwert; *Sarlin, Seppo*, SOK:n ostojen kirjaaminen ja tarkkailu; *Sorsa, Erkki*, Kustannusten alentamistoimenpiteet maansiirtoalan yrityksissä; *Toivonen, Pentti*, Ostojen kulku, kirjaus ja tarkkailu Pohjanmaan Kauppiain Osakeyhtiössä; *Vesänen, Riitta*, Kirjanpitokoneen valinta; *Virtanen, Lauri*, Tuloverotuksen yleiset periaatteet.

KTM *Irja Lamppu* on pitänyt ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssin kahdelle ryhmälle 4 v.t. kirjanpidon harjoituksia, joihin liittyvissä luennoissa käsitelty kirjanpidon perusteita, kirjanpitolakia sekä oppikirjan (*Martti Saario*: Meno-tulo-kirjanpito) harjoitustehtäviin liittyviä aiheita. Pidetty 2 kertauskuulustelua.

KTM *Eero Arto* ja KTK *Pertti Kettunen* ovat pitäneet kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 4 v.t. kirjanpidon harjoituksia, joihin liittyvissä luennoissa on käsitelty kirjanpidon perusteita, kirjanpitolakia sekä pääasiallisen harjoitusmonisteen (*Irja Lamppu*: Kirjanpitolakia, Helsinki 1960) tehtäviin liittyviä aiheita. Kertauskuulustelua on pidetty kaksi kertaa.

Ekonomi *Reijo Ruuhela* on pitänyt ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssille 2 v.t. kirjanpidon harjoituksia.

Liiketaloustiede II

Professori *Huugo Raninen* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville III vuosikurssilla 3 v.t. kauppatavoista ja niihin liittyvistä kysymyksistä sekä liikeorganisaatiosta ja kaupan apuammateista. Kirjeenvaihtajan tutkintoa varten opiskeleville hän on II vuosikurssilla luennoinut 1 v.t. kauppatavoista.

Seminaariharjoituksissa, joita prof. *Huugo Raninen* on assistenttiansa KTL *Risto Tuomisen* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Jäämeri, Kim, Tuotteen suunnittelu ja kehitystyö teollisuusliikkeen organisaatiossa; *Koskinen, Terttu*, Kevytbetonin markkinoinnista; *Laru, Lauri*, Organisaatiokaavioista; *Lindewall, Hilka*, Säästöpankkien yhteistoiminnasta Suomessa; *Lukka, Sylvi*, Tv-vastaanottimien myynnin erikoispiirteet; *Mettälä, Pentti*, Suomen voimaperin myynnin organisaatiosta; *Narvo, Osmo*, Sanomalehtien levikintarkastuksesta; *Penttilä, Markku*, Lentorahdin kilpailukyvyistä; *Peurakoski, Sirkka-Liisa*, Ford Motor Company'n organisaatiosta; *Saario, Seppo*, Pankkien valvonta Yhdysvalloissa; *Salmela, Jyrki*, Myyntipiirin muodostamisessa huomioon otettavista näkökohdista *Salonen, Eero*, Komiteat johdon apuna; *Särkilähti, Pauli*, Oy Alkoholiliike Ab:n alkoholijuomien ostotoiminnasta; *Tikka, Pekka*, Kesko Oy:n myynnistä asiakaskauppiaalleen; *Vesanen, Riitta*, Linja-autoliikenteen kehittämistä Suomessa.

Professori *Mika Kaskimies* on luennoinut 3 v.t. ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla siten, että syyslukukaudella on käsitelty pääkohtia jakeluteiden rakenteesta ja menetelmistä sekä kevätlukukaudella kysynnän analyysistä.

Seminaariharjoituksia, joita professori *Mika Kaskimies* on johtanut assistentti *KTM Martti Särkisillan* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aho, Atso, Tukkuliikkeen jakelukuljetusten järjestelystä; *Blinnikka, Helga*, Keskustukkuliikkeen markkinoinnin edistämistoiminta; *Brander, Rolf*, Myynnin ennakoinnista; *Häkansson, Kai*, Slidemainonnan yleisyys ja kustannukset; *Jokinen, Jouko*, Kiertomyymäläkaupasta ja sen säännöstelystä; *Keinänen, Erkki*, Pakasteiden markkinoinnista *Liemola, Lars-Erik*, Mainosäänilevystä ja sen kilpailukyvyistä Suomessa; *Nahkuri, Jussi*, Tavara-arpajaisten säännöstelystä; *Nyström, Juhani*, Selvitys autorenkaiden jakeluteistä Suomessa; *Palmujoki, Timo*, Keskustukkuliikkeen vähittäisliikkeisiin kohdistama Sales Promotion; *Ritola, Marjatta*, Tutkimus erään tapettitehtaan myynninedistämistoiminnasta; *Sandqvist, Juha*, Tutkimus näyteikkunamainonnan tehokkuudesta; *Sarlin, Seppo*, Keskustukkuliikkeen sisäisen jakelun rakenteesta; *Snellman, Paavo*, Mainosvälineen valinnasta; *Suutarinen, Veikko*, Brutto- l. määrähintajärjestelmä vähittäiskaupan näkökulmasta; *Tarvainen, Reijo*, Liikkeenjohdollinen tavaratalokoulutus eräässä keskustukkuliikkeessä; *Tiitinen, Reijo*, Linjarahtauksista; *Vehkala, Erkki*, Paperi- ja kartonkikuluttajapakkaustyyppit myynnin kannalta; *Viherto, Erkki*, Kilpailuvälineistä kenkäteollisuudessa.

Vt. lehtori *KTK Meeri Saarsalmi*, DBA, on luennoinut kirjeenvaihtajan tutkintoa varten opiskeleville I vuosikurssilla 3 v.t. syyslukukaudella kauppaoppia ja 3 v.t. kevätlukukaudella liikkeenhoito-oppia sekä pitänyt proseminariharjoituksia 3 v.t. kummallakin lukukaudella. Hänen virkavapautensa aikana (24. 10.—12. 11. 60) ovat hänen luentotutintinsa hoitaneet vt. lehtorit *Leo Ahlstedt* ja *Risto Tuominen* sekä assistentti *Martti Särkisilla* ja hänen hoitaessaan opettajaneuvoston määräyksestä muita tehtäviä (12. 3.—15. 4. 61) kaksi viimeksi mainittua.

Vt. lehtori *Meeri Saarsalmen* syyslukukaudella johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Airas, Ossi, Kaupallisten aineiden opetuksesta Helsingin kaupungin kansalaiskouluissa; *Bjårs, Åke*, Sähköteollisuutemme tuotteiden kilpailukyky ja vienti; *Koivisto, Pentti*, Kansainvälisestä lentorahdinkuljetuksesta; *Kopra, Martti*, Suomalaisen teko-kuidun markkinointi; *Martela, Matti*, Suomen huonekalujen viennistä ja sen viimeaikaisista suuntauksista; *Mäenpää, Tapio*, Lakisääteinen tapaturmavakuutus; *Saarinen, Raimo*, Ostojen keskittäminen teollisuusyrityksessä; *Taulamo, Matti*, Markkinoinnin suunnittelusta yrityksessä; *Yli-Renko, Martti*, Tilauslentotoiminnan mahdollisuudet Suomessa yksityisen yrityksen näkökulmasta.

KTL Risto Tuominen on pitänyt proseminariharjoituksia ekonomin tutkintoa suorittaville III vuosikurssilla 2 v.t. ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 v.t.

Professori *George A. Fuller*, Professor of Economics, Department of Economics, University of Utah, Salt Lake City, Utah (taloustieteiden professori Utah'in Yliopistossa Utah'in osavaltiossa Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa) on toiminut Fulbright-luennoitsijana Kauppakorkeakoulussa ja Svenska Handelshögskolanissa. Lukuvuoden aikana hän on luennoinut eri kuljetusmuotojen peruskysymyksistä II vuosikurssin opiskelijoille. Lisäksi hän on johtanut kuljetustalouden seminaariharjoituksia käyttäen apunaan suomalaisia alan asiantuntijoita. Nämä seminaarit on tarkoitettu etupäässä kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa opiskeleville.

Lehtori *KTL Arvo Puukari* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 2 v.t. syyslukukaudella liikeorganisaatioista ja 2 v.t. kevätlukukaudella liikkeen hoidosta. Pohjoismaiden Yhdyspankki on järjestänyt pankkiopin luentosarjan, jonka luennoitsijoina ovat toimineet pankinjohtaja *Kalevi Tilli*, toimitusjohtaja *Osmo Toikka* ja kamreeri *Erik Stadigh* sekä tutustumisen pankkitoimintaan pienissä opintoryhmissä. Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto on järjestänyt luentosarjan liikkeiden vakuutuksista. Sen on pitänyt fil.maist. *Kirsti Saikkonen*. Opetuselokuvina on esitetty Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön sarjoja ja eri liikkeistä lainattuja elokuvia.

Vt. lehtori *KTL Leo Ahlstedt* on luennoinut kirjeenvaihtajan tutkintoa varten opiskeleville II vuosikurssilla 1 v.t. yrityksen organisaatioon (syyslukukaudella) ja henkilöhallintoon (kevätlukukaudella) liittyvistä yleiskysymyksistä.

Hän on johtanut syys- ja kevätlukukaudella proseminariharjoituksia II vuosikurssilla ekonomin tutkintoa suorittaville 3 v.t. Harjoituksissa, joita on pidetty kolmessa ryhmässä, on opiskelijoiden alustusten poh-

jalla käsitelty erilaisia markkinoinnin ja markkinatutkimuksen ongelmia.

KTL, *Leo Ahlstedtin* johtamissa seminaariharjoituksissa, joita on sekä syys- että kevätlukukaudella pidetty III vuosikurssilla ekonomin tutkintoa suorittaville, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Ahva, Seppo, Kuitulevyjen markkinoinnista Suomessa; *Armila, Pekka*, Sanomalehtiyrityksen organisaatio; *Gaurilow, Pauli*, Ahtaustoiminnasta; *Hedberg, Marja-Liisa*, Suomen muoviteollisuus ja Muoviyhdistys sen yhteistyöpyrkimysten edistäjänä; *Helin, Seppo*, Oy Sako Ab metsästysaseiden viejänä; *Hämäläinen, Jouko*, Raakapuun myynti kotimaan markkinoilla; *Juutilainen, Esko*, Liikepankin suorittamat perimistehtävät; *Kaihari, Jarmo*, Maanteitse tapahtuva tavaralinjaliihkeen ja sen merkitys taloudessamme; *Kantasalmi, Tapio*, "Operaatio Aamurusko", kotimaisen TV-teollisuuden mainoshyökkäys ja sen suoritus; *Kemmo, Heikki*, Motivaatiotutkimuksen menetelmät ja sovellutukset; *Korhonen, Raimo*, Selluloosan myynti, siihen liittyvät tehtävät ja ongelmat selluloosatehtaan näkökulmasta; *Kuisma, Reijo*, Keskus- ja aluevarastoista; *Leino, Maija-Liisa*, Vähittäismyyjien koulutuksesta; *Lindell Timo*, SOK:n toimitusmyynti; *Makkonen, Seppo*, Palkkaustapojen vertailua; *Manninen, Uolevi*, Urheilutarpeita Oy urheiluvälineviejänä; *Mutka, Reima*, Neste Oy:n bitumituotteiden kuljetuksista; *Mäkelä, Maija-Liisa*, Erään pienkutomon liikkeenhoidosta maaseudulla; *Mäkeläinen, Lauri*, Ostos-osaston toiminnasta Valmet Oy Rautpohjan tehtaalla; *Nevala, Reijo*, Säästöpankkien markkinointi; *Ojala Jarmo*, Huolintatoimi katsottuna erikoisesti sisämaahanhuollinnan kannalta Suomessa; *Paasio, Raila*, Suomen televisiomainonta; *Paulin, Matti*, Puutavaran autokuljetuksesta; *Pirttilampi, Anja*, Miten mainostointitoimisto työskentelee; *Pulkkinen, Seija*, Kajaanin liikekeskuksesta ja sen muodostumiseen vaikuttavista tekijöistä; *Rantanen Olavi*, Raskaan konepajateollisuuden vientituotteiden markkinoinnista; *Ruoho, Eira*, Kemikalioiden tukkukaupasta Suomessa; *Ryhänen, Ritva*, Erään metsäteollisuuslaitoksen raaka- ja lisäaineostojen järjestelystä; *Saaristo, Matti*, Suomen ja Puolan välisestä kivihiili-kaupasta; *Sarsama, Seppo*, Kaupan järjestöistä sekä niiden toiminnasta ja tehtävistä; *Sarvilinna, Heli*, Piirteitä yrityksen public relations — toiminnasta; *Soila, Ilari*, Villateollisuutemme rationalisoi toimintaansa; *Soini, Irmeli*, Poissaolot yrityksen henkilöhallinnon ongelmana; *Sorsa, Erkki*, Myynninedistämistoiminnasta maansiirtokoneiden markkinoinnissa; *Tikanoja, Toivo*, Yksikkökuormien käytöstä; *Toivonen, Pentti*, Myyntien suunnittelusta ja tarkkailusta Pohjanmaan Kauppiain Oy:ssä; *Vaarto, Ranni*, Näkökohtia Lakkitehdas X:stä ja sen toimintaperiaatteista; *Vila, Orko*, Vakuusi- eli tyhjöpakkaus Suomen markkinoilla; *Walli, Ritva*, Näkökohtia keskeytysvakuutuksesta Suomessa.

Yleinen liiketaloustiede

Professori *Jaakko Honko* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 2 v.t. sekä syys- että kevätlukukaudella johdattua teoreettiseen ja sovellettuun liiketaloustieteeseen (peruskäsitteet, tuotot ja kustannukset, menekki, tuotannontekijäin ostot, parametri-teoriaa, rahoitus, organisaatio).

Myynti- ja mainosoppi

Lehtori *Arvo Puukari* on luennoinut ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintoja suorittaville II vuosikurssilla 2 v.t. syyslukukaudella mainonnan perusteista ja 2 v.t. kevätlukukaudella mainonnan toteuttamisesta sekä III vuosikurssilla 2 v.t. syyslukukaudella markkinoinnin menetelmistä ja 2 v.t. kevätlukukaudella markkinoinnin suorittamisesta. III vuosikurssin kaksi harjoitustuntia viikoittain on käytetty opintokäynteihin.

Vierailevina luennoitsijoina ovat olleet mm. FM *Tauno Hellevuo*, toim.joht. *Seppo Kanerva* ja ekonomi *Veikko Korhonen*.

Kauppaoikeus

Vt. professori, dosentti *K. A. Telaranta* on sekä syys- että kevätlukukaudella luennoinut kauppaoikeutta ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 v.t. ja johtanut ekonomin tutkintoa suorittavien seminaariharjoituksia kauppaoikeudessa 2 v.t. syys- ja kevätlukukaudella. Oppilaat ovat laatineet seuraavat esitelmät:

Ahola, Kari, Uhkaus sopimuksen pätemättömyyden perustana; *Heiniö, Hilikka*, Hyvän tavan vastainen sopimus; *Hietasalo, Liisa*, Kauppamatkustajan oikeudellinen asema; *Hinkkala, Sirkka*, Lakimääräinen edustus; *Jokinen, Jouko*, Mitä oikeustoimia prokuristi voi tehdä; *Juutilainen, Esko*, Pankkitalletus toisen nimeen; *Karvonen, Tapio*, Kunnian ja arvon vastainen menettely sopimusta tehtäessä; *Korhonen, Raimo*, Lahjanlupaus; *Korpela, Asko*, Asiainhuolto; *Harima, Raili*, Kiinteistöt; *Princkilä, Harri*, Kiinteistön myyntiä koskeva tarjous; *Karhu, Kalevi*, Kiinteistön kauppakirjan sisällys; *Pulli, Lauri*, Määräalan kauppa; *Räsänen, Matti*, Kiinteistönkauppaa koskeva esisopimus; *Hietanen, Jukka*, Kiinteistönkaupan ehdoista; *Rastas, Mauri*, Kiinteistönkaupan muoto.

LaT *Pertti Muukkonen* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 3 v.t. sekä III vuosikurssilla 2 v.t. kauppaoikeutta ja johtanut kauppaoikeuden seminaariharjoituksia syyslukukaudella 4 v.t. ja kevätlukukaudella 2 v.t. Oppilaat ovat pitäneet niissä seuraavat esitelmät:

Heikkinen, Pentti, Etuoikeusjärjestyksestä; *Hirvelä, Seppo*, Kiinnityskelpoiset edut kiinteistökiinnityksessä; *Koskinen, Terttu*, Osakeyhtiön yhtiökokouksen päätöksissä olevat muotovirheet; *Leuto, Matti*, Yhdenvertaisuusperiaate OYL:n mukaan; *Nakkuri, Jussi*, Osakeyhtiön yhtiökokouksen päätöksissä olevat asiavirheet; *Nylund, Pentti*, Irtaimistokiinnityksen ja kiinteistökiinnityksen vertailusta; *Närhinen, Matti*, Milloin tavara on virheellinen; *Ojala, Jarmo*, Kiinteistökiinnityksen hakemismenettely; *Palmujoki, Timo*, Etuoikeusjärjestyksen muuttaminen; *Peltola, Ritva*, Omistusoikeuden siirtyminen irtaimen kaupassa; *Pitkämäki, Veikko*, Omistajankiinnitys; *Pohjola, Raimo*, Kantatilan kiinnitykset määräalan kauppa silmälläpitäen; *Rantonen, Rauha*, Komis-

siokauppa; *Rothström, Kalevi*, Vahingonvaaran siirtyminen irtaimen kaupassa; *Salmi, Juhani*, Milloin tavaran toimitus on viivästynyt; *Seppälä, Liisa*, Viivästyskorvaus ja -sopimussakko erityisesti standardisopimuksia silmälläpitäen; *Setälä, Reijo*, Ennakoviivästys; *Snellman, Paavo*, Kiinnityksenhaltijan asema pakkohuutokaupassa; *Suuronen, Ritva*, Tavaran luovutuspaikka; *Uljas, Reimo*, Yksityisen osakkeenomistajan oikeussuojasta osakeyhtiöissä; *Tompuri, Ilpo*, Osakepääoma; *Wahlroos, Juhani*, OYL 23 §:n mukainen osakkeenomistajien yleiskokous; *Wathén, Jaakko*, Osakeyhtiön yhtiökokouksen pöytäkirja; *Virtanen, Antti*, Osingonjako.

LaT *Aimo O. Aaltonen* on luennoinut I vuosikurssilla kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville 4 v.t. esikurssin ja pitänyt kertaus- ja loppukuulustelun sekä 2 lakikirjatenttiä.

Talousmatematiikka

Professori FT *Sakari Mattila* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 v.t. finanssi- ja vakuutusmatematiikkaa, lineaarista algebraa ja lineaarisen suunnittelun perusteita. Luentoihin on liittynyt laskuharjoituksia, jotka assistentti, FT *Jouko Manninen* on tarkastanut.

Professori *Ensio Kivikoski* on tuntiopettajana luennoinut kumpanakin lukukautena ekonomin tutkintoa suorittaville III vuosikurssilla 3 v.t. differentiaali- ja integraalilaskentaa kiinnittäen erityisesti huomiota yksinkertaisiin taloudellisiin sovellutuksiin. Oppilaiden suoritettaviksi on viikoittain annettu luentoihin liittyviä kotitehtäviä, jotka luennoitsija on tarkastanut ja korjannut.

FT *Jouko Manninen* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 3 v.t. kauppamatematiikkaa. Luentoihin on liittynyt laskuharjoituksia ja kertauskokeita sekä koe laskuyliivaimen käytössä.

Tilastotiede

Professori *Sakari Mattila* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 v.t. johdatusta tilastotieteeseen sekä III vuosikurssilla 4 v.t. tilastotieteen keskeisistä menetelmistä ja niiden sovellutuksista. III vuosikurssin luennoilla on käsitelty lisäksi elektronisten tietokoneiden rakennetta ja käyttöä. Kumpaankin luentosarjaan on liittynyt harjoituksia 1 v.t. ja kertauskokeita. II vuosikurssin harjoitukset on pidetty kahdessa ryhmässä.

Talousmaantiede

Vt. professori *Stig Jaatinen* on luennoinut I vuosikurssilla syys- ja kevätlukukaudella tuotantomaantieteen perusteista 2 v.t., II vuosikurs-

silla syyslukukaudella kartografiasta ja Pohjoismaiden talousmaantieteestä sekä kevätlukukaudella Suomen talousmaantieteestä 2 v.t. ja III vuosikurssilla syyslukukaudella kartografisista esityksistä, kaupunkimaantieteestä ja vaikutusalueista 2 v.t. sekä kevätlukukaudella maankäytöstä, teollisuuden sijaintitekijöistä ja globaalista väestömaantieteestä 2 v.t. Johtanut syys- ja kevätlukukaudella kartografisia harjoituksia.

Vt. professori *Jaatinen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Syyslukukaudella: *Kantasalmi, Tapio*, Philips-yhtymän sijainti- ja integratiokysymyksiä; *Kärkäs, Yrjö*, Imatran teollisuusalue; *Lauronen, Matti*, Lahden liikennealue; *Lehtinen, Mauri*, Forssa teollisuustaaajamana; *Mansnerus, Ulla*, Savonlinna talousalueensa keskuksena; *Mettälä, Pentti*, Kouvolan liikennealue; *Paasio, Raila*, Metalli- ja koneiteollisuuden sijainti Helsingin alueella; *Salonen, Eero*, Suomen kotimaan lentoliikenne; *Simelius, Kalle*, Kotkan sataman vienti; *Sokka, Mirja*, Tekstiiliteollisuuden sijainti Helsingin alueella; *Stenman, Raimo*, Maaltapako ja tämän syyt; *Suonperä, Vesa*, Yksipihlajan sataman toiminta ja takamaa; *Tompuri, Ilpo*, Suomen merentakainen linjaliikenne; *Walli, Ritva*, Haminan sataman välittämä ulkomaankauppa ja takamaa; *Vehkala, Erkki*, Jämsänkosken paperitehdas, *Yli-Renko, Matti*, Suomen jään-särkijän toiminta talvella 1959-60.

Kevätlukukaudella: *Aarnio, Kari*, Suomen puunjalostusteollisuuden laajennussuunnitelmat; *Askolin, Heljä*, Suomessa käyvät turistit; *Hakola, Jorma*, Suomen ja Ruotsin väliset vesi- ja lentoliikenneyhteydet; *Henriksson, Raimo*, Euroopan autoiteollisuus; *Humpila, Eino*, Ahvenanmaan elinkeinoelämän rakenne; *Iire, Mikko*, Suomen kotimaan lentoliikenteen paikalliset kehityssuunnat; *Ilo, Ritva*, Suomen vientikaupan suuntautuminen; *Kerttula, Marjatta*, Tekstiilituotteiden tuontikauppa; *Kähkönen, Rakel*, Israel; *Kuoparinen, Heimo*, Espanjan hedelmä- ja huertaviljely; *Laapotti, Jorma*, Neuvostoliiton mineraaliöljyteollisuus; *Laitinen, Martti*, Kauppakorkeakoulun oppilaat; *Lievonen, Juhani*, Suomen telakkateollisuus; *Noutere, Jukka*, Etelä-Amerikan kahvin viljely ja vienti; *Räty, Simo*, Kaakkois-Suomen autohuoltoasemien sijaintiverkko.

FL *Jaakko Havukkala* on johtanut syys- ja kevätlukukaudella kartografisia harjoitustöitä.

FL *Jaakko Havukkalan* johtamissa seminaariharjoituksissa (kaksi ryhmää molempina lukukausina) on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Syyslukukaudella: *Arminen, Maija*, Pohjois-Suomi matkailualueena; *Brander, Rolf*, Valtion rautateiden autoliikenne; *Hakaluoto, Kirsti*, Rauma satamakaupunkina; *Jäämeri, Kim*, Kanada vanerin tuottajana; *Jääskeläinen, Kalle*, Kuopion linja-autoliikenne; *Karhu, Pentti*, Haapamäki rautatieliikenteen keskuksena; *Karvonen, Tapio*, Helsingin kaasulaitos ja sen hankinnat; *Kuisma, Reijo*, SOK:n teollisuustavaraosaston tekstiilien tuonti; *Nyström, Juhani*, Öljyn tuotanto Neuvostoliitossa; *Pitkänen,*

Ritva, Valio Helsingin maidonhankkijana; *Princkilä, Harri*, Vaasan satamat; *Rantanen, Olavi*, Valmet OY Jyväskylän tehtaas; *Raski, Jaakko*, Kahvi maailman tuotannossa; *Ritola, Marjatta*, Toijala teollisuuskeskuksena;

Kevätlukukaudella: *Kauppinen, Esko*, Saimaan ja Pielisen päävesistöalueiden puutavaran kuljetuksen kehittämistä; *Lehosmaa, Ritva*, Metalliteollisuutemme tuotteiden vienti; *Oksanen, Raimo*, Suomen öljyntuonti ja jalostus; *Ounaskari, Vasili*, Helsinki kaasun ja sähkön kuluttajana; *Parkkari, Seppo*, Viljanviljely ja tuotanto Suomessa; *Peltola, Irja*, Suomen asema metsäteollisuusmaana; *Penttilä, Ritva*, Maailman vehnäntuotanto; *Porvali, Anssi*, Järvenpään liikennealue; *Rantanen, Pirjo*, Suomen ja Ranskan välinen kauppa; *Rouste, Pauli*, Suomen sähkövoimalaitokset ja voimansiirtolinjat; *Savolainen, Jorma*, Etelä-Pohjanmaan maatalouden struktuuri; *Seppä, Raili*, Suomen metsät teollisuuden raaka-ainevarastona; *Tengman, Risto*, Maailman puuvillan tuotanto ja kauppa; *Tuominen, Liisa*, Hedelmäviljelyn mahdollisuudet Suomessa; *Tuominen, Marju*, Kotkan satama; *Varis, Niilo*, Lasinalainen viljely Suomessa.

Taloushistoria

Dosentti, professori *Aulis J. Alasen* ollessa vapautettuna luennoimiselvöllisyydestä on FT *Kustaa Hautala* luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 v.t. yleistä taloushistoriaa ja III vuosikurssilla 2 v.t. Suomen taloushistoriaa.

Valtio- ja yhteiskuntaoppi

Dosentti, professori *Tuttu Tarkiainen* on luennoinut ekonomin tutkintoa opiskeleville syys- ja kevätlukukaudella 2 v.t. länsimaisista poliittisista järjestelmistä.

Kemia ja tavaraoppi

Professori *Pekka Heinänen* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 v.t. orgaanista tavaraoppia, III vuosikurssilla 3 v.t. eräitä orgaanisen tavaraopin kohtia, piyhdisteitten ja metallien kemiaa ja tavaraoppia.

Lehtori FM *Jukka Jutila* on luennoinut ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 3 v.t. syyslukukaudella epämetallien kemian perusteita ja 3 v.t. kevätlukukaudella orgaanisen kemian alkeita ja valittuja kohtia orgaanisesta tavaraopista.

Kemian ja tavaraopin harjoitustöissä on I vuosikurssilla työskennelty kevätlukukaudella a) esikurssia varten 4 ryhmässä 2 v.t. noin 8 viikon ajan, jolloin on tehty 3 kvalitatiivista ja 2 kvantitatiivista kemiallista analyysiä sekä 5 tavaraopillista harjoitustehtävää; sekä b) pitkää ja lyhyttä oppijaksoa varten 2 ryhmässä 2 v.t., jolloin työt ovat käsitäneet alustavia harjoituksia sekä 8 kvalitatiivista ja 5 kvantitatiivista kemiallista analyysiä.

Tavaraopin harjoitustöissä on II vuosikurssilla työskennelty syys- ja kevätlukukaudella 3 ryhmässä 3 v.t. ja III vuosikurssilla syyslukukaudella 2 ryhmässä 3 v.t. Kurssista riippuen on suoritettu erilaisia kemiallisia, fysikaalisia ja tavaraopillisia määrittäyksiä, jotka ovat koskeneet kauppatavaroitten alkuperän selvittämistä, laadun arvostelua, säilyttämistä yms. Tutkimuskohteina ovat olleet mm. tärkeimmät elintarvikkeet, puulajit, tekstiiliteollisuuden raaka-aineet ja tuotteet, paperiteollisuuden tuotteet, bentsiini ja voiteluöljyt. Harjoitustöitä ovat ohjanneet prof. *Heinänen*, leht. *Jutila* ja laboratoriomestari *Yrjö Kainulainen*.

31. 10. 1952 tehdyn sopimuksen mukaisesti Svenska Handelshögskolan'in kemian ja tavaraopin opiskelijat ovat suorittaneet laboratorioharjoituksensa Kauppakorkeakoulussa.

Prof. *Heinänen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Gaurilow, P., Suomalaisista tarhaturkiksista; *Jääskeläinen, K.*, Raivauspanos; *Kauppi, H.*, Typpihappo; *Keinänen, E.*, Kasvinsuojeluaineet; *Kiiski, R.*, Vesijohtoventtiilien valmistuksesta; *Korkkula, P.*, Tutkielma pakasteiden valmistukseen, varastointiin ja kuljetuksiin liittyvistä kysymyksistä; *Kukkoaho, Eeva-Liisa*, Ruokasuola; *Kärkäs, Y.*, Vuorivanu; *Mäntynen, T.*, Lentomoottoreiden polttonesteistä; *Pirttilampi, Anja*, Jalokivien ominaisuuksista; *Puttonen, S.*, Kenkien tehdasmaisesta valmistuksesta Suomessa; *Seck, Else-Mai*, Oluen valmistus; *Stenholm, Sirpa*, Sukkien valmistuksesta; *Torsti, K.*, LD-menetelmä teräksen valmistuksessa; *Vironen, S.*, Pellavasta langaksi; *Virtanen, Raili*, Kirveen terän valmistuksesta.

Konttorityöt ja -tekniikka

KTM *Kyösti Pulkkinen* on luennoinut kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 v.t. konttoritekniikkaa. Luentojen lisäksi on ollut tutustumista konttorikoneisiin ja -välineisiin sekä perehtymistä niiden käyttöön alan erikoisliikkeiden suorittamissa esittelyissä Kauppakorkeakoulussa. Tutustuttu käynnein Posti- ja lennätinlaitoksen kaukokirjoitinkeskukseen ja ajanmukaiseen konttoriin.

Kotimaiset kielet

Suomen kieli

Opetuksessa käytetyt oppikirjat: *Jarl Louhija—Lauri Jalovaara*, Miten hyvä kauppa- ja kirjje syntyy sekä Suomalaisen kauppa- ja kirjjeenvaihtoon harjoitustehtäviä; *E. A. Saarimaa*, Kielen opas; *Paavo Ravila*, Johdatus kielihistoriaan.

Lehtori FT *Jarl Louhija* on esittänyt suomen kieltä ja suomenkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 esikurssin ryhmälle 2 v.t. syyslukukaudella; kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 lyhyen oppijakson ryhmälle 2 v.t.

Ekonomi *Antti Kärnä* on esittänyt suomen kieltä ja suomenkielistä kauppakirjeenvaihtoa kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssille 3 lyhyen oppijakson ryhmälle 2 v.t.

Ruotsin kieli

Opetuksessa käytetyt oppikirjat: *L. Pelkonen—Karin ja Eino Miettinen*, Ruotsin kielioppi; *R. Hollmerus*, Svensk rättskrivningslära; *Skrivregler, Skrifter utgivna av Nämnden för svensk språkvård*; *H. Bergroth*, Högsvenska; *J. Palmér*, Språkutveckling och språkvård; *J. Louhija—M. Sevelius—A. Nenonen*, Affärsbrevet av i dag; *J. Louhija*, Ruotsin kauppakirjeenvaihtajan harjoitustehtäviä; *H. Elghammar*, Sekreterarhandboken; *J. Louhija—M. Sevelius*, Ruotsia kaupanharjoittajille; *O. Jonasson*, Ekonomisk geografi med varukänedom; *J. Louhija—M. Sevelius*, Utdrag ur svensk skönlitteratur; *Hj. Bergman*, Markurells i Wadköping sekä Swedenhjems; *Widegren*, Betalas den sista.

Lehtori FT *Jarl Louhija* on esittänyt ruotsin kieltä ja ruotsinkielistä kauppakirjeenvaihtoa kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville III vuosikurssilla 2 pitkän oppijakson ryhmälle 5 v.t. syyslukukaudella ja 3 pitkän oppijakson ryhmälle 5 v.t. kevätlukukaudella.

Lehtori FM *Martin Sevelius* on esittänyt ruotsin kieltä ja ruotsinkielistä kauppakirjeenvaihtoa kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 pitkän oppijakson ryhmälle 5 v.t.

Lehtori FM *Martta Homi* on esittänyt ruotsin kieltä ja ruotsinkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville III vuosikurssilla 3 lyhyen oppijakson ryhmälle yhteensä 9 v.t.

FL *Aarre Nenonen* on esittänyt ruotsin kieltä ja ruotsinkielistä kauppakirjeenvaihtoa kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 3 pitkän oppijakson ryhmälle yhteensä 9 v.t.

FM *Hilkka Hakkarainen* on esittänyt ruotsin kieltä ja ruotsinkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 lyhyen oppijakson ryhmälle 3 v.t. ja III vuosikurssilla 1 lyhyen oppijakson ryhmälle 3 v.t.

FM *Börje Mårtensson* on esittänyt ruotsin kieltä ja ruotsinkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 1 lyhyen oppijakson ryhmälle 3 v.t.

Lehtori FM *Gunnar Nyberg* on esittänyt ruotsin kieltä ja ruotsinkie-

listä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssin yhdelle lyhyen oppijakson ryhmälle yhteensä 3 v.t. syys- ja 3 v.t. kevätlukukaudella.

Vieraat kielet

Englannin kieli

Opetuksessa käytetyt oppikirjat: *Eckersley—Kaufmann*: A Commercial Course for Foreign Students; *Rantavaara—Penttilä*: A Guide to English Business Correspondence (harjoituskirjoineen); *Erämetsä—Carter*, A Course in Spoken English (magnetofoni apuna); *The Economist-lehden* yksi numero; *Allen, W. S.*, The Living English Structure, sekä keskeisiä kieliopin kysymyksiä monistettujen harjoituslauseiden tuke-
mana; *Buck, C. E.*, The Business Letter-Writer's Manual.

Lehtori FT *Irma Rantavaara* on esittänyt englannin kieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle 2 v.t.; III vuosikurssin yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle 2 v.t.; kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssin yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle 2 v.t.; III vuosikurssin yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle 4 v.t.

Lehtori FT *Erkki Penttilä* on esittänyt englannin kieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville III vuosikurssin yhdelle ryhmälle 2 v.t.; II vuosikurssin yhdelle ryhmälle 2 v.t.; I vuosikurssin yhdelle ryhmälle 2 v.t.; kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville III vuosikurssin yhdelle ryhmälle 4 v.t.; II vuosikurssin yhdelle ryhmälle 3 v.t. ja I vuosikurssin yhdelle ryhmälle 4 v.t.; yhteensä 17 viikkotuntia.

Lehtori FT *Erik Erämetsä* on esittänyt englannin kieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla yhdelle ryhmälle 2 v.t.; II vuosikurssilla yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle yht. 2 v.t.; III vuosikurssilla yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle yht. 2 v.t.; kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla yhdelle ryhmälle yht. 4 v.t.; II vuosikurssilla yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle yht. 3 v.t.; III vuosikurssilla yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle yht. 4 v.t.

Lehtori *Philip Binham, M.A.*, on esittänyt englannin kieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 1 pitkän oppijakson ryhmälle 3 v.t.; II vuosikurssilla 1 pitkän oppijakson ryhmälle 3 v.t. sekä III vuosikurssilla 1 pitkän oppijakson ryhmälle 3 v.t. ja 3 pitkän oppijakson ryhmälle 1 v.t.; kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 pitkän oppijakson

ryhmälle 1 v.t. sekä III vuosikurssilla 4 pitkän oppijakson ryhmälle 1 v.t.

Lehtori *Binhamin* johtamissa seminaariharjoituksissa, joissa osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän, on käsitelty aihetta "Some modern English writers".

Tri *David Bradley* on esittänyt englannin kieltä ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssin kuudelle ryhmälle 1 v.t. sekä II vuosikurssin neljälle ryhmälle 1 v.t.; kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssin kahdelle ryhmälle 3 v.t.; lisäksi johtanut seminaariyhmää, jonka osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän amerikkalaisen kirjallisuuden alalta.

FM *Sirkka-Liisa Norko-Turja* on esittänyt englannin kieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa kahdelle ekonomin tutkintoa suorittavalle I vuosikurssin ryhmälle 2 v.t. ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittavalle yhdelle I vuosikurssin ryhmälle 4 v.t., yhdelle II vuosikurssin pitkän oppijakson ryhmälle 3 v.t. ja yhdelle III vuosikurssin pitkän oppijakson ryhmälle 4 v.t.

FM *Laila Nurminen* on esittänyt englannin kieltä ja kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla kahdelle pitkän oppijakson ryhmälle 2 v.t. syys- ja 2 v.t. kevätlukukaudella, yhdelle II vuosikurssin pitkän oppijakson ryhmälle 2 v.t. syys- ja 2 v.t. kevätlukukaudella sekä kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittavalle I vuosikurssin yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle 4 v.t. syys- ja 4 v.t. kevätlukukaudella.

FM *Elsa Vuorinen* on esittänyt englannin kieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 1 lyhyen oppijakson ryhmälle 4 v.t. ja I vuosikurssilla 1 ryhmälle 3 v.t.

Espanjan kieli

Käytetyt oppikirjat: *Vierikko*, Espanjan kielioppi; *Rafael Seco*, Manual de gramática española tai vaihtoehtoisesti osia teoksesta *Andrés Bello & Rufino Cuervo*, Gramática de la Lengua Castellana; *Vierikko*, Espanjan oppikirja; *Larriou*, Nouveau traité d'espagnol commercial; *Gorosch—Stedt—Cereceda*, Spansk handelskorrespondens; talouselämään liittyviä tekstejä teoksesta *Así es Finlandia*; (*Linguaphone español de Hispanoamérica*).

Lehtori FM *Eyikki Vierikko* on esittänyt espanjan kieltä ja espanjankielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 1 pitkän ja lyhyen oppijakson ryhmälle 4 v.t., II vuosikurssilla kevätlukukaudella 1 pitkän ja lyhyen oppijakson ryhmälle 3 v.t., III vuosi-

kurssilla 1 pitkän oppijakson ryhmälle (yhdessä vast. kirjeenvaihtajaryhmän kanssa) 4 v.t.; kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 1 pitkän ja lyhyen oppijakson ryhmälle 4 v.t., II vuosikurssilla kevätlukukaudella 1 pitkän oppijakson ryhmälle 4 v.t. sekä III vuosikurssilla 1 pitkän oppijakson ryhmälle 4 v.t. sekä samalle ryhmälle 1 v.t. Espanjan kulttuurihistoriaa; lisäksi samalla vuosikurssilla on esitetty 1 lyhyen oppijakson ryhmälle espanjankielistä kauppakirjeenvaihtoa 2 v.t. (yhdessä pitkän oppijakson ryhmän kanssa).

FM *Aune H. Kukkonen* on esittänyt kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville espanjankieltä syyslukukaudella II vuosikurssilla 1 pitkän ja lyhyen oppijakson ryhmälle 4 v.t.

FM *Jukka Peitso* on esittänyt espanjankieltä ja espanjankielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 v.t. syyslukukaudella.

Portugalin kieli

Käytetyt oppikirjat: *Jukka Peitso*, Portugalinkielen alkeiskurssi (moniste); *Linguaphonelevyt* 1—12. Kauppakirjeitä (moniste).

FM *Jukka Peitso* on pitänyt portugalin kielen alkeiskurssin sekä ekonomin että kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville 3 v.t.

Ranskan kieli

Opetuksessa käytetyt oppikirjat: I vk. pitkä: *Florilège de textes commerciaux*. II vk. pitkä: *Nurmela*, Manuel de français commercial; *Simenon*, La pipe de Maigret. III vk. pitkä: luentosarja Ranskan sivistys- ja kirjallisuushistoriassa sekä fonetiikassa, käännetty taloudellista tekstiä opettajan johdolla suomesta ranskaan, pidetty viisi seminaari-esitelmää. Lyhyt oppijakso: I vk. *Sohlberg*, Ranskan kielioppi; *Linguaphonekurssi* ja -oppikirja. II vk. *Linguaphonekurssi* ja -oppikirja, *Nurmela*, Manuel, etc. III vk. *Florilège de textes commerciaux*, *Nurmela*, Manuel, etc.

Lehtori FT, dosentti *Reino Hakamies*, on esittänyt ranskan kieltä ja ranskankielistä kauppakirjeenvaihtoa I, II ja III vuosikurssin ekonomin tutkinnon pitkän oppijakson suorittajille 3 v.t., kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittajille yllämainittujen tuntien lisäksi, joilla kirjeenvaihtajat ovat olleet läsnä, I ja II vuosikurssille 1 v.t., III vuosikurssille 2 v.t. sekä II vuosikurssin ekonomin tutkinnon lyhyen oppijakson suorittajille 4 v.t. samoin kuin saman vuosikurssin kirjeenvaihtajan tutkinnon lyhyen oppijakson suorittajille.

FM *Sirkka-Liisa Kareoja* on esittänyt ranskan kieltä ja ranskankielistä kirjeenvaihtoa ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I

vuosikurssilla 2 lyhyen oppijakson ryhmälle 3 v.t. ja III vuosikurssilla 1 lyhyen oppijakson ryhmälle 2 v.t.

Saksan kieli

Opetuksessa käytetyt oppikirjat: *Jakobsson—Öhmann*, Saksan kielioppi; *Katara—Schirmer*, Lehrbuch des deutschen Handelsbriefwechsels; *Sulonen*, Saksan kauppakirjeenvaihdon alkeisharjoituksia; *Teräs*, Saksan kauppakirjeenvaihdon harjoitustehtäviä; *v. Willebrand*, Der kleine Merkur ja Lebendes Deutsch; sanomalehti "Handelsblatt".

Lehtori FT *Kaj B. Lindgren* on esittänyt saksan kieltä ja saksankielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 2 pitkän oppijakson ryhmälle 4 v.t. sekä kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 pitkän oppijakson ryhmälle 9 v.t. ja III vuosikurssilla 1 pitkän oppijakson ryhmälle 4 v.t.

Lehtori FM *Hannu Teräs* on esittänyt saksan kieltä ja saksankielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 3 ryhmälle 6 v.t., II vuosikurssilla yhdelle pitkän oppijakson ryhmälle 1 v.t. ja III vuosikurssilla 2 ryhmälle 4 v.t. sekä kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 1 pitkän oppijakson ryhmälle 3 v.t. ja III vuosikurssilla 2 ryhmälle 8 v.t.

Lehtori C.-A. *v. Willebrand* on esittänyt saksan kieltä ekonomin tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 3 pitkän oppijakson ryhmälle 1 v.t.; II vuosikurssilla 3 pitkän oppijakson ryhmälle 1 v.t. sekä III vuosikurssilla 3 pitkän oppijakson ryhmälle 1 v.t.; kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 2 pitkän oppijakson ryhmälle 3 v.t. sekä 4 pitkän oppijakson ryhmälle 1 v.t.; II vuosikurssilla 4 pitkän oppijakson suorittaville 1 v.t. sekä III vuosikurssilla 3 pitkän oppijakson ryhmälle 1 v.t. Seminaaria pidettiin 2 v.t.

FM *Naimi Laine* on esittänyt saksan kieltä ja saksankielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 2 pitkän oppijakson ryhmälle 4 v.t., 1 lyhyen oppijakson ryhmälle 3 v.t., III vuosikurssilla 1 pitkän oppijakson ryhmälle 2 v.t. sekä kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssin 2 ryhmälle 6 v.t., kaikkia syys- ja kevätlukukaudella.

Venäjän kieli

Opetuksessa käytetyt oppikirjat: *H. J. Viherjuuri*, Käytännöllinen nykyvenäjän oppikirja; *G. Sterner—Petersen & G. N. Kulikovskij*, Modern rysk handelskorrespondens; *L. V. Kopjetskij*, Russkaja kommertseskaja korrespondentsija; *H. J. Viherjuuri*, Helppoa venäjää; *T.-E. Eriksson*, Fonoruss.

Vt. lehtori *A. E. Lyytinen* on esittänyt venäjän kieltä ja venäjänkielistä kauppakirjeenvaihtoa ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 1 ryhmälle 3 v.t.; ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 1 ryhmälle 4 v.t., ekonomin tutkintoa suorittaville III vuosikurssilla 1 ryhmälle 3 v.t.

Italian kieli

FL *Eyeki Miettinen* on antanut italian kielen alkeisopetusta 2 v.t. sl. 1960 ja kl. 1961. Oppikirjana on käytetty Istituto di Cultura Italiana'n julkaisemaa kirjaa "Il pappo e il dindi", josta on luettu kpl. 1—28. Lisäksi oppilaat ovat kotityönä suorittaneet käännöksiä suomesta italiaan.

Sl. 1960 ilmoittautui kurssille 22 opiskelijaa, kl. 1961 osanottajia oli 12.

Pikakirjoitus

Lehtori FM *Outeri Kallioniemi* on esittänyt suomalaista pikakirjoitusta kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 2 v.t., II vuosikurssilla 2 v.t. ja III vuosikurssilla 3 v.t. sekä ekonomin tutkintoa suorittaville II vuosikurssilla 3 v.t. ja III vuosikurssilla 2 v.t., ruotsalaista pikakirjoitusta kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville III vuosikurssilla 1 v.t.

Konekirjoitus

Rouva *Ruth Hangasjärvi* on ohjannut konekirjoitusharjoituksia 10-sormijärjestelmän mukaan kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittaville I vuosikurssilla 3 v.t. kutakin ryhmää kohti, minkä lisäksi II vuosikurssilla on ollut joka toinen viikko harjoituskoe. III vuosikurssille on järjestetty kokeita sopimuksen mukaan.

C. LIIKKEENJOHDOLLINEN TÄYDENNYSKOULUTUS

Liikkeenjohdollinen täydennyskoulutuskurssi järjestettiin myös kuluneena lukuvuotena Kauppakorkeakoulun, Svenska Handelshögskolanin, Teknillisen Korkeakoulun ja Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön toimesta. Kurssit järjestäneen toimikunnan puheenjohtajana ja kurssien johtajana toimi professori *Henrik Virkkunen*.

Seitsemän viikon pituinen kurssi oli jaettu kolmeen jaksoon. Kurseille osallistui 28 käytännön liike-elämässä johtajakokemusta saanutta henkilöä, joilla useimmilla oli jokin akateeminen loppututkinto takanaan. Kurssien tavoitteena on:

— osanottajien ohjaaminen liikkeenjohdolliseen ajatteluun ja pulmien käsittelyyn yrityksen kokonaisuuden kannalta,

— osanottajien johtamismenetelmien tuntemuksen lisääminen,

— yrityksen toiminnan eri osien ja näiden yhteistoiminnan selvittäminen osanottajille,

— yrityksen ulkopuolisten taloudellisten ja sosiaalisten tekijöiden merkityksen selvittäminen sekä näiden tekijöiden tarkastelu yrityksen johtamisen kannalta.

Opetusohjelma sisälsi jaksojen puitteissa seuraavat osat:

I jakso

1. osa — Liikkeenjohdon tehtävät ja yrityksen tavoitteet.

2. osa — Yrityksen organisaatio.

II jakso

3. osa — Taloudellinen suunnittelu ja valvonta.

4. osa — Tuotannon johto.

III jakso

3. osa — (jatkoa edelliseen jaksoon)

5. osa — Henkilöhallinto.

6. osa — Markkinoinnin johto.

7. osa — Yhteenvetoviikko.

Kurssien opettajina toimi kauppakorkeakoulujen opettajien lisäksi useita käytännön liike-elämän johtajia ja liikkeenjohdon asiantuntijoita.

Ford Foundationin Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiölle myöntämän apurahan turvin toimi I jaksolla opettajana professori *Cyril O'Donnell* (University of California Los Angeles). Saman apurahan turvin voitiin lukukauden aikana lähettää Yhdysvaltoihin opiskelemaan prof. *Olof Henell* (markkinointi), prof. *Lars Wahlbeck* (yrityksen pitkän tähtäyksen ennakointi) ja dipl.ins. *T. Olkkonen* (tuotannon johto). Dipl.ins. *K. Eloranta* osallistui apurahan turvin liikkeenjohdon kurseille Norjassa.

Kurssi järjestetään samaan tapaan lukuvuonna 1961—1962.

IV. Kauppakorkeakoulun opettajain ja virkailijain toiminta korkeakoulun ulkopuolella

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamistaan huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

AALTONEN, AIMO O.:

Helsingin yliopiston kauppaoikeuden assistentti, mistä virkavapaa 1. 7. 1957, jolloin ryhtynyt hoitamaan yhtä sanotun yliopiston siviilioikeuden apulaisen virkaa.

Kauppaoikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Pitänyt Helsingin yliopistossa syyslukukaudella 1960 siviili- ja kauppaoikeuden kurssin valt.kand.tutkintoa varten opiskeleville.

Avoimia ja kommandiittiyhtiöitä sekä yksinkertaisia yhtiöitä käsittelevän lakikomitean jäsen.

Verolakikomitean jäsen.

Keskusverolautakunnan jäsen.

Valtakunnanoikeuden jäsen.

Vakuutusosikeuden maallikkojäsen.

Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liiton liittohallituksen varapuheenjohtaja.

Invaliidisäätiön isännistön jäsen.

Pohjoismaisen Invalidijärjestön (Vanföras Nordiska Invalidorganisation) moottori-ajoneuvo- ja apuvälinekomitean jäsen.

Asuntosäätiön valtuuskunnan jäsen.

Suomen YK-liiton hallituksen jäsen.

Opintomatka Saksaan, Ranskaan, Belgiaan ja Tanskaan touko-heinäkuussa 1960.

Julkaisut:

Vahingonvaarasta kansainvälisen kauppalakiehdotuksen mukaan. 16 s, Mercurialia MCMLXI, Hki 1961.

AHLSTEDT, LEO:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen A-osaston johtaja.

Liikkeenjohdollisen Täydennyskoulutuskurssin kurssisihteeri.

Kauppakorkeakoulun Mercurialia-julkaisun toimitussihteeri.

Ekonomiliitto ry:n koulutusvaliokunnan jäsen.

KY:n Käytännön Kerhon kuraattori.

Opettanut Markkinointikoulussa organisaatio-oppia lukuvuonna 1960—61.

Suorittanut huhtikuussa 1961 opintomatkan neljään Ranskan ja Sveitsin huomattavaan kansainväliseen liikkeenjohdon koulutuskeskukseen.

Esitelmänyt Helsingin Ekonomit ry:n Liiketeknillisessä kerhossa aiheesta "Organisaatiosuunnittelu Yhdysvalloissa", Kauppatieteellisessä Yhdistyksessä 19. 12. 60 aiheesta "Liikkeenjohdollisesta jatkokoulutuksesta Yhdysvalloissa", Liikkeenjohdollisen Täydennyskoulutuskurssin kertauspäivillä 14. 4. 61 aiheesta "Yrityksen sisäinen liikkeenjohdollinen koulutus" sekä Suomen Liikemies-yhdistyksessä 24. 4. 61 aiheesta "Liikkeenjohdollisesta suunnittelutehtävästä". Lisäksi pitänyt alustuksia Sähköliikkeiden Liitto ry:n johtajapäivillä ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan korkeakoulupoliittisessa keskustelutilaisuudessa.

Julkaisut:

"Huomioita liikkeenjohdon peruskoulutuksesta eräissä Yhdysvaltojen yliopistoissa", Liiketaloudellinen Aikakauskirja II, Helsinki 1960. "Näkökohtia liikkeenjohdon jatkokoulutuksesta Yhdysvalloissa", Liiketaloudellinen Aikakauskirja IV, Helsinki 1960. "Alaisten lukumäärä esimiehen johtamisongelmana", 16 s. Mercurialia MCMLXI, Hki 1961.

ALANEN, AULIS J.:

Yhteiskunnallisen Korkeakoulun historian professori. Helsingin yliopiston Suomen ja Skandinavian historian dosentti; hoitanut viimeksimainitussa oppilaitoksessa syyslukuk. myös taloushistorian opetuksen. K. S. L. 6. 12. 1960.

Taloushistoriallisen yhdistyksen varapuheenjohtaja. Suomen 1920—40-lukujen historian säätiön varapuheenj. Suomen Historiallisen Seuran tutkijajäsen. Suomalaisen Tiedeakatemian jäsen (1958).

Julkaisut:

Kustavilainen aika. 19 s. Suomen historia 1809—1863. 17 sivua. Oma Maa VIII. Hki 1960.

ARTTO, EERO:

Teknillisen Korkeakoulun Teollisuustalous IV:n assistentti.

Esitelmöinyt:

Sähkötukkuliikkeiden myyntimiehille tarkoitettussa luentotilaisuudessa 14. 10. 1960 seuraavista aiheista:

"Katetuottolaskennan periaatteet".

"Kaupallisen yrityksen kannattavuuden suunnittelu ja tarkkailu".

"Tukkuliikkeiden asiakkaiden ja asiakasryhmien kannattavuudesta".

Sähkötukkuliikkeiden syyskokouksessa 24. 11. 1960 aiheesta "Tukkuliikkeen kannattavuuden suunnittelu ja tarkkailu".

SOK:n tuotanto-osaston laskentapäivillä 24. 10. 1960 aiheesta "Eräitä näkökohtia sovellettaessa katetuottolaskentaa valmistukseen".

Julkaisut:

Suomalaiset taseet ja niiden arvostelu (Kauppakamarilehti 5/60) Hki 1960.

Tasearvosteluja talouselämässä.

BINHAM, PHILIP:

Edelleen Valtioneuvoston asettaman Kansainvälisten kulttuurisuhteiden toimikunnan jäsen englanninkielisiä maita varten.

Avustanut englantilais-suomalaisen sanakirjan (Wuolle) uuden painoksen valmistelutyössä.

CASTRÉN, KARI:

Salzburg Seminar in American Studies, taloustieteellinen seminaari Salzburgissa 17. 7.—13. 8. 1960. Alustus: The Problem of Measuring Concentration.

Tuotannon keskittyminen Suomessa. Esitelmä Kansantaloudellisen Yhdistyksen kokouksessa 15. 11. 1960.

DROCKILA, LAURI:

Osallistunut "Association internationale des sciences juridiques" nimisen yhdistyksen kansainväliseen kokoukseen Helsingissä 20—22. 6. 1960. Ottanut osaa Toiminimilakikomitean jäsenenä ja sihteerinä yhteispohjoismaiseen uuden toiminimilain valmistelusta koskevaan neuvotteluun Tukholmassa 26—28. 9. 1960. Pitänyt Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Vaasan osastossa 26. 11. 1960 esitelmän aiheesta: Osakepääoman merkityksestä velkojille.

Osallistunut toiminimilakikomitean edustajana uuden toiminimilain säätämistä koskeviin yhteispohjoismaisiin neuvotteluihin Kööpenhaminassa 4—5. 5. 1961.

Julkaisut:

Osakeyhtiön rahastojen merkitys suhteessa osingonjakoon eri etupiirien kannalta. 27 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja I/1961. Osakepääoman merkitys velkojille. 52 s. Mercurialia, MCMLXI, Hki 1961.

ERÄMETSÄ, ERIK:

Helsingin yliopiston germaanisen filologian dosentti. Hoitanut (yhdessä toisen kanssa) saman aineen apulaisen virkaa 1. 1. 1961 lähtien. Opintomatka Saksaan toukokesäkuussa 1960.

Saanut Satakuntalaisen Osakunnan kunnianauhan 24. 3. 1961.

Julkaisut:

'Art' and 'Industry' in Adam Smith's The Wealth of Nations. 13 s. Mercurialia MCMLXI Hki 1961.

Avustanut Otavan Ison Tietosanakirjan I osan toimitusta kirjoittamalla siihen yli 100 hakusanaa.

HAKAMIES, REINO:

Romanistisches Jahrbuchin toimituskunnan jäsen.

Julkaisut:

Miscellanea. A propos de 'equitium' et 'dies artificialis'. Eranos LVII, pp 150—151.

HAKKARAINEN HILKKA:

Hoitanut ½ ruotsin kielen ylim. 1:n op. velv.:sta Alppilan Yhteislyseossa. Tuntiopettajana Suomen Liikemiesten Kauppaopistossa.

HANGASJÄRVI, RUTH:

Toiminut Helsingin kaupungin Kotitalouslautakunnan laulunopettajana ja kerhon ohjaajana. Toimii myös Helsingin Marttayhdistyksen Vallilan Marttakerhon puheenjohtajana.

HAUTALA, KUSTAA ADOLF:

Historian, yhteiskuntaopin ja kansantaloustieteen vanhempi lehtori Helsingin kaksoisyhteislyseossa. Saman koulun teinikunnan kuraattori.

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Taloushistoriallisen yhdistyksen tilintarkastajana.

Julkaisut:

"Piirteitä Länsi- ja Etelä-Euroopan tervakaupasta 1800-luvun alkupuolella" 38 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

"Länsi- ja Etelä-Euroopan tervakaupasta 1800-luvun alkupuolella" 38 s.

Sanomalehtikirjoitus. Kaleva n:o 315/1960 19. 11. 1960 "Oulun tervaporvarit kilpailemassa Kainuun tervakaupan markkinoilla."

Kauppakorkeakoulun Kanslerin myöntämän apurahan turvin tutkimusmatka Englannin valtionarkistoon Public Record Officeen Lontooseen kesäkuussa 1960. Tutkimuksen kohteena Englannin ja sen Amerikassa olleitten siirtokuntien välinen tervakauppa 1700-luvulla.

HAVUKKALA, JAAKKO:

Helsingin yliopiston Maantieteen laitoksen assistentti.

Pellervon kirjeopiston keskikouluosaston maantiedon opettaja.

Toiminut keväällä 1961 Liiketaloudellisen Tutkimuslaitoksen D-osastossa suoritettavan Saimaan kanavan käyttöä selvittävän erillistutkimuksen päättäjänä.

Toiminut Uuden tietosanakirjan avustajana (maantiede).

Opintomatka Pohjois-Norjaan heinäkuussa 1960.

Suorittanut elokuussa 1960 asutus- ja talousmaantieteellisiä tutkimuksia Lapissa Porttipahdan ja Lokan vedensäännöstelyaluiden alueella.

Julkaisut:

Seuraavat kartat teksteineen Suomen kartastossa 1960: teollisuus (28 karttaa), sähkövoima-asetat ja voimansiirtolinjat (1 kartta) ja yleisten teiden pituus (1 kartta).

Arvostelu kartastosta: Atlas von Niederösterreich und Wien (Terra, Suomen Maantieteellisen Seuran Aikakauskirja 73: 2.) Hki 1961.

HEINÄNEN, PEKKA:

Helsingin yliopiston dosentti. Valtion kielitutkintolautakunnan apujäsen.

Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan inspehtori ja sen Taloudellisen Neuvottelukunnan jäsen. Matemaattisten aineiden aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Suomen Kemistiliiton neuvottelukunnan jäsen. Chemical Abstractsin (USA) vakainainen avustaja.

Niilo Helanderin Säätiön tilintarkastaja. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevan luottamusmiehistön jäsen ja tilintarkastaja.

Saanut Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan kunniamerkin.

Julkaisut:

(& Irma-Sirkka Ojala ja Jorma Riihimäki) Torajyväalkaloidien säilyvyydestä. IV julkaisu. Valon vaikutus rohdoksen alkaloideihin. 11 s. (Farmaseuttinen Aikakauslehti 69). Hki 1960.

(& Niilo Kallio) Matematiikan esimerkkikirja IV. 2. täydennetty painos. 80 s. Porvoo-Hki 1961.

(& L. Tuderman, A. Anttonen ja A. Laaksonen) Zur Haltbarkeit der Mutterkornalka-

loide und insbesondere des Ergotamins im Drogenextrakt. 8 s. (Scientia Pharmaceutica 29). Wien 1961.

(& Hannu Puranen) Paperin vanhenemisesta. 18 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

HOMI, MARTTA:

Töölön Yhteislyseon ruotsin ja englannin kielen vanhempi lehtori.

Toiminut ruotsinkielen kauppakirjeenvaihdon opettajana Tietomiehen kertauskursseilla 12-18. 6. 60.

HONKO, JAAKKO:

Teknillisen Korkeakoulun teollisuuskirjanpidon erikoisopettaja. Teollisuustaloudellisen Yhdistyksen varapuheenjohtaja.

Konttoritekniikka 1961 kurssitoimikunnan puheenjohtaja. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan kauppakorkeakouluja edustava jäsen.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen C-osaston johtaja. Eräiden yritysten tilintarkastaja.

Toiminut toisena vastaväittäjänä ekon.lic. Sven-Erik Johanssonin väitöskirjan "Skatt-investering-värdering" julkisessa tarkastustilaisuudessa Tukholman kauppakorkeakoulussa 28. 4. 1961.

Osallistunut Pohjoismaiden VI Ekonomikongressiin Helsingissä 21.-23. 8. 1960; samoin Pohjoismaiden kauppakorkeakoulujen liiketaloustieteilijäin kokoukseen Helsingissä 24.-28. 8. 1961.

Pitänyt virkaanastujaisesityksen 26. 1. 1961 aiheesta "Yrityksen investoinnit tutkimuksen kohteena".

Esitelmänyt Pohjoismaiden VI Ekonomikongressissa 22. 8. 1960 aiheesta "Investeringspolitik. Planering och kontroll av investeringar i företag", Helsingin Ekonomit r.y:n Liiketeknillisen kerhon kokouksessa 17. 10. 1960 aiheesta "Miten amerikkalaisissa yrityksissä suunnitellaan ja tarkkaillaan investointeja", Suomen Liikemiesyhdistyksen kokouksessa 31. 10. 1960 aiheesta "Yrityksen investointien suunnittelu ja tarkkailu — liikkeenjohdon avainkysymys" sekä Tampereen Nuorkauppakamarin kokouksessa 9. 11. 1960 aiheesta "Liikkeenjohdon jatkokoulutuksesta U.S.A:ssa".

Luennoinut Liikkeenjohdon täydennyskoulutuskursseilla elokuussa 1960 ja tammi-kuussa 1961, Suomen Tukkukauppiain liiton kursseilla toukokuussa 1961 sekä joidenkin yritysten järjestämällä kursseilla.

Julkaisut:

Företagens investeringar kräver planering och kontroll. 3 s. (Mercator Nr 38).

Investoinnit 1960-luvun liikkeenjohdon ongelmina. 2 s. (Ekonomi N:o 4).

Investointien suunnittelu ja tarkkailu — liikkeenjohdon avainkysymys. 9 s. (Suomen Liikemiesyhdistys, vuosikirja 1960).

Yrityksen investoinnit tutkimuksen kohteena. 11 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961

JAATINEN, STIG:

Helsingin yliopiston dosentti: luennoinut slilla kartografisista menetelmistä ja kllilla geomorfologiasta.

Suomen Maantieteellisen Seuran julkaisujen toimittaja. Nordenskiöld-Samfundetin julkaiseman Saaristo-Suomen kartaston toimitussihteeri. Pohjola-Norden ry:n maantieteellisen lautakunnan puheenjohtaja.

Johtanut kansainvälisen maantieteilijäretken Saaristo-Suomen halki heinä-elo-kuussa. Osallistunut IGU:n Tukholman kongressiin.

Esitelmänyt Suomen Talousseurassa 24. 3. 61 Saaristo-Suomen elinkeinoista.

Julkaisuut:

Saaristo-Suomen väestö ja sen elinkeinot, 17 s. Mercurialia MCMLXI, Hki 1961.
 Mariehamns födelseortfält, 10 s. Festschrift utgiven till Mariehamns 100 års jubileum, Mariehamn 1961.

Useita kirjallisuusarvosteluja "Terrassa".

KASKIMIES MIKA:

Osallistunut Conference on Higher Education-neuvottelupäiviin Rutgers-yliopistossa (New Brunswick, N. J.) 12.—16. 6. 1961.

Suorittanut Basic Advanced Management Executive Course'n University of Virginia'ssa 19. 6.—22. 7 välisenä aikana, minkä jälkeen lukuisia liikekäyntejä eri puolilla Amerikan Yhdysvaltoja.

Turun Kauppakorkeakoulun pyytämänä laatinut asiantuntijalausannon liiketaloustiede II:n professorinviran hakijan pätevydestä sanottuun virkaan.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen johtajan apulainen ja D-osaston johtaja. Helsingin Kauppakamarin aluesuunnitteluvaliokunnan varapuheenjohtaja. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen ja toimitussihteeri. Uuden Tietosanakirjan avustaja. Sinisen kirjan toimituskunnan puheenjohtaja ja johtokunnan jäsen. Svenska Telegrambyrån Suomen osaston johtokunnan jäsen. Radioliikkeiden TVX-tarkkailulautakunnan jäsen. Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä.

Pitänyt virkaanastujaisesityksen Kauppakorkeakoulussa 26. 1. 1961 aiheesta "Markkinoinnin asema nykyajan kasvutaloudessa", esityksen "Markkinoinnin asema ja tehtävät kilpailutaloudessa" yksityisyrityksien Liiton järjestämällä markkinatalouden päivillä 12. 4. 1961, esityksen "Erikoisvähittäiskaupan asema nykyajan markkinoinnissa" Suomen Paperikauppiain Liiton 25-vuotiskokouksessa sekä alustuksen Myyntijohdon Ryhmässä 25. 4. 1961.

Luennoin TTT:n liikkeenjohdollisella täydennyskoulutuskurssilla sekä Rastor Oy:n, Suomen Tukkukauppiain liiton ja Tuko Oy:n järjestämällä kurssilla.

Osallistunut Helsingin Kauppakamarin järjestämään retkeilyyn Ruotsin ja Tanskan uusimmissa puhoksissa (shopping centers) 6.—11. 2. 1961.

Julkaisuut:

Markkinointikoneisto kehittyvän kulutuksen valinkauhassa, Suomen Tukkukauppa N:o 9/1960, 3 s.

Vähittäiskaupan myymälälukumäärän ja liikekoon viimeaikaisesta kehityksestä, Liiketaloudellinen Aikakauskirja N:o IV/1960, 16 s.

Markkinoinnin asema nykyajan kasvutaloudessa, 12 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

KAUPPI, KALLE:

Vilpillistä kilpailua koskevaa lainsäädäntöä yhteistoiminnassa muiden Pohjoismaiden kanssa tarkistamaan asetetun valtioneuvoston puheenjohtajana edelleen.

Toiminimilainsäädännön uudistamista yhteistoiminnassa muiden Pohjoismaiden kanssa valmistelemaan asetetun valtioneuvoston puheenjohtajana edelleen.

Osallistunut 26.—28. 9 ja 29. 9—1. 10. 1960 Tukholmassa pidettyihin edellämainittujen kahden komitean edustajain Pohjoismaiden välisiin neuvottelukokouksiin ja Kööpenhaminassa 1—3 ja 4—6 päivinä toukokuuta 1961 pidettyihin vastaavanlaisiin kokouksiin. Kartelliasian neuvottelukunnan puheenjohtaja.

Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien kokouksessa, joka pidettiin 27 p:nä huhtikuuta 1961, toiminut puheenjohtajana.

Suomalaisen Liikesivistysrahaston hallituksen jäsen.

Liikemainonnan valvontakunnan puheenjohtaja.

Sirkka ja Jussi Monosen Säätiön hallituksen jäsen.

Eräiden liikeyritysten tilintarkastaja.

Julkaisuut:

Keksinnön patentoitavuudesta ja patenttioikeuden oikeussuojasta oikeustapauksen valossa. 75 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

Puhe Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1960. Tämän vuosikertomuksen liitteenä s. 141.

Kutsu kuulemaan professorien Mika Kaskimiehen ja Jaakko Hongon virkaanastujaisesityksiä 26 p:nä tammikuuta 1961.

Kutsu kuulemaan professori Sakari Mattilan virkaanastujaisluentoa 10 p:nä maaliskuuta 1961.

Toimittanut:

Kauppakorkeakoulu. Kertomus lukuvuodesta 1960—61.

KETTUNEN, PERTTI:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen C-osaston nuorempi tutkija 30. 9. 1960 saakka.

Julkaisuut:

(& Raimo Suoniemi) Sekatavara- ja tekstiilialan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuus v. 1959, 47 s. Hki 1960.

Sähköliikkeiden kannattavuuden ja taloudellisen aseman kehityksestä tilastollisten tutkimusten valossa. Sähköurakoitsija n:o 8/1960.

Tasearvosteluja talouselämässä.

KIVIKOSKI, ENSIO:

Julkaisuut:

Kauppamatematiikka (Uudistettu laitos talousmatematiikan esikurssia). 194 s. Finanssimatematiikka jatkuvuusnäkökannalta. 25 s. Mercurialia MCMLXI, Hki 1961.

LAINEN, NAIMI:

Myynti- ja Mainoskoulun saksan ja englannin kielen opettaja.

Kauppapaoppilaitosten Opettajain Yhdistys r.y:n johtokunnan jäsen.

LAMPPU, IRJA:

Toiminut Helsingin Käsityönopettajaopistossa kirjanpidon ja ammattitalouden tuntiopettajana.

Toiminut talouslaskennon opettajana kansalaiskoulun tyttöjen käsityönopettajain valmistuskurssilla 13. 3.—10. 5. 1961 Helsingin Käsityönopettajaopistossa.

Tilintarkastajana eräissä yhteisöissä.

Ekonomi-lehden toimituskunnan jäsen 1. 1. 1961 alkaen.

Osallistunut 3. pohjoismaiseen liiketaloustieteilijäin kongressiin Helsingissä elokuussa 1960.

Vihitty kauppatieteiden maisteriksi promootiossa 19. 5. 1961.

Julkaisut:

Tarkastelemme taseita. Yht. 12 s. Liiketalous n:ot 3, 4 ja 7, Hki 1960.

Osakeyhtiön tilintarkastajien vastuunalaisuudesta. 16 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 9: 2. Hki 1960.

Kirjanpitotehtäviä. Moniste. 57 s. Hki 1960.

Kannattamattomien asiakkaiden eliminoinnista tukkulikkeessä. 30 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

LINDGREN, KAJ B:

Helsingin yliopiston germaanisen filologian dosentti.

Hoitanut osaa Helsingin yliopiston germaanisen filologian apulaisen opetustehtävistä 1. 1. 61 alkaen.

Opettanut saksan kieltä vientikaupan seminaarissa syyslukuk. —60.

Julkaisut:

Neue Strömungen in der deutschen Grammatik. Neuphilologische Mitteilungen 3/1960, 17 s.

Die Ausbreitung der nhd. Diphthongierung bis 1500. Suom. Tied.Ak. Toim. B 123, 2, Hki 1961, 61 s.

Arvostelu Neuphilologische Mitteilungenissa.

LOUHIJA, JARL:

Turun Kauppakorkeakoulun suomen kielen ja tyyliopin vt. professorina lukuvuonna 1960—61. — Antanut ruotsin kielen opetusta Tampereen kesäyliopistossa kesä- ja heinäkuussa 1961.

Kirjallisuudentutkijain Seuran työjäsen.

Suomen Näytelmäkirjailijaliiton hallituksen jäsen, sihteeri.

Pitänyt Oy Rastor Ab:n marraskuussa 1960 sekä maaliskuussa 1961 järjestämällä sihteerikursseilla esitelmää kauppakirjeenvaihdon tyylliseikoista sekä esitelmänyt Oy Esso Ab:n ja Fennia Vakuutusyhtiöiden henkilökunnille kauppakirjeen tyylistä ja oikeakielisyyseikoista.

Osallistunut Suomen Näytelmäkirjailijaliiton edustajana tammikuussa 1961 Kööpenhaminassa pidettyyn Pohjoismaiseen Dramatikkounionin kokoukseen.

Julkaisut:

Lehtimainonnan kielellis-tyylillisistä tehokeinoista. 11 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

LYYTINEN, A. E.:

Rannikotykistörykmentti 2:n historia- ja avustussäätiön puheenjohtaja.

Upseerit evp. ry:n puheenjohtaja.

MANNINEN, JOUKO:

Toiminut matematiikan opettajana Teknillisen Korkeakoulun karsintakursseilla kesällä 1960.

Toiminut syyslukukaudella 1960 tilastotieteen tilapäisenä assistenttina Helsingin yliopiston maatalous-metsät.tiedekunnassa.

MATTILA, SAKARI:

Matematiikan ja tilastotieteen opettaja Helsingin yliopiston maatalous-metsätiet.tiedekunnassa.

Pitänyt 10. 3. 61 Kauppakorkeakoulussa virkaanastujaisesitelmän aiheesta "Matematiikka ja taloustieteellinen tutkimus".

Tietojenkäsittelyalan kansallisen komitean jäsen.

Julkaisut:

Investointien maksuvirrat ja poistot. 6 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

Matematiikka ja taloustieteellinen tutkimus. 8 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 10: 1. Hki 1961.

MUUKKONEN, PERTTI:

Turun yliopiston siviilioikeuden professori.

Helsingin yliopiston siviilioikeuden dosentti.

Pitänyt yhden siviilioikeuden peruskurssin Helsingin yliopiston lainopillisessa tiedekunnassa syksyllä 1960. Siviilioikeuden vt. apulainen Helsingin yliopistossa 1. 1. 1961 lukien.

Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kunnallishallinnon opetusjaoston pyynnöstä antanut lausunnon lakitieteen lisensiaattien Viljo Elorannan ja Jorma Pietilän pätevyyydestä yksityis- ja talousoikeuden lehtorin virkaan.

Helsingin yliopistollisen keskussairaalan rakennustoimikunnan asiantuntijapalkkio- jaoston puheenjohtaja.

Pitänyt esitelmän Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Jyväskylän osastossa 1. 10. 1960 aiheesta "Pätemättömän kiinteistökaupan oikeusvaikutuksista", Nuorkauppakamarin järjestämällä luentopäivillä Hämeenlinnassa 2. 12. 1960 aiheesta "Johtajan oikeudellinen vastuu" ja Pykälä r.y:n vuosijuhlissa 12. 4. 1961 aiheesta "Kohtuus ja muutosäännökset".

Julkaisut:

Arpajaon pakollisuus perinnönjaossa. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen keskustelukysymys n:o 3/1960. 5 s. Monistettu 1960.

Eräs omistusoikeuden ylimenomuotoja koskeva kysymys. 7 s. Lakimies 1961.

Osakemerkinnän sitovuuteen liittyviä ongelmia asunto-osakeyhtiön osakepääomaa korotettaessa. 40 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

Muutosäännösten kodifioimisesta. 7 s. Lakimies 1961.

Formal Provisions and the Elimination of their Detrimental Consequences. 19 s. Scandinavian Studies in Law, Volume 5. Uppsala 1961.

MÄRTENSON, BÖRJE:

Helsingin Kauppakoulun ruotsin ja suomen kielen lehtori.

Viransijaisuus: suomen kielen tuntiopettajana Helsingfors sv. arbetarinstitutissa 1960—61.

Sv. Litt. sällsk. Folkkultursarkivnämnd'in jäsen. Sv. Finl. Filmarkivutskott'in jäsen. Folkmälskommissionen'in tilintarkastaja, akt. jäsenenä osall. "Collegium Musicae Sacrae'n" konserttoihin.

Viransijainen Hufvudstadsbladet'issa kesäk.—elok. 1959, jouluk. 1959 tammik. 1960.

Opintomatka Sveitsiin kesällä 1960, opiskelutarkoitus: kaupall. koul. opetus.

Toiminut luennoitsijana ruots. sanomalehtimieskursseilla tammik. 1961. Esitelmä Sveitsin mehiläishoidosta Finl. biodlarförening'in vuosikokouksessa huhtik. 1961.

NENONEN, A.:

Toiminut Suomen Pankin kirjeenvaihto-osaston päällikkönä.

NORKO-TURJA, SIRKKA-LIISA:

Helsingin yliopistossa antanut konsistorin määräyksestä opetusta englantilaista filologiaa pääaineenaan opiskeleville.

Opettanut syyslukukaudella englannin kieltä Teknillisessä Korkeakoulussa.

Pitänyt Lappeenrannan kesäyliopistossa englannin kielen pro exercitio-kurssin harjoituksineen sekä englannin kielen jatkokurssin aikana 27. 6.—27. 7. 1961.

Suomalais-Amerikkalaisen Yhdistyksen English Language Institutun hallituksen jäsen.

Esitelmä Meksikosta Soroptimistiklubi Helsinki—Erottaja 12. 12. 1960 ja Heston toimeenpanemassa tilaisuudessa 23. 2. 1961.

Julkaisut:

Englannin kieli, 9 palstaa. Uusi Tietosanakirja 5, Hki 1961.

Toimittanut yhdessä fil.maist. Helvi Hakulinen-Sipilän kanssa tekstikirjan "A. Collection of Exercises", Hki 1961.

NURMINEN, LAILA:

Tehnyt opintomatkan Englantiin elo—syysk. 1960.

NYBERG, GUNNAR:

Laguska skolan'in suomen kielen lehtori.

PENTTILÄ, ERKKI:**Julkaisut:**

Transitive Verbs with Passive Force in Advertising English. 4 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

PULKKINEN, KYÖSTI:

Helsingin Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksessa kauppaopin ja -oikeuden, liikkeenhoito-opin sekä talousmaantiedon lehtorina.

PUUKARI, ARVO:

Edelleen Markkinointiseura r.y:n ja Tavaraselostevaltuuskunnan puheenjohtaja, Finnish-American Club'in johtokunnan ja Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön valmisteluvaliokunnan jäsen ja KY:n Lehdistökerhon kuraattori.

Osaillistunut mm. seuraavien liikkeiden koulutustoimintaan:

Aero, Asko, Barnengen, Berner, Elanto, Farnos, Helkama, Instrumentarium, Ke-Ri, Kesko, Kotimaa, Lääke, Mainosrengas, PYP, Rastor, Upo, Valmet ja Veho. Luennoinut Konttorikoneliikkeiden Yhdistyksen, Kuitulevytehtaitten Myyntikonttorin ja Puhelinlaitosten Liiton sekä Joensuun ja Varkauden kauppaoppilaitosten ja Joensuun, Kuopion, Pieksämäen ja Varkauden yksityisyrityksien järjestämässä tilaisuuksissa. Järjestänyt useita sovittamiaan markkinointipelejä eri liikkeissä ja laatinut kurseja maan ensimmäiselle 'opetuskoneelle'.

Järjestänyt joululomalla tammikuussa Kauppalehden ryhmämatkan Kaliforniaan ja pääsiäislomalla maaliskuussa Maanomistajain Liiton ryhmämatkan Yhdysvaltain itävaltioiden kaupunkoihin ja farmeille.

Järjestänyt syyskuussa 1960 ja toukokuussa 1961 lehdistölle levikkiseminaarin sekä toukokuussa Tekstiilivaltuuskunnan toimeksiannosta markkinointiseminaarin sen jäsenyritysten myyntijohtajille.

Avustanut Suomen Laivanvarustajain Yhdistyksen tiedotustoimintaa.

Avustanut useita toimitusjohtajia myyntijohtajan valinnassa ja muissa henkilö-kysymyksissä sekä toiminut markkinoinnin neuvottelevana asiantuntijana.

Julkaisut:

Oy Shell Ab 50 vuotta. 28 s. Hki 1961.

Myyvää suomea. 160 s. Hki 1961.

Lukuisia kirjoituksia sanoma- ja aikakauslehdissä.

Markkinatalouden opettamisesta. 5 s. Mercurialia. MCMLXI. Hki 1961.

RAINIO, KULLERVO:

Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian dosentti. Luennoinut konsistorin määräämänä myös psykologian tukiainekurssin valtiotieteellisen tiedekunnan opiskelijoille. Toiminut valtiotieteellisen tiedekunnan johtamistaidon kurssien johtajana ja luennoijana.

Tehnyt tutkimustyötä Suomen Kulttuurirahaston myöntämän suur-apurahan turvin. — Antanut lausunnon filtri Annika Takalan pätevydestä kasvatopsykologian dosentiksi Jyväskylän kasvatustieteelliseen korkeakouluun sekä ollut vastaväittäjänä fil.lis. Anna-Liisa Sysiharjun väitöskirjaa "Equality, Home, and Work" tarkastettaessa Helsingin yliopistossa 17. 12. 60.

Suomen Psykologisen Seuran hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja.

Luennoinut Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön johtamistaidollisilla täydennyskoulutuskursseilla sekä useilla Teollisuuden Työnjohto-opiston järjestämällä neuvottelupäivillä.

Julkaisut:

Inlärningspsykologiska aspekter på det ekonomiska beteendet. Ekonomiska Samfundets Tidskrift 1960: 3. 12 s.

A Stochastic Model of Social Interaction. Transactions of the Westermarck Society. Volume VIII. 120 s. Turku 1961.

RANINEN, HUUGO:

Kioski- ja automaattikauppaa, markkinoita, huutokauppoja ja toripäiviä sekä avoimia ja kommandiittiyhtiöitä koskevan lainsäädännön uudistamista käsittelevien valtionkomiteain puheenjohtaja.

Seurakuntain talousneuvoston ja Institut International d'étude et de documentation en matière de Concurrence commerciale ensimmäisen osaston puheenjohtaja. Kauppatieteellinen Yhdistys r.y:n, Kaatuneiden Vanhemmat r.y:n ja Liikearkistoyhdistys r.y:n puheenjohtaja. Kaatuneitten Omaisten Liitto r.y:n liittohallituksen jäsen, Keskuskauppakamarin välityslautakunnan ja saman kamarin kauppaopetuslautakunnan jäsen ja Suomen Ulkomaankauppaliiton asettaman ulkomaankauppaopetusta käsittelevän komitean varapuheenjohtaja; Helsingin Savonlinna-Seura r.y:n puheenjohtaja; Sirkka ja Jussi Monosen Säätiön hallituksen jäsen. — Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen johtaja ja sen tutkimuslautakunnan puheenjohtaja sekä laitoksen johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan päätoimittaja ja toimituskunnan jäsen, "Liiketalous"-julkaisun toimitusneuvoston varapuheenjohtaja. Eräiden yhtymien ja yksityisten osakeyhtiöiden johtokunnan jäsen tai tilintarkastaja.

Antanut Turun Kauppakorkeakoululle asiantuntijalausannon liiketaloustieteen professorinviran hakijan tieteellisestä pätevydestä.

Esitelmänyt ev.luterilaisten seurakuntain luottamusmiesspäivillä Helsingissä seurakuntain ajankohtaisista talouskysymyksistä, Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Keski-Suomen paikallisyhdistyksen kokouksessa 4/2 1961 osakkeiden lunastuksesta siirron tapahtuessa sekä vientikauppakursseilla syyslukukaudella 1960 Helsingissä ja kevätlukukaudella 1961 Helsingissä, Tampereella ja Turussa eri kysymyksistä.

Luennoinut kutsuttuna 14. 6. 1960 Mannheimin Wirtschaftshochschule'ssa.

Osallistunut 7—11. 6. 1960 Münsterissä ja 23—27. 5. 1961 Mannheimissa Verband der Hochschullehrer für Betriebswirtschaft E. V:n järjestämään kahteen korkeakoulujen liiketaloustieteen edustajien kongressiin.

Valittu 10. 6. 1960 Verband der Hochschullehrer für Betriebswirtschaft E. V:n hallituksen ulkomaiseksi kirjeenvaihtajajäseneksi.

Osallistunut pohjoismaiden kauppakorkeakoulujen liiketaloustieteen edustajain III konferenssiin Helsingissä 24—28. 8. 1960 ja toiminut konferenssia valmistelleen valiokunnan puheenjohtajana.

Julkaisuut:

Osakeyhtiön yhtiökokous ja siihen liittyviä kysymyksiä Suomen oikeuden mukaan. Suomalaisen lakimiesyhdistyksen julkaisuja B-sarja n:o 97. Porvoo 1959 XXXVI + 548 sivua.

Yleisen liiketaloustieteen (liiketaloustiede II:n) opetuksesta kauppakorkeakoulussa. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1959 ss. 119—124.

Tutkimus osakesäästämisestä Suomessa. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1960 ss. 94—100.

Kauppaoppi ja -oikeus. Oppikirja kauppaoppilaitoksia varten. Neljäs korj. painos 414 sivua. Helsinki 1960.

Lyhyt liikkeenhoito-oppi. Oppikirja kauppaoppilaitoksia varten. Kolmas korj. painos 266 sivua. Helsinki 1960.

Kauppakorkeakoulu 50-vuotias. 31 sivua. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1960. Näkökohtia liikkuvan kaupan tulevasta sääntelystä Suomessa. 42 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

Arvostelut seuraavista teoksista:

Reinhold Henzler, Osuuskunta yritysmuotona ja jäsentensä tukena. Suomennos. Helsinki 1960. 1 sivu. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1960.

Max Kjaer-Hansen, Selvbetjeningsbutikkerne i Danmark. 5 sivua ja

Walter Braun, Die Kapazität von Güterkraftverkehrsbetrieben. Veröffentlichungen der Wirtschaftshochschule Mannheim Reihe I: Abhandlungen. Bd. 6. Stuttgart 1959. 4 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1961.

RANTAVAARA, IRMA:

Helsingin yliopiston dosentti.

Hist.-kielit. Osaston määräämänä hoitaa toistaiseksi engl. filol. apulaisen virkaa Helsingin yliopistossa sekä toimittaa kirjallisia approbatur ja cum laude-kuulusteluja. Julistettu päteväksi eng. filol. professorin virkaan.

Hist.-kielitiet. Osaston määräämänä toisena tarkastajana antanut lausunnon kirjallisuuden alalta olevasta tutkielmasta filil. arvoa varten.

Pitänyt seuraavat esitelmät:

Finnish Prose and Poetry 21: 8. 1960 Fulbright-stipendiaateille.

Henry James: Theory and Application. 7. 3. 1961 American Center.

Kutsuttu Suomen Kulttuurirahaston Hallintoneuvoston, Suomen Kansallisteatterin Hallintoneuvoston sekä Kansallisteatterin kirjallisen lautakunnan jäseneksi.

Julkaisuut:

Engl. esseisti F. L. Lucas US 17. 7. 1960.

T. S. Eliotin Neljän kvartetin tarkastelua. Valvoja 5/1960, 7 s.

Huomioita amerikkalaisen kielellisen ilmaisun luonteesta. 9 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

RUUHELA, REIJO:

Hoitanut osan kirjanpidon opetuksesta Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa vuonna 1960 järjestetyllä verovirkamieskursilla.

SAARIO, MARTTI:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan ja johtokunnan jäsen. Kauppatieteellisen Yhdistyksen r.y. varapuheenjohtaja. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan ja Liiketalous-lehden toimitusvaliokunnan jäsen.

Tilintarkastajana eräissä yhteisöissä.

Esitelmänyt:

Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön tilinpäätäjän päivillä 8. 12. 1960. Veroista kannattavuustekijänä.

Kauppatieteellisessä Yhdistyksessä 19. 12. 1960 aiheesta: "Maksaako verottaja puolikkaansa kuluista?"

Helsingin Ekonomien Liiketeknillisessä kerhossa 21. 4. 1961 aiheesta "Kirjanpidon meno-tulo-teoria ja tilinpäätös".

Julkaisuut:

Verotus taloudellisen kasvun esteenä. 15 p. Suomen Tukkukauppa n:o 5—6. Hki 1960.

Verotuksen parantamisedotukseni — ja niiden välttämätön edellytys. 12 p. Suomen Tukkukauppa n:o 7. Hki 1960.

Poistojen pääoma-arvo ja oikea-aikaisuus. 32 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

SAARSALMI, MEERI:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkija.

Opintomatka Ruotsiin elokuussa 1960, jonka aikana osallistunut myös Tukholmassa pidettyyn kongressiin "1st International Conference of Economic History".

Julkaisuut:

Kauppakorkeakoulu 1911—1961. Historiikki. Opettaja- ja virkailijamatrikkeli. 330 s. Hki 1961.

"Kauppakorkeakoulun perustamisesta ja puolivuosisataisesta toiminnasta", Ekonomi 2—3/1961.

SARAKONTU, MATTI:

Taloustieteellinen Seura — Nationalekonomiska Sällskapet r.y:n sihteeri.

Kauppakorkeakoulun stipendi-, opintolaina- ja opintotakauslautakuntien sihteeri.

Helsingissä 12—13. 11. 1960 pidetyn Suomen kansantalouden tutkijoiden työkonferenssin sihteeri.

Julkaisut:

Yritysten ennakointikyvystä Suomen suhdannepeilitutkimuksen valossa. 18 s. Liiketaloudellinen Aikauskirja III. Hki 1960.

SÄRKISILTA, MARTTI:

Toiminut Liiketaloustieteellisessä Tutkimuslaitoksessa S-osaston johtajana sekä i. 9. 60 saakka johtajan vt. apulaisena.

Teollisuustalouden assistentti Teknillisessä Korkeakoulussa.

Kauppätieteellisen Yhdistyksen sihteeri.

Liikesivistysrahaston stipendivaliokunnan sihteeri.

Kuljetustaloudellisen ja -teknillisen Aikauskirjan toimitusvaliokunnan jäsen.

Osallistunut elokuussa Helsingissä pidettyyn Pohjoismaiden kauppakorkeakoulujen III liiketaloudelliseen konferenssiin.

Pitänyt seuraavat esitelmät:

Radioesitelmä 17. 10. 1960 aiheesta "Kuluttajien ostojen taloudellisuus".

Toiminut 31. 10. 1960 alustajana ja puheenjohtajana radiokeskustelussa aiheesta "Ostot oikeille perusteille".

Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen kokouksessa 25. 1. 1961 aiheesta "Tutkimustoiminnan tarpeellisuudesta mainonnan piirissä".

Valtakunnan Kauppiasliiton ja Tekstiilikauppiain Liiton kokouksissa eri markkinointivälineiden soveltuvuudesta vähittäiskauppaan.

Julkaisut:

Yksityinen vähittäiskauppa 1950-luvulla. 2 s. Kauppaviesti 60: 21.

Tutkimustoiminnan mahdollisuuksista mainonnan piirissä. 8 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

Onko mainonnassa tilaa tutkimukselle. 2 s. Mainostaja 1961: 1.

Rautatietariffien vaikutuksesta puunjalostusteollisuuden sijoittumiseen. Kuopion Kauppakamari. Taloudellisia selvityksiä N:o 3. 66 s. Kuopio 1960.

Arvostelu teoksesta: Jorma Kuopila, Kappaletavarain autokuljetukset. Liiketaloudellinen Aikauskirja 1961: 1.

Osallistunut osaston "Muut julkaisut" toimittamiseen Liiketalouslehdessä.

TAMMINEN, MIKKO:

Edelleen Helsingin Normaalilyseon vanhempainneuvoston jäsen. Kansantaloudellisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen. Edelleen Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan, Kansantaloudellisen Aikauskirjan toimituksen, Liiketaloudellisen Aikauskirjan toimituskunnan, Suomen taloudellisen bibliografian toimikunnan, Suomen Kulttuurirahaston Kalle ja Dagmar Välimaan rahaston koulutustoimikunnan ja Taloussanastokomitean jäsen.

Edelleen Suomen Työn Liiton hallituksen puheenjohtaja. Edelleen valtioneuvoston asettaman Suomen talouden ja hallinnon TA-lautakunnan jäsen. Valtioneuvoston asettaman ulkomaisia investointeja tutkivan komitean sekä kartelliasian neuvottelukunnan jäsen.

Edelleen KY:n Yhteiskunnallisen kerhon kuraattori.

Pitänyt Suomen Työn Liiton kevätkokouksessa Tampereella 25. 4. 61 esitelmän aiheesta "EFTA ja Suomen Työn Liitto". Pitänyt 18. 5. 1961 muistopuheen O. K. Kilven hautapatsaan paljastustilaisuudessa.

Julkaisut:

Kilpailuteoria ja "deskriptiivinen realistisuus". 29 s. Kansantaloudellinen Aikauskirja 56: 3. Hki 1960.

Taloudellinen kasvu — yksi aikamme tavoitteista. 11 s. Suomi vaurastuu. Hki 1960.

Näkökohtia kansantaloustieteen asemasta Kauppakorkeakoulussa. 18 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

TARKIAINEN, TUTTU:

Yhteiskunnallisen korkeakoulun valtio-opin professori.

Valtiotieteellisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen. Eduskunnan historiakomitean jäsen. Valtioneuvoston historiakomitean jäsen.

Yhteiskunnallisen korkeakoulun yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan varadekaani.

Yhteiskunnallisen korkeakoulun ylioppilaskunnan inspektori.

Luennoinut Tampereen kesäyliopistossa kesäk. 1960.

Ottanut osaa yhteiskuntatieteiden professorien neuvottelupäiviin 8. ja 9. 4. 1961.

Julkaisut:

The President. 10 s. Introduction to Finland 1960.

Poliittisen kielenkäytön muutoksista. 11 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

TELARANTA, K. A.:

Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Helsingin yliopiston kanslerin sihteeri, josta toimesta ollut vapaa koko lukuvuoden. Akatemialautakunnan sihteeri.

Hoitanut toisen henkilön avustamana kauppa-oikeuden professorin virkaa Turun Kauppakorkeakoulussa.

Keskuskauppakamarin asettaman Liikekilpailun valvontakunnan varajäsen.

Pelastakaa Lapset r.y:n hallintoneuvoston jäsen ja keskushallituksen puheenjohtaja. — Lasten Päivän säätiön valtuuskunnan jäsen. — Eteläsuomalaisen osakunnan seniorit r.y:n esimies. — Helsingin yliopiston dosenttiyhdistyksen hallituksen jäsen.

— Le Conseil d'Administration du Service Social international'in jäsen.

Pitänyt 16. 4. 1961 Yleisradiossa esitelmän aiheesta "Hyvä kauppiastapa".

Julkaisut:

Osakeyhtiön toimitusjohtajan edustusvalta. 20 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

TERÄS, HANNU:

Järjestänyt saksan kielen opetuksen sekä toiminut opettajana Vientikaupan seminaarissa syys- ja kevätlukukaudella 1960—61.

TUOMINEN RISTO:**Julkaisut:**

Organisaatio-opillisesta tehtävien jäsentelystä. 11 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

VAIVIO, F. L.:

Liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen E-osaston johtaja.

Toiminut Taloustieto ry:n asiantuntijana. Taloustieteellisen Seuran johtokunnan jäsen. Kauppallisten ja teknillisten tieteiden tukisäätiön hallituksen jäsen. Ekonomilehden toimitusvaliokunnan jäsen.

Pitänyt Suomen Työnantajain Keskusliiton järjestämällä oppikoulujen historian-opettajain taloudellisilla päivillä 20. 8.—27. 8. 1960 kansantaloustieteen johdantokursin. Esitelmöinyt Kauppakorkeakoulun valtuuskunnan kokouksessa 26. 10. 1960 aiheesta "Liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen suhdannepeilitutkimukset" ja Ekonomiliiton Liiketeknillisessä kerhossa 20. 1. aiheesta "Makrotaloudellisen ajattelun pääpiirteistä". Osallistunut Ekonomiliiton Pankkiekonomien kerhon keskustelutilaisuuteen 11. 10. 1960, joka käsitteli pankkiekonomien koulutusta.

Julkaisuut:

Taloudellinen kasvu ja historiallinen kehitys. 8 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja II. Hki 1960.

Taloudellinen kiertokulku. 25 s. Historian opettajain liiton vuosikirja IV. Hki 1961. Toimittanut Ekonomi-lehdessä Kauppakorkeakoulun sivua.

Raha- ja luottolaitoksista kokonaistaloudellisessa prosessissa. 16 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

VIERIKKO, ERKKI:

Antanut espanjan kielen alkeisopetusta Suomi-Espanja-Seuran kielikursseilla.

Toiminut edelleen Suomi-Espanja-Seuran yleissihteerinä.

Toiminut Vientikaupan seminaarin espanjankielen ryhmän opettajana sekä syys-että kevätlukukaudella.

Toiminut Suomen korkeakoulujen vieraiden kielten lehtorien yhdistyksen sihteerinä. Saanut esp. Victor de Plata kunniamerkin.

Julkaisuut:

Etelän valtatieket ja ulkomaankaupamme. 8 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

WILLEBRAND, CARL-AUGUST von:

Edelleen Valtioneuvoston asettaman Kansainvälisten kulttuurisuhteiden toimikunnan jäsen saksankielisiä maita varten. Edelleen toiminut Suomalais-Ugrilaisen Seuran kielentarkastajana.

Pitänyt saksan kielen keskusteluharjoituksia Kuopion kesäyliopistossa 1961.

Johtanut käännösharjoituksia Salzburgin kesäyliopistossa heinäkuussa 1960.

Osallistunut Vientikaupan seminaarin saksankielen opetukseen syyslukukauden ja kevätlukukauden kursseilla.

Tehnyt opintomatkan Saksaan, Sveitsiin ja Itävaltaan 2. 6.—10. 9. 1960.

Saattanut loppuun L. Hirvensalon laatiman suuren saksalais-suomalaisen sanakirjan käsikirjoituksen tarkistustyön.

Kääntänyt saksan kielelle mm. H. Raninen "Zur Hauptversammlung der Aktiengesellschaft" ja O. E. Niitamo "Zur Produktivitätsfunktion der finnischen Industrie".

Julkaisuut:

"Der Neue Merkur", eine Anthologie für den Deutschunterricht finnischer Wirtschaftshochschulen, 150 s. Hki 1961. "Lebendes Deutsch" 3. Auflage, 132 s. Hki 1961.

VIRKKUNEN, HENRIK:

Keskusverolautakunnan jäsen 28. 2. 1961 saakka.

Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun johtokunnan puheenjohtaja.

Svenska Handelshögskolan'in pyytämänä antanut asiantuntijalausannon liiketaloustieteen professorinviran hakijan, kauppat. tri Lars Wahlbeckin pätevyydestä sekä

Handelshögskolan i Stockholm'in pyytämänä lausunnon liiketaloustieteen professorinviran hakijoiden, ekon. lic. Stig Gustafsson'in ja ekon. dr. Thomas Thorburn'in pätevyydestä sanottuihin virkoihin.

Liiketalouslehden toimitusvaliokunnan puheenjohtaja. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan ja Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen. KHT-yhdistyksen varapuheenjohtaja. Suomen Liikemiesyhdistyksen varapuheenjohtaja. Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön hallituksen jäsen sekä sanotun säätiön täydennyskoulutusvaliokunnan puheenjohtaja. Uuden Tietosanakirjan neuvottelukunnan jäsen.

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiö Suomen hallintoneuvoston jäsen. Oy Control Ab:n ja Konekirjanpito Oy:n johtokuntien puheenjohtaja. Amer-Tupakka Oy:n ja Tehokaluste Oy:n johtokuntien jäsen. Tilintarkastajana useissa yhteisöissä.

Osallistunut Pohjoismaisen Tilintarkastajayhdistyksen kokoukseen Islannissa 15.—18. 7., VI Pohjoismaiseen Ekonomikongressiin Helsingissä 21.—23. 8. sekä Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen 3. liiketaloustieteilijain kongressiin Helsingissä 25.—27. 8.

Esiintynyt alustajana mainituissa kongresseissa. Pitänyt vierailuluennon Lappeenrannan Kesäyliopistossa aiheesta "Yrittäjä — lypsylehmä vai lempilapsi?" Esitelmöinyt liikevaihtoverotuksen uudistamisesta IX Kauppa- ja Teollisuuspäivillä sekä Etelä-Pohjanmaan Ekonomit r.y:n ja Kainuun Seudun Ekonomit r.y:n kokouksissa. Vuosijuhlaesitelmä KY:n 50 vuosijuhlassa. Luennoitsijana Vientikaupan seminaarissa.

Luennoinut Helsingin kaupungin sairaalahallinnon, Oy Rastor Ab:n, Oy Machinery Ab:n ja Tuottavuusmiesten Kilta r.y:n kursseilla.

Julkaisuut:

Teollisen kustannuslaskennan perusteet ja hyväksikäyttö I—II. 194 s. Luentomoniste 1961. De allmänna och specifika målen för undervisningen i företagsekonomi och angränsande ämnen. De Nordiska Handelshögskolornas III Företagsekonomiska konferens. Moniste, 6 s.

Liikevaihtoverolainsäädännön uudistaminen elinkeinotoiminnan kehityksen edellytyksenä. 11 s. IX Kauppa- ja Teollisuuspäivien pöytäkirja. Hki 1960.

Kauppakorkeakouluopetus ja niukat opettajavoimat. Kauppalehti 1. 3. 1961.

Budjetti kauppaliiikkeen johtajan työvälineenä. 4 s. Osuusliike 2/1961.

Yrityksen suunnittelu- ja päätöksentekoprosessista ja siihen kohdistuvasta tutkimuksesta. 16 s. Mercurialia MCMLXI. Hki 1961.

Puolen vuosisadan taipaleelta (Ekonomi n:o 2—3. Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlanumero) 3. s. Hki 1961.

VUORINEN, ELSA:

Opettanut Helsingin yliopistossa syys- ja kevätlukukaudella englantia kaikkien tiedekuntien opiskelijoille pidetyillä kursseilla, yht. 12 v.t. — Opettanut Helsingin yliopistossa syys- ja kevätlukukaudella suomea ulkomaalaisille opiskelijoille (opetuskieli englanti), 6 v.t.

V. Tilastollisia tietoja oppilaista

Korkeakoulun oppilaat voivat olla:

1. *Varsinaisia oppilaita*, jotka opiskelevat suorittaakseen ekonomin tutkinnon tai kirjeenvaihtajan tutkinnon;
2. Ekonomin tutkinnon tai muiden korkeakoulujen loppututkinnon suorittaneita, jotka harjoittavat opintoja *kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa* varten;
3. *ylimääräisiä* tai *kuuntelijaoppilaita*, jotka harjoittavat opintoja erinäisissä aineissa.

Varsinaisiksi oppilaisiksi haki 1960 761 henkilöä, joista voitiin ottaa vastaan ekonomin tutkintoa suorittamaan 218 sekä kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittamaan 134 eli yhteensä 352.

Opiskelijain kokonaisluku

Kertomusvuotena on korkeakoulussa ollut yhteensä 1.300 opiskelijaa, joista

kauppat. kand. tutkintoa lukevia	212
varsinaisia oppilaita: I, II, III vuosikurssit	842
vanhemmat vuosikurssit	246

I. Varsinaisten oppilaiden lukumäärä lukuvuoden lopussa

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Miehiä	132	43,1	131	47,3	146	56,4	409	48,6
Naisia	174	56,9	146	52,7	113	43,6	433	51,4
Yhteensä	306	100	277	100	259	100	842	100

II. Varsinaisten oppilaiden kotipaikka

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Helsingistä	112	36,6	89	32,1	80	30,9	281	33,4
Muualta Uudenmaan l:stä	29	9,5	34	12,3	23	8,9	86	10,2
Turun ja Porin l:stä	19	6,2	4	1,4	10	3,9	33	3,9
Hämeen l:stä	45	14,7	50	18,1	55	21,2	150	17,8
Kymen „	26	8,5	26	9,4	20	7,7	72	8,6
Mikkelin „	10	3,3	15	5,4	14	5,4	39	4,6
Kuopion „	16	5,2	14	5,0	16	6,2	46	5,5
Vaasan „	14	4,6	37	13,4	26	10,0	77	9,1
Oulun „	12	3,9	6	2,2	8	3,1	26	3,1
Lapin „	5	1,6	2	0,7	7	2,7	14	1,7
Keski-Suomen l:stä	12	3,9	—	—	—	—	12	1,4
Pohj.Karjalan „	6	2,0	—	—	—	—	6	0,7
Yhteensä	306	100	277	100	259	100	842	100

III. Varsinaisten oppilaiden vanhempien ammatti

Elinkeinon mukaan

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Maa- ja metsätalous sivuelinkeinoineen	40	13,0	38	13,7	37	14,3	115	13,6
2. Teollisuus	74	24,2	58	20,9	37	14,3	169	20,1
3. Rakennustoiminta	22	7,2	21	7,6	8	3,1	51	6,1
4. Kauppa	81	26,5	86	31,1	96	37,1	263	31,2
5. Liikenne	29	9,5	22	7,9	24	9,3	75	8,9
6. Palvelukset	54	17,6	52	18,8	54	20,8	160	19,0
7. Sijoittamattomat ja ei ilmoitetut ammatit ...	6	2,0	—	—	3	1,1	9	1,1
Yhteensä	306	100	277	100	259	100	842	100

Yhteiskunnallisen aseman mukaan

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Itsenäiset yrittäjät:								
Tehtailijat ja tukkukauppiaat	3	1,0	1	0,4	1	0,4	5	0,6
Vähittäiskauppiaat ja muut liikkeenharjoittajat	43	14,1	20	10,5	41	15,8	113	13,4
Maanviljelijät	25	8,2	23	8,3	23	8,8	71	23,3
2. Kaupan ja teollisuuden pal- veluksessa olevat:								
Johtavassa asemassa olevat	27	8,8	30	10,8	36	13,9	93	11,0
Toimihenkilöt	65	21,2	37	13,4	27	10,4	129	15,4
Työntekijät	55	18,0	48,0	80	28,9	53,1	181	47,9
3. Valtion ja kunnan palveluk- sessa olevat:								
Johtavassa asemassa olevat	3	1,0	9	3,2	4	1,5	16	1,9
Virka- ja toimihenkilöt	54	17,6	35	12,6	22	8,5	111	13,2
Työntekijät	13	4,2	22,8	19	6,9	22,7	49	5,8
4. Vapaiden ammattien harjoit- tajat ja opettajat	12	3,9	14	5,0	29	11,2	55	6,5
5. Ei ilmoitettu ammattia	6	2,0	—	—	3	1,1	9	1,1
Yhteensä	306	100	277	100	259	100	842	100

VI. Oppiarvot ja tutkinnot

Kauppätieteiden tohtorin tutkinto

Kauppätieteiden tohtorin arvon on juhlallisessa promootiossa saanut kauppat.lisensiaatti *Fedi Lennart Vaivio*.

Kauppätieteiden kunniatohtorin arvon ovat juhlallisessa promootiossa saaneet professori, fil.maist., molempien oikeuksien tohtori *Kalle Kauppi*, professori, valtiotieteitten tohtori *Max Andrew Kjaer-Hansen* Tanskasta, professori Master of Arts, filosofian tohtori *Bertil Gotthard Ohlin* Ruotsista, professori, valtiotieteitten tohtori *Erich Schneider* Saksasta.

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinnon ovat suorittaneet kauppatieteiden kandidaatit *Karl Leo Ahlstedt* ja *Risto Kalevi Tuominen*.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

syyslukukaudella: ekonomit *Antti V. Aukee*, *Ossi O. Havusela*, *Ulla-Maija Homanen*, *Risto A. Järvinen*, *Kalevi C. Kainulainen*, *Kari J. Malmivuo*, *Fritz S. Peroni*, *Pertti J. Saarinen*, *Matti V. Sarakontu*, *Risto J. Sivola*, *Olli T. Vainikainen*;

kevätlukukaudella: ekonomit *Jarmo A. Granfelt*, *Esa K. Hietala*, *Pertti E. Kettunen*, *Matti S. Kujala*, *Eero A. Kurki*, *Antti J. Kärnä*, *Timo O. Mauranen*, *Pertti J. Petra*, *Erkki E. Raito*, *Jarmo V. Raulo*, *Raimo J. Suoniemi*, *Eero H. Tolvanen* ja dipl.ins. *Seppo Artvirta*, kaikki arvonimityksin clarissimus.

Kauppätieteiden maisterin arvon ovat ilman juhlallista vihkimistä saaneet kauppat.kandidaatit *Pentti J.P. Puro*, *Pertti J. Saarinen*, *Synnöve Kyllikki Sammalkorpi* ja *Olli T. Vainikainen*.

Kauppätieteiden maisterin arvon ovat juhlallisessa promootiossa saaneet kauppat.kandidaatit *Rauno Emil Bister*, *Klaus Heikki Kaarlo Cederberg*, *Jarmo Allan Granfelt*, *Jorma Mikael Hakkarainen*, *Jouko Juhani Hauvonen*, *Ossi Osvold Havusela*, *Antti Kalervo Helenius*, *Esa Kustaa Armas Hietala*, *Jouko Jussi Tapio Hirvonen*, *Ulla-Maija Homa-*

nen, Keijo Eero Jääskeläinen, Aarne Kalevi Kailasvuori, Kalevi Carolus Kainulainen, Tauno Tapio Kallinen, Simo Pertti Antero Kaskimies, Ahti Antero Kelo, Leena-Kaarina Kivi-Solovjew, Vuokko Mirjam Koskela, Matti Sakari Kujala, Eero Aleksanteri Kurki, Hannu Kalervo Kärkkäinen, Antti Juhani Kärnä, Aili Irja Lamppu, Topi Yrjänä Lehto, Salme-Laura Leikkonen, Olli Eerikki Luikko, Kari Johannes Malmivuo, Irja Maija-Liisa Matilainen, Timo Olli Mauranen, Olli Väinö Ilmari Nuotio, Risto Ensio Ojanen, Jorma Ojapelto, Eino Ilmari Pehkonen, Kari Jaakko Juhani Peltola, Friz Sven Peronius, Pertti Jorma Johannes Petra, Erkki Eemeli Railto, Alli Linnea Reinikainen, Lauri Johannes Salminen, Matti Veli Sarakontu, Risto Johannes Sivola, Arvo Juhani Tanskanen, Eero Heikki Antero Tolvanen, Olavi Antero Vailahti, Anni Helena Vaittinen, Pertti Juhani Valkama, Aune Onerva Vartiainen, Reino Raikas Vento, Jukka Kustaa Vihersaari, Kaarlo Olavi Vilanti, Leo Ilmari Virtaneva, Pentti Artturi Väinänen sekä kauppat.kandidaatit dipl.ins. Seppo Artvirta, metsänh. Antti Vihtori Aukee, dipl.ins., MBA Raimo Jyrki Juhani Keloharju, dipl.ins. Timo Eero Johannes Kere, lainopin kand. Heikki Ilmari Kivellä, dipl.ins. Kuisma Einar Laine, MA Eero Kalervo Pitkänen, dipl.ins. Heikki Aulis Raivio, ev.luutn. Olavi Herman Wickstrand.

Pro gradu kokeen

ovat lukuvuonna 1960—1961 suorittaneet seuraavat kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat, jotka ovat tutkimuksissaan käsitelleet allamainittuja aiheita:

Kansantaloustieteessä:

Seppo Artvirta, Tuotantoteorian analyysimenetelmät ja niiden sovellutukset; Heikki Salonen, Integraatio- ja disintegraatioilmiöistä ulkomaankaupassa.

Liiketaloustiede I:ssä:

Esa Hietala, Ehdotus erään metallinjalostustehtaan raaka-ainehukka- ja susikustannusten selvittämiseksi sekä niiden tarkoituksenmukaiseksi käsittelyksi kustannuslaskennassa; Pertti Kettunen, Teollisen yrityksen sijaintipaikan valinnan ongelmasta; Matti Kujala, Verovuoden loukkaamattomuuden periaate.

Liiketaloustiede II:ssä:

Jarmo Granfelt, Kuopion kaupungin teollisuustoiminta, sen luontaiset edellytykset, kehitys ja tulevaisuuden prognoosi; Antti Kärnä, Konttorihenkilökunnan sopeutumisesta työpaikkaansa; Timo Mauranen, Yrityksen kokonaistehtävän jäsentely, yrityksen rakenne ja organisaatiokäsikirja; Juha Puromies, Vähittäiskaupan myyjäkoulutus tarkasteltuna erityisesti suuryritysten näkökulmasta; Juhani Valkama, Fuusioituminen pääasiallisesti liiketaloudellisesta aspektista.

Kemiassa ja tavaraopissa:

Eero Mäkinen, Raakatupakan nikotiinipitoisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä.

Ekonomin tutkinto

Ekonomin tutkinnon ovat lukuvuonna 1960—61 suorittaneet seuraavat ylioppilaat:

Syyslukukaudella 21. 10 1960:

R. A. Alander; R. A. Ankiö; M. E. J. Anttolainen; K. A. V. Ant-Wuorinen; J. Baranik; P. M. Hagman; K. K. Hallikainen; E. S. Harima; E. H. Harjamaa; E. A. Heinonsalo; Marja-Leena Holopainen; Rauni Holttinen; R. H. Händelin; A. T. Ikonen; P. J. Ilmivalta; Kaste-Helmi Kalliomäki; M. H. Kalo; Marja-Liisa Karjalainen; R. Kaukinen; K. V. T. Kurki; A. H. Lauritsalo; Eevi Ritva Inkeri Leino; A. K. Lipsanen; Liisa Annikki Lunnas; J. H. V. M. Metsävainio; A. O. Mikkola; J. K. Muttonen; P. O. Myllynen Leila Aulikki Narto; O.-P. Nissinen; Ulla Mirja Orvokki Norrberg; U. J. Paavolainen; T. T. U. Peltonen; Aino Irja Inkeri Penttinen; V. M. Pottonen; L. M. J. Ruohonen; Y. T. Sairanen; Kaarina Saukkonen; J. E. Seppälä; Raija Anneli Sinkkonen; T. J. T. Sor-simo; E. A. Termonen; E. A. Tontti; Oili Tuulikki Tonttila; J.-P. Vartiainen; A. U. Wase-nius; P. T. Viherä; E. K. Volotinen; V. T. Vuorilehto; R. O. Yrjölä.

25. 11. 1960:

O. Pirinen.

16. 12. 1960:

P. A. Jyrkinen ja M. I. Mäntyneva.

Kevätlukukaudella 24. 2. 1961:

S. V. Aukia; R. G. Boedeker; A. E. Erkkilä; Marjaleena Halme; J. J. Helko; Marja Liisa Tuulikki Hoikkala; Sisko Tellervo Isojunno; R. K. Juntunen; Eila Kyllikki Järvinen; T. P. Koistinen; S. H. Korolainen; A. T. Koskinen; J. K. Kurki; K. J. Kuusela; E. A. Laakso; R. J. Lehtimaa; Marja-Liisa Muttonen; Mirja Helena Pritsi; H. O. Riekinen; A. J. Ryhänen; K. J. Saares; R. O. Sarla; K. E. T. Schreck; P. A. Sumanen; P. V. S. Säteri; R. J. Tiusanen; Eira Annikki Vanhanen; J. P. Vanhanen; J. W. Winberg; V. E. Virtanen; Leena Tellervo Vuori ja T. O. Vuorisara.

24. 3. 1961:

R. Malka, P. Pöysälä ja T. Virtaranta.

31. 5. 1961:

P. V. Airaksinen; I. T. Arvola; Marja Helena Autio; Helga Marjatta Blinnikka; Raili Inkeri Harima; Sirkka Aune Marjatta Hinkkala; A. Y. Huhdanmäki; J. J. Hyppönen; Anna Helena Händelin; P. H. I. Ikonen; M. K. Järvinen; J. U. T. Kaarla; A. J. Kalter; P. T. Karvonen; Ritva Anneli Katvisto; O. Kaustell; H. O. Kemmo; M. J. Kivistö; P. J. Koivisto; R. P. Korhonen; A. J. Korpela; Kirsti Aino Marjatta Kumpula; Marja Leena Kurki; V. J. Kurko; Y. A. Kärkäs; V. M. Lappalainen; T. O. Laustila; O. K. J. Lommi; Lea Onerva Louhio; Sylvi Lukka; M. T. S. Martela; J. V. Muilu; H. J. Mäki; J. P. Mäki; R. P. Nevala; Y. O. Palo; J. V. J. Partinen; M. A. A. Paulin; V. L. I. Pitkämäki; P. J. Pitkänen; R. O. Pulkkinen; Leila Irja Kyllikki Ratilainen; E. R. Rautalinko; J. P. Romano; Ritva Unelma Ryhänen; S. I. Saario; S. K. J. Sarlin; H. J. Sippolainen; U. P. Sivonen; E. S. Sotisaari; R. K. Stenman; A. M. Suomela; V. P. Suutarinen; A. K. J. Syvälahti; E. K. Tiusanen P. T. Tolvanen; I. E. Tompuri; R. P. Uljas; J. Y. Wahlroos; R. O. Vallittu; J. I. Wathén; L. K. Volmari, sekä merkonomi: L. P. Ruotsalainen.

Kirjeenvaihtajan tutkinto

Kirjeenvaihtajan tutkinnon ovat suorittaneet seuraavat ylioppilaat:

Syyslukukaudella 21. 10. 1960:

Aino Inkeri Artola; Eila Irmeli Haapasalo; Marjatta Ikonen; Ethel Elisabeth Kallberg; Riitta-Liisa Kaukovaara; Sirkka Leena Kekkonen; Ilta Hellevi Keranto; Leena Karoliina Kiuru; Anja Eeva Kaarina Partanen; Kaisa Elina Parviainen; Pirkko Irene Siira; Hilma Soininen; Terttu Kyllikki Terävä; Elna Kaarina Äikäs.

25. 11. 1960:

Maija Riitta Sinikka Koskinen ja Anja Inkeri Karppinen.

16. 12. 1960:

Aira Tuuninen.

Kevätlukukaudella 24. 2. 1961:

Aira Aili Aalto; Leila Mirja Anneli Ahva; Anneli Ingeborg Gustafsson; Marja-Liisa Iso-Heikkilä; Seija Ritva Niemi-Junkola; Maija-Leena Nieminen; Eira Anna Kaarina Pippuri; Raili Varpu Anneli Vento ja Ruth Kaarina Äimänen.

31. 5. 1961:

Kaija Lotta Hasu; Eila Sohvi Heiskari; Maija-Sisko Talvikki Ingelin; Karin Anneli Kariluoma; Ritva Kyllikki Kekki; Riitta Annikki Kokko; Anna-Maija Kokkonen; Maija-Liisa Korpi; R. M. Kuisma; M. J. Lammi; Leena-Maija Leino; Pirkko Onerva Lilius; Marja Annikki Muukkonen; Taina Annikki Pekonen; Eila Marjatta Rapeli; Sisko Maria Mirjami Rapeli; Eeva Liisa Rauhamaa; Leena Annikki Rautaharju; Helvi Marjatta Rekkö; Lahja Helena Riekkinen; Kaija Anneli Rinkinen; Armi Elina Saarni; Helena Surenkin; Anna Margaretha Thorwall; Paula Sylvia Tiainen; Riitta Annikki Tolonen; Ritva Irene Varpama; Mirja Anneli Virtanen; Maija-Liisa Vuorenmaa.

VII. Stipendit

Valtion ylioppilasstipendit

Korkeakoulussa opiskelevien lahjakkaiden, ahkerien ja vähävaraisten ylioppilaiden opintojen tukemiseksi korkeakoulu sai keväällä 1961 55 kokostipendiä määrältään 89.000 mk, 55 puolistipendiä määrältään 57.000 mk, 56 opiskeluvälinestipendiä määrältään 17.000 mk ja 12 vieraspaikkakuntalaisen lisää määrältään 22.000 mk eli yhteensä 9.246.000 mk.

Korkeakoulun stipendilautakunnan puheenjohtajana on toiminut professori *Martti Saario*, varapuheenjohtajana vt. professori *K. A. Telaranta* ja kolmantena jäsenenä dosentti *Kaj B. Lindgren*. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina stipendilautakunnassa ovat lukuvuonna 1960—61 olleet kauppat.ylioppilaat *Raimo Horttanainen* ja *Mikko Leppänen*. Sihteerinä on ollut KTM *Matti Sarakontu*.

Stipendilautakunta julisti maaliskuun 14 p:nä stipendit haettaviksi, jolloin määräajan kuluessa niitä haki 3 kauppat.kand. tutkintoa opiskelevaa sekä 4 III vuosikurssin, 104 II vuosikurssin ja 89 I vuosikurssin oppilasta.

Kokouksessaan toukokuun 2 p:nä lautakunta päätti jakaa lukuvuoden 1961—62 opiskelijastipendit seuraavasti:

a) kokostipendin, vieraspaikkakuntalaisen lisän ja opiskeluvälinestipendin saivat:

T. R. Haataja, Aino-Inkeri Haverinen ja R. E. Härkönen.

b) kokostipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat:

Anja Esteri Kolehmainen, Sirpa Paula Kaarina Määttä, Leena Maria Ristolainen, Sonja Hellevi Tirkkonen, Kaisa Briita Vesa, A. V. J. Vilppunen ja P. A. O. Virtanen.

c) kokostipendin ja opiskeluvälinestipendin saivat:

Maija-Liisa Bergman, P. M. V. Heikkala, T. K. Heinonen, I. A. Jahnukainen, V. T. Jääskeläinen, Aune Inkeri Karilainen, Varpu Kyllikki Kohi, L. A. Mujunen, Irja Kaarina Pihlajamaa, Aila Sinikka Porvali, Pirjo Marjaliisa Rantanen, Riitta Katriina Rodas, Maija Inkeri Räihä, Liisa Marjatta Seiro, Y. E. A. Tuokko, Pirkko Anneli Virtanen ja T. E. Vähälä.

d) kokostipendin saivat:

Maire Sinikka Antikainen, Ulla Marjatta Brandt, Raili Mirjami Hirvonen, Kaija Sinikka Huhdanmäki, M. O. Huttunen, Paula Marja Kyllikki Hyttinen, Taru Anna Järvi, Y. J. Kanatoff, Else Marjatta Kare, Soili Kerttu K. Karppinen, Silja Inkeri Koivunen, Pirkko Aulikki Koskinen, Liisa Marjatta Kyytsönen, Leena Laakso, Leila Johanna Laaksonen, Irja-Leena Kyllikki Lammi, E. J. Läärä, Vuokko Makkonen, Kaarina Kastehelmi Parkkonen, Pirkko Anneli Paronen, Irja Annikki Peltola, Tuula Marja Kaarina Peltola, Terttu Kristina Pitkänen, Aino Hilikka Tarnanen, Silja Th. Kaarina Vahanen, Irma Anneli Valjus, Aira Maija-Riitta Vesala, ja Paula Kaarina Yläne.

e) puolistipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat:

Eila Aira Kyllikki Helin ja Ulla Anna Katriina Mykkänen.

f) puolistipendin ja opiskeluvälinestipendin saivat:

Maija Irmeli Aalto, Anja Inkilä, Airi Anneli Keskinen, Eila Marjatta Konttinen, Erna Irmeli Kurkilahti, Anja Maija Kärnä, Vuokko Maria Launonen, Harry Paavo Lindholm, E. O. Matilainen, Ritva Marjatta Peltola, M. E. K. Rantanen, J. V. Vasara ja Raili Virtanen.

g) puolistipendin saivat:

Anja Tellervo Ahomies, Kirsti Marjatta Alhomäki, A. V. A. Aromäki, Marja-Riitta Haikonen, Mirja Sinikka Hakuli, N. A. H. Home, A. Y. Huhdanmäki, Raija Kaisa Huuki, Kaarina Marja Hynninen, Raija Kastehelmi Järvinen, Auli Kyllikki Jättömäki, Sirkka Anita Kannosto, L. K. Kaurola, Liisa Katri Marjatta Kiiskinen, I. T. Kinnunen, Armi Kaarina Kortehisto, Raili Hellevi Kykkänen, Taimi Lea Rakel Kähkönen, P. K. Laamanen, Ritva Maija Kaisa Lehosmaa, Tuula Kaarina Mansikkamäki, M. J. Mattila, E. O. Mäkinen, Raija Helena Nuortimo, Maija Irmeli Nykänen, M. P. J. Närhinen, R. E. Oksanen, Ritva A. Anneli Passi, M. A. A. Paulin, Eeva Helena Pietiläinen, L. M. Pulli, Terttu Sisko Putila, Marja Inkeri Rinne, E. S. Ropponen, A. V. Saarinen, E. M. O. Sinkkonen, T. J. Snikkarinen, Irja-Liisa Takkinen, Tytti Marja Tanni, ja J. S. M. Vironen.

h) opiskeluvälinestipendin saivat:

O. A. Aikio, Marja-Leena Asunmaa, Sirkka-Leena Helsilä, Anja Inkeri Ikonen, Sirkka Sinikka Karvinen, J. H. Kentala, Maija-Leena Kiviniemi, Vuokko Eija Annikki Korhonen, Y. A. Kärkäs, Eeva Helena Lahtinen, Eila Eeva Kaarina Lehtipuro, Riitta Sirkka Marjatta Linja, Sini Mirjam Mäkinen, M. S. Nykänen, Hilikka Kyllikki Palttala, M. U. Rastas, A. A. Saviaho, Mirja I. M. Savikko, Vuokko Tuulikki Savolainen, A. O. Seulamo, H. A. Timonen, Helka-Elina Waris, ja Kristiina Virta.

Korkeakoulun omat stipendit

Ottaen huomioon stipendiraahastojen määräykset stipendien tarkoituksesta on seuraaville korkeakoulun opettajille ja virkailijoille jaettu stipendejä:

Kauppakorkeakoulun hallituksen Kanslerin käytettäväksi myöntämistä varoista kauppat. lis. Leo Ahlstedtille 60.000 mk, lakit.lis. Lauri Droockilalle 60.000 mk, fil.maist.

Hilikka Hakkaraiselle 30.000 mk, fil.tri Kustaa Hautalalle 60.000 mk, fil.maist. Martta Homille 30.000 mk, vt.professori Stig Jaatiselle 50.000 mk, dosentti Jarl Louhijalle 60.000 mk, fil.tri Jouko Manniselle 40.000 mk, professori Sakari Mattilalle 50.000 mk, lakit.tri Pertti Muukkoselle 60.000 mk, kanslisti Sylvi Mäkipäälle 50.000 mk, fil.tri F. Nikolowskille 40.000 mk, lakit.lis. Raimo Pekkaselle 50.000 mk ja lehtori Hannu Teräkselle 60.000 mk.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahastosta kauppat.maist. Kari Castrénille 60.000 mk ja professori Huugo Raniselle 140.000 mk.

Kauppakorkeakoulun Opettajien stipendiraahastosta ja Oy. Mars Ab:n stipendiraahastosta kauppat.maist. Kari Cstrénille yhteensä 24.000 mk.

Kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat saaneet stipendejä seuraavasti:

Senaattori Otto Stenrothin rahastosta myönnettiin ekonomi Pekka Ahtialalle mk 2.503.704: —.

Prof. W. Bonsdorffin rahasto: Mäkinen, Eero 15.000: —; Ruponen, Raimo 30.000: —. *Helsingin Yleisen Ravintoyhdistyksen* rahasto: Huuki, Raija 6.000: —.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Hinkkala, Sirkka 40.000: —; Koivisto, Pentti 40.000: —; Metso, Tuulikki 40.000: —; Palo, Olavi 40.000: —; Rastas, Mauri 30.000: —; Rinkinen, Vesa 30.000: —; Viinamäki, Raili 10.000: —; Vironen, Sakari 30.000: —.

Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunnan stipendiraahasto: Koivisto, Pirjo Helinä 62.500: —; Lankinen, Silja Eeva Lahja 62.500: —; Saukkonen, Kaarina 45.000: —. *Kilpiä Oy:n* rahasto: Asiala, Erkki 28.000: —; Hakala, Touko 35.000: —.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahasto: Peurakoski, Sirkka-Liisa 8.000: —.

Alfred Kordelinin stipendiraahasto: Hirvonen, Raili 19.000: —.

Juho Lallukan muistorahasto: Peurakoski, Sirkka-Liisa 6.000: —.

K. H. Lehtisen rahasto: Kääriäinen, Leena 16.000: —; Rautaharju, Annikki 15.000: —.

Liikesivistysrahasto: Brander, Rolf 20.000: —; Brandt, Ulla 20.000: —; Holma, Tapio 25.000: —; Jahnukainen, Iiro 20.000: —; Karppinen, Soili 20.000: —; Kyytsönen, Liisa 20.000: —; Maula, Raija 15.000: —; Pulli, Lauri 10.000: —; Rintala, Marjatta 20.000: —; Ruuti, Raili 15.000: —; Räihä, Maija 20.000: —; Sarlin, Seppo 30.000: —; Taulamo, Matti 25.000: —; Tirkkonen, Sonja 20.000: —; Uuttu, Matti 20.000: —.

Ivar Lindforsin stipendiraahasto: Antikainen, Sinikka 20.000: —; Heikkala, Pertti 20.000: —; Huuki, Raija 19.000: —; Mansikkamäki, Tuula 20.000: —; Nykänen, Matti 30.000: —; Paronen, Pirkko 20.000: —; Tarnanen, Aino 20.000: —; Vesa, Kaisa 20.000: —.

P. A. Luostarisen stipendiraahasto: Pulkka, Raija 30.000: —.

Opintoyhtiö Mainos Juniorin stipendi: Helimäki, Kalevi 10.000: —.

Naisekonomien Kerhon stipendi: Hinkkala, Sirkka 10.000: —.

V. P. Nurmilahden muistorahasto: Tuukkanen, Paavo 28.000: —.

Gustav Pauligin stipendiraahasto: Hyttiäinen, Aarne 25.000: —; Pekkarinen, Seppo 28.000: —; Viinamäki, Raili 10.000: —.

Pohjolan stipendiraahasto: Koskinen, Pirkko 14.000: —.

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahasto: Hirvonen, Raili 4.000: —.

Elin ja Evert Sellgrenin stipendiraahasto: Autere, Eero 12.000: —.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahasto: Korpela, Asko 20.000: —; Koskinen, Pirkko 20.000: —; Laitinen, Marjatta 20.000: —; Leino, Leena 20.000: —; Maula, Raija 10.000: —; Tolonen, Riitta 20.000: —.

Talous-Osakekaupan stipendirahasto: Vuorenmaa, Maija-Liisa 21.000: —.

Knut Wallinin stipendirahasto: Peurakoski, Sirkka-Liisa 2.500: —.

Birger Wegeliuksen stipendirahasto: Huuki, Raija 5.000: —.

Sirkka ja Jussi Monosen Säätiö kauppat.kand.tutkintoa varten opiskeleville: Mäkinen, Raimo Olavi, ekonomi 50.000: —; Suokas, Ritva Kaarina, ekonomi 100.000: —. ekonomin tai kirjeenvaihtajan tutkintoa varten opiskeleville:

III vuosikurssi: Palo, Yrjö Olavi 50.000: —; Riekkinen, Lahja Helena 50.000: —.

II vuosikurssi: Kähkönen, Taimi Lea Rakel 50.000: —; Kärkäs, Yrjö Asseri 50.000: —; Laapotti, Jorma Kalevi 50.000: —; Linja, Riitta Sirkka Marjatta 50.000: —; Närhinen, Matti Paavo 40.000: —.

I vuosikurssi: Home, Niilo 50.000: —; Kentala, Jaakko Heikki 50.000: —; Koskula, Heikki Erkki 50.000: —.

Eevi ja Eemil Tannisen säätiö: Ryhänen, Ritva 50.000: —; Uotinen, Raija 50.000: —.

Palkintona seminaarikirjoituksesta ovat allamainituissa aineissa saaneet:

Kansantaloustiede: Airaksinen, Pekka 5.500: —; Autere, Eero 5.500: —; Hinkkala, Sirkka 5.500: —; Koivisto, Pentti 5.500: —; Partinen, Jorma 5.500: —; Stenman, Raimo 5.500: —.

Liiketaloustiede I: Aho, Atso 4.000: —; Ahola, Kari 4.000: —; Autere, Eero 5.000: —; Arvola, Ilkka 4.000: —; Hämäläinen, Jouko 4.000: —; Larmola, Eero 4.000: —; Nevala, Reijo 5.000: —; Partinen, Jorma 6.000: —; Ruotsalainen, Lauri 4.000: —; Simelius, Kalle 4.000: —; Torsti, Kyösti 4.000: —.

Liiketaloustiede II: Ahva, Seppo 4.000: —; Helin, Seppo 5.000: —; Hämäläinen, Jouko 6.000: —; Jokinen, Jouko 5.000: —; Koskinen, Terttu 4.000: —; Leino, Maija-Liisa 4.000: —; Lindevall, Hilikka 5.000: —; Nyström, Juhani 4.000: —; Peurakoski, Sirkka-Liisa 4.000: —; Pulkkinen, Seija 4.000: —; Rantanen, Olavi 5.000: —; Ritola, Marjatta 4.000: —; Soila, Ilari 4.000: —; Vesanen, Riitta 4.000: —; Viherto, Erkki 5.000: —.

Kauppaoikeus: Ahola, Kari 5.000: —; Hinkkala, Sirkka 6.000: —; Pitkämäki, Veikko 5.000: —; Rothström, Kalevi 4.000: —; Räsänen, Matti 5.000: —; Tompuri, Ilpo 6.000: —.

Kemia ja tavaraoppi: Korkkula, Pasi 3.000: —; Mäntynen, Tapio 3.000: —; Pirttilampi, Anja 3.000: —; Stenholm, Sirpa 3.000: —; Torsti, Kyösti 5.000: —; Vironen, J. S. 3.000: —; Virtanen, Raili 5.000: —.

Talousmaantiede: Arminen, Maija 4.000: —; Iire, Mikko 5.000: —; Porvali, Anssi 5.000: —; Raski, Jaakko 5.000: —; Ritola, Marjatta 5.000: —; Rätty, Simo 5.000: —; Simelius, Kalle 5.000: —; Sokka, Mirja 5.000: —; Tuominen, Liisa 5.000: —; Tuominen, Marju 5.000: —; Yli-Renko, Martti 5.000: —.

Englannin kieli: Leino, Leena-Maija 6.000: —; Selander, Taimi 6.000: —.

Espanjan kieli: Edman, Marjatta 5.000: —.

Ranskan kieli: Heinonen, Pirjo 5.000: —.

Saksan kieli: Hentilä, Anelma 3.500: —; Pekonen, Taina 3.500: —; Reikko, Helvi 3.500: —; Rapeli, Eila-Marjatta 3.500: —.

Helsingissä kesäkuussa 1961

Kalle Kauppi

PUHE,

jonka rehtori, prof. Kalle Kauppi piti Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1960

Professori Hildénin muisto

Sen jälkeen kuin keväällä hajaannuimme kesälomalle, on tuoni harventanut opettajain rivejä. Yllättävänä tuli tieto, että professori *Kaarlo Hildén*, joka lähes neljä vuosikymmentä oli vaikuttanut korkeakoulusamme professorina, siitä melkein kaksi täyttä 3-vuotiskautta rehtorina ja toistakymmentä vuotta vararehtorina, oli heinäkuun 15 päivänä kesäasunnossaan nukkunut viimeiseen uneen. Hän kuului niihin, jotka, sen jälkeen kuin Kauppakorkeakouluun oli perustettu tärkeimpiin aineisiin professorinvirat, nimitettiin näiden uusien oppituolien ensimmäisiksi vakinaisiksi haltijoiksi. Talusmaantieteen professorina Hildén sitten suoritti mittavan elämäntyön. Näinä päivinä hän olisi tullut säännömukaiseen eläkeikään, mutta oli suostunut opettajaneuvoston yksimieliseen ehdotukseen, jonka mukaisesti kansleri viime keväänä myönsi hänelle virka-ajan pitennyksen. Mutta Hildénin elämän mittanauha oli-kin juossut loppuun. Viimeiseen iltaansa saakka virkeänä kirjoitustyösänsä kiinni oltuaan hän sai onnen erota elämästä tuskattomasti ja rauhallisesti.

Hänen elämäntyönsä oli harvinaisen ehyesti akateemisen opettajan ja tutkijan. Kumpaisessakin ominaisuudessa hän oli korkeaa luokkaa. Hänen selkeitä, mukaansatempaavia luentoja, joiden asuun vaikutti myös aikaisemmin hankittu koulunopettajan pedagoginen valmennus, muistavat hänen oppilaansa ihailua ja arvontoa tuntien. Hänen antropologiset ja talusmaantieteelliset tutkimuksensa ovat saaneet alan asiantuntijoilta korkean arvostuksen. Hän on kirjoittanut alaltansa myös paljon kansantajuista, jollaisen laatimiseen hänen havainnollinen esitystapansa teki hänet erityisen sopivaksi. Hän hallitsi lapsuudesta asti molemmat kotimaiset kielet ja oli lisäksi hankkinut itselleen monien vieraiden kielten taidon. Jo edustamansa aineen laadun vuoksi hän matkusti paljon eri puolilla maapalloa. Näillä matkoillaan hän rakensi suhteita oman tieteellisen alansa edustajiin ja muihin huomattaviin henkilöihin.

Kauppakorkeakoulu menetti professori Hildénissä miehen, joka oli omistanut harrastuksensa ja työnsä tehokkaasti meidän korkeakoulumme ja siten maamme koko kauppakorkeakoululaitoksen palveluk-

seen sen tärkeänä kehityskautena. Sekä opetuksen että hallinnollisen johdon linjalla hän suoritti suuriarvoista perustavaa rakennustyötä. Nykyisen korkeakoulutalomme pystyttämiseksi hän juuri rakennusvaiheessa oli rehtori Louhivuoren rinnalla vararehtorina kantamassa työn ja vastuun taakkaa varsinkin vaikean rahoituspulman ratkaisemisessa, mille yhteistyölle Hildén antoi suuren arvon. Kaipaamme entistä rehtoria, opettajatoveria, tulista patrioottia ja lämminsydämistä, ystävällistä ihmistä.

Opiskelijain lukumäärän kasvu

Korkeakoulumme on tälläkin kertaa, huolimatta oppilaiksi hyväksytyjen lukumäärän lisäyksestä edelliseen vuoteen verrattuna, voinut ottaa suojiinsa opiskelemaan vain melkoista vähemmän kuin puolet uusiksi oppilaiksi pyrkijöistä. Koska korkeakouluun on viime aikoina saatu hiukan lisää nuorempaa opettajavoimaa, katsottiin voitavan ottaa vastaan jonkin verran entistä enemmän oppilaita pitäen kiinni siitä perusohjeesta, että oppilaslukua ei ole lisättävä opetuksen ja opiskelun tehon kustannuksella.

Se, että Kauppakorkeakoulu ei ole voinut tarjota ylioppilasnuorisolle mahdollisuutta sen suuremmissa määrin, kuin edellä on sanottu, omistautua liike-elämän palvelukseen valmistavalle opintosuunnalle, herättää epäilemättä kautta maan kysymyksen, eikö tässä ole arveluttava epäkohta, joka olisi korjattava mahdollisimman pian. Viime vuoden numerojen mukaan tämä korkeakoulu on se, jossa opiskelijoita on enemmän kuin maan kolmessa muussa, nimittäin yhdessä suomenkielisessä ja kahdessa ruotsinkielisessä kauppakorkeakoulussa yhteensä. Uusimpien käytettävissä olevien numeroiden mukaan 59,4 % maan kaikissa kauppakorkeakouluissa opiskelevista oli meidän korkeakoulussamme. Opiskelijoita oli n. 100 kutakin professorinvirkaa kohti, erikoiskorkeakoulussa varsin korkea luku.

Noudattamamme menettely, että vain osa hakijoista hyväksytään, on osa sitä yleisempää problemaa, joka on viime aikoina käynyt polttavaksi sen johdosta, että oppikouluissa, yliopistoissa ja korkeakouluissa sekä ammattioppilaitoksissa koko maassa on evättävä pääsy lukuisilta sellaisilta, jotka haluaisivat niissä opiskella ja olisivat edellytyksiltään siihen kelpoisia. Kysymys on perimmältään siitä, missä kohdissa ovat todellisuudessa järjestelmän pahimmat viat, kun pidetään silmällä sitä kaiken opetuksen ja opiskelun suurta perustarkoitusta, että on pyrittävä järjestämään kansakunnan kallisarvoisimmalle omistukselle, sen ihmisainekselle — jos tämä sanonta sallitaan — sellainen opillinen valmennus, että kukin joutuisi kykyjään ja maassa tarjoutuvia mahdollisuuksia

parhaiten vastaavalle paikalle, pystyisi mahdollisimman hyvin suorittamaan tehtävänsä ja tuntisi täyttävänsä elämäntutustumustaan. Tähän laajaan kysymykseen en yritä nyt vastata. Mutta Kauppakorkeakoulun kohdalla on oikeutettua odottaa, että se osaltaan valmistaa sellaisen määrän akateemista koulutusta saanutta väkeä, kuin talouselämän edellytykset ja kehitysmahdollisuudet tekevät tarpeelliseksi. Ja toisaalta on niille, jotka korkeakouluopintojen kautta varustautuvat talouselämän alaa koskevalla opillisella tiedolla ja asioihin syventymisellä suorittamaan palvelusta erilaisissa yhteiskunnalle hyödyllisissä tehtävissä, pyrittävä järjestämään tähän akateemisen opiskelun luonnetta vastaavat edellytykset ja ohjaus.

Kuinka suurelle määrälle Kauppakorkeakoulun loppututkintoja suorittaneita maassamme on lähimpinä vuosina odotettavissa valmennustansa vastaavia työmahdollisuuksia, siitä esitin kolme vuotta sitten avajaispuheessa, silloin toimitetun tilastollisen tutkimuksen pohjalla, eräitä suuntaviivoja. Nyt noususuhdanteen vallitessa nämä työmahdollisuudet näyttävät tietenkin valoisammilta kuin laskukautena. Mutta yleensäkin tuntuu siltä, että olojen kehitys asettaa jatkuvasti kohoavia vaatimuksia myös akateemista koulutusta saaneen työvoiman määrän suhteen. Se entistä suurempien markkina-alueiden muodostuminen, joka nykyään on käynnissä, vaatii, jos maamme asettautuminen taloudellisen toiminnan alalla täten kehittyvään, olennaisesti uudenlaiseen asiointilaan järjestyy tarkoituksenmukaisesti, onnistumisen edellytyksenä teollisuuden ja kaupan luontoisen elinkeinotoiminnan alalle ja muutoinkin korkeakouluvalmennusta saaneen työvoiman huomattavaa lisäystä. Ja joka tapauksessa vaatimukset kohoavat myös ja eritoten tuon työvoiman laatuun nähden. Mainittu työvoiman lisäys koskee tosin suurelta osalta henkilöstöä, jonka opillinen valmistaminen kuuluu koulu- ja opistoasteisen ammattikasvatuksen piiriin. Mutta varmaa on, että syvemmin omintakeiseen ajatteluun ja vaihtuvien tosiasian hallitsemiseen kouluuntuneiden työntekijäin tarve juuri tässä vaiheessa kasvaa ja että tämän aineksen pystyvyydestä tehtäviinsä tulee suuresti riippumaan kehityksen kulku. Sen avun merkitys, mitä kauppakorkeakouluopiskelu saattaa tässä kohden antaa, on siis lisääntymässä.

Kauppakorkeakoulun oppiaineiden muodostama kokonaisuus

Edellä lyhyesti viitattujen yleisten näkökohtien valaisemiseksi pari sanaa siitä asemasta ja tehtävästä, mikä Kauppakorkeakoulussa opiskeltavilla aineilla ja niiden muodostamalla yhdistelmällä on akateemisessa opiskelussa.

Kauppakorkeakoulun oppiaineet muodostavat ryhmän, jota voidaan sanoa taloustieteiden ryhmäksi. Opiskeltavia kieliä lukuunottamatta niissä pyritään systemaattisesti selvittämään juuri taloudellisen elämän ilmiöitä, mikä seikka tulee olennaisesti näkyviin kieltenkin opetuksessa. Näissä aineissa on matemaattis-luonnontieteellisten aineiden joukkoon tavanomaisesti luettuja talousmatematiikka, kemia ja tavaraooppi ja talousmaantiede, mutta näilläkin on Kauppakorkeakoulun aineiden kokonaisryhmään kuuluvina selvä taloustieteisiin liittävä erikoissuuntaus. Tämä taloustieteiden ryhmä on tutkimus- ja opetusalan puolesta erityisesti lähellä teollisuuden ja kaupan luontoisen elinkeinoelämän ilmiöitä, joskin sen tutkimusten tulokset monessa kohden soveltuvat esim. maa- ja metsätalouden alalle, mikä on tieteen tutkimuksen luonteesta yleensä johtuva seikka. Kauppakorkeakoulun aineet edustavat teollisuuden osalta tuon elinkeinoalan yritysten kaupalliseen organisaatioon, kannattavuuteen ja sen luontoihin seikkoihin kohdistuvaa puolta, jota sanomme lyhyesti kaupalliseksi, kun taas teollisuuden teknillinen puoli on omalla korkeakoululinjallaan. Molemmat linjat kuuluvat valtion hallinnollisen järjestelyn kohdalta kauppa- ja teollisuusministeriön alaisuuteen.

Tällaiset jaottelut perustuvat järkipäiseen työnjakoon, siihen yleisluontoiseen ilmiöön, että tieteen työalan laajentumisen vuoksi tieteen eri haarojen erikoistuminen on kehittynyt yhä pitemmälle ja että uusia tieteenhaaroja syntyy jatkuvasti. Kauppakorkeakoulujen piirissä erityiseksi tieteenhaaraksi kehitetty liiketaloustiede on tästä esimerkkinä. Erikoistumisen vastapainona on ilmennyt tieteiden yhteistoimintaan suuntautuva tendenssi. Ja jos tahdotaan, niin kuin usein tapahtuu, muodostaa suurempia tieteenhaarojen ryhmyksiä, saatetaan sanoa, että taloustieteet voidaan lukea pääasiallisesti yhteiskuntatieteiden nimellä kulkevaan ryhmään. Yhteiskuntatieteet työskentelevät äsken mainitun tendenssin mukaisesti yhä enemmän yhteisissä näkökohdissa ja ne kohtaavat toisensa pyrkimyksessä, joka tavoittelee yleisen systemaattisen yhteiskuntatieteen hahmottelemista. Uusia rajatieteitä kuten sosiaalipsykologia ja oikeusinstituuttien sosiaalinen tutkimus on syntynyt ja ne muodostavat liittymiskohtia eri tutkimusalojen kesken. Sannalla sanoen: tieteellinen työnjako vie tosin yhä ankarampaan erikoistumiseen, mutta se johtaa toisaalta yhä järjestetympään yhteistyöhön specialistien kesken. Ja järkipäinen työnjako vaatii, niin kuin jo August Comte asian ilmaisi, myös yleisten näkökohtien spesialisteja.

Kauppakorkeakoulussa opintojen perustana oleva eri aineiden yhdistelmä antaa oman värinsä sille tavalle, jolla kysymyksiä lähestytään kaikilla niillä tieteenaloilla, jotka kuuluvat mainittuun yhdistelmään.

Niiden näkökulmassa täytyy olla myöskin pyrkimys näiden aineiden tarkasteluun suhteessa toisiinsa sen perustarkoituksen mukaisesti, johon Kauppakorkeakoulun opinnot tähtäävät. Tämä on erityisesti otettava varteen opetuksessa, mutta se esiintyy lähtökohtia antavana myöskin tutkimuksessa, jonka kulku tosin vie asian laadun mukaisesti eri suuntiin ja johtaa käytännöllisestä kysymyksestä liikkeelle lähdettyä usein perustutkimuksen ongelmiin asti.

Opiskelun intensiteetti

Olen viimeksi viitannut kysymyksiin, joiden käsittely kaipaisi huomattavasti pitempää esitystä. Viittaukset on tarkoitettu johdannoksi halutessani tällä kertaa kohdistaa eräitä ajatuksia erityisesti opiskelijoille, varsinkin uusille oppilaille.

Kun ne, jotka nyt on hakijoista valittu, aloittavat akateemiset opintonsa korkeakoulussamme, pidetään heitä — ei ainoastaan tällä kerralla valitsematta jääneiden oppilaisiksi pyrkijöiden taholla, vaan laajemmaltiinkin — eräänlaisen etuoikeuden saaneina. Perheen, yhteiskunnan, valtion ja Kauppakorkeakoulua osaltaan ylläpitävän liikemieskunnan taholla on oikeus odottaa, että nämä opiskelijat opinnoissaan todella kehittyisivät. Tämä odotus ei kohdistu yksinomaan ulkonaisiin eteenpäin pääsyn mahdollisuuksiin. Vanha peritty käsitys on, että akateemisesti opiskelleilta on lupa odottaa laadullisesti toisenlaista suoritusta kuin muilta. Tällä käsityksellä on edelleenkin oikeutusta, vaikka kehitys lie-neekin tasoittanut rajaa ja tehnyt sen entistä suhteellisemmaksi. Jäljempänä yritän sanoa, mistä siinä on kysymys.

Ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkinnot, joihin uudet tulokkaat ensiksi suuntaavat opintonsa, on meillä järjestetty siten, että valmistumisen minimiaika on kolme lukuvuotta. Toisin sanoen luennot ja harjoitukset, varsinaisen opetustyö, on järjestetty tällaisen aikataulun mukaisesti. Tuossa vähimmäisajassa suorittaa noihin tutkintoihin kuuluvat opinnäytteet, niin kuin tässä tilaisuudessa tapahtuva todistusten jako osoittaa, tosin vain noin 30 % opiskelevista, muilta siihen kuluu eri syistä pitempi aika. Ekonomin tutkintoa vastaavan tutkinnon opintojen vähimmäisaika esim. Saksassa on neljä lukuvuotta. Tämä erotus tietää sitä, että riittävän opillisen perustan saavuttaminen tuon kolmivuotiseksi suunnitellun opetusohjelman puitteissa edellyttää opiskelijoilta varsin kiinteää otetta opiskelutyöhön sen alusta saakka. Kun nyt esitän eräitä näkökohtia, ajattelen enemmän ekonomin ja sitä ylempiä tutkintoja kuin kirjeenvaihtajan tutkintoa, jossa kielten opiskelu on valta-asemassa.

Useita valmistavia aineita

Kauppakorkeakoulun tutkinnot edellyttävät liike-elämään valmistamista varten perustietoa usealta sellaiselta alalta, joista kouluasteella ei opeteta alkeitakaan. Sen vuoksi ohjelmaan sisältyy melkoinen luku eri aineita. Useat apuaineet korkeakouluopiskelun alkuasteella on tarkoitettu auttamaan syventymistä keskeisiin aineisiin. Melko useiden aineiden rinnakkain opiskelemista ei tällöin voida välttää. Probleema esiintyy samantapaisena erällä muilla korkeakouluopiskelun aloilla. Kysymys on, kuinka paljon näitä valmistavia opintoja on suoritettava ja miten niiden kohdalla opiskelutyö järjestettävä. Asiaa on korkeakoulun taholla jatkuvasti harkittu ja nytkin on suunnitteilla eräitä järjestelyitä. Niitä en nyt selosta. Sen sijaan tahtoisin suunnata huomiota asiaan, joka akateemisissa opinnoissa on ytimenä ja joka ratkaisee suhtautumisen niin valmistaviin sivuaineisiin kuin varsinaisiin keskeisiin opintoihin. Tämä pääasia on opiskelijan oma asennoituminen työhönsä ja tietoisuus sen laadusta.

Opiskelun ydinkysymys

Tietosanakirjoihin on koottu hyvin suuri määrä inhimillistä tietoa niin järjestettynä, että sieltä on helppo löytää kulloinkin tarvittava asia. Suurimmat näistä, eri maissa ilmestyneistä, antavat todellakin summittaisen käsityksen siitä, kuinka laaja nykyinen inhimillinen tietäminen on. Kenenkään muisti ei voisi sitä edes suunnilleen kaikkea säilyttää. Tigerstedt kirjoitti: "Ihminen, joka omistaisi kaikki nämä tiedot, ei kuitenkaan olisi oikeutettu ilman muuta saamaan tieteellisesti sivistyneen nimeä." Ja tämä maailmankuulu suomalainen tiedemies, aikanaan Helsingin yliopiston fysiologian professori, jatkoi: "Ylen runsassisältöisen tietämisen perusteella hän tosin monissa kysymyksissä voisi saattaa kaikkein huomattavimmankin tieteellisen tutkijan pulaan, mutta siitä huolimatta häneltä puuttuisi se, mikä on tieteelliselle sivistykselle erityisesti luonteenomaista, nimittäin käsitys siitä, millä tavoin tieteelliset tulokset saavutetaan, ynnä siitä, mikä luotettavuusaste niillä yleensä saattaa olla." Vaikka tietosanakirjan tuntija tai vähempitietoinenkin henkilö, joka on joutunut hankkimaan tietoja inhimillisen tietämisen eri aloilta, voi vastata kysymyksiin, joita tiedemies ei ilman muuta pysty selvittämään, tiedemiehen tieteellinen sivistys ilmenee siinä, että hän sen kokemuksen perusteella, jonka hän omistaa tieteen yleisestä metodista, on kykenevä itsenäisesti arvostelemaan esiintyvien väitteiden sisällystä ja merkitystä, arvostelevasti tarkastamaan niiden todellista kantavuutta. Ja joskin tämä lähinnä koskee niitä inhimillisiä tutkimus-

aloja, joille tuo tiedemies on erikoisesti omistautunut, tulee hän kuitenkin tieteellisen koulutuksensa perusteella vallan toisessa mitassa kuin tietosanakirjan tuntija kykeneväksi muillakin aloilla harjoittamaan tarpeellista kritiikkiä. "Lyhyesti", jatkaa Tigerstedt, "tietosanakirjan tuntijan tieto on uskoa sellaisten kirjoittajien väitteisiin, jotka hänen mielestään ovat kiistämättömiä auktoriteetteja, kun sen sijaan tiedemies ei ilman lähempää tutkistelua vakavissaan pidä mitään totena."

Se, että nyt esittämäni ajatukset ovat lähteneet syvällisen, suuriarvoisia tuloksia aikaansaaneen tiedemiehen kynästä, ei tee niiden esittämistä tässä yhteydessä, missä on erityisesti kysymys akateemisen opiskelunsa aloittajista, suinkaan soveltumattomaksi. Päinvastoin tuo selostettu ajatuksenkulku ilmaisee juuri sen, mitä tarkoitin edellä viitaten perinnäiseen ajatustapaan, jonka mukaan akateemisesti sivistyneen henkilön asenteessa ja suhtautumisessa asioihin on oma erikoisleimansa. Tämä taas ei sisällä väitettä, että sitä tieteellistä kritiikkiä, jonka olemuksen Tigerstedt on meillä niin selkeästi kuvannut, ei löydettäisi akateemista koulutusta saaneiden piirien ulkopuolelta.

Korkeakouluopiskelun tähtäin on kunkin opiskelijan osalta asetettava siitä lähtökohdasta, jota juuri kuvasin. On alusta saakka elävästi tajuttava, että opiskeleminen korkeakoulussa ei ole vain yksinkertaisesti sen aineiston vastaanottamista, minkä paikkansapitävyys on todisteilla selvittettävä. Se ei ole sen oppimista, mitä opetetaan, eikä pelkästään tutkimisen katselemista vierestä. Sen ytimenä on oppiminen itse osallistumalla tutkimiseen.

Ottaakseni esimerkin, opiskelija ottaa osaa tutkimiseen ratkaistessaan jotakin esimerkkitilannetta tai tapausta, sanokaamme kansantaloudelliselta, liiketaloudelliselta tai oikeudelliselta kannalta, niin myös tehdessään tavaraopillisia kokeita ja selvittäessään niiden tuloksia. Työn painopiste ei, niin kuin Tigerstedtin nasevat sanat ilmaisivat, ole primitiivisen yläpeässä tietojen keräämisessä. Tälle keräämiselle antaa suunnan, sen tekee järjestetyksi ja mielekkääksi vasta päätarkoitus. Tästä perustarkoituksesta saadaan kokemusta sellaisessa tilanteessa, jossa opiskelija joutuu tekemään ratkaisuja omalla vastuullaan. Tämä tapahtuu toisessa aineessa aikaisemmin, toisessa myöhemmin. Se tapahtuu opiskelun aikana aluksi pienissä probleemoissa. Mutta jossakin kohdassa sen täytyy olla tapahtunut, muutoin ei voida sanoa asianomaisen ensinkään harjoittaneen akateemista opiskelua sen oikeassa merkityksessä. Tätä varten on täytynyt oppia paljon yksinkertaisen mekaanisessa mielessä, harjoitella paljon, hallita ehkä monen työvälineen käyttöä. Mutta kaikki tämä, monasti kova, kieltäymystä vaativa työ on valmistelua. Se saa järkevän tarkoituksensa vasta sitä omaan tietoon johtavaa tietä,

jolle opiskelija astuu esim. antaessaan omalla vastuullaan arvostelua sisältävän sanokaamme harjoitustehtävän selostuksen. Silloin jää taakse se, mitä muut ennen häntä ovat sanoneet, — se täytyy kylläkin tuntea — hän antaa oman selityksensä asiasta. Ja silloinkin, vaikka tämä selitys, mielipide, tämä ensimmäinen tulos ei kestä kokeneempien arvostelua, hän on kuitenkin jo astunut sille tielle, joka on tekevä hänet kykeneväksi itsenäiseen arvosteluun omalla alallaan ja auttaa häntä tajuamaan kaiken tiedon voimia.

Se, joka yhdessä tapauksessa on tullut itsenäiseksi, ei sen kautta, että hän muka tietää enemmän kuin muut, vaan sen kautta, että hän on arvostellut omintakeisesti, on silloin tulemassa itse ajattelevaksi omassa aineessaan. Ja silloin hän on avaamassa ovea myös muiden alojen, koko henkisen elämän sellaiseen ymmärtämiseen, jota on pidettävä tieteellisesti sivistyneen ihmisen merkinä. Milloin hankittu tieto ei liity sellaiseen tutkivaan mielenlaatuun ja henkiseen valppauteen, josta nyt on ollut puhe, on aihetta puhua kuolleesta tiedosta elävän tiedon vastakohtana.

Mainitsemalla eräitä varsin vaatimattomia esimerkkejä oikean opiskelutavan alkuasteelta olen myös pyrkinyt torjumaan pelkoa siitä, että se tieteellisen kritiikin oppimisen vaatimus, jota olen esittänyt, olisi ylivoimainen toteuttaa. Näitä ei kuitenkaan ole myöskään käsitettävä väärin siihen tapaan, että nuori opiskelija lähtisi asioihin perehtymättä toimeenpanemaan tieteen mullistusta, lausumaan painavana mielipiteenään, että se, mitä tiedemiehet tähän saakka ovat sanoneet subjektiivisuudeksi, onkin nimeltään objektiivisuutta ja päinvastoin. Asetettu tieteellisyyden vaatimus on siinä suhteessa korkea, että se vie mukaansa, vaatii menemään asian tutkimisessa lähteisiin ja pyrkimään selvittämisessä pohjaan asti. Se tekee nöyräksi tehtävän edessä. Se voi pitemmälle mentäessä johtaa tutkijan itsekritiikillään epäilemään omia mahdollisuksiensa ja kulkemaan vaikeittenkin kriisien läpi, kuitenkin selviytyen yhä eteenpäin.

Tähän tutkivaan oppimiseen sisältyy tutkijan herpaantumaton uteliaisuutta ja tiedonjanoa. Siihen sisältyy, kuten taiteilijalla, myötämiehistä suhtautumista — miksi emme sanoisi rakkautta — ilmiöihin ja ihmisiin. Tällainen oppiminen vaikuttaa myös sanan syvässä merkityksessä vapauttavasti. Voidaan sanoa, että henkinen työ yleensä on luovaa sanan laveassa merkityksessä. Erityisesti oppimistyössä kasvaa sen tekijän sisäinen vapaus ja hänessä kehittyy varmuutta ja ennakkoluulottomuutta niin itseään kuin koko maailmaa kohtaan. Tämä sisäinen riippumattomuuden tunto ja sen suoma tyydytys on — älköön tätä käsitettävä väärin — luovan henkisen työn arvokkain palkka.

Palaan pienempiin mittasuhteisiin. Se mitä oikeasta opiskelutavasta sanottiin, soveltuu riippumatta siitä, tuleeko tuollaisesta vähäisessä mittakaavassa tutkivaa opiskelua harjoittavasta todellinen tutkija vai eikö. Opiskelusta jää häneen joka tapauksessa pysyväksi oikea suhtautumistapa esiin tulevien asioiden selvittämiseen.

Edelläsanotun valossa käy ilmeiseksi, että todellisen opiskelun vihollinen ja opintonsa aloittajaa uhkaava vaara on se opiskelutapa, jota voimme sanoa passiiviseksi, vain puolella tarkkaavaisuudella tapahtuvaksi luennon vastaanottamiseksi, ja joka synnyttää tylsistymistä, henkistä lamautumista. Tunti tunnilta tapahtuva luennoitsijan vaihtuminen ja hänen esityksensä koneellinen seuraaminen sisältää tällaisen vaaran oikealle opiskelemiselle. Jollei jatkuva henkinen valppaus, kuulemalla saadun rinnalla tapahtuva jatkuva kertaaminen, kirjojen lukeminen ja todelliseen opiskeluun suuntautuva hellittämätön harrastus ole vaikuttamassa, ei opintojen harjoittaminen vastaa tarkoitustaan. Tuota tylsistyttävää passiivista kuuntelua vastaan on itsekunkin taisteltava määrätietoisesti, tarkkaillen itseänsä ja harjoittaen itsekuria. Tällaista henkistä voimien harjoitusta edellyttää todellinen opiskelu ja sitä vaatii myös jo mainitsemani lyhyt opintoaika.

Toisena vaarana on, ettei tule opiskelluksi mitään, vaan luvut ikäänkuin huomaamatta lykkääntyvät tuonnemmaksi. Se, että oppituntien käyttö, kun opintojen pohjaksi on hankittava perustietoa useammista aineista, on järjestetty melkoisen kiinteän suunnitelman mukaisesti, on omansa osaltaan torjumaan tuota todellisen opiskelun lykkäytymisen vaaraa. Näiden tuntien käytössä auttaa tietoisuus siitä, että ne ovat välttämätöntä valmistusta syventymiseen ja perusteellisempaan opiskeluun tärkeimmissä aineissa.

Velvoittavat ja varoittavat ovat Tigerstedtin sanat: ”Mitä erityisesti akateemiseen opiskeluun tulee, on sen tarkoituksena siinä tai niissä pääaineissa, jotka sisältyvät jonkin tutkinnon piiriin, kehittää todellista tieteellistä käsitystä ja kasvattaa kykyä itsenäiseen arvosteluun. Sivuaaineissa tämä tulee tietenkin kysymykseen vain harvinaisissa poikkeustapauksissa. Ja pääaineissakin voi valitettavasti kylläkin tapahtua, että opiskelija ei pysähdy lähemmin tarkastelemaan niiden vaarinottojen, tosiasioiden ja muiden oloseikkojen merkitystä ja todistusvoimaa, jotka ovat perustana tieteen tavoittelemille yleisille käsityksille, joihin se koettaa mahdollistaa varsinaisen sisältönsä. Sellaisissa tapauksissa ei suoritetuissa tutkinnoissa saaduista todistuksista huolimatta ole saavutettu mitään todellista tieteellistä koulutusta.”

Opiskelu vaatii ihmisen kokonaan. Tässä mielessä ei tällainen henkinen työ ole sektori, joka voitaisiin leikata erilleen, se ei pääty määrättyinä

hetkenä, koska se ei ole vain toimintaa, vaan asennoituminen, elämän kokonaissuunnistus, yksi mahdollisista olemisen tavoista. Sen vuoksi se ei myöskään pääty millään tutkinnolla eikä sitä voida ilmaista diploomilla tai muulla todistuksella. Itsenäinen kysyminen, kysymysten asettaminen, sisäinen pakko pyrkiä asioiden ytimeen, tätä henkisen työn lajia on sanottu täydellä syyllä myös vaaralliseksi seikkailuksi. Se ei tule koskaan päästämään otteestaan vapaaksi sitä, joka siihen on joutunut. Se tunkee läpi ihmisen koko olemuksen. Ei ulkonaisesti, toisin sanoen siten, että hänen pitäisi aina ja jatkuvasti vain lukea tai tehdä opiskelun ja tutkimuksen tapaista työtä, vaan siinä mielessä, että kaikki, mitä hän tekee, hän tekee toisella tavoin, kuin muuten olisi laita. Tämä muutos luo akateemisesti opiskelleen ainoassa oikeutetussa merkityksessä. Niin on asia myös silloin, kuin hän, niin kuin monet korkeakouluopintoja harjoittavista, ei elämäntehtävässään enää julkisesti harjoita mitään varsinaista tutkimustyötä. Hänen katsomus- ja toimintatapansa on siitä huolimatta tullut erikoisella tavalla suunnatuksi.

Suhde muihin tieteen aloihin

Tieteellisiä opintoja harjoittavalla on yleensä luonnostaan viehtymystä tutustua myöskin muiden tieteen alojen saavutuksiin ja menettelytapoihin. Tämä kuuluu osana siihen opiskelijan valppauteen, josta nyt on ollut puhetta. Mielessä väikkyä myös pyrkimys jonkinmoisen kokonais käsityksen, tieteellisen maailmankuvan, saavuttamiseen. Vanhempi polvi on ajatellut näitä kysymyksiä kahlatessaan läpi lukuisien filosofien maailmankäsityksiä. Millaisia mahdollisuuksia on nykyisten näkyvien valossa muodostaa yleinen maailmankuva yhdistämällä eri tieteiden tuloksia? Mahdollisuudet näyttävät vähäisiltä. Tieteet ovat verraten nopeasti tapahtuvan muuttumisprosessin alaisina, ja tämä muuttuminen tuntuu varsin perusteelliselta. Voimakkaasti vaikuttava tekijä on se, että eri tieteet yhä enemmän korostavat erikoislaatuaan, muodostavat erikoisia tutkimusmetodejansa. Niitä on yleensä vaikea lähestyä sellaisen, joka ehkä ulkopuolisena pyrki eläytymään niiden johtaviin ajatuksiin ja ajankohtaisiin tuloksiin. Niitä ei voi ymmärtää muutoin kuin työskentelemällä niiden omilla käsitteillä. Tietyn tieteellisen alan antamat näkökohdat eivät myöskään kelpaa ilman muuta käytettäväksi, jos tahdotaan kartoittaa koko meidän kokemusmaailmaamme.

Tilanteen ollessa nykyisellään lienee pysähdyttävä sen tosiasian eteen, että todellisuusalueiden ja tutkimuksenhaarojen moninaisuudesta ei ole voitu irroittautua. Mutta tietenkin on mahdollista, että tämä asenne on vain väliaikainen. Uusien ajatusvirtausten kypsyessä nämä tutki-

muksenhaarat tulevat kenties yhä enemmän tietoisiksi keskinäisestä yhteenkuuluvaisuudestaan. Ehkäpä erikoistieteet työskentelevät eri kohdista liikkeelle lähtemällä kohti uutta "yhtenäistiedettä" tai uutta tieteellistä maailmankuvaa, joka olisi leveämmällä pohjalla kuin aikaisemmat ajatuksenluomukset. On erinäisiä merkkejä viittaamassa tähän suuntaan. Joka tapauksessa eri tieteenhaarojen väliset rajat ovat muuttuvaisia. Jokainen rajankäynti on väliaikainen. Uusia tieteitä syntyy ja ennen itsenäisinä olleita tieteenhaaroja yhtyy keskenään korkeammiksi kokonaisuusiksi. Tunnettua on, että logiikan ja puhtaan matematiikan välille on nykyään vaikea vetää rajaa. Niinikään fysiikka ja kemia ovat tulleet lähemmäksi toisiaan viime aikojen voimakkaan kehityksen tuloksena.

Katse kääntyy filosofiaan, jota vanhastaan on pidetty maailmankatsomuksia luovana tieteenä. Senkin luonne näyttää muuttuneen. Filosofisia systeemejä esim. Spinozan ja Hegelin tapaan eivät nykypäivien filosofit näytä pyrkivän rakentamaan. Bertrand Russell luonnehtii filosofian työskentelytapaa näin: "Tieteet pyrkivät keräämään tosiasioita ja ryhmittelemään niitä määrättyjen tieteellisten periaatteiden mukaan. Nämä periaatteet enemmän kuin tosiasiat ovat filosofian raaka-ainetta. Filosofia merkitsee tieteellisen tietämisen kritiikkiä, ei tosin ottamalla lähtökohdaksi radikaalisti muista tieteistä eroavia näkökohtia, vaan lähtemällä liikkeelle näkökohdista, joissa kiinnitetään vähemmän huomiota yksityiskohtiin ja enemmän eri spesialitieteiden kokonaissällyksen keskinäisiin yhteyksiin." Lopetan saman filosofin seuraavilla sanoilla: "Filosofia tietää alituisesti jatkuvaa pyrkimystä, se ei merkitse jotakin, minkä me kerta kaikkiaan voimme omaksua. — — — Teologiset dogmit ovat tarkoin määrättyjä, ja ortodoksit katsovat, ettei niitä voida mitenkään muuttaa. Filosofit ovat liian usein yrittäneet panna kokoon samanlaisia järjestelmiä; he eivät ole tahtoneet tyytyä siihen asteittaiseen totuutta lähemmäksi tulemiseen, joka on luonteenomaista tieteelliselle työlle. "Tässä kohden he minusta," sanoo Russell "näyttävät olleen väärässä. Filosofisen tietämisen täytyy olla vaillinaista ja väliaikaista; täydellinen totuus kuuluu taivaaseen, ei tähän maailmaan."

Toivotan opettajat ja oppilaat tervetulleiksi alkavan lukuvuoden työhön.

Tässä tilaisuudessa annetaan todistukset niille, jotka viime kevätlukukauden päättyessä olivat saaneet ekonomin tai kirjeenvaihtajan tutkintonsa suoritetuksi ja joista jo aikaisemmin on julkisuudessa ilmoitettu. Tämä todistusten jako tapahtuu avajaisten yhteydessä nyt toista kertaa. Korkeakoulumme on nimittäin pyrkinyt edistämään kolmivuotisen

opintoajan tehokasta hyväksikäyttöä siten, että luentoja, harjoituksia ja tenttikuuhusteluihin valmistumista varten käytetään aika kolmantena opintovuonna tarkoin kevätlukukauden loppuun asti, joten tenttien tulokset saadaan todetuksi vasta kesäkuun puolella, jolloin lukukausi jo on päättynyt.

Nyt jaetaan todistukset 45 ekonomin tutkinnon suorittaneelle, joista 9 on naisia, ja 26 kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittaneelle, jotka kaikki ovat naisia. Osa näistä on sellaisia, jotka ovat selviytyneet tutkinnossa kolmen vuoden minimiajassa, osa aikaisemmin opintonsa aloittaneita. Kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittaneissa on kolme, nimittäin Pirkko Marjatta Haggren, Anja Liisa Järvinen ja Leena Tellervo Vuori sellaisia, jotka ovat tutkinnostaan saaneet erikoismaininnan "erinomaisesti". Viimeksimainitulla neiti Leena Tellervo Vuorella on näistä parhaat arvolauseet.

Toivottavasti niihin eväisiin, joita tutkintoon johtaneet opinnot ovat näille todistuksen saajille antaneet, kuuluu myöskin elävä tietoisuus siitä, että nämä opinnot ja tutkinto ovat ainoastaan valmistautumista perehtymiseen, jota vaativat jatkuvasti ne käytännön tehtävät, joita he joutuvat suorittamaan. Opinnoista on toivottavasti apua tehtävien laatua ja niiden suorittamistapaa tutkittaessa ja täytäntöön pantaessa. Elämän korkeakoulu on se paikka, jossa useimmat joutuvat tästä eteenpäin oppimista harjoittamaan. Osa Teistä, joille nyt todistus annetaan, jatkaa opintojaan korkeakoulussa ylempiä tutkintoja varten, joko välittömästi tai myöhemmin tämän opinahjon suojiin palaten. Useimmille ovat nämä nyt ohimenneet ensimmäiset opintovuodet se kausi, jonka ympärille aika alkaa kerätä paljon kuvattua muistojen kaunistavaa sädekehää.

Annan todistukset aakkosjärjestyksessä.

Korkeakoulun ja sen opettajien puolesta esitän lämpimät onnitte-
lut Teille, jotka nyt todistus mukanaan lähдете omille suunnillenne. Seuratkoon onni ja menestys työtänne. Täällä korkeakoulussa me tulem-
me iloitsemaan menestymisestänne yhtä vilpittömästi kuin Te itsekin.

LYHENNYKSIÄ

BA	Bachelor of Arts
DBA	Doctor of Business Administration
ekon.	ekonomi
FK, FL	filosofian kandidaatti, lisensiaatti
FM, FT	filosofian maisteri, tohtori
h.c.	honoris causa
HOK	hallinto-opin kandidaatti
HTM	Kauppakamarin hyväksymä tilimies
KHT	Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja
KTK, KTL	kauppatieteiden kandidaatti, lisensiaatti
KTM, KTT	kauppatieteiden maisteri, tohtori
LaL, LaT	lakitieteen lisensiaatti, tohtori
LOK	lainopin kandidaatti
MA	Master of Arts
MH	metsänhoitaja
MOT	molempien oikeuksien tohtori
TkT	tekniikan tohtori
TTT	Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiö
VT	varatuomari
VTM, VTT	valtiotieteen maisteri, tohtori

SISÄLLYS

PROFESSORI KAARLO HILDEN †	5
KAUPPANEUVOS JUHO KUOSMANEN †	9
I. HALLINTO, OPETTAJAT SEKÄ VIRAN- JA TOIMENHALTIJAT 31. 5. 1961	11
<i>Hallinto</i>	
Kansleri, valtuuskunta	11
Hallitus	13
Rehtori, vararehtori	14
<i>Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö</i>	
Johtokunta	14
<i>Opettajakunta</i>	
Varsinaiset professorit	14
Apulaisprofessorit, dosentit	15
Lehtorit, opettajat	16
Assistentit	17
Eläkkeellä olevat opettajat ja virkailijat	18
<i>Viran- ja toimenhaltijat</i>	
Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja	18
Kanslerin sihteeri	18
Kanslia	18
Kirjasto	18
Laboratorio	18
Vahtimestarit	18
II. YLEISIÄ TIETOJA	
<i>Opiskelijain lukumäärä</i>	19
<i>Kanslerin ja rehtorin toimet</i>	19
<i>Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia</i>	20
<i>Virat ja toimet</i>	22
<i>Todistusten jako</i>	27
<i>Valtion apurahat tieteenharjoittajille</i>	28
<i>Valtion opintolainarahasto ja opintotakauslautakunta</i>	28
<i>Koivimaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokoukset</i>	28
<i>Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien neuvottelukokous</i>	29
<i>Ulkomaisia luennoitsijoita</i>	29

*Kauppakorkeakoulun 50-vuotisjuhlallisuuudet**Toukokuun 17 päivän tilaisuudet*

Juhlakokoukset	30
Hallituksen puheenjohtajan muotokuvan paljastus ...	31
Rehtorinviitan luovutus	31
Lehvänsitojaiset	33
Ulkomaiset kutsuvieraat	33

Toukokuun 18 päivän tilaisuudet

Käynnit edesmenneiden kanslerien ja rehtorien haudoilla sekä prof. Kilven hautapatsaan paljastus	35
Kansleri O. W. Louhivuoren patsaan paljastus	36
Juhlavastaanotto	39
50-vuotisjuhla	40
Juhlaillallinen	57
Juhlajulkaisut	60

Toukokuun 19 päivän juhlallisuuudet

Promootio	60
Promootioillalliset	79
<i>Lahjoitukset</i>	80
<i>Stipendivarat</i>	81
<i>Kirjasto</i>	84

III. LUENNOT JA HARJOITUKSET KERTOMUSKAUTENA

1960—1961	92
A. <i>Kauppätieteiden lisensiaatin ja kandidaatin tutkintoja varten opiskeleville pidetyt luennot ja harjoitukset</i>	
Kansantaloustiede ja Liiketaloustiede I	92
Liiketaloustiede II	93
Kauppaoikeus	93
Englannin kieli, Suomen kieli, saksan kieli	93
B. <i>Ekonomian ja kirjeenvaihtajan tutkintoja varten opiskeleville pidetyt luennot ja harjoitukset</i>	
Kansantaloustiede	94
Liiketaloustiede I	95
Liiketaloustiede II	97
Yleinen liiketaloustiede	100
Myynti- ja mainosoppi, Kauppaoikeus	101
Talousmatematiikka	102
Tilastotiede, talousmaantiede	102
Taloushistoria, valtio- ja yhteiskuntaoppi, kemia ja tavaraoppi	104

Konttorityöt ja -tekniikka	105
Kotimaiset kielet	105
Vieraat kielet	107
Pikakirjoitus	111
Konekirjoitus	111
C. <i>Liikkeenjohdollinen täydennyskoulutus</i>	111
IV. KAUPPAKORKEAKOULUN OPETTAJAIN JA VIRKAILIJAIN TOIMINTA KORKEAKOULUN ULKOPUOLELLA	113
V. TILASTOLLISIA TIETOJA OPPILAISTA	130
<i>Opiskelijain kokonaisluku</i>	
Taulukko I. Varsinaisten oppilaiden lukumäärä luku-	
vuoden lopussa	130
Taulukko II. Varsinaisten oppilaiden kotipaikka	131
Taulukko III. Varsinaisten oppilaiden vanhempien ammatti:	
a) Elinkeinon mukaan	131
b) Yhteiskunnallisen aseman mukaan	132
VI. OPPIARVOT JA TUTKINNOT	133
<i>Kauppätieteiden tohtorin tutkinto</i>	133
<i>Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto</i>	133
<i>Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto</i>	133
<i>Ekonomian tutkinto</i>	135
<i>Kirjeenvaihtajan tutkinto</i>	136
VII. STIPENDIT	137
<i>Valtion ylioppilasstipendit</i>	137
<i>Korkeakoulun omat stipendit</i>	138
PUHE, jonka rehtori, professori Kalle Kauppi piti Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1960	141
<i>Lyhennykset</i>	153
<i>Sisällys</i>	154